

**T. C.
BAŞBAKANLIK
DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı
Yayın Nu: 35**

**ARŞİV BELGELERİNE GÖRE
KAFKASLAR'DA VE ANADOLU'DA
ERMENİ MEZÂLİMİ
IV
1920-1922**

**ARMENIAN VIOLENCE AND MASSACRE
IN THE CAUCASUS AND ANATOLIA
BASED ON ARCHIVES**

ANKARA-1998

Yayına Hazırlayanlar(*)

Uğurhan DEMİRBAŞ
Ümmühani CERRAHİ
Ali COŞKUN
Ali Osman ÇINAR
Mücahit DEMİREL
Seher DİLBER
Recep KARACAKAYA
Nuran KOLTUK
Abmet ÖZKILINÇ
Abdullah SiVRİDAĞ
Murat YÜZBAŞIOĞLU

İngilizce Tercüme

M. Fethi ATAY

Bilgisayar Dizgi

Günay SARIHAN

ISBN 975-19-1169-9 (Tk.)
ISBN 975-19-1926-6 (4.c.)

(*) Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı Personeli

**ARŞİV BELGELERİNE GÖRE
KAFKASLAR'DA VE ANADOLU'DA
ERMENİ MEZÂLİMİ**

IV

1920-1922

**ARMENIAN VIOLENCE AND MASSACRE
IN THE CAUCASUS AND ANATOLIA
BASED ON ARCHIVES**

K I S A L T M A L A R

M.	Muharrem
S.	Safer
Ra.	Rebiülevvel
R.	Rebiülâhir
Ca.	Cemâziyelevvel
C.	Cemâziyelâhir
B.	Recep
Ş.	Şaban
N.	Ramazan
L.	Şevval
Za.	Zilkade
Z.	Zilhicce
b.	bin
bkz.	bakınız
BOA.	Başbakanlık Osmanlı Arşivi
HR. SYS.	Hâriciye Siyasî
k.	karye, köy
ks.	kasaba
kz.	kaza
m.	mahalle
n.	nahiye
nu.	numara

İ Ç İ N D E K İ L E R

KISALTMALAR.....	V
İÇİNDEKİLER	VII

I. BÖLÜM

BELGELERİN ÖZET VE TRANSKRİPSİYONU

Belge		Sayfa
<u>Sıra Nu</u>		
1	Ermeniler Tarafından Yapılan Soykırımın Kimsesiz Kalan Erkek Çocuklara Ait Defter	3
	<i>Notebook Concerning the Homeless Male Children Left Behind Following the Massacre Perpetrated by Armenians.</i>	3
2	Oltu Livası ve Göle'ye Bağlı Köylerde Bir Sene İçinde Ermenilerce Gerçekleştirilen Soykırım	16
	<i>Massmassacres Perpetrated by Armenian in the Villages Attached to Göle and the Liva of Oltu During a Year.</i>	17
3	Ermenilerin Aşkale ve Civar Köylerde Yaptıkları Katliâm	18
	<i>Massacre Committed by Armenians in Aşkale and the Villages of its Surrounding.</i>	18
4	Şüregel ve Zaruşad Kazalarında Ermeniler Tarafından Yapılan Mezâlim	19
	<i>Atrocities Perpetrated by Armenians in the Subdistricts of Şuregel and Zaruşad</i>	20
5	Ermenilerin Kosor ve Penek ile Bağlı Köylerde Yaptıkları Yağma ve Mezâlim.....	22
	<i>Atrocities and Pillage Perpetrated by Armeians in Kosor and Penek and the Villages Attached to.....</i>	22
6	Ermenilerin Göle'nin Toptaş, Gülpınar ve Hamoğlu Köylerinde Uyguladıkları Katliâm	24
	<i>Massacre Perpetrated by Armenians in the Villages of Toptaş Gülpınar and Hamoğlu Attached to Göle.....</i>	24

7	Kars'a Bağlı Yirmi Dört Köyde Ermenilerin Yaptıkları Mezâlim ve Yağmalama26	26
	<i>Atrocities and Pillages Perpetrated by Armenians in Twenty Four Villages Attached to Kars.</i>	26
8	Ermenilerin Kars'tan Göç Ettirdikleri 35000 Kişinin Büyük Bir Kısımını Katlettikleri28	28
	<i>Armenians Killed the Greater Part of 35.000 Muslims They Forced to Emigrate From Kars.....</i>	28
9	Zeytun, Demirkapu ve Pilümür Karyelerinde Ermeni Askerleri Tarafından Yapılan Yağma ve Mezalim29	29
	<i>Atrocities and Pillages Perpetrated by Armenian Soldiers in the Villages of Zeytun, Demirkapu and Pilümür.....</i>	29
10	Kars ve Sarıkamış'a Bağlı Köylerdeki Ermeni Mezâlimi30	30
	<i>Oppressions Perpetrated by Armenians in Villages Attached to Kars and Sarıkamış.</i>	31
11	Ermenilerin Göle'nin Köylerini Basıp Yağma Yaptıkları34	34
	<i>Armenians Raided and Pillaged the Villages of Göle.</i>	34
12	Ermenilerin Ruslarla Birlikte Göle'ye Bağlı Köylerde Yaptıkları Katliâm ve Talan35	35
	<i>Massacre and Pillage Perpetrated by Russians and Armenians in Villages Attached to Göle.</i>	35
13	Ermenilerin Kars'dan Firar Ederken Malakan Milletinden Bir Değirmencinin Mallarını ve Eşyalarını Gaspettikleri36	36
	<i>Armenians Fleeing Kars Seized the Goods and Belongings of a Miller From Malakan Ethnic37</i>	37
14	Digor'daki Otuz Sekiz İslâm Köyünde Yapılan Ermeni Mezalimi37	37
	<i>Atrocities Perpetrated by Armenians in Thirty Eight Villages in Digor38</i>	38
15	Ermenilerin Kars'a Tabi Belenköylü Bir Malakan'dan Zorla Yiyecek ve Giyecek Gasbettikleri.....41	41
	<i>Provisions and Clothes Confiscated by Armenians From a Miller of the Village of Belenköy.41</i>	41
16	Sarıkamış'ın Karahamza Nahiyesine Bağlı Köylerde Ermenilerin Yaptıkları Soykırım ve Talan42	42
	<i>Pillage and Extermination of the Muslim Population of Villages Attached to the Township of Karahamza in Sarıkamış42</i>	42

17	Bardız, Kosor ve Peneskird Nahiyesiyle Köylerinde Ermenilerce Gerçekleştirilen Soykırım	52
	<i>Large Scale Massacre Perpetrated by Armenians in the Townships of Bardız, Kosor and Peneskird and the Villages Attached to</i>	52
18	Ermenilerin Haramivartan Nahiyesine Bağlı Köylerde Yaptıkları Mezâlim	60
	<i>Atrocities Perpetrated by Armenians in the Villages Attached to the Township of Haramivartan</i>	60
19	Şeril, Saderek ve Dereilyas Mıntıkalarındaki Yüz On Köyde İki Yıl Zarfında Ermeniler Tarafından Yapılan Yağma ve Soykırım	61
	<i>Massacres and Pillages Perpetrated by Armenians in the Space of Two Years in One Hundred and Twenty Villages of the Districts of Şeril, Saderek and Dereilyas.</i>	61
20	Zaruşad ve Civarındaki Elli Beş Köyde Ermeniler Tarafından Yapılan Yağma ve Katliâm	96
	<i>Massacres and Pillages Perpetrated by Armenians in Zaruşad and Fifty Five Villages Situated in Its Neighborhood</i>	97
21	Ermenilerin Erivan Mıntıkasında Yeniden Mezâlim Başlattıkları	101
	<i>New Atrocities Are Being Perpetrated by Armenians in Erivan</i>	101
22	Uğruca ve Percinis Nahiyelerine Bağlı Altmış İki Köyde Ermenilerce Gerçekleştirilen Katliâm	104
	<i>Massacre Perpetrated by Armenians in Sixty Two Villages Attached to the Townships of Uğruca and Percinis.....</i>	104
23	Nahcivan ve Iğdır Havalisinde Müslüman Halkın Ermeni Soykırımına Uğradığı	108
	<i>Extermination of the Muslim Population in the Neighborhoods of Nahcivan and Iğdır by the Armenians.</i>	109
24	Ermenilerce Cemil ve Möküz Köylerinde Yapılan Katliâm	127
	<i>Massacre Perpetrated by Armenians in the Villages of Cemil and Möküz.</i>	127
25	Bolşevik Ermenilerin Borcalı Civarında Müslüman Ahâliye Karşı Başlattıkları Mezâlim	140
	<i>Armenian Bolshovik Began to Commit Atrocities Against Muslims in the Neighborhood of Borcalı.....</i>	140
26	Erivan ve Kars'a Bağlı İslam Köylerinde Ermenilerce Yapılan Soykırım	143

	<i>Masskillings, Perpetrated by Armenians in Muslim Villages Attached to Kars and Erivan.</i>	143
27	Karakilis ve Celaloğlu Mıntıklarındaki İslam Köylerinin Kıtık Tehlikesine Maruz Kaldıkları	146
	<i>Muslim Villages Situated in the Regions of Karakilis and Celaloğlu Are Exposed to Famine</i>	146
28	Karakilis Civarındaki Köylerde Ermenilerin Uyguladıkları Baskı ve Yağmanın Durdurulması	149
	<i>Oppressions, and Looting Committed by Armenians in Villages Situated in the Neighborhood of Karakilis.</i>	149
29	Erzurum Köylerinde Ermenilerce Katledilen İslâm Nüfusu İle Yakılan Köy ve Hâneleri Gösterir Cetvel	150
	<i>Lists Showing the Number of Muslim Population Killed and Villages Burned Down by Armenians in the Villages Attached to Erzurum</i>	150
30	Ermenilerin Hınıs'ta İslam Ahaliye Yaptıkları Mezalim	164
	<i>Atrocities Perpetrated by Armenians Against Muslim Population in Hınıs</i>	164
31	Ermenilerin Tercan Kazası Havalisinde Yaptıkları Mezalim	167
	<i>Atrocities Committed by Armenians in the Neighborhood of the Sub- district of Tercan</i>	167
32	Ermenilerin Nahcivan ve Civarındaki Türk Köylerinde Katliâm Yaptıkları	169
	<i>Massacres Perpetrated by Armenians Against Muslim Population in Nahcivan and Its Vicinity's villages</i>	169
33	Bayburd'ta Rus İşgali Sırasında Ermeni ve Rum Çeteleri Tarafından Yapılan Katliâm ve Yağmalama	174
	<i>Massacres and Pillages Perpetrated by Armenians and Greeks During the Occupation of Bayburd by the Russian Army.</i>	174
34	Şüregel ve Arzuti Köyünde Müslüman Ahâlinin Ermenilerce Katledildiği	176
	<i>Killing by Armenians of Muslim People Living in the Villages of Şüregel and Arzuti</i>	177
	İNDEKS	179

II. BÖLÜM

BELGELERİN FOTOKOPİLERİ	199
-------------------------------	-----

I. BÖLÜM

BELGELERİN ÖZET VE TRANSKRİPSİYONU

**ERMENİLER TARAFINDAN YAPILAN SOYKIRIMDA KİMSESİZ
KALAN ERKEK ÇOCUKLARA AİT DEFTER**

Anne ve babaları Ermeniler tarafından öldürülmüş olup Erzurum'da Gürbüzler Mektebi'nde tahsil gören üç yüz yirmi sekiz kimsesiz erkek çocuğun isim, doğum tarihi ve yerlerini ihtiva eden defter.

***Notebook Concerning the Homeless Male Children Left
Behind Following the Massacre Perpetrated by
Armenians.***

A notebook containing the names, dates of birth, birth places of three hundred twenty eight homeless children whose parents had been killed by Armenians and who are now educated in Erzerum at the Gürbüzler school.

8 S. 1339 (22. X. 1920)

Erzurum Polis Müdîriyeti
4067

Müsta'celdir

Erzurum Zâyi' Gürbüzler Mektebi Müdîriyet-i Vâlâsına

Ebeveyn ve ta'allukâtı Ermenilerin mezâlimine uğrayarak bî-kes kalan ve el-yevm Erzurum dâhilindeki mü'esseselerde bulunan zükûr çocukların bir kıt'a defteri makâm-ı vilâyet ile Şark Cebhesi Kumandanlığı'ndan müsta'celen taleb edilmektedir. Binâ'en-aleyh zîr-i idârenizde bulunan mü'essesedeki bu kabîl çocukların bir kıt'a defterinin bi't-tanzîm makâmımıza irsâli mercûdur.

Fî 17 Teşrîn-i Evvel [13]36

Polis Müdîri Vekîli
İmzâ

Numara: 139

Mülâzım Neş'et Efendi'ye

Erzurum Polis Müdîriyeti Vekâletine

El-yevm Zâyi' takımlarında mevcûd bulunan bî-kes çocukların bir kıt'a defteri leffen takdîm kılındı.

15. K. [Kolordu]

Zâyi' Takımları Kumandanı

Yüzbaşı

İmzâ

Vürûdu: Fî 21 Teşrîn-i Evvel [13]36

(4082)

Ermenilerin Erzurum'da bir sene zarfında yapmış oldukları mezâlîme dâ'ir olan evrâk "4.082" numara fî 19 minh târîhlü müzekkere ile takdîm edilmişdi. Bu def'a ebeveyni Ermeniler tarafından şehîd edilüp gürbüzler mektebinde tahsîl etmekde olan efendilerin defteri de vürûd etmiş olduğundan ol bâbdaki evrâkıyla tevhîdi ma'razıyla huzûr-ı sâmi-i cenâb-ı vilâyet-penâhiye takdîm kılınır.

Fî 22 minh

Polis Müdîr Vekîli

İmzâ

Sıra Numarası	İsmi	Pederi İsmi	Vilâyeti	Kazâsı	Karye ve Mahallesi	Tevellüdü	Târîh-i Duhûlü
1	Safvet	Sabri	Erzurum	—	Mumcu-yı ulyâ	[1]324	Fî 5 Kânûn-ı Sâni sene [13]35
2	Cevad	Sabri	Erzurum	—	Mumcu-yı ulyâ	[1]322	Fî 5 minh
3	Nureddin	Şükrü	Erzurum	—	Ayaspaşa	[1]323	Fî 5 Haziran sene [13]35
4	Lütfi	Ali	Erzurum	Bayburd	Tumlacık	[1]323	Fî 6 Ağustos sene [13]35
5	Şevket	Salih	Erzurum	Bayburd	Zâhid mahalle	[1]322	Fî 5 Temmuz sene [13]36
6	Edib	Hamdi	Erzurum	Kuloğlu	Kuloğlu	[1]323	Fî 5 Haziran sene [13]36
7	Hasan	Mehmed	Erzurum	Hınıs	Gümgüm (?)	[1]322	Fî 6 Temmuz sene [13]35

Sıra Numarası	İsmi	Pederi İsmi	Vilâyeti	Kazâsı	Karye ve Mahallesi	Tevellüdü	Târîh-i Duhûlü
8	Cemal	Hüseyin	Erzurum	Pasin	Endek	[1]323	Fî 5 Ağustos sene [13]35
9	Ali	Mikâil	Erzurum	Hınıs	Kurtuzu	[1]323	Fî 5 Mart sene [13]35
10	Zeynelâbidin	İsmail	Bâyezîd	Nağcivan	Alihan	[1]322	Fî 5 Nisan sene [13]35
11	Musa	Mikdad	Kağızman	—	Künbet	[1]323	Fî 15 Teşrîn-i Evvel sene [13]36
12	Şemun	Kemal	Erzurum	—	Muradpaşa	[1]323	Fî 5 Ağustos sene [13]36
13	Süleyman	Yusuf	Erzurum	Erzincan	Haşhaş	[1]323	Fî 5 Temmuz sene [13]35
14	Halil	Selim	Erzurum	Erzincan	Handepesi	[1]323	Fî 5 Temmuz sene [13]35
15	Derviş	Gencağa	Erzurum	—	Mumcu-yı süflâ	[1]323	Fî 5 Haziran sene [13]36
16	Kâsım	Mahmud	Erzurum	Hınıs	Niftik (?)	[1]323	Fî 5 Temmuz sene [13]35
17	Halil	Derviş	Tebriz		Razkin	[1]322	Fî 5 Haziran sene [13]35
18	Hasan	Yusuf	Erzurum	Tortum	Azo[r]t	[1]323	Fî 5 Temmuz sene [13]36
19	Mehmed Salim	Abdullah	Van		Kanireş	[1]324	Fî 5 Temmuz sene [13]35
20	Receb	Mehmed	Erzurum	Oltu	Mazgirt	[1]322	Fî 5 minh
21	Kâzım	Mehmed	Erzurum	Tercan	Ovacık	[1]322	Fî 5 Ağustos sene [13]36
22	Ahmed	Mevlûd	Erzurum	Hasankal'a	Mendivan	[1]323	Fî 5 Temmuz sene [13]35
23	Bekir	Ahmed	Erzurum	Hasankal'a	"	[1]323	Fî 6 Temmuz sene [13]36
24	Rüşdü	İskender	Erzurum	Bâyezîd	Abdikul	[1]324	Fî 5 Temmuz sene [13]36
25	Ali	Tevfik	Erzurum	Erzurum	Ayaspaşa	[1]325	Fî 6 Temmuz sene [13]36
26	Abdullah	Hamid	Erzurum	Bayburd	Kopan	[1]324	Fî 5 Nisan sene [13]35
27	Zeki	Şükrü	Erzurum		Tercan	[1]325	Fî 5 Nisan sene [13]36
28	Hândâr (?)	Ahmed	Erzurum	Kabarik	Kabarik	[1]324	Fî 5 Ağustos sene [13]35
29	Abdullah	Hüseyin	Erzurum	Hınıs	Hanik	[1]322	Fî 5 Temmuz sene [13]35
30	Ahmed	Mehmed	"	Tortum	Azo[r]t	[1]322	Fî 5 minh
31	Ömer	Abdullah	Erzurum	Kadana	Kadana	[1]324	Fî 5 Teşrîn-i Evvel sene [13]35

Sıra Numarası	İsmi	Pederi İsmi	Vilâyeti	Kazâsı	Karye ve Mahallesi	Tevellüdü	Târîh-i Duhûlü
32	Vahid	Abdullah	"	Bâyezîd	Abdikul	[1]322	Fî 9 Mayıs sene [13]35
33	Halil	Mehmed	Van	Bâyezîd	Kal'a	[1]323	Fî 1 Temmuz sene [13]35
34	Durak	Yusuf	Erzurum	Aşkal'a	Topalçavuş	[1]324	Fî 6 Mayıs sene [13]35
35	Feyzullah	Derviş	Erzurum	Kars	Susuz	[1]325	Fî 7 Nisan sene [13]35
36	Ahmed	Edhem	Erzurum	Bayburd	Cilara	[1]323	Fî 10 minh
37	Dursun	Sefer	Erzurum	Aşkal'a	Paçaküt (?) [Bacavurd]	[1]324	15 Mayıs sene [13]35
38	Yusuf	Ahmed	Erzurum	Bayburd	Kukunus	[1]323	7 Mayıs sene [13]35
39	Cemal	Mahmud	Erzurum	Oltu	Dere	[1]325	6 Nisan sene [13]35
40	Mikdad	Ahmed	Erzurum	Kağızman	Bufik	[1]324	7 Haziran sene [13]35
41	Nebi	Mikdad	Erzurum	"	"	[1]322	11 minh
42	Dursun	İsmail	"	Erzincan	Vasgirt	[1]325	7 Mayıs sene [13]35
43	Ferhad	Adil	"	Bayburd	Çorozma	[1]325	6 Haziran sene [13]35
44	Mehmed	Ahmed	"	Hasankal'a	Mendivan	[1]323	7 Mayıs sene [13]35
45	Zeki	Yaşar	"		Kadana	[1]325	10 Nisan sene [13]35
46	Emin	Ağa	"	Tortum	Koğans	[1]324	7 minh
47	Hüseyin	Ali	"	Aşkal'a	Sohi	[1]323	10 minh
48	Mehmed	Hüseyin	Van		Şaban mahalle	[1]324	6 Mayıs sene [13]35
49	Hakkı	Hamdi	Erzurum	Bayburd	Karasakal	[1]323	7 minh
50	Şeref	Kemal	Erzurum		Muradpaşa	[1]323	10 Ağustos sene [13]36
51	Sabri	Mehmed	"	Tercan	Tüysüz	[1]325	11 minh
52	Salim	Said	"		Mumcu-yı ulyâ	[1]325	7 Mayıs sene [13]35
53	Tevfik	Cemal	"		"	[1]324	15 Ağustos sene [13]36
54	Sabri	Mehmed	"	Tercan	Gölatik	[1]323	10 Mayıs sene [13]35
55	Aziz	Halil	Erzurum	Bayburd	Burnaz	[1]325	5 Temmuz sene [13]35
56	Faruk	Hüseyin	"	"	Gez	[1]324	5 minh
57	Ali	Mahmud	"	Pasin	Müceldi	[1]325	5 Mayıs sene [13]35
58	Hüseyin	Süleyman	"	Tercan	Ağaviren	[1]324	9 minh
59	Halil	Ali	"	Kelkit	Yanaza	[1]326	9 Haziran sene [13]35
60	Tevfik	Mustafa	"	Eleşgirt	Ha[m]zikan	[1]323	1 Mayıs sene [13]35
61	Ahmed	Emin	"	Revan	Erciş	[1]322	5 minh
62	Ayvaz	Abdullah	"	"	Ganbab (?)	[1]325	6 Mayıs sene [13]35

Sıra Numarası	İsmi	Pederi İsmi	Vilâyeti	Kazâsı	Karye ve Mahallesi	Tevellüdü	Târîh-i Duhûlü
63	Hamza	Kâsım	"	—	Bakurcak	[1]325	7 Haziran sene [13]35
64	Mahmud	Nuri	"	—	Mumcu-yı ulyâ	[1]324	7 minh
65	Ziya	Şamil	Erzurum	—	Kadana	[1]324	10 Mayıs sene [13]35
66	Şeref	Hamdi	—		Yeğenağa	[1]323	11 Nisan sene [13]35
67	Ali	Mehmed Ali	İran	Nağcivan [Nahcivan]	Kal'adibi	[1]324	11 Ağustos sene [13]36
68	Muhlis	Ferâşid	Erzurum	Bayburd	Hıgnı	[1]323	5 Temmuz sene [13]35
69	Süleyman	Hurşid	Erzurum	Narman	Şekerli	[1]324	5 minh
70	Receb	Ahmed	"	Bayburd	Kadı-zâde	[1]323	6 Mayıs sene [13]35
71	Rezzak	Mustafa	"	"	Kolonis [Kokonus]	[1]324	9 Haziran sene [13]35
72	Şemseddin	İbrahim	"	Hınıs	Kayabaşı	[1]322	6 Mayıs sene [13]35
73	İbrahim	Ali	Erzurum	Oltu	Hukam	[1]323	5 Mayıs sene [13]35
74	Hasan	Ali	"	Hınıs	Gemiş	[1]324	9 minh
75	Hasan	Mehmed	"	Pasin	Saçlık	[1]325	10 minh
76	İsmail	Şerif	"	"	Aşağıkom	[1]325	11 Teşrîn-i Evvel sene [13]35
77	Saadet	Süleyman	Erzurum	Pasin	"	[1]323	8 minh
78	Süleyman	Hasan	"	Pasin	Mescidli	[1]324	10 minh
79	Sabri	Abdullah	Erzurum	Tekman	Köprübaşı	[1]323	6 Eylül sene [13]35
80	Kâmil	Hüseyin	"	Tercan	Sanis	[1]324	6 Mayıs sene [13]35
81	Hüseyin	İsmail	"	Hasankal'a	Sivasmahalle	[1]323	7 Mayıs sene [13]35
82	Şamil oğlu Ahmed		Erzurum	Eleşkird	Hamurlu	[1]323	8 Mayıs sene [13]35
83	Kerim	Abdullah	Erzurum	Eleşkird	Leylek	[1]324	Fî 10 Teşrîn-i Evvel sene 36
84	Fikri	Sefer	Erzurum	Namervan	Hamasi	[1]321	Fî 6 Eylül sene [13]35
85	Cemal	Derviş	"	Hasankal'a	Kinkar [Kirinkar]	[1]322	Fî 5 Temmuz sene [13]35
86	Hasan	Süleyman	"	Tekman	Şuşar	[1]323	Fî 6 Mart sene [13]35
87	Mevlûd	İbrahim	"	Bayburd	Puşke	[1]324	Fî 7 Nisan sene [13]35
88	Haydar	Şerif	"	Pasin	Kızılkal'a	[1]324	Fî 5 minh
89	İsmail	Ali	"	Tercan	Kürtkaçak	[1]322	Fî 7 Mayıs sene [13]35
90	Dudu	Mehmed	"	Pasin	Ciringar (?)	[1]323	Fî 6 Ağustos sene [13]36
91	Edib	Tevfik	"	—	Kavak	[1]324	Fî 5 Temmuz sene [13]35

Sıra Numarası	İsmi	Pederi İsmi	Vilâyeti	Kazâsı	Karye ve Mahallesi	Tevellüdü	Târîh-i Duhûlü
92	Âşir	Mehmed	"	"	Taşmescid	[1]323	Fî 7 Mayıs sene [13]35
93	Mustafa	İsmail	"	—	Mehdî efendi	[1]324	Fî 8 Haziran sene [13]35
94	Mehmed	Mahmud	"	Erzincan	Zağık [Zağzik]	[1]323	Fî 7 Mayıs sene [13]35
95	Hasan	İbrahim	"	Eleşkird	Kal'adibi	[1]325	Fî 5 Nisan sene [13]35
96	Cemil	Abdurrahman	Bitlis	—	Zeydan	[1]324	Fî 6 Temmuz sene [13]35
97	Musa	İsmail	Erzurum	Erzincan	Cimin	[1]325	Fî 7 Teşrîn-i Evvel sene [13]35
98	Mehmed	Mustafa	"	Tekman	Başköy	[1]324	Fî 5 Mayıs sene [13]35
99	Abdülmecid	Abdurrahman	Bitlis	Siird	Debbâğ	[1]324	Fî 10 Haziran sene [13]35
100	Ziya	Şamil	Erzurum	—	Habibefendi	[1]323	Fî 10 Mayıs sene [13]35
101	Abdülkadir	Yusuf	"	Bayburd	Şingâh	[1]324	Fî 8 Haziran sene [13]35
102	İdris	Kadir	"		Kavak	[1]323	Fî 9 Mayıs sene [13]35
103	İhsan	Arslan	"	Ganbab (?)	Çermik	[1]324	Fî 8 Nisan sene [13]35
104	Mehmed	Ömer	"	Mamahatun	Kebekvir [Göbekveran]	[1]324	Fî 9 Eylül sene [13]35
105	Murad	Dursun	"		Kızılkilise	[1]324	Fî 8 Mayıs sene [13]35
106	Sırrı	İbrahim	"		Dere	[1]325	Fî 7 Teşrîn-i Sâni sene [13]35
107	Mahmud	Receb	"		Dereköy	[1]322	Fî 5 Mayıs sene [13]35
108	Salih	Şamil	"	Bayburd	Şingâh	[1]324	Fî 8 Nisan sene [13]35
109	Raşid	Mikdad	"	Karakilise	Bitlis mahallesi	[1]324	Fî 8 minh
110	Nusret	Abdullah	"		Güngörmez	[1]325	Fî 10 Nisan sene [13]35
111	Bayram	İsmail	"	Kemah	Kal'a	[1]322	Fî 11 Haziran sene [13]35
112	Cafer	Mustafa	Erzurum	Pasin	Haydarkom	[1]324	Fî 5 Mayıs sene [13]35
113	Cemal	Dede	"		Ca'feriye	[1]325	Fî 6 Nisan sene [13]35
114	Niyazi	Zülkarneyn	"	Bayburd	Duzcu	[1]323	Fî 10 Mayıs sene [13]35
115	Muhyiddin	Şakir	"	Pasin	Haçalar (?)	[1]324	Fî 10 Teşrîn-i Evvel sene [13]35
116	Ahmed	Şükrü	"	Namervan	Virintab	[1]323	Fî 11 minh
117	Zakir	Şakir	"	Tercan	Gölaşık	[1]324	Fî 21 Nisan sene [13]35
118	Cuma	Ömer	"	Namervan	Cansor	[1]322	Fî 23 Mayıs sene [13]35

Sıra Numarası	İsmi	Pederi İsmi	Vilâyeti	Kazâsı	Karye ve Mahallesi	Tevellüdü	Târîh-i Duhûlü
119	Veli	Yusuf	"	Kelkit	Karaçorum [Karacaviran]	[1]323	Fî 12 Nisan sene [13]35
120	Mehmed	Fehim	"		Ortaköy	[1]324	Fî 13 Nisan sene [13]35
121	Fazlı	Hüseyin	"	Tercan	Kavaklı[k]	[1]323	Fî 5 Mayıs sene [13]35
122	Ragıb	Battal	"	Ovacık	Beşken [Başkend]	[1]324	Fî 7 Haziran sene [13]35
123	Kaya	Garib	"	Bayburd	Zahid	[1]323	Fî 7 Eylül sene [13]35
124	Muzaffer	İbrahim	"	Bayburd	Veysel	[1]325	Fî 8 Nisan sene [13]35
125	Receb	Rıfat	"	Tutak	Câmi'-i şerîf	[1]322	Fî 6 Mayıs sene [13]35
126	Mustafa	Hasan	Trabzon		Yenicuma	[1]323	Fî 7 Haziran sene [13]35
127	Süleyman	Derviş	Erzurum	Tercan	Haçköy	[1]325	Fî 8 Mayıs sene [13]35
128	Süleyman	Şükrü	"	Bayburd	Veysel	[1]324	Fî 8 Haziran sene [13]35
129	İbrahim	Maruf	"	Bâyezîd	Abdikul	[1]323	Fî 9 Mayıs sene [13]35
130	Hasan	Ömer	"	Şuşar	Başköy	[1]324	Fî 10 Teşrîn-i Evvel sene [13]35
131	Hamid	Mustafa	"	Eleşkird	Tahar	[1]325	Fî 11 minh
132	Yusuf	Dursun	"	Bâyezîd	Dişadin	[1]324	Fî 15 Mayıs sene [13]35
133	İbrahim	Mikdad	"	Tekman	Söylemez	[1]325	Fî 15 minh
134	Bekir	Ağa	"	Pasin	Ahalik	[1]325	Fî 17 Mayıs sene [13]35
135	Faruk	Mustafa	"	Tercan	Güllüce	[1]323	Fî 20 Haziran sene [13]35
136	Dursun	Yusuf	"		Korti	[1]323	Fî 10 minh
137	Dursun	Mahmud	"	Pasin	Kötek	[1]323	Fî 11 Mayıs sene [13]35
138	Kâzım	Murad	"	Erzincan	Çakırman	[1]323	Fî 7 minh
139	Safir	Hasan	Kelkit	Çamurkum	"	[1]324	Fî 8 minh
140	Ali	Yusuf	Erzurum	Bâyezîd	Taşkesen	[1]324	Fî 10 minh
141	Hasan	Mustafa	Tebriz		Mevlâekber	[1]325	Fî 7 Ağustos sene [13]35
142	Nevzad	Rasim	Erzurum	Bayburd	Şingâh	[1]324	Fî 8 minh
143	Nureddin	Mustafa	"		Cedîd mahalle	[1]325	Fî 10 Mayıs sene [13]35
144	Halis	Tevfik	"		Eminkurbi mahalle	[1]326	Fî 11 Haziran sene [13]35

Sıra Numarası	İsmi	Pederi İsmi	Vilâyeti	Kazâsı	Karye ve Mahallesi	Tevellüdü	Târîh-i Duhûlü
145	Hakkı	Turan	"	Bayburd	Kadı-zâde	[1]325	Fî 10 Teşrîn-i Evvel sene [13]35
146	Bekir	Ahmed	"	Erzincan	Beybağı	[1]326	Fî 12 minh
147	Ahmed	Mikdad	"	Revan	İğdır	[1]325	Fî 13 Nisan sene [13]35
148	Hüseyin	Muhsin	"	"	Kazancı	[1]326	Fî 13 Mayıs sene [13]35
149	Bağçeli	Ali	"	"	Firingi	[1]324	Fî 18 Mayıs sene [13]35
150	Bayram	Mehmed	"	Kars	Tekneli	[1]325	Fî 19 Mayıs sene [13]35
151	Nuri	Haydar	"	Bâyezîd	Abdikul	[1]324	Fî 15 Mayıs sene [13]35
152	Hamdi	Mikâil	"	Tercan	Mirzelik	[1]326	Fî 10 Haziran sene [13]35
153	Halis	İsmail	"	"	Kavak	[1]324	Fî 8 Nisan sene [13]35
154	İbrahim	Hacı	"	Hınıs	Parmaksız	[1]323	Fî 6 Mayıs sene [13]35
155	Salih	Süleyman	"	Revan	Yorulan	[1]322	Fî 7 Nisan sene [13]35
156	İsmail	Fazlı	"	Mamahatun	Bardakçı	[1]325	Fî 8 Mayıs sene [13]35
157	Mehmed	Yusuf	"	"	Aşkal'a	[1]323	Fî 10 minh
158	"	Osman	"	Namervan	Ahalı	[1]324	Fî 10 Haziran sene [13]35
159	Kâmil	Ahmed	"	Erzincan	Beybağı	[1]324	Fî 10 minh
160	Tevfik	Sabri	"	Pasin	Alvar	[1]325	Fî 10 minh
161	Abdurrahman	Mehmed	"	"	Çamurlu	[1]323	Fî 15 Nisan sene [13]35
162	Mehmed	Mahmud	Erzurum	Erzincan	Yenimahalle	[1]324	Fî 20 minh
163	Edhem	Şerif	Trabzon	"	Alanos	[1]323	Fî 21 minh
164	Ahmed	İsmail	Erzurum	Revan	Şakir	[1]324	Fî 21 minh
165	Zakir	Hüseyin	"	Pasin	Penaduz	[1]325	Fî 22 Teşrîn-i Evvel sene [13]35
166	Abdullah	İsmail	"	Pasin	Haydarkom	[1]324	Fî 10 minh
167	Salih	Yahya	"	"	Es'adpaşa	[1]325	Fî 11 minh
168	Halid	Mehmed	"	"	Hasanbasri	[1]323	Fî 10 Nisan sene [13]35
169	Cemal	Mahmud	"	Erzincan	Horan	[1]324	Fî 11 minh
170	Nuri	Rasim	Erzurum	Bayburd	Şingâh	[1]326	5 Mayıs sene [13]35
171	İlyas	Derviş	"	Kars	Susuz	[1]325	9 Haziran sene [13]35
172	İbrahim	Mehmed	"	Erzincan	Horan	[1]324	10 Nisan sene [13]35
173	Yakub	Bekir	"	Bayburd	Kacır (?)	[1]326	10 Mayıs sene [13]35
174	Ali	Mehmed	"	"	Hacicumamahalle	[1]324	12 Haziran sene [13]35

Sıra Numarası	İsmi	Pederi İsmi	Vilâyeti	Kazâsı	Karye ve Mahallesi	Tevellüdü	Târîh-i Duhûlü
175	Muzaffer	Hasan	"		Mevki'dere(?)	[1]325	12 Mayıs sene [13]35
176	Avni	Dursun	"		Mumcu-yı ulyâ	[1]323	13 minh
177	Şahin	Hamdi	"		"	[1]324	15 minh
178	Mehmed	Hüseyin	"	Pasin	Endek	[1]326	17 Temmuz sene [13]35
179	Avni	Derviş	"	Tortum	Azo[r]t	[1]324	17 Temmuz sene [13]35
180	Sırrı	Kaşif	"		Gülhacı mahalle	[1]323	18 Mayıs sene [13]35
181	Zülkarneyn	Aziz	"	Bayburd	Şingâh	[1]324	19 minh
182	Nuri	Mustafa	"		Habibefendi mahalle	[1]326	20 Temmuz sene [13]35
183	Sıdkı	Hakkı	Erzurum	Pasin	Penaduz	[1]324	21 minh
184	Mehmed Ali	Hüseyin	Erzurum	Tekman	Söylemez	[1]323	22 minh
185	İsmail	Nasreddin	"	Bâyezîd	Abdikul	[1]323	23 Mayıs sene [13]35
186	Naim	Sefer	"	Namervan	Şatak	[1]325	1 Nisan sene [13]35
187	Kamil	Hüseyin	"	Pasin	İlecik	[1]324	10 Mayıs sene [13]35
188	Hasan	Ali	Van		Şam mahallesi	[1]325	12 minh
189	Lütfi	Nuri	Erzurum	Bayburd	Gapir	[1]325	16 minh
190	Muharrem	Hasan	"	Revan	Kal'adibi	[1]326	18 Haziran sene [13]35
191	Mehmed	Ahmed	"	Ardos	"	[1]324	19 minh
192	Receb	Hacı	"	Bayburd	Şingâh	[1]325	6 Mayıs sene [13]35
193	Arif	Hamdi	"	"	Vağan	[1]325	7 Mart sene [13]35
194	Hasan	Mehmed	"	Eleşkird	Ahmedbey karyesi	[1]326	8 Mayıs sene [13]35
195	Nuri	Şemseddin	"		Mülk	[1]324	9 Nisan sene [13]35
196	Ali	Ahmed	"	Kığı	Çanakçı	[1]325	9 Ağustos sene [13]35
197	Bayram	Bekir	"	Kelkit	Kılıççı	[1]325	6 minh
198	Ali	Hüseyin	Erzurum	Tortum	Nihah	[1]325	6 Mayıs sene [13]35
199	Hamdi	Mehmed	"	Erzincan	Hasanefendi	[1]325	7 minh
200	Yaşar	Mahmud	"	"	Kayapa	[1]326	9 Haziran sene [13]35
201	Kara	Ali	Erzurum	Pasin	Ağavir	[1]323	9 minh
202	Ömer	Mehmed	Erzurum	Hasankal'a	Dânişmend	[1]324	10 Mayıs sene [13]35
203	Nihad	Hakkı	"	"	Yoncalık	[1]324	11 minh

Sıra Numarası	İsmi	Pederi İsmi	Vilâyeti	Kazâsı	Karye ve Mahallesi	Tevellüdü	Târîh-i Duhûlü
204	Fikri	Ahmed	"	Erzincan	Çukur	[1]325	12 minh
205	Niyazi	Hakkı	"	Hasankal'a	Yoncalık	[1]327	16 Nisan sene [13]35
206	Kâmil	Halil	Erzurum	Tekman	Çapnoz	[1]326	10 Mayıs sene [13]35
207	Halil	Mustafa	"	Pasin	Nadonis(?)	[1]324	10 Ağustos sene [13]35
208	Ali	Ahmed	"	Pasin	Haydarkom	[1]323	12 Nisan sene [13]35
209	Tahsin	İbrahim	"		Kadana	[1]325	6 Mayıs sene [13]35
210	Ali	Mehmed	Bitlis	Muş	Gündeli (?)	[1]326	6 Nisan sene [13]35
211	Muhyiddin	Dursun	Erzurum	—	Yağmurcuk (?)	[1]325	10 Ağustos sene [13]35
212	Ali	Mehmed	"	Namervan	Başdere	[1]324	15 Mayıs sene [13]35
213	Bekir	Murad	"	Tercan	Edebik	[1]325	10 Temmuz sene [13]35
214	Edhem	Süleyman	"	Bayburd	Hıgnı	[1]323	30 Mayıs sene [13]30
215	Neşet	Mehmed	"	—	Boyahâne	[1]325	21 Mayıs sene [13]35
216	"	Hamid	"	Erzincan	Ağvirenşehir	[1]324	10 Mayıs sene [13]35
217	Niyazi	Paşa	"	—	Kadana	[1]325	20 Haziran sene [13]35
218	Şefik	Osman	Erzurum	Bâyezîd	Yukarı mahalle	[1]323	21 Mayıs sene [13]35
219	Haydar	Mehmed	"	Hasankal'a	Kındığı	[1]322	1 Mart sene [13]35
220	Muhyiddin	Hasan	Erzurum	Tekman	Söylemez	[1]323	7 Nisan sene [13]35
221	Zühdü	Halil	"	Bayburd	Tuzcuzâde	[1]324	7 minh
222	Şevki	Said	"	Oltu	Köprübaşı	[1]322	10 Nisan sene [13]35
223	Feyyaz	Halil	"	Pasin	Endek	[1]325	10 Mayıs sene [13]35
224	Nusret	Mustafa	"		Kadana	[1]326	5 Haziran sene [13]35
225	Kadir	İrfani	Erzurum	Pasin	Müceldi	[1]323	5 Temmuz sene [13]35
226	Haydar	Şükrü	Erzurum	Erzincan	Yalnızbağ	[1]324	5 Temmuz sene [13]35
227	Ahmed	Dursun	Erzurum	"	"	[1]325	5 minh
228	Bahri	Hasan	"	"	Yenicâmi'	[1]324	5 minh
229	Ahmed	Mehmed	Erzurum	"	Câmi'-i kebîr	[1]325	5 minh
230	İshak	Mustafa	"	"	Vaskirt	[1]325	5 minh
231	Hüseyin	Salih	Erzurum	"	Hıgnı	[1]324	5 Haziran sene [13]35
232	Dursun	İsmail	"	"	Cimin	[1]323	5 minh
233	Halil	Timur	"	"	Vaskirt	[1]324	9 Temmuz sene [13]35
234	Cemal	Ali	"	"	Yalnızbağ	[1]323	9 Haziran sene [13]35
235	Ali	Hüseyin	Erzurum	"	Vaskirt	[1]325	10 Nisan sene [13]35

Sıra Numarası	İsmi	Pederi İsmi	Vilâyeti	Kazâsı	Karye ve Mahallesi	Tevellüdü	Târîh-i Duhûlü
236	İsmail	Hasan	Erzurum	Kemah	Kal'a	[1]324	11 Mayıs sene [13]35
237	İsmail	Mehmed	"	"	"	[1]323	11 minh
238	Rasim	Yusuf	"	Kelkit	Boğazlı	[1]325	12 Nisan sene [13]35
239	Niyazi	Mahmud	"	Bayburd	Gapir	[1]323	16 Mayıs sene [13]35
240	Kâmil	Mustafa	"	Tercan	Kom	[1]324	12 minh
241	Kâzım	"	"	"	"	[1]325	12 minh
242	Mustafa	Hasan	"	"	Hasanbey mahallesi	[1]324	12 minh
243	Murad	Mehmed	Erzurum	Tercan	Kurdu	[1]323	16 Nisan sene [13]35
244	Hüseyin	Ali	"	"	"	[1]324	16 minh
245	Hüseyin	Mehmed	"	"	Dereköy	[1]325	16 minh
246	Mehmed	Hasan	"	Aşkal'a	Câmi'	[1]323	17 Mayıs sene [13]35
247	Agâh	Muhyiddin	Erzurum	Bayburd	Zahid	[1]325	5 Haziran sene [13]35
248	Murad	Ahmed	"	Erzincan	Vaskirt	[1]324	7 minh
249	Hasan	Ahmed	Bitlis	"	Câmi'-i kebîr	[1]325	18 Eylül sene [13]35
250	Mecid	Hasan	Erzurum	Eleşkird	Karnik	[1]325	12 minh
251	Ömer	Hamid	"	Hınıs	Parmaksız	[1]324	6 Kânûn-i Sâni sene [13]35
252	Halid	Yusuf	Erzurum	Eleşkird	Düzova	[1]323	Fî 2 Mayıs sene [13]35
253	Nusret	Mahir	"	Pasin	Horasan	[1]324	Fî 6 Ağustos sene [13]35
254	Taşdan	Ağa	"	"	"	[1]323	Fî 9 minh
255	Zeki	Süleyman	Erzurum	"	Ayaspaşa	[1]322	Fî 5 Haziran sene [13]35
256	Sıdkı	"	"	"	"	[1]325	Fî 5 minh
257	Cemal	Mahmud	"	Oltu	Erüngenç (?)	[1]323	Fî 12 Teşrin-i Evvel sene [13]36
258	Selaheddin	Samed	"	Karakilise	Mescid	[1]324	Fî 18 Ağustos sene [13]36
259	Bahaeddin	Abdullah	"	Tekman	Kuruman (?)	[1]325	Fî 7 Nisan sene [13]36
260	Hüseyin	Mehmed	"	Tercan	Hilevan (?)	[1]323	Fî 6 Mayıs sene [13]35
261	Hüseyin	Ali	Erzurum	Erzincan	Yenicuma	[1]324	Fî 5 minh
262	Hüsameddin	Samed	"	Karakilise	Mescid	[1]325	Fî 17 Ağustos sene [13]36
263	Ali	Mehmed	Tebriz	"	Kurufak (?)	[1]323	Fî 5 minh
264	Osman	Mehmed	Erzurum	Bâyezîd	Abdikul	[1]324	Fî 7 minh

Sıra Numarası	İsmi	Pederi İsmi	Vilâyeti	Kazâsı	Karye ve Mahallesi	Tevellüdü	Târîh-i Duhûlü
265	Hasan	Yusuf	Erzurum	—	Taşmescid	[1]325	Fî 10 Mayıs sene [13]35
267	Süleyman	Hasan	Erzurum	Hasankal'a	Mendivan	[1]324	Fî 6 Ağustos sene [13]35
268	Kahraman	Mehmed	Erzurum	Tercan	İlbeyi	[1]325	Fî 7 Mayıs sene [13]35
269	Hacı	Dursun	Erzurum	Bayburd	Şingâh	[1]323	Fî 5 Temmuz sene [13]35
270	Nureddin	Şükrü	"		Ayaspaşa	[1]323	Fî 9 Haziran sene [13]35
271	İbrahim	İsmail	"	Tortum	Azort	[1]325	Fî 5 minh
272	Ali	İsmail	"	"	"	[1]323	Fî 5 minh
273	Ahmed	Ömer	Erzurum	Erzincan	Yalnızbağ	[1]324	Fî 9 Temmuz sene [13]35
274	Yunus	Şerif	Erzurum	Bayburd	Emir	[1]323	Fî 6 Ağustos sene [13]36
275	Mehmed	Şakir	"	"	Gapir	[1]325	Fî 16 Ağustos sene [13]35
276	Yakub	Mirza	"		Dağıstan	[1]327	Fî 6 Mayıs sene [13]35
277	Bekir	Ömer	Erzurum	Erzincan	Hasanefendi	[1]325	15 Temmuz sene [13]35
278	İsmail	Mehmed	Erzurum		Hacıcuma mahalle	[1]325	15 Mart sene [13]35
279	Mustafa	İsmail	"	Erzincan	Kerdah karyesi	[1]324	Fî 7 Mayıs sene [13]35
280	Sabri	Emin	"	Erzincan	Nurkah	[1]326	Fî 10 minh
281	Maksud	Âdilî	"	Ovacık	Kızılkal'a	[1]325	Fî 12 Mayıs sene [13]35
282	Remzi	Cemal	"	Mumcu-yı ulyâ	Mumcu-yı ulyâ	[1]324	Fî 7 Mayıs sene [13]35
283	Mustafa	Abdullah	Erzurum		Yoncalık	[1]325	Fî 6 Nisan sene [13]35
284	Osman	Battal	"	Bayburd	Masat	[1]324	Fî 12 Eylül sene [13]35
285	Şaban	Yusuf	"	"	Şingâh	[1]325	Fî 6 Mayıs sene [13]35
286	Sadık	İbrahim	"		Karakilise	[1]325	Fî 5 Eylül sene [13]35
287	Mehmed	Hüseyin	Erzurum	Tercan	Odalar (?)	[1]325	Fî 7 Mayıs sene [13]35
288	İbrahim	Mustafa	Tebriş		Hükümdâr	[1]324	Fî 6 Mayıs sene [13]35
289	Asker	Salih	Erzurum	Pasin	Çamurlu	[1]326	Fî 7 Nisan sene [13]35
290	Hasan	Yusuf	"	Erzincan	Câmi'-i kebîr	[1]324	Fî 6 Nisan sene [13]35
291	İsmail	Süleyman	"	Erzincan	Sultâniye	[1]325	Fî 7 Mayıs sene [13]35
292	Hakkı	İbrahim	"	"	"	[1]326	Fî 8 minh

Sıra Numarası	İsmi	Pederi İsmi	Vilâyeti	Kazâsı	Karye ve Mahallesi	Tevellüdü	Târîh-i Duhûlü
293	Ahmed	Osman	"	"	Karahan	[1]325	Fî 10 minh
294	Avni	Ahmed	"		Taşmescid	[1]324	Fî 12 Mayıs sene [13]35
295	Salih	Şakir	"	Bayburd	Gapir	[1]325	Fî 16 minh
296	Vehbi	Sabit	"	Erzincan	Halilağa mahalle	[1]324	Fî 5 Temmuz sene [13]35
297	Arif	Ali	"	Aşkal'a	Sohi	[1]324	Fî 5 minh
298	İsmail	Ömer	"	Namervan	Çaksor	[1]325	Fî 7 minh
299	Fehmi	Şerif	Erzurum	Pasin	Kızıkal'a	[1]324	Fî 6 Mayıs sene [13]35
300	Haydar	Hüseyin	Erzurum	—	Kurtuzu	[1]325	5 Haziran sene [13]36
301	Fettah	Mehmed	Erivan		Başdere	[1]324	7 minh
302	Karabey	Ağa	Erzurum	Pasin	Kepenek	[1]324	18 Mayıs sene [13]35
303	Mustafa	Mehmed	"	Pasin	Velibaba	[1]325	16 Ağustos sene [13]36
304	Zikri	Mustafa	Erzurum	Ardahan	Kirman	[1]324	17 Haziran sene [13]35
305	Enver	Zekeriya	Erzurum	Oltu	Deliktaş	[1]325	17 Teşrîn-i Evvel sene [13]36
306	Fahreddin	Ziya	Erzurum		Yoncalık	[1]326	17 Teşrîn-i Evvel sene [13]36
307	Yusuf	İbrahim	"	Pasin	Yağan	[1]324	15 Ağustos sene [13]36
308	Abdülğani	Bekir	"	Tekman	Susuz	[1]323	12 minh
309	Mehmed	Abdullah	"	Tortum	Azo[r]t	[1]324	5 Haziran sene [13]35
310	Halil	Hüseyin	"	"	"	[1]324	5 minh
311	Ömer	Hacı Hasan	Erzurum		Şeyhler	[1]325	16 Teşrîn-i Evvel sene [13]36
312	Hasan	İbrahim	"	Hasankal'a	Tizgi	[1]324	17 Mayıs sene [13]35
313	Ömer	Abdullah	—	—	Kadana	[1]322	16 Nisan sene [13]35
314	Musa	Mikdad	"	Kağızman	Bağlarbaşı	[1]323	17 minh
315	Resul	Ömer	"	Bâyezîd	Abdikul	[1]323	16 minh
316	Maksud	Mustafa	Erzurum	Karakilise	Tüysüz	[1]323	15 Ağustos sene [13]36
317	Ahmed	Cündî	Erzurum	"	Subabaşı (?)	[1]324	16 minh
318	Şamil	Abdullah	"	Karakilise	—	[1]323	17 minh
319	Aşur	Mehmed	Erzurum	"	Alipaşa	[1]324	16 minh
320	Mehmed Ali	Ali	Tebrî[z]	Nağcivan [Nahcivan]		[1]325	16 Ağustos sene [13]36

Sıra Numarası	İsmi	Pederi İsmi	Vilâyeti	Kazâsı	Karye ve Mahallesi	Tevellüdü	Târîh-i Duhûlü
321	Süleyman	Hüseyin	Erzurum	Pasin	Mescidli	[1]324	12 Mayıs sene [13]35
322	Maksud	Nuri	"	Kelkit	—	[1]323	17 Mayıs sene [13]35
323	Mehmed	Hamid	Van	—	Arnis	[1]323	16 minh
324	Osman	Ali	"		"	[1]324	17 minh
325	Halil	Yusuf	Erzurum		Ayaspaşa	[1]322	5 Haziran sene [13]35
326	Salim	Osman	Erzurum	Bayburd	Şihgâh	[1]323	25 minh
327	Ömer	Mustafa	Erzurum	Erzincan	Karataş	[1]324	15 Temmuz sene [13]35
328	Cemal	Ahmed	"	"	Hancı	[1]325	12 minh

Zâyi' Takımlar Kumandanlığına

Ebeveyn ve ta'allukâtı Ermenilerin mezâlimine uğrayarak bî-kes kalan ve el-yevm mektebimizde mevcûd efendilerin mikdâr ve esâmîlerinin ihrâcıyla bir kıt'a cedvelin takdîm kılındığı ma'rûzdur.

Fî 19 Teşrîn-i Evvel sene [13]36

15. K [Kolordu]
Zâyi' Mektebi Dâhiliye Zâbiti
Mülâzım
İmzâ

BOA. HR. SYS. 2878/47

2

OLTU LİVASI VE GÖLE'YE BAĞLI KÖYLERDE BİR SENE İÇİNDE ERMENİLERCE GERÇEKLEŞTİRİLEN SOYKIRIM

Oltu livası dahilinde Kosor, Bardız, Lisbik nahiyeleri ile Olur, Sarıkamış ve budud haricindeki Göle kazalarına bağlı köylerde Ermenilerin bir sene içinde kurşun, kama, balta, topa tutmak ve

büyük kısmını yakmak sûretiyle 10.693 Müslümanı katlettikleri; liva dahilinde iş yurtları ve hayır kurumları bulunmadığından kimsesiz kadın ve öksüz çocuklara Bardız nahiyesinin Kürkcü ve Vartanut köyleri ahâlisince bakıldığı.

Massmassacres Perpetrated by Armenian in the Villages Attached to Göle and the Liva of Oltu during a year

Within the boundaries of the liva of Oltu, in the townships of Kosor, Bardız, Lisbik and Olur and in the villages attached to the districts of Sarıkamış and Göle Armenians using rifles, artillery, daggers and axes, killed 10.693 Muslims the majority of them had been set fire to and perished burned; homeless women and orphaned children were taken care of by the population of the villages of Kürkcü and Vartanut attached to the township of Bardız since there were no charitable institutions to shelter and lodge them.

12 S. 1339 (26. X. 1920)

Oltu Mutasarrıflığının 26 Teşrîn-i Evvel sene [1]336 târîhlü ve 300/3 numaralı şifresinin mablûlü

C. [Cevâb] 13 Teşrîn-i Evvel [1]336 ve 8936/679 numaralı şifre ile 24 Teşrîn-i Evvel sene [1]336 ve 8936 numaralı şifreye:

Mâdde 1- Livâmız hudûdu dâhilinde üç nâhiye ile Olur kazâsını ihtivâ eden kurâdan bir seneden beri Ermeniler tarafından tahrîb ve yağma ve ahâlîsi katli'âma uğrayan Kosor nâhiyesine tâbi' Gerek, Yılkıhsı (?), Güherler, Ersinik [Arsenik], Leb[le]bi, Ağundır, Köşk karyeleri ve Bardız nâhiyesine merbût Pertos, Vartan[ut], Vatgör (?), Geci(?), Çermik, Menbedir, Ehrizli, Morkışlak, Üderis(?) karyeleri ve Lisbik [Lisbek] nâhiyesine merbût Balkaya, Alicuk karyeleri ve Olur kazâsına tâbi' Pertuvan, Han, Şelom, Kaban, Tecerek, Kuzukom, Kazıhan[Gazıhan], Erikli, Sasakorid [Sakurit], Köprübaşı, Yukarıpenskird, Aderla, Yukarıkızılköy, Aşağıkızılköy, Keleşot, Kacık, Mehenk, Perdanus, Colhak, Reksaman, Yavigdat, Abhaydos, Kamis, Eterkenis karyeleridir. Hudûdumuz hâricinde Göle'nin elli bin nüfûsu hâvî Topçaş [Topdaş], Gülelbelkor [Kelpekor] (?), Lavustan karyeleri ile Sarıkamış'a tâbi' Ağcakal'a, Kotanlı, Aşağıkotanlı, Ağyar, Oluklu, Virşan, Bozkuş, Başköy karyeleridir.

Mâdde 2- Livâyı muhtevî hudûd hâricindeki birinci mâddede musarrah bi'l-umûm karyelerden iki bin yüz yirmi dört kurşunla ve dokuz yüz üç kama ve balta ile ve üç yüz topa tutmak sûretiyle yedi bin üç yüz altmış altı ihrâk etmek sûretiyle ki cem'an on bin altı yüz doksan üç nüfûs İslâm erkek-kadın, çoluk-çocuk Ermeniler tarafından fecî' sûretde katl ve ihrâk edilmiştir.

Mâdde 3- Bî-kes çocuklardan yüz kadar öksüzün merkez kasabasında ve elliye mütecâviz Bardız nâhiyesinin Kür[k]cü, Vartanut karyelerinde olup ahâlî tarafından i'âşe etdirilmekte ise de livânın teşkîlâtı olmamak münâsebetiyle tahsîlleri için teşebbüsâtta bulunulduğu ve iş yurdları ve cem'iyet-i hayriyye mü'esseseleri teşkîli olmadığından aynı mu'âmeleye uğrayan İslâm kadınları dahi kurâda i'âşe edilmektedir. Ermeni ve Rum kadını, çoluk ve çocuğundan bir ferd livâmızda bulunmadığı ma'rûzdur.

Oltu Mutasarrıfı

Ziya

BOA. HR. SYS. 2878/53

3

ERMENİLERİN AŞKALE VE CİVAR KÖYLERDE YAPTIKLARI KATLÎÂM

Ermenilerin Aşkale nahiyesi ve Cinis, Nardiban, Persor, Karahasan, Yeniköy, Topalçavuş, Ergemansur köylerinde toplam sekiz yüz doksan üç müslümanı şehit ettikleri; ayrıca merkez ve beş köyde de altı yüzden fazla evi tahrip edip yaktıkları.

Massacre Committed by Armenians in Aşkale and the Villages of its Surrounding.

Armenians attacked the township of Aşkale and the villages of Nardiban, Persor, Karahasan, Yeniköy, Topalçavuş and Ergemansur and killed a total of eight hundred and ninety three Muslims, they destroyed also more than six hundred houses in the said township and in five villages.

14 S. 1339 (28. X. 1920)

Erzurum Vilâyet-i Celîlesi Cânib-i Sâmîsine

Devletlü efendim hazretleri,

Fî 13 Teşrîn-i Evvel sene [13]36 târîh ve 8936/679 numaralı ve mahrem işâretli irâdelerinin arîza-i cevâbiyyesidir.

1- Ahvâl-i zâ'ilede ve hudûd dâhilinde Cinis karyesinde yüz elli hâne, Karahasan'da kırk beş, Topalçavuş'da yüz, Aşkal'a'da iki yüz, Pertin'de yüz yirmi, Karabıyık kâmilin Ermeniler tarafından tahrîb olunduğu.

2- Nâhiye merkezinde otuz bir, Cinis'de altı yüz elli, Nardiban'da elli sekiz, Persor'da on, Karahasan'da dört, Yeniköy'de yüz, Topalçavuş'da on, İrgemansur[Ergemansur]'da otuz nüfûsun katli'âma uğradığı.

3- A'ileleri Ermeniler tarafından şehîd edilen ve tarafımızdan toplatdırılarak i'âşe etdirilen çocuklar bulunmadığı.

4- Ermeni ve Rum çocukları olmadığı.

5- İşbu fecâyî'in üç yüz otuz dört senesi zarfında Ermeniler tarafından îkâ' olunduğu ve hudûda bu'diyeti hasebiyle bu sene zarfında zarar-dîde a'ileler bulunmadığı ma'rûzdur. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 28 Teşrîn-i Evvel sene [13]36

Aşkal'a Nâhiyesi Müdîri

İmzâ

BOA. HR. SYS. 2878/54

4

**ŞÜREGEL VE ZARUŞAD KAZALARINDA ERMENİLER
TARAFINDAN YAPILAN MEZÂLİM**

Kars'ın Osmanlı ordusu tarafından geri alınmasından sonra bir heyet tarafından yapılan tedkikte, Şüregel'e bağlı otuz dört köyde iki bin beş yüz seksen üç hânenin Ermeniler tarafından top ve makinalı tüfeklerle tahrip edilip halkının çoğunluğunun katledildiği; Zaruşad'a bağlı Tepeköy'e yapılan saldırıda da altı Müslüman'ın öldürülerek mallarının yağmalandığı, ayrıca Zaruşad'ın Mescidli köyünden otuz, Keçeyor köyünden kırk, Gökçin köyünden yüz elli, Kızılkilise'den

altmış hânenin harabedilmesinden başka, yetmiş-seksen kadar çocuğun ateşte yakıldığı ve sekiz bin koyunun gasbedildiği.

Atrocities Perpetrated by Armenians in the Subdistricts of Şüregel and Zaruşad.

Following the recovery of Kars by the Ottoman Army an investigation had been carried out by a committee which ascertained that in thirty four villages attached to Şüregel two thousand five hundred dwellings had been destroyed by Armenians using artillery and submachine guns and killing the majority of their population; in Tepeköy attached to Zaruşad six Muslims had been killed and their goods looted and in Mescidli a village of Zaruşad thirty dwellings, in the village of Keçeyor forty in Gökçin one hundred and fifty in Kızılkilise sixty dwellings had been also destroyed and seventy to eighty children had been burned and eight thousand sheep seized.

19 S. 1339 (2. XI. 1920)

Şark Cebhesi Karârgâhı

2/11/[1]336

15. K. [Kolordu] Vekâletine

Kars şehrinin 30 Teşrîn-i Evvel [1]336 târîhinde kıta'âtımız tarafından işgâlini müte'âkib Kars livâsına tâbi' Şüregel ve Zaruşad mıntikalarında Taşnak Ermeniler tarafından İslâm ahâlî hakkında yapılan fecâyî'e dâ'ir bir hey'et ma'rifetiyle mahallerinde icrâ edilen ibtidâ'î tahkîkâtın netîcesine dâ'ir alınan ma'lûmâtın hulâsası ber-vech-i zîr arz olunur:

Ş. C. K. [Şark Cebhesi Kumandanı]

Kâzım Karabekir

1- 16/1/[13]35 târîhinde Kars Vâlîsi Karkanof'un zamanında Ermeni kumandanlarından Baratof(?) ve Mazmanof top ve makineli tüfenklerle müsellaah Ermeni askerlerinin Şüregel'in:

Ani karyesinden	40	Tencar'dan	30
[D]aynalık	60	Karahanlı'dan	150
Karataş	70	Erkin'den (?)	40
Gülviran'dan	50	İncedere'den	30
Kepenek'den	80	Surluca'dan	100
Arslanlı'dan	40	Şahnalar'dan	220
Ağüzüm'den	70	Karahan'dan	200
Şesnehan'dan	30	Söğüdlü'den	18
Aralık'dan	30	Geçid'den	30
Karakilise'den	35	Hâcîpîr[i]'den	30
Mollamûsa'dan	100	Küçükkımlı'dan	60
Bacoğlu'ndan	50	Akbulak'dan	30
Vartanlı'dan	100	Karamehmed'den	20
Okçuoğlu'ndan	150	Küçükkızıldaş'dan	20
Güllübulak'dan	300	Büyükkızıldaş'dan	100
Mehmedağa'dan [Mehmetabad]	20	Çakmak'dan	30
Seceli'den	150	Mağaracık'dan	100

İslâm hânesinin tahrîb edildiği ve emvâlinin yağma ve ahâlîsinin kısm-ı a'zâminin katledildikleri.

2- Zaruşad kazâsının Tepeköy bu sene harman zamânında Ermeniler tarafından top ve tüfenkle mücehhez kuvvetlerle harâb edilerek mezkûr köyden 5 erkek ve bir kadın Müslümanın katledildikleri, mâllarının yağma olunduğu, yine Zaruşad'ın Mescidli karyesinden 30, Keçeyor karyesinden 40, Gökçin karyesinden 150, Kızılkilise'den 60 hânenin harâb edildiği, 70-80 çoluk çocuğun ateşde yakıldığı ve 8.000 koyunun alındığı.

BOA. HR. SYS. 2878/55

**ERMENİLERİN KOSOR VE PENEK İLE BAĞLI KÖYLERDE
YAPTIKLARI YAĞMA VE MEZÂLİM**

Oltu sancağının Kosor ve Penek nahiyesiyle buraya bağlı otuz bir köyün Ermeniler tarafından işgal edildiği ve bu işgal sırasında altmış dokuz kişinin öldürülüp 26.400 koyun, 19.250 sığır, 590 at, 60.200 lira nakid para, 218.300 liralık eşya ve 300.000 pot zabirenin yağmalandığı.

***Atrocities and Pillage Perpetrated by Armeians in Kosor
and Penek and the Villages Attached to.***

Armenians occupied the townships of Kosor and Penek and thirty villages attached to the Sanjak of Oltu and during their occupation they murdered sixty nine persons, looting 26.400 sheep, 19.2400 cattle, 590 horses, 60.200 lira cash (silver coins); goods worth 218.300 liras and 300.000- grain pots.

19 Ra. 1339 (1. XII. 1920)

Oltu sancağının Kosor nâhiyesi dâhilinde ve Ermeniler tarafından yapılan mezâlim hakkında Olur Kâ'im-i makâm-ı sâbıkı Behri [Bahri] Bey'in ve Zivart [Zuvart] karyeli Hüseyin oğlu İbrahim Efendi'nin zabtolunan ifâdeleridir.

Geçen sene Ramazan Bayramı'nın ikinci günü Mazmanof kumandası altındaki Ermeni ordusu Kosor'a ve Penek'e gelerek teslîm olan köylerde ve merkez kazâda icrâ-yı mezâlîme başlamışlardır. O işgâlde:

	Koyun	Sığır	Nakid pâre	Liralık eşyâ	At	Öldürülen insan	
Zivart[Zuvart] karyesinde	4.000	2.000	3.000	15.000	50	12	Bir kadın öldürülmüştür.
Kivank karyesinde	1.000	1.000	5.000	15.000	80	3	
Barik karyesinde	1.000	1.500	2.000	3.000	30	0	
Lebibî[Leblebi]	1.500	1.500	3.000	10.000	30	5	Bir kadın öldürülmüştür.
Penek "	1.000	1.500	0	10.000	25	0	

	Koyun	Sığır	Nakid pâre	Liralık eşyâ	At	Öldürülen insan	
Kamhis "	400	400	400	3.000	20	3	Birisi kadın öldürülmüştür.
Güllet "	400	300	500	1.000	10	2	
Tecerek "	2.000	1.000	1.000	10.000	40	5	
Hanımkom "	200	150	500	2.000	4	2	Birisi kadın öldürülmüştür
Pertivan [Pertuvan] "	400	300	1.000	3.000	15	2	
İznus "	500	250	1.000	2.000	20	0	
Şamkas[Şamhas] "	500	300	1.000	2.500	6	2	
Kot "	400	300	500	1.000	4	1	
Çaksor "	400	200	500	1.000	5	0	
Armaşık [Armuşin] "	1.000	1.000	800	1.200	10	0	
İğdeli "	200	200	400	600	10	0	
Muşık [Muşih] Kışlası "	200	50	200	600	5	0	
Muşık [Muşih] karyesi"	800	300	500	1.500	10	0	
Avındır [Ağundır] "	500	300	400	1.000	10	2	
Kosor "	1.500	1.000	2.000	12.000	50	2	
Taht "	400	300	200	800	20	0	
Ekitkom "	500	500	300	500	15	2	
Ersinek[Arsenik] "	3.000	2.000	2.000	15.000	50	3	
Mirhil "	200	50	500	1.500	10	2	
[İ]ğnaki "	800	400	300	500	10	3	
Nazırva[n]s "	1.000	500	400	800	15	4	
Zadeğrek karyesi "	800	500	500	1.000	12	2	
Vağaver karyesi "	1.000	1.000	700	1.000	15	3	
Dıaskor [Digaskor] "	400	300	400	600	9	4	
Paykis (?) "	200	50	100	500	4	2	
Balkaya "	0	100	500	1.500	40	2	
Yekûn-ı Umûmî	26.400	19.250	60.200	218.300	590	69	

Ermenilerin Kosor nâhiyesinde öldürdükleri 69 mazlûm ile 26.400 koyun, 19.250 sığır ve 590 at, 60.200 nakid lira ile 218.300 liralık eşyâ-yı beytiyye ve 300.000 pot zahîre talan etdikleri tarafımızdan yapılan tahkîkât ile tahakkuk etmiş olduğunu mübeyyin işbu mazbatamız i'tâ kılındı.

Fî 1 Kânûn-ı Evvel sene [13]36

Zivart [Zuvart] Karyesinden
Hüseyin oğlu Molla İbrahim

Oltu'nun Balkaya Karyesinden
Olur Kâ'im-i makâm-ı Sâbıkı
Bahri

BOA. HR. SYS. 2878/58

**ERMENİLERİN GÖLE'NİN TOPTAŞ, GÜLPINAR VE HAMOĞLU
KÖYLERİNDE UYGULADIKLARI KATLIÂM**

Mazmanof idâresindeki Ermenilerin Göle'nin Toptaş ve Gülpınar köylerinde Müslüman erkekleri süngüden geçirerek, kadın ve çocukları bombalayarak yaklaşık beş yüz kişiyi vahşice katlettikleri, katliâmdan ancak on bir kişinin kurtulabildiği ve her iki köy tamamen yakılarak ellerine geçirdikleri kız ve kadınlara tecâvüz ettikleri ve bir çok kadını beraberlerinde götürdükleri; ayrıca Hamoğlu köyüne de saldırarak sekiz kişiyi şehit edip, hânelerin birçoğunu ateşe verilerek sözkonusu köylerden binlerce hayvanı da çaldıkları.

***Massacre Perpetrated by Armenians in the Villages of
Toptaş, Gülpınar and Hamoğlu Attached to Göle.***

Headed by Mazmanof Armenians attacked the villages of Toptaş and Gülpınar bayoneting and killing the male Muslim population, shelling savagely with bombs women and children; the death toll amounted to five hundred persons, only eleven persons had succeeded in escaping from the massacre, the two villages were completely burnt down and destroyed, women and girls who fell into the hands of Armenians were raped; Armenians carried also away many Muslim women with them besides, the same Armenians attacking the village of Hamoğlu murdered eight persons, set fire to most of the households and looted thousands heads of cattle.

21 Ra. 1339 (3. XII. 1920)

Numara: 213

**Merdenik
3/12/[13]36**

Kars Mevki'-i Müstahkem Kumandanlığına

C. [Cevâb] 2/12/[13]36 târîh ve 511 numaralı emre:

Telakkî olunan emr-i kumandanîlerine tevfi kan Ermenilerin Göle'de icrâ eyledikleri fecâyî' ve mezâlim beşerin tahammül edemeyeceği derecelerde

gâyet fecî' ve dil-sûz olduğu cihetle bunların ehemmiyetleri derece derece tasnîf edilmiş ve pey-der-pey arz ve iblâğı der-dest-i tasavvur bulunmuştur.

1- Mazmanof'un idâresinde bulunan kıta'ât 27/9/[1]336 târîhinde Penek'den aldığı darbe üzerine ric'at eder etmez Ermeniler Göle'nin Toptaş ve Gülpınar karyelerine gelerek mezkûr karyede meskûn olan kadın-kız, çoluk-çocuk ve erkek beş yüze karîb nüfûs-ı Müslimeyi başdan başa katli'âm ve mâllarını yağma ve hânelerini de ateşe vererek kâmilten harâb eylemişlerdir.

Ermenilerin îkâ' etdikleri mezâlimden Toptaş karyesinden beş kişi ve Gülpınar karyesinden de altı kişi tahlîs-i câna muvaffak olabilmişlerdir. Ermenilerin gerek Toptaş ve gerekse Gülpınar karyelerindeki ahâlînin evvelâ erkeklerini süngüden geçirdikten sonra her iki köyün kadın, çoluk ve çocuklarını kâmilten merelere doldurmuşlar ve bombalarla mezkûr köyler meskenesini imhâ eylemişlerdir. Bâkire kadınların evvelâ ırz ve nâmûsları hetkedildikten sonra hevesât-ı elîmânelerini tatmîn zımnında dört beş kadın da alup berâberlerinde götürmüşlerdir. İşbu vak'a Mazmanof kıta'âtı tarafından 30/9/[13]36 târîhinde icrâ edilmiştir. Ermeniler Toptaş karyesinden dokuz yüz re's mâl ve üç bin beş yüz re's mevâşî ve Gülpınar karyesinden bin yüz re's mâl ve üç bini mütecâviz mevâşî ki, cem'an dokuz bin re's hayvânât gasbeylemişlerdir. Ermenilerin buralardan sekseni mütecâviz binek ve koşum hayvânâtı da bu mikdâra dâhil değildir.

Ermenilerin Mazmanof'un emri altındaki kıta'âtı aynı târîhde Hamoğlu karyesini de talan ve kısmen ihrâk ve mezkûr köy sekenesinden sekiz adamı pek fecî' bir sûretde katleylemişlerdir. Hamoğlu karyesinden Ermenilerin aldıkları hayvânâtın mikdârı iki bin mâl, altı bin re's mevâşîyi tecâvüz eylemekdedir. Köyden altı yedi hâne de ihrâk edilmiştir. Bu gibi fecâyî'in bi'z-zât Mazmanof'un emriyle vukû' bulduğuna bütün Göle sekenesi şehâdet etmekdedir. Her gün icrâ edilen tedkîkâtın ve yapılan tahkîkâtın emirle ve vesâ'ika müsteniden arzedileceği ma'rûzdur efendim.

Merdenik ve Havâlîsi
Kumandanı ve Kâ'im-i makâm Vekîli
Osman

BOA. HR. SYS. 2878/61

**KARS'A BAĞLI YİRMİ DÖRT KÖYDE ERMENİLERİN YAPTIKLARI
MEZÂLİM VE YAĞMALAMA**

Kars'a bağlı Kosor, Arsenik, Ekitkom, Taht köyleri dahil yirmi dört köyün Ermeni saldırılarına maruz kaldığı; bu esnada kıymetli eşya, para ve on binlerce hayvanın çalındığı, kız ve kadınların namuslarının kirletilip birçoğunun götürüldüğü, yüz elliden fazla Müslüman kadın, çocuk ve erkeğin çeşitli şekillerde katledildiği ve yüzlerce hânenin yakıldığına bizzat şâhid olan Kosor eşrâfından Ado Beyzâde Mehmed Bey'in tabirâtı.

***Atrocities and Pillages Perpetrated by Armenians in
Twenty Four Villages Attached to Kars.***

Twenty four villages including the villages of Kosor, Arsenik, Ekitkom and Taht had been exposed to Armenians attacks and looted, valuables, moneys, and ten thousands of cattles had been pillaged many girls and women raped and dishonored and abtucted, more than hundred and fifty Muslim women, girls and men had been killed in various ways and hundreds of households burnt down; all these atrocities had been related by a notable of Kosor Ado Beyzade Mehmed Bey who was an eyewitness and stated all these cruelties in an official writing he had sent.

22 Ra. 1339 (4. XII. 1920)

Kars Mevki'-i Müstahkem Kumandanlığı
559

Mevki'-i Müstahkem
Karargâhı
4/12/[11]34

Şark Cephesi Kumandanlığına

Kosor eşrâfından Ado Beyzâde Mehmed Bey'in imzasıyla mevrûd Ermeni mezâlimi hakkındaki ma'lumât leffen takdim kılındığı ma'rûzdur.

Mevki'-i Müstahkem Kumandanı
Miralay
Rüştü

"Ermeni Mezâlimi Hakkında Ma'lûmâtım"

Ermeniler ilk ta'arruzunda Kosor'da bulunmakda idim. Kosor'a girer girmez, Mazmanof askerleri Beko oğlu Nadir ile üç refîkini fecî' sûretle katlettiler ve Ersinek [Arsenik] karyesinden beş Müslümanı ayn-ı günde mahall-i mezkûrda katletmişlerdir. Kosor ve Ersinek karyelerinin dört yüz sığır ve bin beş yüz ağnâmlarını gasbetmişlerdir. Ekidkom [Ekitkom] karyesinden sekiz yüz ağnâm, üç yüz mevâşî ve bütün hâne eşyâlarını yağma ederek hânelerini ihrâk etmişler ve üç adamlarını katletmişlerdir. Taht karyesinden bir adam katl, yetmiş mevâşî, sekiz re's esb götürmüşlerdir. Penek karyesinden üç yüz ağnâm, iki yüz mâl, beş esb ve bütün hânelerini yağma ederek ırz ve nâmûslarına ta'arruz etmişlerdir. Libi[Leblebi] karyesinden sekiz adam katledilerek ve beş yüz mevâşî ile iki yüz ağnâm götürmüşlerdir. Pirtuvan [Pertuvan], Tecerek, Soğun, Güllet karyeleri ahâlîsini Ilıcık derûnunda bi'z-zât Mazmanof önlerine geçerek bütün mevâşî, ağnâm ve eşyâ ve'l-hâsıl on sekiz adamlarını katl [ü] itlâf etdirerek tamâmıyla talan etdikden sonra kurâ-yı mezkûreye i'âde ettirmiş ve ne kadar nakid pâreleri var idi ise tamamıyla bi't-taharrî ellerinden alınmış idi. Zuvart karyesinden iki bin ağnâm, altı yüz sığır, yirmi yedi esb ve üç kadın, sekiz erkek katletmişlerdir. Barik karyesinden iki yüz mâl, yirmi sekiz esb, sekiz adamları da katletmişlerdir. İğdeli karyesinden yüz elli sığır, on bir esb ve üç adamlarını esîr götürerek bi'l-âhire katletmişlerdir. Ermoşin [Armuşin] karyesinden dört yüz ağnâm, beş esb götürmüşler ve bir çocuğu katletmişlerdir. Kotik karyesinden üç yüz sığır, otuz beş esb, iki adamlarını katletmişlerdir. Kod karyesinden yüz elli ağnâm, yetmiş beş mâl, iki esb götürmüşlerdir. Muşih karyesinden iki yüz mâl, yedi esb götürmüşlerdir. Ağundır karyesinden iki yüz mâl, yüz elli ağnâm, iki esb götürerek üç adamlarını katletmişlerdir. Zadeğrek karyesinden yüz on sığır, iki yüz elli ağnâm götürmüşlerdir ve dört adamlarını katletmişlerdir. Vağavir [Vağaver] karyesinden sekiz yüz mâl, otuz dört esb ve üç adamlarını katletmişlerdir. Digaskor karyesinden yüz elli mâl, beş esb, iki adam katledilmiştir. İğnaki karyesinden doksan yedi mâl, on beş esb, iki adam katledilerek götürmüşlerdir. Nazırvans karyesinden yüz altmış mâl, sekiz esb, üç adamları da katl [ü] itlâf edilmiştir. Şamkas [Şamhas] karyesinden yedi yüz ağnâm, yüz elli mâl ve bütün hânelerini yağma ve üç adamlarını katletmişlerdir. Ve Kağızman eşrâfından Bahri ile aşîretinin on bin ağnâm ve üç bin beş yüz kadar sığır ve bütün üç yüz hânenin eşyâ ve binek hayvânlarını götürerek ve otuz sekiz nüfûs İslâmı Penek istikâmetinde Mazmanof katl [ü] itlâf ettirmiştir.

Bâlâda arzeylediğim fecâyî'-i elîmenin şâhid-i hakîkîsi bulunduğumu ve ma'rûz karyelerde bulunan ahâlî-i İslâmiyyesinden nâmûslarını ihlâl etdiklerini ayrıca arza mecbûr oluyorum. Ayrıca kendi şahsıma edilen hakâret yirmi iki bin manat-ı Rus, üç yüz lira-yı Osmânî, on beş esb, altı öküz, on iki tüfenk, altı yüz ağnâmı götürmüşlerdir.

Kosor Eşrâf-ı hânedânından
Ado Bey-zâde Mehmed Bey

BOA. HR. SYS. 2878/62

8

ERMENİLERİN KARS'TAN GÖÇ ETTİRDİKLERİ 35000 KİŞİNİN BÜYÜK BİR KISMINI KATLETTİKLERİ

Ermenilerin, Kars havalisindeki Müslüman ahaliyi, İran'ın himayesine alarak köy ve tarla vereceği yolunda uydurma sözlerle kandırarak 35000 kişiyi göç ettirdikleri ve bu insanların hayvanlarını, eşyalarını, paralarını yağmaladıkları gibi bir çoğunu da yollarda katlettikleri; yine bu kişileri Erivan'dan trenle sevkederken, Ermeni askerlerin trene hücum etmesiyle bir çoğunu öldürdükleri ve bu göçmenlerden ancak 10000 kadarının Nahcivan havalisine ulaşabildikleri.

Armenians Killed the Greater Part of 35.000 Muslims They Forced to Emigrate From Kars

Armenians, misleading with false, made up stories 35.000 Muslim they had forced to emigrate from the neighborhood of Kars by saying that İran is ready to take them under its protection and would donate them villages and fields, seized and looted, their cattles, goods and moneys and assassinated many of them on the roads; while these emigrants are dispatched by trains from Erivan they had also been attacked by Armenian soldiers assailing the train; only 10.000 of them safely reached the neighborhood of Nahcivan.

22 Ra. 1339 (4. XII. 1920)

Şark Cebhesi Kumandanlığına

Ermeniler fi 1 Mayıs sene [1]336 târîhinde Kars havâlîsine uydurma bir İran sefiri göndererek ahâlîyi İran hükûmeti taht-ı himâyesine alacak ve köy, tarla verecek diye iknâ ederek 35 bin kişiyi hicret ettirdikleri ve bu ahâlînin ellerinden kâmil mâl ve hayvânâtını, zî-kıymet eşyâ ve pârelerini aldıkları gibi yollarda bin dürlü mezâlîm ile bir çoğunu katlettikleri ve Erivan'dan şimendüferle sevkederken trenin üzerine resmî askeri hücum ettirerek katlettikleri ve 35 bin kişiden ancak 10 bin kadarı aç ve bî-ilaç Nahcivan havâlîsine geldikleri ve oradan da Dilman taraflarına gittikleri Sarıkamış Kazâ Kâ'im-i makâmlığı tarafından 3/12/[13]36 ve 78 numaralı telgrafla bildirildiği ma'rûzdur.

Mevki'-i Müstahkem Kumandanı

Mîralay

Rüşdü

BOA. HR. SYS. 2878/64

9

ZEYTUN, DEMİRKAPU VE PİLÜMÜR KARYELERİNDE ERMENİ ASKERLERİ TARAFINDAN YAPILAN YAĞMA VE MEZÂLİM

Ermenilerin Zeytun karyesinde abalının mallarını gasb ile sekiz kişiyi öldürdükleri, Mazmanof askerleri tarafından Demirkapu ve Pilomer karyelerine yapılan saldırı ile Demirkapu'da yirmiden fazla kişinin telef edildiği, ırza tecavüz ve taarruzla eşya ve hayvanlarına el konulduğu gibi aynı şeyleri Pilomori karyesinde de yaptıkları.

Atrocities and Pillages Perpetrated by Armenian Soldiers in the Villages of Zeytun, Demirkapu and Pilümür

Armenians seized the goods of the inhabitants of Zeytun and killed eight persons. The attacks carried out by the soldiers of Mazmanof against the villages of Demirkapu and Pilümür resulted in the killing of more than twenty persons, raping and seizing of goods and cattles in Demirkapu the same violences had been also committed in the village of Pilümür

22 Ra. 1339 (4. XII. 1920)

Kars Mevki'-i Müstahkem Kumandanlığına

3/12/[1]336 târîh ve 213 numaralı rapora zeyldir.

Ermeniler Zeytun karyesi ahâlîsinden de cebren 200 re's mâl ve yirmi re's at karye sekenesinin kısm-ı a'zamından Lakant [Nagant], Loverver [Revolver] ve tabanca gibi zî-kıymet eşyâlar gasbeylemişlerdir. Zeytun karyesinden Ermenilerin bir mereğe doldurarak ihrâk ederek öldürdükleri adamların mikdârı sekiz neferden ibâretidir.

Demirkapu karyesinde bütün köy sekenesinin erkeklerini telef etdikden sonra on beş yirmi kadar kadının ırzlarına da dokundukları vukû' bulan tahkîkâtdan anlaşılmıştır. Demirkapu'da telef edilen ahâlînin mikdârı adeden yirmiyi tecâvüz etmektedir. İşbu fecâyî' ve cinâyât 4 Ağustos sene [1]336 târîhinde Mazmanof asâkiri tarafından icrâ edilmiştir. Ermenilerin [1]335 senesi Haziran'ında Pilümür[Pilomori] karyesine vâki' olan tecâvüz ve ta'arruzları da serâpâ bir vahşet numûnesidir. Pilümür karyesinden aldıkları beş yüz re's davarı dört yüz re's mâlî ve bütün takımlarıyla beraber yirmi beş re's atı bir gece mechûl yer istikâmetine götürdükleri ve ahâlînin ve kadınların elbiselerini bile Mazmanof kıta'atı talan etmişlerdir. Pilümür karyesi ahâlîsi üç gün köylerini terkederek dağlarda taşlarda imrâr-ı hayât eylemişler ve bütün eşyâ ve zahîrelerini köylerinde terketdikleri cihetle üç gün sonra avdetlerinde işe yarar bir çöp parçası bile bulamamışlardır. Bu husûsda icrâ kılınan tahkîkâtın yarın ve tevâlî eden günlerde pey-der-pey arzedileceği ma'rûzdur efendim.

Merdenik ve Havâlîsi Kumandanı

imzâ

BOA. HR. SYS. 2878/65

10

KARS VE SARIKAMIŞ'A BAĞLI KÖYLERDEKİ ERMENİ MEZÂLİMİ

Ermenilerin Sarıkamış'a bağlı on üç köyde giriştikleri soykırımda bin dokuz yüz yetmiş beş kişinin öldürüldüğü ve iki yüz yetmiş altı hânenin tahrip edildiği; ayrıca Kars ve Sarıkamış'ta ahâliden 2. 353. 000 liralık zahire, 45. 700 liralık koyun, 17335 liralık öküz ve inek ile 5. 926. 800 lira nakit paranın gasbedildiğini gösteren tablo.

**Oppressions Perpetrated by Armenians in Villages
Attached to Kars and Sarıkamış.**

A list showing that during massacres perpetrated by Armenians in thirteen villages attached to Sarıkamış, thousand and nine hundred seventy five persons had been killed and two hundred and seventy six households destroyed; moreover in Kars and Sarıkamış provisions worth 2.353.000 silver liras, 45.700 heads of sheep, cattle valued at 17.355 silver liras and 5.926.800 silver liras cash moneys had been confiscated from the population.

22 Ra. 1339 (4. XII. 1920)

Kars Mevki'-i Müstahkem Kumandanlığı

Numara: 549

Kars Mevki'-i Müstahkem Karargâhı

4/12/[13]36

Şark Cebhesi Kumandanlığına

Esâmî-i karye	Evvelce nüfûsu	Evvelce hâne mikdârı	Şimdiki nüfûsu	Şimdiki hâne mikdârı	Ermeniler tarafından yapılan telefât-ı nüfûs
Kotaklı [Kotanlı]	375	55	20	5	275
Aşağıkotaklı [Aşağıkotanlı]	160	18	30	8	130
Alisofu	260	30	20	6	240
Sübhanazad	275	35	30	8	200
İğdır	335	45	15	7	320
Karaçayır	165	22	—	—	130
Sipkar [Sipkor]	200	17	25	6	150
Akpınar	180	25	35	9	100
Karnakaz [Karnagas]	230	28	40	10	190
Cavlak	200	25	25	5	60
Bozat	265	32	260	32	2
Azboğa [Asbuğa]	150	25	128	25	8
Karahamza	570	65	70	25	170
				1.975	

Ermenilerin Sarıkamış kazâsındaki karyelere yaptığı mezâlim ve kîtâl ber-vech-i bâlâ olduğu Sarıkamış Kazâsı Ka'im-i mâkamlığı tarafından 3/12/[13]36 ve 90 numarayla bildirilmekle ma'rûzdur.

Mevki'-i Müstahkem Kumandanı

Mîralay

Rüşdü

Ma'sûm ahâlf-i İslâmiyenin gasbolunan eşyâ ve mevâfi ve nûkûd ve sâ'îrenin icmâli									
İkâ' olunan fecâyî' mahalli	Nüfûsu	Tâbi bulunduğ u mahal		Gasbolunan zahîre mîkdârı	Gasb u gârât olunan koyun mîkdârı	Gasbolu- nan öküz ve inek mîkdârı	Gasb u gârât olunan ve hâne eşyâının mîkdârı	Gasbolunan nûkûd mîkdârı değer fî'ât ile nakdi	İşbu gasb ve fecâyî' sûretiyle insan telefâtına sebeb veren ve husûsiyle ikâ' olunan fecâyî'a iştirâk edüp emr veren müsebbibînin esâmisi
Kars	100	Kars	Şûrâ askeri	—	—	—	—	—	Valî Karkanof General Osebyan
"	—	"	Şûrâ mü'essisi İbrahim Aziz vesâ'îre	—	—	—	On bir	1.000.000	"
"	1	"	Kömrürlü Himmet-zâde Yusuf Bey	—	—	—	Halı- 500	100.000	"
"	1	"	Furuncu Mustafa Çavuş	—	—	—	—	4.000	"
"	—	"	" Kesikceli (?) Hasan	—	—	—	—	800	"
"	1	"	Yaslı Molla Mehmedî	—	—	—	—	—	"
"	8	"	Oruz hânedan	—	800	—	Oruz hâne	300.000	"
"	—	"	Küçük Yusuf vesâ'îreden	—	2.000	1.500	—	300.000	"
"	—	"	Pitrofska karyesinden	—	100	1	Yirmi hâne	200.000	"
"	600	"	Çamurlu vesâ'îreden	—	2.000	—	"	100.000	"
Sarkamış	—	"	Fahreddin Bey'in âilesinden	—	—	5	Zî-kıymet eşyâ	8.000	"
"	7	"	Sarkamış kâ'im-i makâmı Bekir Bey'in	—	3.000	500	"	200.000	Vali Karkanof General Osebyan ve Kâ'im-i makâm Varcebet Mazmano'fun emriyle Kürt Arşak vesâ'îreden
"	25	"	Yukarkotan'dan	7.000	—	150	"	7.000	"
"	—	"	Karahamza'dan	15.000	—	500	"	7.000	"

İkâ' olunan fecâyî' mahalli	Nüfûsu	Tâbi bulunduğu mahal		Gasbolunan zahîre mîkdârı	Gasb u gârât olunan koyun mîkdârı	Gasbolunan öküz ve inek mîkdârı	Gasb u gârât olunan ve hâne eşyânın mîkdârı	Gasbolunan nûkûd mîkdârı değer fî'ât ile nakdi	İşbu gasb ve fecâyî' sûretiyle insan telefâtına sebep veren ve husûsıyla ikâ' olunan fecâyî' a iştirâk edüp emr veren müsebbibînin esâmisi
"	—	"		—	400	600	"	50.000	"
"	10	"		8.000	400	100	"	50.000	"
"	—	"		3.000	3.000	300	"	50.000	"
"	200	"		2.000	3.000	1.000	"	150.000	"
"	—	"		100.000	2.000	500	"	150.000	"
"	200	"		2.000	5.000	2.000	"	150.000	"
"	—	"		20.000	3.000	300	"	170.000	"
"	800	"		300.000	3.000	5.000	—	600.000	"
"	1	"		200.000	—	—	—	—	"
"	219	"		1.067.800	18.000	4.780	—	2.500.000	Kağızman mutasarrıfı emriyle mevcûd olduğu hâlde Kürdo Arşak
	2.173			2.353.000	45.700	17.335		5.926.800	
	İki bin yüz yetmiş üç nüfûs- dur			İki milyon üç yüz elli üç bin liradır	Kırk beş bin yedi yüz liradır	On yedi bin üç yüz otuz beş liradır		Beş milyon dokuz yüz yirmi altı bin sekiz yüz liradır	

Not: Topamlarda bazı hatalar mevcuttur.

Ashna mutâbıktır.

**ERMENİLERİN GÖLE'NİN KÖYLERİNİ BASIP YAĞMA
YAPTIKLARI**

Ermenilerin Göle'de bulunan bütün köyleri yağmalayarak eşya ve hayvanlarını gasbettikleri; ayrıca Hatemoğlu ve Himiskâr köylerinde ikinci kez yapılan yağmada da Hatemoğlu köyü abalisinin dağıtılıp, bazılarının hapsedildiği, yaklaşık iki bin baş ve yine Himiskâr köyünden de iki bin iki yüz büyük ve küçük baş hayvanın çalındığı, köy abâlisinin dağıtılıp, bazılarının hapsedildiği.

Armenians Raided and Pillaged the Villages of Göle.

Armenians had raided all the villages of Göle and confiscated and carried away all their goods and cattles; attacking for a second time the villages of Hatemoğlu and Himiskâr, they had dispersed the population of Hatemoğlu and imprisoned some of them, stealing two thousand heads of cattle; they also stole about two thousand and two hundred heads of goats, sheep and cattle pertaining to the village of Himiskâr, dispersed its population and put into jail some of them.

23 Ra. 1339 (5. XII. 1920)

Numara: 228

**Merdenik
5/12/[13]36**

Kars Mevki'-i Müstahkem Kumandanlığına

4/12/[13]36 târîh ve 218 numaralı rapora zeyldir.

Ermeniler Göle'de bulunan bil'-umûm İslâm köylerinde at ve eyer takımı ve tabanca gibi zî-kıymet eşyâ ve hayvânâtdan kâffesini gasbeylemişlerdir. 1 Haziran sene [13]35 târîhinden i'tibâren Ermeniler yevmiye Göle'deki ahâlînin mâllarından askerlerine yedirmek üzere bilâ-bedel yevmiye olarak kırk dört mâl almışlardır. Bunlardan bir kısmının esmânı te'diye sûretiyle ve kısmen de bilâ-bedel müsâdere etmişlerdir.

Ermeniler [1]335 senesi Haziran'ında Hatemoğlu karyesini ikinci bir def'a olarak talan etmişlerdir. Bu def'adaki talanlarında Ermeniler Hatemoğlu

karyesinin etrâfına askerleriyle abluka ederek ve köye civâr olan tepelere top ve mitralyöz tab'îye ederek köy sekenesi dağıtdıktan ve bir kısmını Merdenik'e getirerek günlerce habsetdikden sonra Hatemoğlu karyesi ikinci def'a olarak başdan başa yağma edilmiştir. Ermenilerin talan etdikleri mâl hayvânının mikdârı 400 ilâ 500 arasında ve davarların mikdârı da 1.500 re'se bâliğ oluyordu. Köyün ma'dûd olan bütün eşyâlarıyla berâber kâmilten zahîreleri Ermeniler bu târîhler zarfında kâmilten yed-i zabtına geçmiştir.

Ermenilerin Temmuz mâhı zarfında Himisker[Himiskâr] karyesini de başdan başa yağma ederek 2.000 re's mevâşî ve 200 re's mâl hayvân talan etmişlerdir.

Bu husûsda alınacak ma'lûmâtın yarın ve tevâlî eden günler zarfında pey-der-pey arzedileceği ma'rûzdur efendim.

Merdenik ve Havâlîsi Kumandanı
ve Kâ'im-i makâm Vekîli

Osman

BOA. HR. SYS. 2878/67

12

ERMENİLERİN RUSLARLA BİRLİKTE GÖLE'YE BAĞLI KÖYLERDE YAPTIKLARI KATLIÂM VE TALAN

Ermenilerin Ruslarla beraber Göle'ye bağlı köylere saldırıp Sipkor, Korevenk, Çölpenek, Himiskâr ve Kızılkilise köylerinde yüz elliden fazla Müslümanı katlettikleri, ayrıca Harabealtunbulak, Karatavuk, Lalavargens köylerinde kırk dört Müslümanı da boğarak öldürdükleri, yöre halkının göçe başladığı, geride kalan mal ve eşyalarının talan edildiği gibi evlerinin büyük kısmının yakıldığı.

Massacre and Pillage Perpetrated by Russians and Armenians in Villages Attached to Göle.

Armenians together with Russians attacking the villages of Sipkor, Korevenk, Çölpenek and Himiskâr attached to Göle had killed more than one hundred and fifty Muslims and striking the villages of Harabealtınbulak, Karatavuk, Lalavergens strangled forty four Muslims; the people of the neighborhood in face of this

*situation began to immigrate; their goods and chattels left behind
had been sacked and most of their homes burnt down.*

24 Ra. 1339 (6. XII. 1920)

Numara: 239

Merdenik

6/12/[13]36

Kars Mevki'-i Müstahkem Kumandanlığına

5/12/[13]36 ve 228 numaralı rapora zeyldir.

1- Ermeniler Ruslarla müştereken geçen senenin Haziran ve Temmuz aylarında Göle'nin Sipkor, Korevenk, Çölpenek, Himiskâr, Kızılkilise karyeleri ahâlîsiyle bir müddet muhârebede bulunduktan ve mezkûr kurâ ahâlîsinin sebât edememesi hasebiyle ahâlînin her birisi bir tarafa kaçmış ve emvâl ve eşyâları Rus ve Ermeniler tarafından kâmilten gasb ve talan edilmiştir. İsmi geçen köylerde Rum [Rus] ve Ermenilerin müştereken şehîd etdikleri İslâmların mikdârı yüz elliye tecâvüz etmektedir. Bu cinâyetler [1]335 senesinin Haziran ve Temmuz ayları zarfında bi'z-zât Mazmanof'un emr ve kararıyla icrâ edilmiştir. Bundan başka Ermeniler Lalavargens, Çullu, Harabealtunbulak ve Karatavuk karyelerini de ahâlîsinin kâffesini ölüm tehdîdiyle hicrete mecbûr ederek mezkûr dört köy sekenesinin tekmîl mâl ve eşyâlarını talan ve hânelerinin de yüz yirmisini de başdan başa ihrâk eylemişlerdir. Mezkûr dört köy ahâlîsinden Ermeniler 2.000'i mütecâviz mâl ile 4.000'i mütecâviz mevâşî talan etmişlerdir. Harabealtunbulak karyesinden Ermeniler dört Müslüman şehîd etdikleri gibi Karatavuk ve Lalavargens karyelerinden 40'ı mütecâviz Müslümanı boğmak sûretiyle i'dâm etmişlerdir. Yarın ve tevâlî eden günler zarfında bu bâbdaki tahkîkâtın pey-der-pey arzedileceği ma'rûzdur efendim.

Merdenik ve Havâlîsi Kumandanı

ve Kâ'im-i makâm Vekîli

BOA. HR. SYS. 2878/70

13

*ERMENİLERİN KARS'DAN FİRAR EDERKEN MALAKAN
MİLLETİNDEN BİR DEĞİRMENCİNİN MALLARINI
VE EŞYALARINI GASPETTİKLERİ*

*Kars'tan firar eden Ermenilerin, Sarıkamış yolunda Malakan
milletinden bir değirmencinin erzak ile on beş aded kaz ve otuz
aded tavuğunu alarak çoluk çocuğunun tüm eşyasını gasbettikleri.*

***Armenians Fleeing Kars Seized the Goods and Belongings
of a Miller From Malakan Ethnic***

Armenians fleeing Kars on their way to Sarıkamış seized thirty chickens, five geese, provisions and belongings pertaining to the family of a miller from the Malakan ethnic.

25 Ra. 1339 (7. XII. 1920)

Huzûr-ı sâmi-i vilâyet-penâbîye

Ma'rûz-ı bendeleridir

Âcizleri Malakan milletinden olup bu kerre Ermeniler Kars'dan firâr etdikleri sırada bendenizden aldıkları iki vurgun atı teferru'âtıyla berâber birlikde aldıkları ve seksen pot buğday ve arpa yüz yirmi pot. Ve kaz on beş aded, tavuk otuz aded, bir pot yağ ve hânemizdeki bi'l-umûm eşyâmızı ve çoluk çocuğun elbisesini tamâmen talan etdiklerinden bu kerre âcizleri tarafından makâm-ı âlîlerine istid'â ve istirhâm eylerim. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 7/12/[13]36

Kars'da yarım sâ'at Sarıkamış
yolu üzerinde Değirmenci
Malakan İvan

Ermeni kumandanları on bin pot değirmende buğday unu yakdıklarından bize de yüzde iki pot verecekleri hâlde vermediler diğer eşyâmı da talan yaptılar.

BOA. HR. SYS. 2878/73

14

***DİGOR'DAKİ OTUZ SEKİZ İSLÂM KÖYÜNDE YAPILAN ERMENİ
MEZALİMİ***

Kars'ın Digor nahiyesine bağlı otuz sekiz köyde, Osmanlı Devleti çekildikten sonra Ermenilerin yaptığı katliâm ve yağmanın ayrıntılı dökümünü gösteren defter.

***Atrocities Perpetrated by Armenians in Thirty Eight
Villages in Digor***

*A copy book enumerating the details of the massacre and
pillage committed by Armenians in thirty eight villages of Digor in
Kars following the retreat of the Ottoman Authorities.*

25 Ra. 1339 (7. XII. 1920)

Huzûr-ı Âlî-i Vilâyet-penâhîye

Ma'rûzdur:

Âcizleri Kars'ın Digor nahiyesi tâbi' kurâları ahâlîleri vekilleri olup bu def'a geçen sene Devlet-i Aliyye-i Osmâniyye'mizin vatanımız Kars'ı tahliyesinden ve Cenûb-ı Garbî Kafkasya Hükûmeti'nin İngilizler tarafından dağıldığından sonra zâlim Ermenilerin hakkımızda revâ görmüş oldukları mezâlim istid'âmıza rabten takdîm kılınan zayi'ât defterinde gösterilmiştir. Âcizleri ise 38 kurâmız ahâlîlerinden perîşân bir hâlde sağ kalanımız yersiz yurdsuz yaşamakdayız lütfen acınacak ahvâlimize murrahhamen zâyî'ât ve telefâtımızın ve ihrâk ve tahrîb edilmiş hânelerimizin i'mârı ve i'tâsı lâzım gelenlerden müsâ'ade ve delâlet-i ekremîlerinin sezâvâr buyurulmasını ma'rûzunda fermân.

Fî 7 Kânûn-ı Evvel sene [1]336

Âcizleri
Kars'ın Digor nâhiyesinin
Otuz Sekiz Karyesi Ahâlîleri Nâmına

Kars Vilâyetinin Digor nâhiyesi kurâlarına Ermeniler tarafından verilmiş zâyî'âtın esâmî defterini beyân eder

Esâmî-i kurâ	Arpa pot	Buğday pot	Öküz aded	İnek aded	Camus aded	At aded	Eşya-yı beytiyyeye a'id manat aded	Eşya-yı zirâtiyyeye a'id manat aded	Nakid olarak Rus manatı aded	Nakid olarak evrâk-ı nakdiyye aded	İhrâk ve tahrib edilmiş hâne aded	Katli'âma uğramış zükûr aded	Katli'âma uğramış infs aded	Türk ma'deni lirası aded	Rus ma'deni lirası aded
Pazarcık karyesi	85.000	1.500	200	360	120	80	500.000	100.000	240.000	8.500	53	233	120	2.000	1.500
Tarhana "	90.200	1.600	195	400	115	75	495.000	190.000	230.000	7.419	35	210	115	1.900	1.495
Türkmen[e]şen "	70.000	1.400	175	300	100	80	383.000	180.000	220.000	6.719	30	125	100	500	397
Sorhunlu [Sorkunlu] "	65.000	1.300	185	250	190	75	349.000	170.000	240.000	8.915	39	159	117	600	425
Nefs-i Digor	905.000	1.600	215	400	139	95	600.000	125.000	250.000	8.600	59	250	175	2.300	1.560
Alem "	94.000	1.400	174	230	115	84	439.000	175.000	250.000	8.721	38	125	165	2.400	435
Magazpert [Magazbert] "	93.000	1.400	145	112	85	37	143.000	132.000	240.000	5.430	30	142	175	2.300	396
Alaca "	94.000	1.300	138	113	75	39	134.000	132.000	250.000	5.350	35	135	179	2.400	426
Türksöğütüsü "	96.000	1.200	191	121	95	40	143.000	145.000	360.000	4.190	40	141	190	215	371
Bayramkom'da "	97.000	2.200	171	119	79	32	191.000	132.000	270.000	4.290	49	196	195	317	315
Veyskom'da "	99.000	2.800	119	150	61	20	193.000	123.000	290.000	5.360	47	170	171	119	319
Ayrandöken "	97.000	3.900	105	110	51	10	172.000	131.000	280.000	3.910	30	130	151	100	200
Azacık [Ağzaçık] - ulyâ "	75.000	4.300	109	115	34	19	131.000	141.000	270.000	4.920	25	190	200	117	150
Azacık [Ağzaçık] - i süflâ "	93.000	9.000	191	100	91	20	16.200	141.000	260.000	2.940	27	194	216	120	200
Kızılmağara "	20.000	3.000	181	115	71	29	17.200	191.000	290.000	4.840	29	125	219	100	300
Kıtan "	30.000	4.000	193	127	34	40	190.000	181.000	270.000	3.870	49	135	381	115	400
Karabağ "	40.000	5.000	125	139	41	90	190.000	191.900	290.000	3.990	29	140	391	195	1.500
Çatak "	30.000	7.000	124	145	39	70	180.000	291.800	280.000	4.850	34	190	471	180	2.000
Dolamac "	49.000	9.000	139	219	96	71	170.000	281.900	290.000	3.940	40	290	331	115	215
Kesko "	29.000	8.000	125	219	71	61	190.000	291.200	260.000	2.940	29	230	415	165	121

Esâmî-i kurrâ	Arpa pot	Bugday pot	Öküz aded	İnek aded	Camus aded	At aded	Eğya-yı beytiyye a'id manat aded	Eğya-yı zirâiyye a'id manat aded	Nakid olarak Rus manatı aded	Nakid olarak evrâk-ı nakdiyye aded	İhrâk ve tahrîb edilmiş hâne aded	Katî'âma uğramış zükûr aded	Katî'âma uğramış inâs aded	Türk ma'denî lirası aded	Rus ma'denî lirası aded
Karakale "	28.000	3.000	131	317	82	69	170.000	28.113.000	290.000	2.910	36	210	316	121	196
Hortun (?) "	29.000	4.000	121	419	91	79	180.000	2.912.000	290.000	2.915	40	2.190	319	131	171
Kabakom'ida "	30.000	3.000	135	319	71	35	170.000	2.971.000	380.000	3.912	91	291	425	142	189
Pivik [Pifık] "	45.000	4.000	159	424	91	45	160.000	2.891.000	390.000	2.913	99	219	120	2.100	1.500
Delar (?) "	415.000	3.000	154	315	92	30	169.000	2.919.000	380.000	2.819	60	219	125	3.200	1.600
Karagünev-i ulvâ "	91.500	7000	136	416	67	45	196.000	2.313.000	390.000	2.917	70	218	135	2.100	1.510
" -i süfla "	31.000	19.000	191	119	71	32	175.000	3.114.000	240.000	2.712	41	219	115	110	100
Şaban "	920.000	9.000	171	129	41	21	190.500	4.115.000	240.000	2.613	45	211	125	120	112
Arpalı "	23000	9.500	191	190	21	31	190.200	4.117.000	270.000	2.912	35	217	136	125	125
Başköy "	22000	9.300	171	180	31	41	191.200	4.193.000	290.000	2.819	19	230	219	135	115
Tiblik "	290.000	16.000	200	150	50	40	997.000	219.000	16.795	1.391	49	119	120	200	5.000
Alımcıan[Halımcıan]	27.000	19.000	200	160	50	50	973.000	339.000	17.916	1.419	50	117	136	195	512
Paşabey(?) "	297.000	12.000	300	150	29	40	982.000	419.000	19.417	1.325	41	191	146	151	417
Çarıklı-ı ulva "	394.000	14.000	200	60	39	45	843.000	543.000	18.419	1.490	55	200	151	191	326
" -i süfla "	494.000	16.000	215	80	25	32	931.000	564.000	19.817	1.310	42	190	195	121	415
Halıkışlak "	373.000	15.000	200	90	27	39	715.000	963.000	18.695	1.920	31	185	170	200	500
Hasankendi (?) "	494.000	17.000	300	70	20	25	6.312.000	782.000	17.816	19.400	30	200	165	160	200
Kalekale [Karakale] karyesi	745.000	16.000	200	90	15	26	8.719.000	993.000	99.031	18.300	25	191	200	300	150
												1.392 5.433 6.825	1.283 6.512 7.795		

*ERMENİLERİN KARS'A TÂBİ BELENKÖYLÜ BİR MALAKAN'DAN
ZORLA YİYECEK VE GİYECEK GASBETTİKLERİ*

Ermenilerin Kars'tan kaçarken Kars'a tabi Belenköy ahâlisinden olan Malakan değirmenci İstefan Semrin'den at, inek, un, arpa, yağ, bal ve bütün giyim eşyalarını gasbettikleri.

***Provisions and Clothes Confiscated by Armenians From a
Miller of the Village of Belenköy.***

Armenians fleeing Kars confiscated goods and provision such as horses, cows, flours, barley, butter, honey and all of the clothes pertaining to the Malakan miller İstefan Semrin of the village of Belenköy attached to Kars.

25 Ra. 1339 (7. XII. 1920)

Huzûr-ı Sâmi-i Vilâyet-penâhîye

Ma'rûz-ı bendeleridir

Âcizleri Malakan milletinden olup bu kerre Ermeniler Kars'dan firâr etdikleri sırada bendenizden iki adet araba atı, beş aded inek, üç aded dana, yirmi pot buğday unu, otuz pot arpa, yirmi beş pot kartof(?), iki pot yağ, on beş pot bal, on aded de kaz, altı aded ördek ve hânemizde eşyâ-yı elbise gibi çoluk çocuğun bütün elbisesini aldığından bu kerre âcizleri tarafından makâm-ı âlînize istid'â ve istirhâm eylerim. Ol bâbda emrû fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 7/12/[13]36

Kars'ın Belenköy(?) ahâlîsinden
Malakan Değirmenci İstapan Semrin
İmzâ

BOA. HR. SYS. 2878/72

**SARIKAMIŞ'IN KARAHAMZA NAHIYESİNE BAĞLI KÖYLERDE
ERMENİLERİN YAPTIKLARI SOYKIRIM VE TALAN**

Sarıkamış'ın Karahamza nahiyesine bağlı on sekiz köyde Ermenilerin yaptıkları katliâmda beş bin üç yüz otuz yedi Müslümanı çeşitli şekillerde şehit ettikleri, bu esnada yüzlerce hâneyi yaktıkları, büyük ve küçük baş hayvanları, kıymetli eşya ve mücevheratı, yüzlerce ton zahire ve diğer yiyecek maddelerini gasbettiklerine dâir her köyün ibtiyar heyetleri tarafından kaleme alınan defter

***Pillage And Extermination of the Muslim Population of
Villages Attached to the Township of Karahamza in
Sarıkamış***

In eighteen villages of the township of Karahamza attached to Sarıkamış Armenians perpetrated massacre indulging in fantasies while killing five thousand three hundred and thirty seven Muslims and burned hundreds of homes, seizing cattles, sheep and goats, jewelleries and objects of value and hundreds tonnes of grains and other foods, all these facts are related in book written out by the council of the village.

2 R. 1339 (14. XII. 1920)

Kars

Mevki'-i Müstahkem Kumandanlığı

Erkân-ı Harbiyye

Birinci Şu'besi

Numara: 682

Kars

14/12/[13]37[1336]

Şark Cebhesi Kumandanlığına

Ermenilerin Karahamza nâhiyesinde yaptıkları mezâlim hakkındaki Sarıkamış Mevki' Kumandanlığı'ndan gönderilen defter sûreti leffen takdîm kılındığı ma'rûzdur.

Kars

Mevki'-i Müstahkem Kumandanı

Mîrlivâ

Rüşdü

Esâmî-i kurâ	Hubûbât	Eşyâ-yı beytiyye	Hayvânât-ı bakariye	Koyun	At	Harâb olan hâne	Ermeniler tarafından telef olan zükûr	Ermeniler tarafından telef olan inâs	
	Kod	Kıymeti guruş	aded	aded	aded	aded	aded	aded	
Iğdır	16.000	50.000	1.000	200	40	30	100	80	<p>Sütûn-ı mahsûsunda gösterilen zâyi'ât Ermenilerin Kumandanı Antranik emriyle müfreze kumandanı ta'yîn edilen Pasinler'in İşki karyesinden Arşak tarafından bu mezâlîme karyemize yapılmak ve bu sûretle bizi mâlen ve cânen mutazarrır etdiklerini mübeyyin işbu mahalle şerh ve imzâ edildi.</p> <p>Fî 2 Kânûn-ı Evvel sene [1]336</p> <p>A'zâ A'zâ Ali</p> <p>Muhtâr Iğdır karyesi imâmı Hamza Murtaza</p>
Karnakas [Karnagaz]	17.000	40.000	1.500	500	50	35	120	100	<p>Sütûn-ı mahsûsunda gösterilen zâyi'ât Ermeniler Kumandanı Antranik emriyle Kars'ın Be[n]liahmed [karyeli] ve Keşiş oğlu Markar tarafından bu mezâlîm karyemizde ifâ edilmiş ve bu sûretle bizi mâlen ve cânen mutazarrır etdiklerini mübeyyin işbu mahalle şerh ve imzâ edildi.</p> <p>Fî 2 Kânûn-ı Evvel sene [13]36</p> <p>A'zâ Karîb oğlu Ömer</p> <p>Muhtâr Kayu oğlu Turan</p> <p>Karnakas İmâmı Hüseyn oğlu Ahmed</p>

Esâmî-i kurâ	Hubûbât	Eşyâ-yı beytiyye	Hayvânât-ı bakariye	Koyun	At	Harâb olan hâne	Ermeniler tarafından telef olan zükûr	Ermeniler tarafından telef olan inâs	
	Kod	Kıymeti guruş	aded	aded	aded	aded	aded	aded	
Sübhanâzâd	50.000	60.000	700	200	30	30	150	50	<p>Sütûn-ı mahsûsunda gösterildiği vechile gerek insân ve gerekse hayvânât ve eşyâ Ermenilerin kumandanı Antranik tarafından verilen emr üzerine karyemize gelen Kars'ın Berne karyesinden çete David tarafından olmaz derecesinde mezâlim karyemize yapılmış olduğunu mübeyyin işbu mahalle şerh ve mühür olmadığından parmak basılmışdır.</p> <p>Fi 2 Kânûn-ı Evvel sene [1]336</p> <p>A'zâ Muhtârı Kahraman Dursun</p> <p>Sübhanazad İmâmı Bektaş</p>
Karaçayır	70.000	64.000	800	150	40	43	350	150	<p>Sütûn-ı mahsûsunda gösterildiği vechile Karaçayır karyesi tamâmen harâb ve insânlarını katl ve eşyâ ve hayvânâtı gasbedilmişdir. Mezkûr karyede bir ferd yoktur. Bizim karyemize yakın olduğu için her bir ahvâline vâkıf olduğumuzdan Ermenilerin kumandanı Antranik emr vererek Pasinlerin Yüzviran karyesinden Kirkor tarafından bütün imhâ edildiğini mübeyyin işbu mahalle şerh verildi.</p> <p>Fi 2 Kânûn-ı Evvel sene [1]336</p> <p>A'zâ Muhtârı Ali Hamza</p> <p>İğdır İmâmı Murtaza</p>

Esâmî-i kurâ	Hubûbât	Eşyâ-yı beytiyye	Hayvânât-ı bakariye	Koyun	At	Harâb olan hâne	Ermeniler tarafından telef olan zükûr	Ermeniler tarafından telef olan inâs	
	Kod	Kıymeti guruş	aded	aded	aded	aded	aded	aded	
Aşağıkotalı	5.000	45.000	400	200	15	15	80	50	<p>Sütûn-ı mahsûsunda gösterildiği vechile Ermenilerin kumandanı Antranik tarafından verilen emr üzerine Kars'ın Be[n]liahmed karyesinden Efendi Tornis (?) Minas tarafından son derece de mezâlim karyemize yapılarak mikdârı gösterildiği vechile zâyî'âtımız olduğunu mübeyyin işbu mahalle şerh verildi.</p> <p>Fî 2 Kânûn-ı Evvel sene [1]336</p> <p>A'zâ Muhtârı Şükrü Ağa</p> <p>Aşağıkotalı İmâmı Murad</p>
Alisofu	25.000	30.000	650	380	70	35	400	300	<p>Sütûn-ı mahsûsunda gösterildiği vechile Ermenilerin kumandanı Antranik tarafından verilen emr üzerine Hınıslı Murad tarafından katli'âm ve eşyâ ve hayvânât ve arabalar alınarak fecî' bir sûretde karyemize ta'arruz yapılmış olduğunu mübeyyin işbu mahalle şerh verildi.</p> <p>Fî 2 Kânûn-ı Evvel sene [1]336</p> <p>A'zâ Muhtârı Kâmil</p> <p>Alisofu İmâmı Mehmed Ali</p>

Esâmî-i kurâ	Hubûbât	Eşyâ-yı beytiye	Hayvânât-ı bakariye	Koyun	At	Harâb olan hâne	Ermeniler tarafından telef olan zükûr	Ermeniler tarafından telef olan inâs	
	Kod	Kıymeti gurus	aded	aded	aded	aded	aded	aded	
Cavlak	18.000	70.000	400	5.000	55	14	100	70	<p>Sütûn-ı mahsûsunda gösterildiği vechile Ermenilerin kumandanı Antranik tarafından verilen emr üzerine Erzurum'un Tercan kazâsından Kalost tarafından katli'âm ve mâl ve eşyâ ve arabalarımız gâret edilmiş ve fecî' bir sûrette insanlar bir merak içerisinde konularak ateş verilmiş ve yandırılmışdır. Mezâlim ta'rîf edilmeyecek bir derecede olduğunu mübeyyin işbu mahalle şerh verildi.</p> <p>Fî 2 Kânûn-ı Evvel sene [1]336</p> <p>A'zâ Muhtâr Yusuf Hasan Cavlak İmâmı nâmına Hasan</p>
Ağyâr	32.000	80.000	521	700	32	20	170	50	<p>Sütûn-ı mahsûsunda gösterildiği vechile Ermenilerin kumandanı Antranik tarafından verilen emr üzerine çete Hınıslı Şabo ve Habo tarafından katl ve eşyâ ve hayvânât gasbedilerek götürülmüş olduğunu mübeyyin şerhdır.</p> <p>Fî 2 Kânûn-ı Evvel sene [1]336</p> <p>A'zâ Muhtâr Hasan Hüseyin Ağyâr İmâmı Rıza</p>

Esâmi-i kurâ	Hubûbât	Eşyâ-yı beytiye	Hayvânât-ı bakariye	Koyun	A t	Harâb olan hâne	Ermeniler tarafından telef olan zükûr	Ermeniler tarafından telef olan inâs	
	Kod	Kıymeti gurus	aded	aded	aded	aded	aded	aded	
Oluklu	30.000	100.000	600	450	60	60	500	250	<p>Sütûn-ı mahsûsunda gösterildiği vechile Oluklu karyesi karyemize civâr olup tamâmen insanları katl ve eşyâ ve hayvânâtı gasb ve hâneleri harâb edilmiştir ve bu karyeye yapılan mezâlim derece-i nihâyede olduğunu ve hiç bir ferd kurtulmadığını mübeyyin ilmimiz lâhik ve işbu mahalle şerh verildi.</p> <p>Fî 2 Kânûn-ı Evvel sene [13]36</p> <p>A'zâ Muhtârı Hasan Hüseyin</p> <p>Ağyâr İmâmı Rıza</p>
Kırkpınar	6.000	70.000	500	1.000	30	15	30	20	<p>Sütûn-ı mahsûsunda gösterildiği vechile Ermenilerin kumandanı Antranik tarafından verilen emr üzerine Vanlı Kara Ohannes, Muşlu Haçık ve Mıgırdıç, Kırkor, Bogos bunlar karyemizde katli'âm yaparak bütün emvâlimizi yağma etmiş olduklarını mübeyyin şerhdir.</p> <p>Fî 2 Kânûn-ı Evvel sene [1]336</p> <p>A'zâ Muhtârı Kâsım Ahmed</p> <p>Kırkpınar İmâmı Ahmed</p>

Esâmî-i kurâ	Hubûbât	Eşyâ-yı beytiyye	Hayvânât-ı bakariye	Koyun	At	Harâb olan hâne	Ermeniler tarafından telef olan zükûr	Ermeniler tarafından telef olan inâs	
	Kod	Kıymeti gurus	aded	aded	aded	aded	aded	aded	
Tuzluca	25.000	53.000	732	300	28	20	200	150	<p>Sütûn-ı mahsûsunda gösterildiği vechile Ermenilerin kumandanı Antranik emriyle Kars'ın Bayburd karyesinde Köseyan Hamazasb derece-i nihâyede karyemize mezâlim yapmış katli'âm ve eşyâ ve hayvânâtı gasbederek karyemizi hâk ile yeksân etmiştir. Merkûm Hamazasb Kars'da olduğu da ma'lûmdur. İşbu mahalle şerh ve imzâ yerine parmak basıldı.</p> <p>Fî 3 Kânûn-ı Evvel sene [13]36</p> <p>A'zâ Muhtarı Ali Bektaş</p> <p>Tuzluca İmâmı Mehmed</p>
Karahamza	78.000	80.000	1.200	2.000	100	80	360	200	<p>Sütûn-ı mahsûsunda gösterildiği vechile Ermenilerin kumandanı Antranik emriyle Kars'ın Bayburd karyesinden Köseyan Hamazasb, Kağızmanlı Can- bolatof müdhiş sûretde karyemizi katli'âm ve mâl ve eşyâ ve nükûdumuzu gâret eylemiş olduklarını mübeyyin işbu mahalle şerh ve imzâ yerine parmak basıldı.</p> <p>Fî 3 Kânûn-ı Evvel sene [1]336</p> <p>A'zâ Muhtarı Şamil Mehmed</p> <p>Karahamza İmâmı Behlül</p>

Esâmî-i kurâ	Hubûbât	Eşyâ-yı beytiyye	Hayvânât-ı bakariye	Koyun	At	Harâb olan hâne	Ermeniler tarafından telef olan zükûr	Ermeniler tarafından telef olan inâs	
	Kod	Kıymeti guruş	aded	aded	aded	aded	aded	aded	
Asbuğa	65.000	473.000	623	160	15	15	8	20	<p>Sütûn-ı mahsûsunda gösterildiği vechile Ermenilerin kumandanı Antranik emriyle Pasinlerin Hekebad [Yekbad] karyesinden David derece-i nihâyede karyemize mezâlim yapmış ve katli'âm, eşyâ ve hayvânât gasbederek karyemizi hâk ile yeksân etmiştir. Merkûm gârât eylemiş olduklarını mübeyyin işbu mahalle şerh ve imzâ yerine parmak basılmışdır.</p> <p>Fî 4 Kânûn-ı Evvel sene [1]336</p> <p>A'zâ Muhtârı Ahmed Garib</p> <p>Asbuğa İmâmı Süleyman</p>
Yukarıkotanlı	74.000	82.000	805	300	65	25	300	250	<p>Sütûn-ı mahsûsunda gösterildiği vechile Ermenilerin kumandanı Antranik emriyle Kars'ın Veliahmed [Benliahmed] karyesinden Efendi Tornis (?) Minas tarafından son derecede mezâlim karyemize yapılarak mikdânı gösterildiği vechile zâyi'âtımız olduğunu mübeyyin işbu mahalle şerh verildi.</p> <p>Fî 4 Kânûn-ı Evvel sene [1]336</p> <p>A'zâ Muhtârı Yakub İsmail</p> <p>Yukarıkotanlı İmâmı Mehmed</p>

Esâmî-i kurâ	Hubûbât	Eşyâ-yı beytiyye	Hayvânât-ı bakariye	Koyun	At	Harâb olan hâne	Ermeniler tarafından telef olan zükûr	Ermeniler tarafından telef olan inâs	
	Kod	Kıymeti guruş	aded	aded	aded	aded	aded	aded	
Yedikilise	940.000	95.467	625	50	35	30	20	15	<p>Sütûn-ı mahsûsunda gösterildiği vechile Ermenilerin kumandanı Antranik emriyle Kağızmanlı Canbolad [Canbolatof] müdhiş sûretde karyemizi katli'âm, mâl ve eşyâ ve nükûdumuzu gârât eylemiş olduklarını mübeyyin işbu mahalle şerh ve imzâ eyleyiz.</p> <p>Fî 4 Kânûn-ı Evvel sene [1]336</p> <p>A'zâ Muhtârı Nimetullah Yedikilise İmâmı</p>
Pozat	600	2.500	117	315	95	0	10	50	<p>Sütûn-ı mahsûsunda gösterildiği vechile Ermenilerin kumandanı Antranik emriyle Kağızmanlı Canbolad [Canbolatof] tarafından katli'âm, eşyâ ve emvâl ve hayvânât gasbedilerek götürülmüş olduğunu mübeyyin şerh verildi.</p> <p>Fî 6 Kânûn-ı Evvel sene [1]336</p> <p>A'zâ Muhtârı Musa İbrahim Pozat karyesi İmâmı Mustafa</p>

İşbu defterde sütûn-ı mahsûslarında gösterildiği vechile hey'et-i ihtiyâriyye celbedilerek zâyî'âtları yazılmış olduğunu mübeyyin işbu mahalle şerh verildi.

Fî 6 Kânûn-ı Evvel sene [1]336

Karahamza Nâhiye Müdîri
Yunus

BOA. HR. SYS. 2878/68

**BARDIZ, KOSOR VE PENESKİRD NAHİYELERİYLE KÖYLERİNDE
ERMENİLERCE GERÇEKLEŞTİRİLEN SOYKIRIM**

1920 senesi içinde Ermenilerce Bardız ve Kosor nahiyeleriyle köylerine uygulanan soykırımda; Kosor nahiyesine bağlı 38 köyün tamamının yağmalanması sonucu binlerce hayvan ve nakit paranın gasbedilip beş yüzden fazla insanında perakende şekilde katledildiği ve nahiye civarındaki Toptaş, Kelbkor, Lavustan köyleri de yakılarak altı yüz nüfusunun neredeyse tamamı topluca katledilmiş ayrıca Türkiye'ye iltica etmek üzere yola çıkan Kağızman eşrafından Bahri Bey ve arkadaşlarına açılan ateşte iki yüz kişinin katledildiği; Bardız nahiyesine bağlı on altı köyden 112'si yakılmış ve 139 hâne harab edilip 913 kişi katledilerek 29 nüfus kız ve geline de tecâvüz edildiği; Kürkcü ve Vartanut köylerinde bakılmakta olan aileleri şehit olmuş 125 kimsesiz çocuğun da vahşice katledildiği; Peneskirt nahiyesine bağlı 24 köyde de 457 hâne tahrip ve yakılmış, 2832 kişi değişik işkencelerle genelde topluca katledilmiş ve bütün bu köylerde binlerce hayvan, eşya ve paranın yağmalanmış olduğu.

***Large Scale Massacre Perpetrated by Armenians in the
Townships of Bardız, Kosor and Peneskird and the
Villages Attached to***

During the massacre perpetrated by Armenians in the year 1920 in the township of Kosor and Bardız; 38 villages attached to the township of Kosor had been plundered, thousands of heads of cattle and cash moneys seized more than five hundred persons separately killed besides, the villages of Toptaş, Kelpekor, Lavustan, in the vicinity of the said township had been burnt down and about the whole of their population en masse killed; had been also shot down and killed a notable of Kağızman named Bahri Bey together with two hundred persons accompanying him; from villages attached to the township of Bardız 112 houses had been burnt down, 139 destroyed 913 persons killed 29 girls and brides raped; 125 homeless children whose families had been killed, were also savagely slaughtered; in 24 villages attached to the township of Peneskirt 457 houses had been also destroyed and set fire to, 2832

*persons tortured and killed sometimes en masse, in these villages
thousands heads of cattle, goods and moneys had been plundered.*

7 R. 1339 (19. XII. 1920)

Tahrîrât Kalemi

Aded: 549

Leffi: 2

Kars

19/12/[13]36

Şark Cebbesi Kumandanlığına

Bir seneden beri Oltu'nun Olur kazâsıyla Bardız ve Kosor nâhiyeleri halkına Ermenilerin îkâ' etdikleri mezâlim ve gasb [ü] gârât ile tahrîbâtını irâ'e eder Oltu Mutasarrıflığı'ndan gönderilen üç nüsha evrâk-ı tahkîkiyyenin birer sûreti leffen takdîm kılındığı ma'rûzdur efendim.

Kars Vâlî Vekîli
nâmına
İmzâ

*Kars Vilâyet-i celîlesinden şeref-mevrûd 27/11/[13]36 târîh ve 367 numaralı
telgrafnâmesiyle mübelliğ 1/12/[13]36 târîh ve 648 numaralı tahrîrât-ı
sâmûleriyle muhavvel Şark Cebbesi Kumandanlığı'nın emirnâmesi mücebince
Ermenilerin Arpaçayı garbındaki ahâlî-i İslâmiyyeye yaptıkları mezâlim ve
tahrîbât hakkındaki yapılan evrâk-ı tahkîkiyyedir.*

1- Kosor nâhiyesine â'id Ersinek [Arsenik], Ekidkom [Ekitkom], Kerkilik, Hegbesor, Balkaya, Ağundır, Köşk karyelerinin kısm-ı a'zamı ihrâk ve tahrîb edilmiştir.

2- Nâhiyeyi teşkîl eden otuz sekiz pâre kurânın eşyâ ve sâ'iresi yağma edildiği gibi hayvânâtından otuz bin davar ve on beş bin sığır, beş yüz binek hayvânı ve on bin liralık altun pâre ile banknot ve Rus manatı olarak ahâlî yedinden, öldürmek maksadıyla(?) gasbedildiği bi't-tahkîk anlaşılmıştır.

3- Kosor nâhiyesi kurâlarında beş yüzü mütecâviz perâkende sûretiyle katliâm edildiği gibi nâhiye civârı olan Göle'nin Toptaş, Kelpekor, Lavustan karyeleri kâmilten ihrâk ve tahrîb edilmiş ve altı yüz nüfûsdan ibâret olan ahâlî-i İslâmiyyesinin erkek-kadın, çoluk-çocuğun bir kısmını hâne içerisine doldurarak ihrâk sûretiyle imhâ edilmiş, diğer kısmından genç gelin, kız tefrîk edilerek götürmüşler, mütebâkîsi de kurşunla öldürülmüştür.

4- Türkiye'ye ilticâ etmek maksadıyla muhâcereten Oltu'ya doğru gitmekte olan Kağızman eşrâfından Bahri Bey ve rüfekâsının kırk hâne arabalarıyla Penek'in önünde şose üzerinde Ermeniler tarafından top ve makineli tüfenklerle ateş açarak iki yüzü mütecâviz efrâd-ı â'ileleriyle berâber katli'âm ve imhâ edilmiş ve ellerinde bulunan üç bini mütecâviz davar ve sığırlarıyla eşyâ ve nükûd ve arabaları, öküzleriyle kâmilten yağma ve talan edildiği netîce-i tahkîkâtta tezâhür etmiştir.

5- Bu fi'illerin icrâsı alay kumandanları Mazmanof ve Mirmanof emirleriyle çete kumandanlarından Oltulu Kör Artin'in oğlu Moradhan ve Muşlu Pilos ve Aşpidros nâm şahıslar tarafından icrâ-yı mezâlîme cür'et edildiği tahakkuk etmiştir.

Sâlifü'l-arz beş mâtdeyi hâvî evrâk-ı tahkîkiyye nâhiyenin eşrâf ve ahâlî-i mu'teberânından bi't-tahkîk anlaşılmış olmağla işbu evrâk-ı tahkîkiyye bi't-tanzîm tasdîk kılındı.

Fî 4 Kânûn-ı Evvel sene [1]336

Kosor Nâhiyesi Müdîri

Şerîf

Sıra Numarası	Esami-i kurâ	Hâne	Nüfus	Ağnâm	Sığır	Zahire	Kuşunla kail	İhrâk sure- tüyle kail	Harâb-i hâne	İhrâk-ı hâne	At	Ermenilerin cebrin götürdüğü kız ve gelinek	Hâne esyâsı ve mikdâr-ı kıymeti	Ermeniler tarafından katledilen şehid âileleri			Mülâhazât
														Kadın	Oğlan	Kız	
1	Bardız	70	670	3.000	440	13.800	10	—	—	—	10	—	100.000	6	10	7	Çetebaşı Mirmanof
2	Göresgen	80	900	1.000	250	13.000	82	5	8	3	3	3	50.000	25	37	24	tarafından
3	Zakim	60	733	550	80	6.000	30	—	15	—	3	4	80.000	20	17	9	Fî 1 Eylül sene [13]36
4	Çermik	30	250	100	60	5.000	25	9	18	3	10	1	20.000	12	18	14	Fî 8 minh
5	Vartanut	20	125	300	80	9.000	38	5	10	5	12	2	30.000	13	11	7	Fî 8 minh
6	Kürkçü	30	300	850	300	15.000	50	33	20	30	22	5	150.000	33	22	11	Sivaslı Morad Paşa
7	Mitirler	25	150	150	60	5.000	16	—	25	10	18	2	17.000	9	12	5	tarafından Fî 8 minh
8	Ehriz	35	240	200	90	16.000	29	14	6	7	9	3	30.000	19	14	6	"
9	Posik	40	280	175	90	83.500	52	39	4	9	15	—	50.000	41	23	8	"
10	Demirkışla	18	127	160	80	6.000	26	—	5	3	8	1	20.000	15	8	9	"
11	Vank	5	46	200	90	4.000	18	—	5	—	3	—	50.000	9	6	4	"
12	Nüsünk	110	950	300	190	8.000	125	84	9	12	14	6	100.000	70	34	22	Kumankan Mazmanof
13	Katris	40	330	250	80	12.000	16	20	—	—	7	1	80.000	12	9	4	tarafından
14	Pertos	150	345	100	60	5.000	96	50	14	30	14	—	103.000	54	7	33	"
15	Terpenk	40	240	100	50	4.300	15	3	—	—	8	1	50.000	11	3	10	"
16	Dakir (?)	15	125	150	35	2.700	23	—	—	—	4	—	10.000	7	4	9	"
	Yekûn	763	5.811	7.685	2.035	138.300	651	262	139	112	161*	29	940.000	356	235	182	

*Toplamda hata vardır.

Oltu Mutasarrıflığı Cânib-i Sâmişine

1/12/[13]36 târîh ve 648 numaralı acele işâretli tahrîrât-ı sâmilârinin arîza-i cevâbiyyesidir.

1-Nâhiyemiz dâhilinde bir seneden berü Ermenilerin yapmış olduğu tahrîbât, katli'âm, ihrâk, gasb [ü] gârât bâlâdaki cedvelin sûtûn-ı mahsûslarında gösterilmiştir.

2-Nâhiyemizin mensûb olduğu kurâda on altı karye, Ermenilerin ta'arruzuna ma'rûz kalmış ve bu karyelerden 763 hâneden 139'u harâb, 112'si ihrâk ve 5.811 nüfûsden 651'i kurşunla 262'si ihrâk sûretiyle katl ve imhâ edilmiştir.

3-Kurâ-yı mezkûre emvâl-i menkûlesinden, Ermeniler 7.685 re's ağnâm ile 2.035 re's sığır ve 138.300 kod zahîre ve 161 re's at ile 940.000 gurûş kıymetinde hâne eşyâsını gasbeylemişlerdir.

4-Vartanut, Kürkçü karyeleri ahâlîsini amele nâmıyla götürerek katletmişler ve şühedâ içinde Kürkçü karyesi eşrâfından Salih oğlu Süleyman ve Vartanut karyesi eşrâfından Ali oğlu Mehmed ile Mitindir[Mitinder] karyesi eşrâfından Kâmil oğlu Ahmed ile Terpenk karyeli Mehmed oğlu Behlül Ağa dahi dâhildir.

5-Ermenilerin mezkûr kurâyâ vâki' ta'arruzlarında yirmi dokuz nüfûs kız ve gelinin cebren ırzlarına tasallut ve berâberlerinde götürmüşler hattâ Göreşgen karyeli İsmail Ağa'nın kızı dahi bunlar miyânındadır.

6-Velîleri şehîd edilerek Kürkçü, Vartanut karyelerinde iskân ve i'âşe edilmekte olup Ermenilerin 1 Haziran sene [13]36 târîhinde mezkûr karyelere hîn-i ta'arruzlarında hicrete vakit bulamayan bu öksüzlerden 125 nüfûs çoluk-çocuk fecî' bir sûretle katledilmişlerdir.

7-Â'ile re'îsleri Ermeniler tarafından katledilmiş olan genç ve müsinn 356 avrat ile 235 oğlan ve 182 nüfûs kız bî-kes ve bî-vâye kalmışlardır.

8-İşbu fecâyî'in başlıca îkâ'ını idâre ve emreden alay kumandanı Mazmanof, Mirmanof ile Sivaslı Morad Paşa nâm şahıslardır.

9- Sâlifü'l-arz sekiz mâtdeyi hâvî evrâk-ı tahkîkiyye, nâhiyenin eşrâf ve ahâlî-i mu'teberânından bi't-tahkîk anlaşılmagla bi't-tanzîm takdîm kılınır efendim.

Fî 4/12/[13]36

Bardız Nâhiye Müdîri
Mehmed Derviş

Olur kazası dâhilinde ve hâricinde Ermeniler tarafından bir sene zarfında yapılan tahribât ve katliâm ve gasb [û] gârâtın defteridir.

Sıra Nu- marası	Esâmî-i kurâ	Sâbık vaz'iyeti					Zâyiât					Gasbolunan			Hâli-i hazır vaz'iyeti				Mülâhazât	
		Hâne	Nüfus	Ağnâm	Sığır	Zahîre	Harâb-ı hâne	İhrâk-ı hâne	Kurşunla katl	İhrâk sûretiyle katl	Balta ile katl	Ağnam	Sığır	Zahîre	Hâne	Nüfus	Ağnâm	Sığır		Zahîre
1	Pertuvan	70	500	1.200	800	5.000	32	20	142	18	80	1.200	800	5.000	18	260	—	—	—	Bu köy Ermeniler tarafından topa tutulmuştur. Ahâlsî muhâcinler
2	Hanımkom	50	350	500	350	3.000	25	12	60	24	44	500	350	3.000	13	222	—	—	—	
3	Kaban	30	260	300	200	2.000	12	11	60	30	20	300	200	2.000	7	150	—	—	—	
4	Tecerek	45	450	1.500	1.000	4.500	15	14	100	50	50	1.500	1.000	4.500	16	250	—	—	—	"
5	Kuzukom	10	80	200	160	1.200	4	6	40	20	20	200	160	1.200	—	—	—	—	—	Bu köy tamâmiyle tahrib ve ahâlsî imhâ olunmuştur.
6	Kazihan [Cazihan]	4	35	400	100	300	4	—	12	10	13	400	100	300	—	—	—	—	—	
7	Eğrikilise	15	200	500	300	1.500	15	—	50	40	60	500	300	1.500	—	50	—	—	—	Bu köy tamâmiyle tahrib edilmiştir
8	Sakunt	5	80	200	100	1.000	5	—	25	12	15	200	100	1.000	—	30	—	—	—	
9	Köprübaşı	25	250	1.000	600	1.500	10	8	80	30	25	1.000	600	1.500	7	115	—	—	—	"
10	Yukanpeneskirt	80	600	1.500	900	5.000	—	—	4	—	2	1.000	600	2.000	70	594	500	300	3.000	Bu köy yerindedir.
11	Aşağıpeneskirt	120	1.000	1.500	1.200	1.000	50	35	150	60	40	1.500	1.000	8.000	45	750	—	200	—	Bu köy topa tutulmuş, ahâlsî
12	Örek	15	180	300	200	2.000	11	—	40	20	40	300	200	2.000	5	80	—	—	—	bir kısım muhâcerettedir.
13	Yukanızılköy	22	220	400	250	2.600	10	5	50	25	25	400	250	2.600	7	120	—	—	—	"

		Sâbık vaz'iyeti					Zâyiât					Gasbolunan			Hâ-i hazır vaz'iyeti					
Sıra Nu-marası	Esâmî-i kurâ	Hâne	Nüfûs	Ağnâm	Siğir	Zahîre	Harâb-i hâne	İhrâk-ı hâne	Kuşunla katl	İhrâk sûretiyile katl	Baltalık katl	Ağnâm	Siğir	Zahîre	Hâne	Nüfûs	Ağnâm	Siğir	Zahîre	Mülâhazât
14	Aşağı kızılköy	25	260	800	400	2.800	10	5	60	40	30	800	400	2.800	10	130	—	—	—	"
15	Keleşçi	12	160	500	350	1.900	6	2	40	26	24	500	350	1.900	4	70	—	—	—	"
16	Kab[Koban]	15	190	600	400	2.000	8	3	52	28	32	600	400	4.000	4	78	—	—	—	"
17	MeHenk	13	180	550	300	1.700	6	3	32	28	24	550	30	1.700	4	96	—	—	—	"
18	Çölegâr	30	460	160	600	6.000	10	6	100	60	60	1.600	600	6.000	14	240	—	—	—	Bu köy topa tutulmuş, ahâlîsi katledilmiş, bir kısım muhâcirdir
19	Kesmane [Kesmanlı] (?)	15	185	600	380	1.800	6	3	44	26	18	600	380	1.800	6	97	—	—	—	Tamâmyla ihrâk edilmiştir. Birkaç hâne yeniden yapılmıştır.
20	Pertanus	50	660	2.000	1.100	9.000	—	50	120	80	50	2.000	11.000	9.000	—	410	—	—	—	
21	Oğlâclap	80	120	200	120	800	4	1	30	15	10	200	120	800	3	65	—	—	—	Bu köy topa tutulmuştur.
22	Haydos	8	116	220	100	900	4	1	33	12	9	220	100	900	3	62	—	—	—	"
23	Kamis	10	130	200	110	1.000	4	2	30	21	9	200	110	1.000	4	70	—	—	—	"
24	Arkûnis	40	700	1.300	800	7.000	12	8	80	30	15	1.300	800	7.000	21	575	—	—	—	"
	Yekûn	707	7.366	10.870	10.820	73.500	262	195	1.424	705	703	17.570	1.320	73.200	261	4.524	500	500	3.000	

Oltu Mutasarrıflığı Huzûr-ı Sâmisine

1/12/[13]36 târîh ve 648 numaralı tahrîrât-ı sâmîlerinin arîza-i cevâbiyyesidir.

1- Olur kazâsının hudûdu dâhilinde ve hâricinde Ermeniler bir seneden beri yapmış oldukları tahribât, katli'âm, ihrâk, gasb ü gârât bâlâdaki cedvelin sûtûn-ı mahsûslarında gösterilmiştir.

2- Olur kazâsına merbût Peneskirt nâhiyesinin yirmi dört köyü Ermenilerin ta'arruz ve zulmlerine ma'rûz kalmıştır. Bu yirmi dört karyenin sâbık vaz'ıyyeti 707 hânede zükûr ve inâs olarak 7.366 nüfûs, 10.870 re's ağnâm, 10.820 re's sığır, 73.500 kile zahîre mevcûd olup bunlardan Ermeniler bir sene zarfında topa tutmak ve ihrâk etmek ve katleylemek sûretiyle 262 hâne tahrîb, 195 hâne ateşle ihrâk ve bu hâneler derûnunda zükûr ve inâs olarak 1.424 nüfûs Müslümanı mitralyöz ve kurşunla, 705 nüfûsu da ihrâk etmek sûretiyle ve 703 nüfûsu da kama ve balta ile öldürmüşlerdir.

3- Bu kurâ emvâl-i menkûlesinden Ermeniler 17.570 re's ağnâm ve 1.320 re's sığır ve 73.200 kile zahîre gasbeylemişlerdir.

4- El-hâletü hâzihi bu yirmi dört karyenin 261 hânesi sağlam olup köylerinde ve muhâceretde bulunan 4.524 nüfûs kalmıştır. Muhâceretde bulunanlar pey-der-pey gelmekte iseler de zahîre vesâ'ir emvâlleri ve hâneler olmadığından perîşân bir hâldedirler.

5- El-yevm Olur'da küşâd edilen öksüz mektebinde 100 garîb, bî-kes çocuk bulunmakta olup henüz sebt-i defter edilmeyen yüzden fazla öksüzler de nevâhîde derdest-i küşâd bulunan mekteblere yerleştirileceği veyâhûd vilâyet ve livâyâ sevkedileceği Ermeni ve Rumlardan hiç bir ferd olmadığı ma'rûzdur.

Fî 5/12/[13]36

Olur Kazâsı Kâ'im-i makâmı

BOA. HR. HU. 2878/66

**ERMENİLERİN HARAMİVARTAN NAHİYESİNE BAĞLI KÖYLERDE
YAPTIKLARI MEZÂLİM**

General Osebyan'ın emriyle Ermenilerin Haramivartan nahiyesine bağlı sekiz köyde yaptıkları mezâlim ve katliâm neticesi yirmi beşi kadın, onu çocuk olmak üzere yüz otuz sekiz kişinin feci şekilde katledildiği; üç bin yedi yüz elli sığır, dört bin beş yüz elli koyun ve yüz kırk dokuz atın gasbedildiği.

***Atrocities Perpetrated by Armenians in the Villages
Attached to the Township of Haramivartan***

By order of the Armenian General Osebian, Armenians assaulted eight villages attached to the township of Haramivartan and perpetrated atrocities and cruelties savagely killing one hundred thirty persons among them twenty five women and ten children snatching away three thousand eight hundred cattle, four thousand and five hundred sheep and hundred forty nine horses.

11 R. 1339 (23. XII. 1920)

Harâmîvartan nâhiyesi ve civâr karyelerinde geçen kış zarfından şimdiye kadar Ermeniler tarafından yapılan mezâlîme dâ'ir nâhiye-i mezkûr müdîri Mehmed Efendi tarafından ahzedilen ifâdesidir.

	Sığır	Koyun	At	Nakid lira	Emsâl-i sâ'ire	Öldürülen insan
Dirdik [Berdik] karyesi	800	500	50	10.000	10.000	15
Çamurlu	1.500	2.000	40	20.000	50.000	11
Gölbaşı karyesi	200	300	11	15.000	50.000	3
Kızılçakçak	150	350	11	8.000	30.000	5
Aynalı	600	500	17	20.000	30.000	25
Karapınar	100	100	6	4.000	5.000	5
Akkom	200	300	3	5.000	15.000	7
Semâvât	200	500	11	10.000	12.000	67
	3.750	4.550	149	92.000	202.000	138*

* *Bundan yirmi beşi kadın olup onu da çocuktur. Pek fecî sûrette katledilmişlerdir.

Nâhiyemiz dâhilinde ve civâr karyelerindeki Ermeniler tarafından yapılan zayi'ât ber vech-i bâlâ ve bunlar Ceneral Osebyanın emriyle olduğu ma'rûzdur.

26/12/[13]36

Harâmîvartan Nâhiyesi Müdîri

Mehmed

Aslına mutâbıktır

BOA. HR. SYS. 2878/75

19

ŞERİL, SADEREK VE DEREİLYAS MINTIKALARINDAKİ YÜZ ON KÖYDE İKİ YIL ZARFINDA ERMENİLER TARAFINDAN YAPILAN YAĞMA VE SOYKIRIM

1918-1920 seneleri arasında Nahcivan'ın Şeril ve Saderek mintikalarında Ermeniler tarafından 56 köyde yapılan katliam ve yağmada; 428 kişi katl, 2.286 hâne yakılıp, 7.178 kişinin evsiz kaldığı, 6.740 kişinin açlık, çıplaklık ve hastalıktan ölüp, 24 kadına tecâvüz edilerek, 3.971.200 pot erzak, 731.500 pot pamuk, 169.250 koyun ve 47.367 karamal'ın da gasbedildiği ayrıca 360 dükkân, 21 okul, 38 mescid ile 21 imalâthânenin de yakılmış olduğu; Dereilyas mintikasında ise 54 köyde Ermenilerin uyguladığı soykırımda 57.240 kişinin katledilip, 9.735 hânenin yakılmış olduğunu gösteren liste halinde raporlar.

Massacres and Pillages Perpetrated by Armenians in the Space of Two Years in One Hundred and Twenty Villages of The Districts of Şeril, Saderek and Dereilyas.

Lists reported showing that between the years 1918-1920 in the districts of Şeril and Saderek attached to Nahcivan Armenians perpetrated massacres and lootings in fifty six villages killing 428 persons, destroying 2286 households leaving 7.778 persons homeless and as a consequence of 6.740 persons had fallen dead of famine, nakedness and maladies, 24 women had been raped 3.971.200 pots of provisions, 731.500 pots of cotton, 169.250 sheep and 47.367 heads of cattle seized and besides 360 shops, 21 schools and 38 small mosques and 21 workshops had been burnt; in the

district of Dereilyas as a result of systematic extermination applied by Armenians in 54 villages 57.240 persons had been killed and 97.735 households destroyed.

15 R. 1339 (27. XII. 1920)

NAHCİVAN MINTIKASINDA ERMENİ MEZÂLİMİNE Â'İD VESÂ'İK

<i>Karye Esâmîleri</i>	<i>Ermeniler tarafından katledilmiş neferlerin esâmîsi</i>	<i>Târîhi</i>
Noraşen karyesi	Faruk oğlu İsmail	1 Kânûn-ı Evvel sene [13]34
"	Bero oğlu Abdullah	"
"	Ali oğlu Ali	12 Haziran sene [13]35
"	Abbas oğlu Hüseyin	"
"	Zeynelabidin oğlu Cabbar	"

<i>Ermeniler Noraşen karyesinden aldıkları mevâşî, erzâk</i>	<i>Târîhi</i>
Koyun aded	3000
Kara mâl aded	500
Erzâk pot	50.000

<i>Karye Esâmîleri</i>	<i>Ermeniler tarafından anbârları alınan neferlerin esâmîsi</i>	<i>Çeltük pot</i>	<i>Pamuk pot</i>	<i>Târîhi</i>
Noraşen karyesi	Nasuh oğlu Behlül	25.000	8.000	Temmuz sene [13]36
"	Kurban oğlu Hasan	6.000	3.000	"
"	Esed oğlu Abbas	2.000	—	"
"	Bağçeli oğlu Tâgî	2.000	2.000	"
"	Pireli oğlu Başah	2.000	1.500	"
"	Hasan Ali oğlu Fetullah	—	2.500	"

<i>Karye Esâmîleri</i>	<i>Karyeden bîn-i.... lerinde Ermeniler tarafından katledilmiş neferlerin esâmîsi</i>	<i>Târîbi</i>
Mahmud karyesi	Hızır Ali oğlu Ayvaş	Temmuz sene [13]36
"	Ali oğlu Ferman	"
"	Mehmed oğlu Haydar	9 Mart sene [13]35
"	Bayram Ali oğlu Faruk	Kânûn-ı Sâni sene [13]35
"	Hasan Ali oğlu Ali Ekber	Kânûn-ı Evvel sene [13]34
"	Şükrü oğlu Beytullah	"
"	Hasan Ali oğlu Emîrullah	"
"	Sunkulu oğlu Mahyalı	"

<i>Karye Esâmîleri</i>	<i>Karyelere bîn-i ta'arruzlarında Ermeniler tarafından katledilmiş neferlerin esâmîsi</i>	<i>Târîbi</i>
Eksek karyesi	Mehmed Rahim oğlu Gülbe Ağa	Haziran sene [13]35
"	Mehmed Rahim oğlu Haydar	"
"	Ş[î]r Ali oğlu Allahverdi (Berây-ı vazîfe Azerbaycan'a giderken Ankalavut yolunda Ermeniler tarafından katledilmiştir.)	Eylül sene [13]36

<i>Mezkûr karyeden Ermeniler aldıkları mevâşî erzâk</i>		<i>Târîbi</i>
Kara mâl aded	200	7/7/[13]36
Erzâk pot	30.000	"

<i>Karye Esâmîleri</i>	<i>Esnâ-i müsâdemede Ermeniler tarafından katledilmiş neferlerin esâmîsi</i>	<i>Târîbi</i>
Mefancak [Mevancak]	Beybut (?) oğlu Kulu	2 Ağustos sene [13]35
Müslim karyesi	Emir oğlu Hüseyin Ali	"

<i>Karye Esâmîleri</i>	<i>Ermeniler tarafından esîr edilmiştir.</i>	<i>Târîbi</i>
Mefancak [Mevancak]	Mehmed oğlu İsmail	2 Ağustos sene [13]35
Müslim karyesi	Muharrem oğlu Mehmed	"
	Muharrem mahdûmları Abbas ve Cabbar	"

<i>Mezkûr karyeden Ermeniler aldıkları mevâşî erzâk</i>		<i>Târîhi</i>
Kara mâl aded	200	Temmuz sene [13]36
Erzâk pot	50.000	"

<i>Karye Esâmîleri</i>	<i>Ermeniler tarafından katledilmiştir.</i>	<i>Târîhi</i>
Serhanlı karyesi	Tâgî oğlu Süleyman	Teşrîn-i Evvel sene [13]35

<i>Karye Esâmîleri</i>	<i>Ermeniler tarafından esâreten katledilmiş neferlerin esâmîsi</i>	<i>Târîhi</i>
Serhanlı karyesi	Miyaskulu oğlu Bahçe Ali	Temmuz sene [13]36
"	" â'ilesi Tarlan	"
"	" kerîmesi Lütfiye	"
"	" kerîmesi Zühre	"
"	" mahdûmu Abbaskulu	"
"	" kerîmesi Safder	"
"	" kerîmesi Hânım	"
"	" kerîmesi Konca	"
"	" Ali oğlu Abbas	"
"	" Abbas oğlu Ekber	"
"	" oğlu vâlidesi Sernaz	"
"	" Abbas oğlu kerîmesi Berlele (?)	"
"	" Hasan oğlu Bayram Ali	"
"	" oğlu kerîmesi Maya Hânım	"
"	" oğlu mahdûmu Hasan	"

<i>Mezkûr karyeden Ermeniler aldıkları mevâşî, erzâk</i>		<i>Târîhi</i>
Kara mâl aded	300	Temmuz sene [13]36
Erzâk pot	30.000	"

<i>Karye Esâmîleri</i>	<i>Ermeniler tarafından katledilmiş neferlerin esâmîsi</i>	<i>Târîbi</i>
Zeyve karyesi	Allahverdi oğlu Necef	Teşrîn-i Evvel sene [13]35
"	Haydar oğlu Kâsım	2 Kânûn-ı Evvel sene [13]34
"	Sunkulu oğlu İbrahim	Haziran sene [13]35
"	Ali oğlu Kerimhan	Kânûn-ı Evvel sene [13]35
"	Irzâ oğlu Fermân	"
"	Keleş oğlu kerîmesi Felek	"
"	Şiral oğlu Hüseyin	"
"	Mehmed oğlu Hüseyin	Haziran sene [13]35
"	Kağa oğlu Kerim	4 Kânûn-ı Evvel sene [13]34
"	Veli oğlu İsa	"

<i>Mezkûr karyeden Ermeniler aldıkları mevâşî, erzâk, pamuk</i>	<i>Târîbi</i>
Koyun aded 3.000	Temmuz sene [13]36
Kara mâl aded 500	"
Erzâk pot 50.000	"
Pamuk pot 6.000	"

<i>Karye Esâmîleri</i>	<i>Ermeniler tarafından katledilmiş neferlerin esâmîsi</i>	<i>Târîbi</i>
Dudenge karyesi	Kanber oğlu Emiral	1 Haziran sene [13]35
"	Irzâ oğlu Seyyâd	2 Kânûn-ı Evvel sene [13]34
"	Rahim oğlu Cevad	Haziran sene [13]35
"	Hasan oğlu Cafer	"
"	Ali oğlu Irzâ	"
"	Ali oğlu Hüseyin	"
"	Hüseyin oğlu Celil	"
"	Yusuf oğlu Hasan Ali	20 Kânûn-ı Evvel sene [13]34
"	Cafer oğlu Zeynel	"
"	Cafer oğlu Kaffâr	Haziran sene [13]35
"	Abdullah oğlu Hasan	17 Kânûn-ı Evvel sene [13]34
"	Ş[î]r Ali oğlu Hüseyin	"
"	Ahmed oğlu Aziz	"
"	Süleyman oğlu Oruç	"
"	Ahmed oğlu Himmet	Haziran sene [13]36

<i>Karye Esâmîleri</i>	<i>Esâreten katledilmişlerdir.</i>	<i>Târîbi</i>
Dudenge karyesi	Oruç oğlu Necef Ali	Haziran sene [13]36
	Zeynelabidin oğlu Veli	"
"	Mehmed oğlu Hasan	"

<i>Mezkûr karyeden Ermeniler aldıkları mevâsî, erzâk, pamuk</i>		<i>Târîbi</i>
Koyun aded	5.000	Haziran sene [13]36
Kara mâl aded	1.500	"
Erzâk pot	90.000	"
Pamuk pot	8.000	"

<i>Karye Esâmîleri</i>	<i>Ermeniler tarafından anbârları alınan neferlerin esâmîsi</i>	<i>Çeltük pot</i>	<i>Pamuk pot</i>	<i>Târîbi</i>
Dudenge karyesi	Oruc oğlu Abbas	3.000	2.000	Haziran sene [13]36
"	İbrahim oğlu Hamza	3.000	2.000	"
"	Hasan oğlu Ahmed	3.000	2.000	"

<i>Karye Esâmîleri</i>	<i>Ermenilerin karyeye bîn-i ta'arruzlarında Ermeniler tarafından katledilmişlerdir</i>	<i>Târîbi</i>
Karhun karyesi	Mehdihan oğlu Habib	20 Kânûn-ı Evvel sene [13]34
"	Abbas oğlu Hüseyin	"
"	Süleyman oğlu İmâm Ali	"

<i>Mezkûr karyeden Ermeniler aldıkları mevâsî, erzâk</i>		<i>Târîbi</i>
Koyun aded	5	20 Kânûn-ı Evvel sene [13]34
Kara mâl aded	850	"
Erzâk pot	60.000	"

<i>Karye Esâmîleri</i>	<i>Ermeniler tarafından bicret esnâsında öldürülmüştür.</i>	<i>Târîbi</i>
Mehmedsabur karyesi	Kâsım oğlu Mehmed	Ağustos sene [13]36

<i>Mezkûr karyeden Ermeniler aldıkları mevâşî, erzâk</i>		<i>Târîbi</i>
Koyun aded	2.000	Temmuz sene [13]36
Erzâk pot	50.000	"
Pamuk pot	5.000	"

<i>Karye Esâmîleri</i>	<i>Karyeden Ermeniler aldıkları mevâşî, erzâk</i>		<i>Târîbi</i>
Mefancak	Koyun aded	5.000	Temmuz sene [13]36
[Mevancak]	Kara mâl aded	2.000	"
mehrab (?) karyesi	Erzâk pot	30.000	"

<i>Karye Esâmîleri</i>	<i>Ermeniler tarafından nâmûslarına tecâvüz etmek üzere esîr edilüp katledilmiş neferlerin esâmîsi</i>	<i>Târîbi</i>
Daşank[Daşarh] karyesi	Meşhed Abdullâh oğlu kerîmesi Dükâz (?)	Temmuz sene [13]36
"	Ali'nin kerîmesi Mehri	"

<i>Karye Esâmîleri</i>	<i>Ermeniler tarafından Nahcivan'a habsedilüp otuz bin manat tarabbus edilmiştir.</i>	<i>Târîbi</i>
Siyakut karyesi	Hacı Cevad oğlu Halil	Haziran sene [13]35

<i>Mezkûr karyeden Ermeniler aldıkları mevâşî, erzâk, pamuk mikdârı</i>		<i>Târîbi</i>
Koyun aded	2.000	Temmuz sene [13]36
Kara mâl aded	200	"
Erzâk pot	60.000	"
Pamuk pot	5.000	"

<i>Karye Esâmîleri</i>	<i>Anbârları Ermeniler tarafından alınan neferlerin esâmîsi</i>	<i>Buğday pot</i>	<i>Pamuk pot</i>	<i>Târîbi</i>
Siyakut karyesi	Cevad oğlu Halil	5.000	3.000	Temmuz sene [13]36
"	Cafer oğlu Hüseyin	3.000	2.500	"
"	Cafer oğlu Kâzım	2.000	1.500	"

<i>Karye Esâmîleri</i>	<i>Hasâd esnâsında Ermeniler tarafından katledilmiş neferlerin esâmîsi</i>	<i>Târîbi</i>
Ordataze karyesi	Süleyman oğlu Hacı	15 Ağustos sene [13]35
"	Emmo oğlu Eyüb	"
"	Cafer oğlu Abdullah	"
"	Musa oğlu Fethi	"
"	Faruk oğlu Mahmud	"
"	Musa oğlu Ağa	"
"	Maksud oğlu İsmail	"
"	Ağa oğlu İsmail	"
"	Arab oğlu Maho	"
"	Musa oğlu İsmail	"

<i>Mezkûr karyeden Ermeniler aldıkları mevâşî, erzâk, pamuk mikdârı</i>		<i>Târîbi</i>
Koyun aded	3.000	15 Ağustos sene [13]35
Kara mâl aded	300	"
Erzâk pot	70.000	"
Pamuk pot	2.500	"

<i>Karye Esâmîleri</i>	<i>Hasâd esnâsında Ermeniler mermi ile öldürmüş neferlerin esâmîsi</i>	<i>Târîbi</i>
Dere karyesi	Maho oğlu Temur	10 Ağustos sene [13]35
"	Ali oğlu Köroğlu	"
"	Ali Mehmed oğlu Ali Ümran	"
"	Ta[n]rıverdi oğlu Halil	"

<i>Mezkûr karyeden Ermeniler aldıkları mevâşî, erzâk, pamuk mikdârı</i>		<i>Târîhi</i>
Koyun aded	3.000	Temmuz sene [13]36
Kara mâl aded	150	"
Erzâk pot	40.000	"
Pamuk pot	000	"

<i>Karye Esâmîleri</i>	<i>Ermeniler tarafından katledilen neferlerin esâmîsi</i>	<i>Târîhi</i>
Kösecan karyesi	Şeyh Ali oğlu Halil	Haziran sene [13]34
"	Receb oğlu Mikail	"
"	Şahbaz kızı Tavuz	"

<i>Mezkûr karyeden Ermeniler aldıkları mevâşî, erzâk, pamuk mikdârı</i>		<i>Târîhi</i>
Koyun aded	3.000	Temmuz sene [13]36
Kara mâl aded	300	"
Erzâk pot	90.000	"
Pamuk pot	3.000	"

<i>Karye Esâmîleri</i>	<i>Ermeniler tarafından öldürülmüş neferlerin esâmîsi</i>	<i>Târîhi</i>
Aralıkhan karyesi	Mehdi oğlu Baba	Kânûn-ı Evvel sene [13]34
"	Mehmed oğlu Celil	"

<i>Mezkûr karyeden Ermeniler aldıkları erzâk, mevâşî, pamuk mikdârı</i>		<i>Târîhi</i>
Koyun aded	500	Temmuz sene [13]36
Kara mâl aded	150	"
Erzâk pot	60.000	"
Pamuk pot	5.000	"

<i>Karye Esâmîleri</i>	<i>Ermeniler tarafından katledilmiş neferlerin esâmîsi</i>	<i>Târîhi</i>
Ara[lık]bey karyesi	Baba oğlu Hasan	1 Kânûn-ı Evvel sene [13]34
"	Ali oğlu Mehmed	"

<i>Mezkûr karyeden Ermeniler aldıkları mevâşî, erzâk, pamuk</i>		<i>Târîbi</i>
Koyun aded	4.000	Temmuz sene [13]36
Kara mâl aded	150	"
Erzâk pot	150.000	"
Pamuk pot	10.000	"

<i>Karye Esâmîleri</i>	<i>Ermeniler tarafından anbârları alınan neferlerin esâmîsi</i>	<i>Buğday pot</i>	<i>Pamuk pot</i>	<i>Târîbi</i>
Ara[lık]bey karyesi	Kaffâr oğlu Hüseyin	5.000	2.000	Temmuz sene [13]36
"	Mehmed oğlu Hasan	3.000	3.000	"
"	Bağçeli oğlu Habib	5.000	4.000	"

<i>Karye Esâmîleri</i>	<i>Ermeniler tarafından esnâ-i [muhâceretde] öldürülmüş neferlerin esâmîsi</i>	<i>Târîbi</i>
Yengice karyesi	İbrahim oğlu Yakub	Teşrîn-i Evvel sene [13]34
"	Ekber oğlu Mehmed	"
"	Hacı Ali oğlu Mehmed	"
"	Fetullah oğlu Nasrullah	"
"	Mustafa kerîmesi Fâtıma	"

<i>Mezkûr karye temter (?) muhâsaraya alup Ermeniler tarafından katledilmiş neferlerin esâmîsi</i>	<i>Târîbi</i>
Aziz oğlu Mehmed Cafer	10 Kânûn-ı Evvel sene [13]34
Mehmed oğlu Veli	"
Hıyelli (?) oğlu Hüseyin	"
Ali oğlu Cabbar	"
Timur oğlu Haydar	"
Ali oğlu Halil	"
Tâgî oğlu Hüseyin	"
İsmail oğlu Kâzım	"
Hasan oğlu Abbas	"
Ekberkulu oğlu Haydar	"
Cabbar oğlu Haydar	"
Cafer oğlu Kâsım	"
Haydar oğlu Hüseyin	"
Hüseyin oğlu Ahmed	"
Cabbar oğlu Hüseyin	"
Ali oğlu Esedullah	"
Ahmed oğlu Süleyman	"
Hüseyin oğlu Ali	"

<i>Mezkûr Yengice karyesinden Ermenilere esîr olup âkibetleri mecbûl neferlerin esâmîsi</i>	<i>Târîbi</i>
Cafer oğlu Sefer â'ilesi Sünbül	Temmuz sene [13]36
Mehmed oğlu Nuseyb â'ilesi Sehâb	"
Resul oğlu Tâgî â'ilesi Ümmî Leyla	"
Ali oğlu Kurban â'ilesi	"
Cafer oğlu İsmail â'ilesi Emine	"
Halil oğlu Mehmed Tâgî	"
Mehmed Tâgî oğlu Halil vâidesi Fâtıma, kerîmeleri Sâkine ve Rukiye	"
Mehmed oğlu Alişan â'ilesi Hânım, kerîmeleri Peri	"
İbrahim oğlu Hasan â'ilesi Sâkine	"
Mehmed oğlu Hüseyin â'ilesi Fâtıma, kerîmeleri Leyla ve Mehri	"
Hüseyin oğlu Hasan büyük vâidesi Nisa	"
Cabbar oğlu Allahverdi	"
Fetih Ali oğlu Nevruz	"
Mehmed Ali oğlu Ali Rıza â'ilesi Huri, hafidesi Sakine	"
Zeynelabidin oğlu Tâgî	"
Hüseyin oğlu Aziz	"

<i>Mezkûr karyenin esnâ-i mubâceretinde Ermeniler tarafından öldürülmüş neferlerin esâmîsi</i>	<i>Târîbi</i>
Hüseyin oğlu Mirnazır	Temmuz sene [13]36
Mehmed oğlu Ağanza	"
Abdullah oğlu Ali	"
Mehmed oğlu Ali	"

<i>Karye Esâmîleri</i>	<i>Ermeniler aldıkları erzâk, mevâşî, pamuk</i>		<i>Târîbi</i>
Yengice karyesi	Koyun aded	10.000	Temmuz sene [13]36
"	Kara mâl aded	4.000	"
"	Erzâk pot	150.000	"
"	Pamuk pot	100.000	"

<i>Mezkûr karyeden anbârları alınan neferlerin esâmîleri</i>	<i>Buğday pot</i>	<i>Pamuk pot</i>	<i>Târîhi</i>
Nazır oğlu Kurban	0000	15.000	Temmuz sene [13]36
Kâsım oğlu Hüseyin	3.000	5.000	"
Hamza oğlu Celâl	15.000	10.000	"
Ağa oğlu Hâdi	15.000	5.000	"

<i>Karye Esâmîleri</i>	<i>Esnâ-i hicretde Ermeniler tarafından katledilmiş neferlerin esâmîsi</i>	<i>Târîhi</i>
Dize karyesi	Hüseyin oğlu Mehmed	Temmuz sene [13]36
"	Mehmed Kerim oğlu Kuseyb	"
"	Ahmed oğlu Mustafa	"

<i>Mezkûr karyeden Ermeniler aldıkları mevâşî, erzâk, mikdârı</i>		<i>Târîhi</i>
Koyun aded	2.000	Temmuz sene [13]36
Kara mâl aded	200	"
Erzâk pot	50.000	"

<i>Karye Esâmîleri</i>	<i>Ermeniler tarafından öldürülmüş neferlerin esâmîsi</i>	<i>Târîhi</i>
Cömertli karyesi	Baba oğlu Hasankulu	Temmuz sene [13]36
"	Ali Asker oğlu Ali Ekber	"
"	Alikulu oğlu Kulu	"
"	Mirza Ali oğlu Ali	"
"	Fetullah oğlu Musa	"
"	Velican oğlu Hüseyin	"
"	Beşir oğlu Bayram	"
"	Cabbar oğlu Veli	"
"	Rıza oğlu Hüdaverdi	"
"	Fetullah oğlu Hüseyin	"

<i>Mezkûr karyeden esîr olup âkibetleri ma'lûm olmayan neferlerin esâmîsi</i>	<i>Târîbi</i>
Aziz oğlu Hüseyin	Temmuz sene [13]36
İbrahim oğlu Ali	"
Meşhed Mehmed oğlu Meşhed Allahverdi	"

<i>Karye Esâmîleri</i>	<i>Ermeniler tarafından nâmûslarına tecâvüzlük etmek şartıyla esîr edilmişlerdir.</i>	<i>Târîbi</i>
Cömertli karyesi	Meşhed Mehmed oğlu Molla Rıza â'ilesi Hânım	Temmuz sene [13]36
"	Molla Rıza oğlu Ayvaş â'ilesi Zehra	"
"	Tâğî oğlu Ali hemşîresi Nargiz	"
"	Osop oğlu Hüseyin vâlidesi Fâtıma	"

<i>Mezkûr karyeden Ermeniler aldıkları mevâşî, erzâk, pamuk mikdâr</i>	<i>Târîbi</i>
Koyun aded	5.000 Temmuz sene [13]36
Kara mâl aded	800 "
Erzâk pot	90.000 "
Pamuk pot	10.000 "

<i>Karye Esâmîleri</i>	<i>Ermeniler tarafından [katl]edilmiştir.</i>	<i>Târîbi</i>
Devrişler	Kağa oğlu Caferhan	Temmuz sene [13]36
karyesi	Hasan oğlu Behmân	"

<i>Karye Esâmîleri</i>	<i>Nâmûslarına tecâvüzlük etmek üzere esîr edilmişlerdir.</i>	<i>Târîbi</i>
Devrişler	Mehmed oğlu Ali â'ilesi Kanek Yano	Temmuz sene [13]36
karyesi	Ali oğlu Ağa birâderi Abbâskulu hemşîresi Kamer	"
"	Mehmed oğlu Ali Eşref	"

<i>Mezkûr karyeden Ermeniler aldıkları mevâşî, erzâk, pamuk mikdâr[ı]</i>	<i>Târîbi</i>
Koyun aded	300 Temmuz sene [13]36
Kara mâl aded	100 "
Erzâk pot	100.000 "
Pamuk pot	5.000 "

<i>Ermeniler tarafından anbârları alınan neferlerin esâmîsi</i>	<i>Buğday pot</i>	<i>Pamuk pot</i>	<i>Târîhi</i>
Kerim oğlu Rıza	3.000	2.000	Temmuz sene [13]36

<i>Karye Esâmîleri</i>	<i>Ermeniler tarafından katledilmiş neferlerin esâmîsi</i>	<i>Târîhi</i>
Çerçibogol	Hüseyin oğlu Müslim	Kânûn-ı Evvel sene [13]34
karyesi	Ali oğlu Hasan	"
"	Hasan oğlu Ahmed	"
"	Hüseyin oğlu Beşir	"
"	Beşir oğlu Mehmed	"
"	Muharrem oğlu Kerim	"
"	Mehmed oğlu Heyda	"
"	Hasan oğlu Ali	"
"	Hasan oğlu Ahmed	"
"	Kerim oğlu İbrahim	"

<i>Çerçibogol karyesinden Ermeniler aldıkları mevâşî, erzâk, pamuk mikdârı</i>	<i>Târîhi</i>
Koyun aded	5.000
Kara mâl aded	500
Erzâk pot	150.000
Pamuk pot	20.000

<i>Karye Esâmîleri</i>	<i>Ermeniler tarafından katledilmiş neferlerin esâmîsi</i>	<i>Târîhi</i>
Kürtcülü [Gürcülü]	Bahçeli oğlu Tâgî	Kânûn-ı Evvel sene [13]34
karyesi	Musa oğlu Rüstem	"
"	Nasuh oğlu Fetullah	"
"	Sadık oğlu Oruç	"
"	Mehmed Hasan oğlu Muharrem	"
"	Mahmud oğlu Kulu	"
"	İmam Ali oğlu Rahim	"
"	Ehreb'in kerîmesi Leyla	"
"	Rahim'in kerîmesi Mihne	"
"	Muhtar'ın kerîmesi Nezâli	"

<i>Mezkûr karye [a]bâlî ric'atde iken Ermeniler karyelerinden aldıkları mevâşî, erzâk</i>		<i>Târîhi</i>
Koyun aded	1.000	Temmuz sene [13]36
Kara mâl aded	600	"

<i>Karye Esâmîleri</i>	<i>Ermeniler tarafından anbârları alınan neferlerin esâmîsi</i>	<i>Buğday pot</i>	<i>Pamuk pot</i>	<i>Târîhi</i>
Kürtcülü [Gürcülü]	Cennet oğlu Celil	5.000	3.000	Temmuz sene [13]36
karyesi	Halil oğlu Sultan	6.000	3.500	"
"	Mustafa oğlu Oruç	6.000	4.000	"
"	Musa oğlu İsa	3.000	2.000	"
"	Ali oğlu Mehmed	3.000	2.500	"
"	Hızır oğlu Abbas	2.000	1.500	"

<i>Karye Esâmîleri</i>	<i>Esnâ-i zirâ'atde Ermeniler tarafından katledilmiş neferlerin esâmîleri</i>	<i>Târîhi</i>
Alışa[r] karyesi	İsmail oğlu Cebraîl	Teşrîn-i Evvel sene [13]34
"	Veli oğlu Kurban	"
"	Sadık oğlu Aziz	"
"	Ali oğlu Kurban	"
"	Emân oğlu Ekber Ali	"
"	Ali oğlu Bağır	"

<i>Karye Esâmîleri</i>	<i>Ermeniler tarafından esîr olanların esâmîsi</i>	<i>Târîhi</i>
Alışa[r] karyesi	Mehmed oğlu Muzaffer	Teşrîn-i Evvel sene [13]34
"	Ali oğlu Mehmed	"
"	Hüseyin oğlu Kulu	"
"	Hasan oğlu Ebulhasan	"
"	Resul oğlu Abo	"

<i>Mezkûr karyeden Ermeniler aldıkları mevâşî, erzâk</i>		<i>Târîhi</i>
Koyun aded	4.000	Temmuz sene [13]36
Kara mâl aded	300	"
Buğday pot	45.000	"

<i>Karye Esâmîleri</i>	<i>Anbârları Ermeniler tarafından alınan neferlerin esâmîsi</i>	<i>Buğday pot</i>	<i>Pamuk pot</i>	<i>Târîbi</i>
Alışa[r] karyesi	Emân oğlu Ali Ekber	3.000	2.000	Temmuz sene [13]36
"	Mehmed Ali oğlu Aliş	2.000	1.500	"
"	Cafer oğlu Hüseyin	1.500	1.000	"

<i>Karye Esâmîleri</i>	<i>Esnâ-i zirâ'atde Ermeniler tarafından katledilmiş neferlerin esâmîsi</i>	<i>Târîbi</i>
Taze karyesi	Rızaoğlu Abbas	Teşrîn-i Evvel sene [13]34
"	Hasan oğlu Ali	"
"	Abdullah oğlu Necef	"
"	İsa oğlu İsmail	"
"	Hasan oğlu Ali	"
"	Safder oğlu İsa	"
"	Rıza oğlu Ahmed	"
"	Esed oğlu Hüseyin	"
"	Korkmaz oğlu Veli	"

<i>Karye Esâmîleri</i>	<i>Ermeniler tarafından esîr edilen</i>	<i>Târîbi</i>
Taze karyesi	Başah oğlu Hüseyin Ali	Temmuz sene [13]36
"	Bayram Ali oğlu Selim	"

<i>Mezkûr karyeden Ermeniler aldıkları mevâşî, erzâk</i>	<i>Târîbi</i>
Koyun aded	6.000
Kara mâl aded	700
Erzâk pot	60.000

<i>Karye Esâmîleri</i>	<i>Ermeniler tarafından anbârları alınan neferlerin esâmîsi</i>	<i>Buğday pot</i>	<i>Pamuk pot</i>	<i>Târîbi</i>
Taze karyesi	Sadık oğlu İmamkulu	3.000	2.500	Temmuz sene [13]36
"	Sadık oğlu Hüseyin Ali	2.000	1.500	"
"	Abdullah oğlu Ali Ekber	3.000	2.000	"
"	Hayati oğlu Ebuzer	1.500	1.000	"
"	Mahmud oğlu Muharrem	2.000	1.500	"
"	Baba oğlu Mehmed Tâgî	2.000	1.500	"
"	Ağa oğlu Mitohan	3.000	2.000	"

<i>Karye Esâmîleri</i>	<i>Esnâ-i hasâdda Ermeniler tarafından katledilmiş neferlerin esâmîsi</i>	<i>Târîhi</i>
Akahmed karyesi	Ali Ekber oğlu Ali	Teşrîn-i Evvel sene [13]34
"	Kâsım oğlu Abdullah	"
"	Ahmed oğlu Hüseyin	"
"	Süleyman oğlu Hüseyin	"
"	İtibar oğlu Mehmed Cafer	"
"	Kerim'in kerîmesi Telli	"
"	Mamo'nun kerîmesi Huri (<i>Ermeniler tarafından nâmûsuna tecâvüzlük ederek katledilmiştir</i>)	Ağustos sene [13]36

<i>Karye Esâmîleri</i>	<i>Esnâ-i hicretde Ermeniler tarafından esîr olup âkibetler ma'lûm olmayan neferlerin esâmîsi</i>	<i>Târîhi</i>
Akahmed karyesi	Tâgî oğlu Fetullah	Temmuz sene [13]36
"	Mehmed oğlu Mehmed	"
"	Ali Ekber oğlu Âkil	"
"	İsmail oğlu Abdullah	"
"	Mustafa oğlu Tâgî	"
"	Mustafa oğlu Cafer	"
"	Veli oğlu Emânkulu	"

<i>Akahmed karyesinden Ermeniler aldıkları mevâşî, erzâk</i>		<i>Târîhi</i>
Koyun aded	3.000	Temmuz sene [13]36
Kara mâl aded	700	"
Erzâk pot	3.000	"

<i>Karye Esâmîleri</i>	<i>Ermeniler tarafından katledilmiştir.</i>	<i>Târîhi</i>
Karaburc karyesi	Oruc oğlu Behram	Temmuz sene [13]36

<i>Mezkûr karyeden Ermeniler aldıkları erzâk, mevâşî</i>		<i>Târîhi</i>
Koyun aded	3.000	Temmuz sene [13]36
Kara mâl aded	1.000	"
Erzâk pot	30.000	"

<i>Karye Esâmîleri</i>	<i>Ermeniler tarafından katledilmiş neferlerin esâmîsi</i>	<i>Târîbi</i>
Kürt karyesi	Abbas oğlu Tarverdi	10 Kânûn-ı Evvel sene [13]34
"	Baba oğlu Bayramkulu	"
"	Ali oğlu Allahverdi	"
"	Ferzeli oğlu Hüseyin	"
"	Hacı Ali oğlu Nakkaş Ali	"
"	Muharrem oğlu Ahmed	"
"	Muharrem oğlu Mehmed	"
"	Ali oğlu Mehmed	"
"	Yûsuf oğlu Abbas	"
"	Kâzım oğlu Kerim	"

<i>Mezkûr karyeden Ermeniler aldıkları mevâşî, erzâk, pamuk</i>		<i>Târîbi</i>
Koyun aded	2.000	Temmuz sene [13]36
Kara mâl aded	1.500	"
Erzâk pot	50.000	"
Pamuk pot	6.000	"

<i>Karye Esâmîleri</i>	<i>Karyeyi mubâsara edüp Ermeniler tarafından katledilmiş neferlerin esâmîsi</i>	<i>Târîbi</i>
İbâdullâh karyesi	Rahim oğlu Abbas	Kânûn-ı Evvel sene [13]34
"	Sadık oğlu Mehmed Ali	"
"	Kurban oğlu Cihangir	"
"	Mihralı oğlu Cevad	"
"	Hüseyin oğlu Şah Hüseyin	"
"	Allahverdi oğlu İbrahim	"
"	Rıza oğlu Hazm	"
"	Dede oğlu İshak	"
"	İbrahim oğlu Karaman	Kânûn-ı Evvel sene [13]36
"	İbrahim oğlu Kahraman	"
"	Mehmed oğlu Cebrail	"

<i>Mezkûr karyeyi Ermeniler muhâsara edüp nâmûslarına tecâvüzlük ederek katletmişlerdir</i>	<i>Târîhi</i>
Eczalı oğlu Mehmed â'ilesi Azder Hanım	Kânûn-ı Evvel sene [13]36
Eczalı oğlu Ali kerîmesi Gülsüm	"
Dellâl oğlu İbrahim kerîmesi Tarlan	"
Dellâl oğlu Necef kerîmesi Melek	"
Dellâl oğlu Aziz kerîmesi Miyar	"
Rahim oğlu Rahim kerîmesi Sâze	"
Mehmed Hasan oğlu Hüseyinkulu kerîmesi Mihne	"
Hacı Bâgî oğlu Mehmed Hüseyin kerîmesi Dilber	"
Mehmed Hüseyin oğlu Hasan kerîmesi Nargiz	"
İmâm oğlu Mehmed kerîmesi Zeyneb	"
Musa oğlu Mehmed kerîmesi Zeyneb	"
Süleyman oğlu Hüseyin â'ilesi Nene Hanım	"

<i>Mezkûr karyeden Ermeniler aldıkları mevâşî, erzâk, pamuk mikdârı</i>	<i>Târîhi</i>
Koyun aded 2.000	Temmuz sene [13]36
Kara mâl aded 500	"
Erzâk pot 90.000	"
Pamuk pot 15.000	"

<i>Karye Esâmîleri</i>	<i>Esnâ-i basâdda Ermeniler tarafından katledilmiş neferlerin esâmîsi</i>	<i>Târîhi</i>
Kışlaabbas [Kışlakabbas] karyesi	Halil oğlu Cabbar	Teşrîn-i Evvel sene [13]34
"	Mehmed oğlu Veli	"
"	Abdullah oğlu Ferman	"
"	Tâgî oğlu Mehmed Tâgî	"
"	Kavzer oğlu Ali	"
"	Ali Ekber oğlu Ali Asker â'ilesi Dükaz kerîmesi Sâkine	"
"	Cabbar oğlu Fetullah kerîmesi Zühre	"
"	Kerim oğlu Timur	"
"	Mehmed Ali oğlu Necef kerîmesi Gülsüm	"
"	Mehmed oğlu Allahverdi kerîmesi Müştak, mahdûmu Abdullah	"
"	Kâzım oğlu Abbas kerîmesi Mihne	"
"	Resul oğlu Mehdi	"
"	Allahverdi oğlu Ahmed	"
"	Ahmed oğlu Cemal	"
"	Ferac oğlu Muhtar	"

<i>Mezkûr İbâdullâh karyesinden Ermeniler aldıkları mevâşî, erzâk, pamuk</i>		<i>Târîhi</i>
Koyun aded	4.000	Temmuz sene [13]36
Kara mâl aded	500	"
Erzâk pot	120.000	"
Pamuk pot	10.000	"

<i>Karye Esâmîleri</i>	<i>Ermeniler tarafından anbârları alınan neferlerin esâmîsi</i>	<i>Koyun aded</i>	<i>Buğday pot</i>	<i>Pamuk pot</i>	<i>Târîhi</i>
Kışla[k]abbas karyesi	Talibof oğlu Meşhed Sâdık	500	8.000	3.500	Temmuz sene [13]36

<i>Karye Esâmîleri</i>	<i>Esnâ-i bicretde Ermeniler tarafından katledilmiş neferlerin esâmîsi</i>	<i>Târîhi</i>
Tayadin karyesi	Süleyman oğlu Necib	Temmuz sene [13]36
"	Muharrem oğlu Mehmed Ali	"
"	Abdulkerim oğlu Caferkulu	"
"	Ali Mirza oğlu Abdullah	"
"	Ali Mirza oğlu Hüseyin	"

<i>Mezkûr karyeden Ermeniler aldıkları mevâşî, erzâk, pamuk mikdâr</i>		<i>Târîhi</i>
Koyun aded	2.800	Temmuz sene [13]36
Kara mâl aded	500	"
Erzâk pot	90.000	"
Pamuk pot	1.500	"

<i>Karye Esâmîleri</i>	<i>Esnâ-i bicretde Ermeniler tarafından katledilmiş neferlerin esâmîsi</i>	<i>Târîhi</i>
Vayhı [Vayhır] karyesi	Bâğî oğlu Mehmed Sadık	Temmuz sene [13]36
"	Bâğî oğlu Musa	"
"	Baba oğlu Rüstem	"
"	Baba oğlu Veli	"
"	Baba oğlu Haşim	"
"	Celil oğlu İsmail	"
"	Kanber oğlu Ahmed	"
"	Mehmed oğlu Ahmed	"
"	Selim oğlu Allahkulu	"

<i>Mezkûr karyeden Ermeniler aldıkları mevâşî, erzâk mîkdârı</i>		<i>Târîbi</i>
Koyun aded	800	Temmuz sene [13]36
Kara mâl aded	100	"
Erzâk pot	60.000	"

<i>Karye Esâmîleri</i>	<i>Esnâ-i zirâ'atde Ermeniler tarafından katledilmiş neferlerin esâmîsi</i>	<i>Târîbi</i>
Leştas	Mehmed Hasan oğlu Abdullah	Teşrîn-i Evvel sene [13]35
karyesi	Süleyman oğlu Mehmed	"

<i>Mezkûr karyeden Ermeniler aldıkları mevâşî, erzâk, pamuk mîkdârı</i>		<i>Târîbi</i>
Koyun aded	00	Temmuz sene [13]36
Kara mâl aded	00	"
Erzâk pot	30.000	"
Pamuk pot	1.000	"

<i>Karye Esâmîleri</i>	<i>Esnâ-i hicretde Ermeniler tarafından katledilmiş neferlerin esâmîsi</i>	<i>Târîbi</i>
Busyan karyesi	Bâği oğlu İskender	Temmuz sene [13]36
"	Danyal oğlu Kâsım	"
"	Abbas oğlu Abbas	"
"	Zâl oğlu Kafur	"
"	Mehmed oğlu Süleyman	"
"	Ahmed oğlu Ahmed	"

<i>Mezkûr karyeden Ermeniler aldıkları mevâşî, erzâk, pamuk mîkdârı</i>		<i>Târîbi</i>
Koyun aded	14.000	Temmuz sene [13]36
Kara mâl aded	2.000	"
Erzâk pot	200.000	"
Pamuk pot	6.000	"

<i>Karye Esâmîleri</i>	<i>Ermeniler tarafından katledilmiş neferlerin esâmîsi</i>	<i>Târîbi</i>
Yolnuzağaç	Tâği oğlu Hüseyin	11 Kânûn-ı Evvel sene [13]34
[Yalnız ağaç]	Asker oğlu Ekber	"
karyesi	Hüseyinkulu oğlu Kâsım	"

<i>Mezkûr karyeden Ermeniler aldıkları mevâşî, erzâk, pamuk mikdârı</i>		<i>Târîhi</i>
Koyun aded	2.000	Temmuz sene [13]36
Kara mâl aded	150	"
Erzâk pot	60.000	"
Pamuk pot	10.000	"

<i>Karye Esâmîleri</i>	<i>Esnâ-i bicretde Ermeniler tarafından katledilen neferlerin esâmîsi</i>	<i>Târîhi</i>
Taze karyesi	Abbas oğlu Mehmed Ali	Temmuz sene [13]36
"	Ali oğlu İskender	"
"	Abbas oğlu Kanber	"
"	Hüseyin Ali oğlu Ali	"
"	Amo oğlu İmamkulu	"

<i>Mezkûr karyeden Ermeniler aldıkları mevâşî, erzâk, pamuk</i>		<i>Târîhi</i>
Koyun aded	2.000	Temmuz sene [13]36
Kara mâl aded	200	"
Erzâk pot	60.000	"
Pamuk pot	2.000	"

<i>Karye Esâmîleri</i>	<i>Ermeniler tarafından katledilmiş neferlerin esâmîsi</i>	<i>Târîhi</i>
Barcı karyesi	Hüdaverdi oğlu Abbas	Kânûn-ı Evvel sene [13]36
"	Ahmed oğlu Ali	"
"	Veli oğlu Ahmed	"
"	Hamdullah oğlu Ali	"

<i>Bâlâda mezkûr karyeden Ermeniler aldıkları mevâşî, erzâk ve pamuk mikdârı</i>		<i>Târîhi</i>
Koyun aded	400	Temmuz sene [13]36
Kara mâl aded	70	"
Erzâk pot	30.000	"
Pamuk pot	1.000	"

<i>Karye Esâmîleri</i>	<i>Ermeniler tarafından katledilmiştir.</i>	<i>Târîbi</i>
Arabyengice karyesi	Asker oğlu Caferkulu	Teşrîn-i Evvel sene [13]35

<i>Mezkûr karyeden Ermeniler aldıkları mevâşî, erzâk, pamuk mikdâr</i>		<i>Târîbi</i>
Koyun aded	900	Teşrîn-i Evvel sene [13]35
Kara mâl aded	200	"
Erzâk pot	200.000	"
Pamuk pot	3.000	"

<i>Karye Esâmîleri</i>	<i>Anbârı Ermeniler tarafından alınmış neferlerin esâmîsi</i>	<i>Buğday pot</i>	<i>Pamuk pot</i>	<i>Pamuk pot</i>	<i>Târîbi</i>
Arabyengice karyesi	Molla Ali oğlu Hüseyin	4.000	1.000	2.000	Teşrîn-i Evvel sene [13]35

<i>Karye Esâmîleri</i>	<i>Ermeniler tarafından katledilmiş neferlerin esâmîsi</i>	<i>Târîbi</i>
Karahasanlı	Ahmed oğlu Kanber	Teşrîn-i Evvel sene [13]35
karyesi	Mecnûn oğlu Halil	Teşrîn-i Evvel sene [13]35

<i>Mezkûr karyeden Ermeniler aldıkları mevâşî, erzâk, pamuk mikdârı</i>		<i>Târîbi</i>
Koyun aded	1.000	Temmuz sene [13]36
Kara mâl aded	150	"
Erzâk pot	100.000	"

<i>Karye Esâmîleri</i>	<i>Ermeniler aldıkları mevâşî, erzâk</i>		<i>Târîbi</i>
Babakin [Babaki]	Koyun aded	200	Temmuz sene [13]36
karyesi	Kara mâl aded	50	"
"	Erzâk pot	30.000	"

<i>Karye Esâmîleri</i>	<i>Ermeniler tarafından öl[dürül]müş neferlerin esâmîsi</i>	<i>Târîbi</i>
Mahta [Makda]	Hasan oğlu Fatih Ali	Temmuz sene [13]36
karyesi	Hasan oğlu Ağa	"
"	Mehmed oğlu Abbas	"
"	Mehmed oğlu Mehmed	"
"	Zeynel oğlu İsmail	"

<i>Karye Esâmîleri</i>	<i>Ermeniler tarafından esîr olup âkıbetleri mecbûl olan neferlerin esâmîsi</i>	<i>Târîhi</i>
Mahta [Makda] karyesi	Naryuz oğlu Sağır Ali	Temmuz sene [13]36
	İskender oğlu Kalender	"
"	İmamverdi oğlu Abdullah	"
"	Kaffâr oğlu Mehmed Hasan	"
"	Asker oğlu Aziz	"

<i>Karye Esâmîleri</i>	<i>Nâmûslarına tecâvüzlük etmekle berâber Ermeniler tarafından esîr edilmişlerdir.</i>	<i>Târîhi</i>
Mahta [Makda] karyesi	Kulî'nin kerîmesi Hânım	Temmuz sene [13]36
	Ali Mehmed kerîmesi Fâtıma	"

<i>Mahta [Makda] karyesinden Ermeniler aldıkları mevâşî, erzâk</i>		<i>Târîhi</i>
Koyun aded	8.000	Temmuz sene [13]36
Kara mâl aded	2.500	"
Erzâk pot	150.000	"
Pamuk pot	18.000	"

<i>Karye Esâmîleri</i>	<i>Ermeniler tarafından an bârları alınan neferlerin esâmîsi</i>	<i>Buğday pot</i>	<i>Pamuk pot</i>	<i>Târîhi</i>
Mahta [Makda] karyesi	Nevruz oğlu Hacı Ağa	3.000	2.000	Temmuz sene [13]36
	Sonkulu oğlu Kurban Ali	6.000	3.000	"
"	Tursun oğlu Güllü Ahmed	4.000	2.000	"
"	Mehmed oğlu Ali	5.000	4.000	"
"	Kâsım oğlu İsmail	2.000	1.000	"
"	Mürhedim(?) oğlu Mehmed	3.000	1.000	"

<i>Karye Esâmîleri</i>	<i>Ermeniler tarafından katledilmiş neferlerin esâmîsi</i>	<i>Târîhi</i>
Ahura karyesi	Hasan oğlu Kaffâr	Kânûn-ı Evvel sene [13]34
"	Bağır oğlu Üsüb	"
"	Bağır oğlu Halil	"
"	Ferzali oğlu Asker	"
"	Zeynelabidin oğlu Hüseyin	"
"	Mustafa oğlu Celil	"

<i>Karye Esâmîleri</i>	<i>Ermeniler tarafından esîr olup âkîbetleri mecbûl olan neferlerin esâmîsi</i>	<i>Târîhi</i>
Ahura karyesi	Hüseyin oğlu Mehmed	Temmuz sene [13]36
"	Mustafa oğlu Halil	"
"	Ekber oğlu Celal	"
"	Rüstem oğlu Oruc Ali	"

<i>Karye Esâmîleri</i>	<i>Nâmûslarına tecâvüz ederek esîr edilmişlerdir.</i>	<i>Târîhi</i>
Ahura karyesi	Ali Ekber'in kerîmesi Şeraşir(?) Hanım	Temmuz sene [13]36
"	Cabbar'ın kerîmesi Müştak	"

<i>Mezkûr karyeden Ermeniler aldıkları mevâşî, erzâk</i>		<i>Târîhi</i>
Koyun aded	4.000	Temmuz sene [13]36
Kara mâl aded	2.500	"
Erzâk pot	70.000	"
Pamuk pot	10.000	"

<i>Karye Esâmîleri</i>	<i>Esnâ-i zirâ'atde Ermeniler tarafından katledilmiş neferlerin esâmîsi</i>	<i>Târîhi</i>
Mefanlı karyesi	Mehmed oğlu Hüseyin	Nisan sene [13]35
"	Cabbar oğlu Halil	"
"	Hasan Ali oğlu Kulu	"
"	Mahmud oğlu Hasan	"

<i>Mezkûr karyeden alınan mevâşî erzâk</i>		<i>Târîhi</i>
Koyun aded	6.000	Temmuz sene [13]36
Kara mâl aded	1.500	"
Erzâk pot	90.000	"

<i>Karye Esâmîleri</i>	<i>Ermeniler aldıkları mevâşî, erzâk</i>		<i>Târîhi</i>
Develen karyesi	Koyun aded	1.500	Temmuz sene [13]36
"	Kara mâl aded	50	"
"	Erzâk pot	20.000	"

<i>Karye Esâmîleri</i>	<i>Ermeniler aldıkları mevâşi, erzâk pot, pamuk pot</i>		<i>Târîbi</i>
Aşağıdanzek karyesi	Koyun aded	500	Temmuz sene [13]36
	Kara mâl aded	60	"
"	Erzâk pot	60.000	"
"	Pamuk pot	5.000	"

<i>Karye Esâmîleri</i>	<i>Ermeniler tarafından katledilmiş neferlerin esâmîsi</i>	<i>Târîbi</i>
Korculu karyesi	Sinan oğlu Eman	Kânûn-ı Evvel sene [13]34
"	Safer oğlu Ağa	"
"	Mehmed oğlu Tarverdi	"
"	Necef oğlu Musa	"
"	Muharrem oğlu Aziz	"
"	Receb oğlu Celil	"
"	Hasan oğlu Mehmed	"
"	Mahmud oğlu Hüseyin	"
"	Fatih Ali oğlu İbrahim	"
"	Mehmed Ali oğlu Ali	"

<i>Karye Esâmîleri</i>	<i>Ermeniler tarafından esîr olup âkibetleri ma'lûm olmayan neferlerin esâmîsi</i>	<i>Târîbi</i>
Korculu karyesi	İbrahim oğlu Ali	Temmuz sene [13]36
"	Resul oğlu Mecid	"
	Abdullah oğlu Halil kerîmesi Zühre mahdûmu Abdullah	
	Kâsım oğlu Aziz â'ilesi Hânım	
"	Veli oğlu Bağır	"

<i>Karye Esâmîleri</i>	<i>Ermeniler tarafından esîr olup âkibetleri mecbûl olan neferlerin esâmîsi</i>		<i>Târîbi</i>
Korculu karyesi	Haşım oğlu İbrahim	mahdûmu Muharrem	Temmuz sene [13]36
"	Nasır oğlu Celil	kerîmesi Banu	"
"	Rahim oğlu Cevad		"
"	Abdullah oğlu Oruc	kerîmesi Sâkine	"

<i>Korculu karyesinden Ermeniler aldıkları mevâşî, erzâk</i>		<i>Târîbi</i>
Koyun aded	600	Temmuz sene [13]36
Kara mâl aded	200	"
Erzâk pot	7.000	"

<i>Karye Esâmîleri</i>	<i>Ermeniler tarafından esnâ-i hasâdda katledilen neferlerin esâmîsi</i>	<i>Târîbi</i>
Yağcı karyesi	Abbas oğlu Hüseyin	Teşrîn-i Evvel sene [13]34
"	Cafer oğlu Kâsım	"
"	Cafer oğlu Mehmed	"
"	Hüseyin oğlu Ali	"
"	Kâzım oğlu Cabbar	"
"	Mehmed oğlu Ali	"
"	Hasankulu oğlu Mahmud	"
"	Cabbar oğlu Neftullah [Nimetullah]	"
"	Cafer oğlu Mehmed	"
"	Hasan oğlu Ali	"
"	Abdullah oğlu Mehmed	"
"	Kulu oğlu Sadık	"
"	Neftullah [Nimetullah] oğlu Cabbar	"
"	Bayramkulu Cabbar	"
"	Abbas oğlu Kâsım	"
"	Cafer oğlu Sadık	"
"	Mehmed oğlu Kurban	"
"	Tâğî oğlu Kulu	"
"	Asker oğlu Mehmed	"
"	İsmail oğlu Cabbar	"
"	Mahmud oğlu Ali	"
"	Ali oğlu Sonkulu	"
<i>Yağcı karyesinden esâmîleri ma'lum olmayan elli nefer Ermeniler tarafından esîr edilüp âkibetleri mecbûldür.</i>		Kânûn-ı Evvel sene [13]34

<i>Mezkûr karyeden Ermeniler aldıkları mevâşî, erzâk, pamuk</i>		<i>Târîbi</i>
Koyun aded	6.000	Temmuz sene [13]36
Kara mâl aded	2.000	"
Erzâk pot	150.000	"
Pamuk pot	10.000	"

<i>Karye Esâmîleri</i>	<i>Ermeniler aldıkları mevâşî, erzâk, pamuk mikdârı</i>		<i>Târîhi</i>
Yukarıdanzek karyesi	Koyun aded	2.000	Temmuz sene [13]36
	Kara mâl aded	500	"
"	Erzâk pot	70.000	"
"	Pamuk pot	5.000	"

<i>Karye Esâmîleri</i>	<i>Ermeniler aldıkları erzâk mevâşî, pamuk</i>		<i>Târîhi</i>
Hamzalı karyesi	Koyun aded	3.000	Temmuz sene [13]36
"	Kara mâl aded	250	"
"	Erzâk pot	50.000	"
"	Pamuk pot	5.000	"

<i>Karye Esâmîleri</i>	<i>Ermeniler aldıkları mevâşî, erzâk</i>		<i>Târîhi</i>
Sıracı karyesi	Koyun aded	5.000	Temmuz sene [13]36
"	Kara mâl aded	1.500	"
"	Erzâk pot	50.000	"

<i>Karye Esâmîleri</i>	<i>Ermeniler aldıkları mevâşî, erzâk</i>		<i>Târîhi</i>
Kerimbeyli karyesi	Koyun aded	6.000	Temmuz sene [13]36
	Kara mâl aded	2.000	"
"	Erzâk pot	90.000	"

<i>Karye Esâmîleri</i>	<i>Ermeniler tarafından katledilmiş neferlerin esâmîsi</i>		<i>Târîhi</i>
Denenem karyesi	Cabbar oğlu Hüseyin		Ağustos sene [13]36
"	Kulu oğlu Mehmed		"
"	Mehmed Ali oğlu Tâgî		"
"	Mahmud oğlu Hüseyinkulu		"
"	Ahmed oğlu Sultan		"
"	Meytikulu oğlu Mehmed		"

<i>Mezkûr karyeden Ermeniler aldıkları mevâşî, erzâk</i>		<i>Târîhi</i>
Koyun aded	4.000	Temmuz sene [13]36
Kara mâl aded	1.500	"
Erzâk pot	100.000	"

<i>Karye Esâmîleri</i>	<i>Ermeniler aldıkları mevâşî, erzâk</i>		<i>Târîbi</i>
Bello karyesi	Koyun aded	4.250	Temmuz sene [13]36
"	Kara mâl aded	2.000	"
"	Erzâk pot	60.000	"

<i>Karye Esâmîleri</i>		<i>Târîbi</i>
Saderek karyesi	<i>Kânûn-ı Evvel sene [13]34'den Temmuz sene [13]36'ya kadar mezkûr karyeden Ermeniler katl ve esîr etdikleri (202) neferin esâmîleri karyelerince ma'lûm olmadığından esâmîleri tabrîr edilememiştir.</i>	Kânûn-ı Evvel sene [13]34 Temmuz sene [13]36

<i>Mezkûr karye abâlîsine karşı Ermeniler tarafından i'dâm edilmiş neferlerin esâmîsi</i>	<i>Târîbi</i>
Mehmed Hasan oğlu Rıza	Temmuz sene [13]35
Abdullah oğlu Şükrü	"

<i>Mezkûr karyeden Ermeniler aldıkları mevâşî, erzâk</i>		<i>Târîbi</i>
Koyun aded	5.000	Temmuz sene [13]36
Kara mâl aded	2.500	"
Erzâk pot	300.000	"
Pamuk pot	250.000	"

<i>Karye Esâmîleri</i>	<i>Ermeniler aldıkları mevâşî, erzâk</i>		<i>Târîbi</i>
Tazekerimbeyli karyesi	Koyun aded	100	
	Kara mâl aded	25	
"	Erzâk pot	1.000	

..... Kumandanlığına

Verilen emr mücebince Şeril ve Saderek mıntıkasında otuz dört târîhinden otuz altı târîhine kadar Ermeniler tarafından yapılan mezâlim tahrîren takdîm kılındığı ma'rûzdur.

27/12/[13]36

Devrişler karyesinden

Noraşen karyesinden

34. Alay, 2. Tabur

Yoldaş

7. K.[Bölük]'da Mülâzım

Rıza Efendi

Fethullah

Ali

NAHCIVAN MINTIKASINDA ERMENİ MEZÂLİMİNE Â'İD VESÂ'İK

Karye Esâmleri	El-yevm Mevcûd Hâne	Yıkılan İhrâk Edilen İ'mâlâthâne	Hânesiz Kalan Nüfûs	Açlıktan, Çıplaklıktan, Hastalıktan Ölen	Ermeniler Tarafından Kar'edilen	İhrâk Edilen Hâne	Irza, Nâmûsa Ta'arruz Edilen Eşhâs	Ermeniler Tarafından Esir Edilen	Ermeniler Tarafından Habsedilen	İhrâk Edilen Değirmen	Yiyeceksiz Kalan Nüfûs	Muhâceretden Gel- dikden Sonra Ölen	İhrâk Edilen Dükkân	İhrâk Edilen Mekteb	İhrâk Edilen Mescid	Ermeniler Tarafından Alınan Erzâk	Ermeniler Tarafından Alınan Koyun	Ermeniler Tarafından [Alınan] Karamal	Muhâcirlikden Evvel Karyenin Nüfûs Mikdârı	El-yevm Mevcûd Nüfûsu	Pot	Pamuk
Noragen karyesi	30	2	200	61	5	55				1	300	10	98	1	1	17.000	3.000	500	505	440	Pot	16.500
Mahmûd karyesi	250	3		150	9	55					150	30							599	400		
Eksek karyesinden	30			21	3	67					15				1	30.000		300	151	121		
Mevanrak Müslim karyesi	28		34	25	6	3					80	4			1	50.000		200	183	150		
Serhanlı karyesi	9		50	15	16	10					150				1	30.000		300	180	150		
Zeyre karyesi	84		200	120	10	29					300	50				50.000	3.000	500	610	430	430	6.000
Dudenge karyesi	203	1	80	450	18	9			1	1	850	80	2	1	1	99.000	5.000	1.500	1.450	910		14.000
Karhun karyesi	91		10	89	3	8				1	344			1	1	60.000	500	150	433	344		
Mehmedşabur karyesi	10		17	14	1	8				1	87			1	1	50.000	2.000		102	87		5.000
Mevanrak Mihrab (?) karyesi	20		11	16		7					68					30.000	500	200	91	75		
Dağarik karyesi	8		200	100	2	53	2		1	1	200	14	2			50.000	3.000	500	325	210		3.000
Sıyakur karyesi	32	1	150	50		37			1		260	1	5			70.000	2.000	200	325	274		12.000
Tazekeud karyesi	99		10	60		10					178	1				70.000	3.000	300	250	189		2.500
Dere karyesi	4		180	26	4	27					170	1				40.000	3.000	150	222	175		
Kösecan karyesi	56		136	43	3	24					267	1				50.000	3.000	300	310	267		3.000
Aralıkhay karyesi	30		90	28	2	12					172	2				60.000	500	150	210	182		5.000
Aralıkbey karyesi	30		70	23	2	12				1	157			1		163.000		1.500	180	157		14.000
[Yekûn]	964	7	1.438	1.291	84	426	2		3	6	3.925	194	102	5	7	993.000	28.500	6.750	6.528	4.561	Pot	81.000

Karyenin Esâmîsi	Hâne el-yevm Mevcûdu	Yanan ve Yıkılan T' malâihâne Mevcûdu	Hânesiz Kalan Nûfls	Açlıktan, Çıplaklıktan, Hastalıktan Ölen	Ermeniler Tarafından Kaçırılan	İhrâk Edilen Hâne	Irza, Nâmusuna Tecâvüz Edilen Eşyas	Ermeniler Tarafından Esir Edilen	Mahbûs Edilen	İhrâk ve Yıkılan Değirmen	Yıyacaksız Kalan Nûfls	Muhâceretiden Gel-dikden Sonra Ölen	İhrâk Edilen Dükân	[İhrâk Edilen] Mekteb	[İhrâk Edilen] Mescid	Ermeniler Tarafından Alınan Karamal	Ermeniler Tarafından Alınan Koyun	Ermeniler Tarafından Alınan Erzâk	Pot	Pot	Muhâceretiden Eysel Karyenin Nûfls-ı Mevcûdu	El-yevm Mevcûd Nûfls
Yengice karyesi	250	8	0	200	28	35					1.100	30	200	1	2	4.000	10.000	198.000	135.000	1.160	1.710	El-yevm Mevcûd Nûfls
Dize karyesi	6		200	25	3	48					236		1		1	300	2.000	50.000		236	261	
Çömrantlı [Cömentli] karyesi	40		200	100	11	41	4			3	500	18	1	1	2	800	5.000	90.000	10.000	500	608	
Devrişler karyesi	60			134	2	2	2				336	4	1	1	1	100	300	13.000	7.000	336	374	
Cerçibogol karyesi	315		80	117	10	10				1	538	30				500	5.000	15.000	20.000	538	675	
Gürcülü karyesi	104			100	10	2				1	250					600	1.000	39.700	16.500	300	410	
Alışar karyesi	99			120	6	1		4		1	300					300	400	51.500	4.500	300	424	
Taze karyesi	47			163	10	20		1		1	230		6	1	1	700	6.000	72.000	16.500	264	428	
Akâhmed karyesi	70	1		37	8		1	7		1	343					700	3.000	30.000		353	399	
Karaburc karyesi	44			27		3					167				1	1.000	3.000	30.000		167	195	
Kürt karyesi	40		100	110	10	16					200				1	1.500	2.000	50.000	60.000	200	310	
Yekûn	1.075	9	580	1.033	88	178	7	12		8	4.200	82	209	4	9	10.500	37.700	639.200	269.500	4.354	5.794	

Karyenin Esâmîsî	Hâne el-yevm Mevcûdu	Yanan ve Yıkılan İ'mâlâthâne Mevcûdu	Hânesiz Kalan Nüfûs	Açlıktan, Çıplaklıktan, Hastalıktan Ölen	Ermeniler Tarafından Katledilen	İhrâk Edilen Hâne	Irza, Nâmûsuna Tecâvüz Edilen Eşhâs	Ermeniler Tarafından Esîr Edilen	Mahbûs Edilen	İhrâk ve Yıkılan Değirmen	Yiyeceksiz Kalan Nüfûs	Muhâceretden Geldikten Sonra Ölen	İhrâk Edilen Dükkân	[İhrâk Edilen] Mekteb	[İhrâk Edilen] Mescid	Ermeniler Tarafından Alınan Karamal	Ermeniler Tarafından Alınan Koyun	Ermeniler Tarafından Alınan Erzâk	Pot	Pot	Muhâceretden Evvel Karyenin Nüfûs-ı Mevcûdu	El-yevm Mevcûd Nüfûs
İbâdullah karyesi	60	4	120	140	23	22	11				340			1	1	500	2.000	50.000	Pot	Pot	400	350
Kışla[k]abhas karyesi	100		500	341	18	100				1	442	10			1	1.800	4.000	80.000		15.000	783	442
Kormaslı (?) karyesi	100			140	7					1	220	22				512	4.000	128.000		12.500	597	450
Diyadin karyesi			250	50	5	70					250	17		1	1	500	2.800	90.000		1.500	317	250
Vayhı[ı] karyesi	60			70	9						300	16				100	800	60.000			194	106
Çeçdas (?) karyesi	60			50	2	6					250	10						30.000		1.000	310	250
Postyan [Busyan] karyesi	500		500	250	6	50					2.900	100			1	2.000	14.000	200.000		6.000	3.600	3250
Yalnız karyesi	00		200	30	6						200	15				1.500	2.000	60.000		10.000	245	200
Taze karyesi	100		200	50	5	30					550	60			1	200	2.000	60.000		2.000	660	600
Barcı karyesi	5		200	35	4	90				1	200	14				70	400	30.000		1.000	249	200
Ardıyengice karyesi	150		250	100	1	55				1	800	60			1	200	900	204.000		4.000	900	740
Karahasanlı karyesi	50		100	60	2	150				1	400	100	4		1	100	1.000	100.000		2.000	540	400
Yekûn	2.260	12	2.900	2.449	176	751	1117			13157	11.012	426	213	6	16	17.982	71.600	1.547.600		349.500	11.456	11.592

• Toplamlarda hatalar vardır.

Karye Esâmleri	El-yevm Mevcüd Hâne	Yıkılan İhrâk Edilen İ'mâlahâne	Hânesiz Kılan Nüfus	Açlıktan, Çıplalıktan, Hastalıktan Ölen	Ermeniler Tarafından Kaletilen	İhrâk Edilen Hâne	Irza, Nâmus Tecâvüz Edilen Eşhas	Ermeniler Tarafından Esir Edilen	Ermeniler Tarafından Mahbûs Edilen	Yıkılan İhrâk Edilen Değirmen	Muhâcereden Gel- dikten Sonra Ölen	Yiyeceksiz Kılan Nüfus	İhrâk Edilen Dükân	İhrâk Edilen Mekteb	İhrâk Edilen Mescid	Ermeniler Tarafından Akad	Ermeniler Tarafından Alınan Erzak	Ermeniler Tarafından Alınan Pamuk	Ermeniler Tarafından Alınan Koyun	Muhâcereden Eysel Mevcüd Nüfus	El-yevm Mevcüd Nüfus
Babaki karyesi	50			30							2	168				50	30.000		2.000	100	68
Makda karyesi	147		300	85	6	53	2	6		2		60	5	1		2.500	173.000	31.000	8.000	747	662
Ahura karyesi	58		300	140	7	68	2	5		7		442		1	2	2.500	70.000	10.000	4.000	587	442
Meñanlı karyesi	80			70	4	50			1			375		1		1.500	90.000		6.000	449	375
Develen karyesi	15			15								60				50	20.000		1.500	75	60
Aşağıdanzek karyesi	20		20	30		5				1		100				60	60.000	5.000	500	120	100
Korculu karyesi	100		80	100	11	15		13			30	300		1	1	200	7.000		600	413	270
Yağcı karyesi	300		300	500	22	150		50		7		2.000	20	2	3	3.000	150.000	10.000	6.000	2.500	2.000
Yukarıdanzek karyesi	40			100						3		300				500	70.000	5.000	2.000	400	300
Hamzalı karyesi	50		50	50		20				2		250			1	250	50.000		5.000	270	250
Siracı karyesi		1	400	100		90						400			1	1.500	50.000		5.000	500	400
Kerimbeyli karyesi	50		190	60		30						500		1	1	2.000	90.000		6.000	500	500
Denenem karyesi	50		90	120	6	10				2		300			1	1.500	100.000		4.000	426	300
Bello karyesi	50		50	100		12						300		1	1	5.000	60.000		4.250	400	300
Saderek karyesi	1.000		1.000	1.500	102	600	00	100		6		3.000	20	2	3	2.500	300.000	250.000	5.000	4.702	3.000
Taze-kerimbeyli karyesi	00		60	000	00	6	00	00			00	60		00	1	25	1.000		100	60	60
[Yekûn]	2.020	1	2.780	3.000	198	1.209	4	174	1	30	32	9.205	45	9	15	22.635	1.301.000	306.000	59.950	9.859	4.527

Verilen emir mücebince Şeril ve Saderek mintukasında otuz dört târîhinden otuz alı târîhine kadar Ermeniler tarafından yapılan mezâlim tahrîren takdim kılındığı ma'rûzdur.

26/12/113136

.... (?) Kumandanlığına

Devrişler karyesinden

Rıza Efendi

Noraşen karyesinden

Yoldaş Fethullah

34. Alay 2. Tabur 7. K [Bölük]'de

Mülâzım Ali Rıza

Karye Esâmîleri	Ermeniler Tarafından İhrâk Edilen Hâne	Ermeniler Tarafından Katledilen Nüfus Mikdârı	Târîh
Amooğlu karyesi	300	2.000	Kânûn-ı Evvel sene [13]34
Haviş karyesi	70	250	"
Ardeş karyesi	70	500	"
Kurbankesen karyesi	80	250	"
Gürcülü karyesi	40	300	"
Demirciler karyesi	40	300	"
Kömürlü karyesi	60	400	"
Kabut karyesi	40	250	Haziran sene [13]35
Derekent karyesi	50	300	"
Col karyesi	2.500	7.000	"
Meredüz karyesi	70	400	"
Köş karyesi	1.000	4.000	"
Kaysın karyesi	35	200	"
Leylikaçan karyesi	80	400	"
Gümüştan karyesi	100	600	"
Kendidas karyesi	90	450	"
Tarab karyesi	70	285	"
Türab karyesi	90	500	Eylül sene [13]35
Çıraklı karyesi	30	200	"
Arınc karyesi	70	350	"
Çaykent karyesi	100	600	"
Kayalı karyesi	80	400	"
Ümmürzakışlak karyesi	30	250	"
Yekûn	4.085	20.185	

Karye Esâmîleri	Ermeniler Tarafından İhrâk Edilen Hâne Mikdârı	Ermeniler Tarafından Katledilen Nüffüs Mikdârı	Târîh
Zeydencabacumah	60	200	Teşrîn-i Evvel sene [13]34
Horhor karyesi	200	1.500	"
Güdenli karyesi	300	2.500	"
Kindere karyesi	250	2.000	"
Başahtuznadar karyesi	40	250	"
Navl [Novlu] karyesi	60	300	"
Ergez karyesi	400	3.000	"
Karavenk karyesi	70	400	"
Zeyrek karyesi	90	2.000	Teşrîn-i Sânî sene [13]35
İssisu karyesi	50	250	"
Ceranlı karyesi	30	180	"
Cani karyesi	100	1.500	"
Kabanlı karyesi	100	2.000	"
Kotuhvenk karyesi	70	1.000	Haziran sene [13]35
Keldüz (?) karyesi	100	2.500	"
Karakaya karyesi	70	1.000	"
Kavşuk karyesi	50	500	"
Kalayer karyesi	70	550	"
Günayvenk karyesi	30	200	"
Alayaz karyesi	250	3.000	"
Akkent karyesi	70	300	"
Yukanakkent karyesi	90	900	"
Hurbadık karyesi	90	950	"
Hurdis karyesi	1.500	6.000	"
Yekûn	3.110	33.270	

Karye Esâmîleri	Ermeniler Tarafından İhrâk Edilen Hâne Mikdârı	Ermeniler Tarafından Katledilen Nüfûs Mikdârı	Târîh
Almalı karyesi	40	500	
Ardıarz karyesi	50	450	
Kömürlü karyesi	30	300	
Akkilise karyesi	30	325	
Kuzulca karyesi	200	1.500	
Cıva karyesi	150	1.000	
Yekûn	500	4.075	

.....(?) Kumandanlığı

Üç yüz otuz dört târîhinden otuz altı târîhine kadar Teresiz [Dereilyas] mıntıkasında Ermeniler tarafından ihrâk edilen hâne ve katledilmiş olan nüfûs tahrîren takdîm kılındığı ma'rûzdur.

26/12/[13]36

Devrişler karyesinden

Rıza Efendi

Noraşen karyesinden

Yoldaş Fethullah

34. Alay, 2. Tabur, 7. K
[Bölük]'de

Mülâzım Ali

BOA. HR. SYS. 2878/76

20

*ZARUŞAD VE CİVARINDAKİ ELLİ BEŞ KÖYDE ERMENİLER
TARAFINDAN YAPILAN YAĞMA VE KATLİÂM*

Kars'a bağlı Zaruşad ve civarındaki elli beş köyde Ermenilerce gerçekleştirilen katliâmda bin yirmi altı Müslümanın öldürüldüğü; inek, öküz ve davarlardan elli yedi bin beş yüz yirmi dokuz baş

hayvan ve iki yüz yetmiş dört bin dört yüz altmış bir pot hububatın gasbedildiği ayrıca talan edilen muhtelif eşyanın da altı milyon dokuz yüz yetmiş üç bin doksan dört lira tutarında olduğu; bu katliâmların General Osebyanis, Miralay Şakotof, Necelik (?) Aram ve Kars Valisi Karkanof emriyle Maradhan, Şokaf ve General Sirob tarafından yaptırıldığının tesbit edildiği.

***Massacres and Pillages Perpetrated by Armenians in
Zaruşad and Fifty five Villages Situated in Its
Neighborhood***

During a whosale massacre perpetrated by Armenians in Zaruşad and fifty five villages in its neighborhoood a thousand and twenty six Muslims had been killed. Fifty seven thousand five hundred and twenty heads of oxes and calves and two hundred thousand two hundred and seventy four pots of grains plundered and sundry goods and objects worth six million nine hundred thousand and ninety liras looted; it has been proved that these massacres and pillages had been perpetrated upon orders of the General Osebyanis, the colonel Şakotof, Necelik Aram and the governor of Kars Karkanof by Maradhan, Şokaf and the General Sirob.

22 R. 1339 (3. I. 1921)

Kars Mutasarrıflığı

Tahrîrât Kalemi

Numara: 18

Leffi: 1

Şark Cebhesi Kumandanlığına

Zaruşad ahâlîsine yapılan mezâlim hakkında kazâ-i mezkûr kâ'im-i makâmlığından gönderilen 29 Teşrîn-i Sânî sene [13]36 târîhli ve 19 numaralı cedvel leffen takdîm kılındığı ma'rûzdur.

3/1/[13]37

Mutasarrıf

İmzâ

Kars vilâyetine tâbi' Zaruşad kazâsı abâlîsine Ermeniler tarafından icrâ edilen mezâlim ile gasbedilen makûlelerinin defteridir.

Esâmî-i Kurâ	Gasbât							Mezâlimi yapan kumandanın rütbe ve ismi	
	Telefât-ı Nüfus	Öküz Rü'ûs	İnek Re's	Davar Re's	Hubûbât Pot	Eşyâ-yı muhtelif Esmânî lirası	Esb		
Güğercin	70	50	600	1.000	10.000	1.500.000	—	Cenaral	Bir kısmı harâbdır.
Künbet	15	98	200	1.150	4.150	8.000	24	Osebyan ve	
İğnezor	29	150	200	900	2.100	500.000	28	Miralay Şakotof	Bir kısmı tahrib olunmuştur.
Bocalı	34	120	160	290	1.200	8.000	19	"	
Kemerköy [Kemahköy]	28	80	98	650	8.000	9.500	20	"	
Dağköy	30	90	180	482	2.800	7.500	46	"	
Zuhrabyaylası	17	60	125	280	170	2.150	13	"	
Ağziaçık	13	68	82	267	2.300	1.800	17	"	
Kızılkilise	31	90	170	6.700	6.400	13.700	28	"	Bir kısmı tahribdir.
Mamaş	10	115	180	185	2.600	2.600	24	"	
Bendivan	34	89	115	9.800	4.200	9.600	34	"	
Kal'acık	4	24	36	73	1.600	3.015	6	"	
Pertik	37	75	98	471	371	4.160	21	"	
Mahocuk [Maksutcuk]	27	74	95	790	3.140	2.850	17	"	
İncilipınar	8	47	68	280	1.160	6.067	13	Necelik (?) Aram	
Gülviran	19	48	82	310	750	3.150	16	Kâ'im-i makâm	
Kıçili	17	27	48	187	150	716	7	"	
Karakal'a	11	37	85	215	180	1.815	7	"	
Çamık	19	58	85	380	657	1.850	19	"	
Küçükçatak	21	67	82	612	461	2.731	22	"	
Büyükçatak	43	98	185	516	672	4.900	41	"	
Kızık [Kara] pınar	23	87	120	870	2.700	6.800	17	"	

Esâmî-i Kurâ	Telefât-ı Nüfûs	Öküz Rûûs	İnek Re's	Davar Re's	Hubûbât Pot	Eşyâ-yı muhtelif Esmânî lirası	Es	Mezâlimi yapan kumandanın rütbe ve ismi	
Kızıroğlu	27	110	260	1.540	8.600	6.400	28	"	
Kızık [Kara] kilise	3	25	54	120	250	2.400	2	"	
Okcuoğlu	29	120	290	900	8.000	1.040.000	29	"	
Tilek [Telek]	15	100	200	300	3.500	80.000	41	"	
Tepecik	13	80	100	209	2.000	90.000	29	"	
Poladköy	11	80	100	500	2.600	100.000	53	"	
Carcı	23	60	90	400	15.000	300.000	20	"	
Kuzgunlu	12	100	150	300	9.200	200.000	32	"	
Vaneze	29	120	200	900	10.000	380.000	85	"	
[Yekûn]	702	2447	4538	31.537	114.911	3.399.704	758		
Söğüdlü	8	90	110	190	13.000	200.000	35	Kars vâlisi	Harâbdır
Cedere	50	200	300	1.000	15.000	400.000	90	Karkanof emriyle	"
Karaorgan	30	100	300	1.500	20.000	200.000	20	Moradhan ve alay	"
Seydican	20	850	200	700	9.000	150.000	100	kumandanları	"
Bardaklı	17	100	200	200	10.000	180.000	50	Şokaf (?)	"
Kürdü	29	80	200	200	3.000	280.000	21	tarafından	"
Koçköy	35	200	200	1.200	18.000	300.000	95	"	"
Tepeköy	22	100	100	1.000	3.000	100.000	20	"	"
Kıraç	20	90	80	3.000	4.000	100.000	35	"	"
Karakal'a	16	100	150	1.000	4.000	80.000	100	"	"
Hasançavuş	6	30	35	150	1.200	50.000	12	"	"
Melekköyü	17	100	100	1.000	4.800	200.000	50	"	"
Kürdköyü	19	100	150	750	3.000	300.000	35	"	"
Keçebörk [Küçük Perkit]	20	130	450	700	12.800	18.700	42	"	Umûmiyetle harâbdır.
Mescidli	15	60	250	300	10.000	14.500	25	"	Bir kısmı tahrîb olunmuştur.
Zaruşad	—	35	27	105	2.600	11.655	65	"	

Esâmî-i Kurâ	Telefât-ı Nüfûs	Öküz Rû'ûs	İnek Re's	Davar Re's	Hubûbât Pot	Eşyâ-yı muhtelif Esmânî lirası	Esb	Mezâlimi yapturan kumandanın rütbe ve ismi	
Meydancık	—	12	9	25	8.000	10.373	98	Ceneral Sirob	
Zuhrab	—	18	14		9.000	5.655	46	zamanında	
Akçalar	—	6	8	12	200	2.164	15	"	
Porsuhlu [Porsuklu]	—	21	9	75	1.500	10.365	87	"	
Zaim [Zakim ?]	—	68	50		1.950	22.430	120	"	
Çamçavuş	—	28	42	64	1.000	17.535	157	"	
İncesu	—	22	41	170	3.000	11.366	70	"	
Susuz	—	40	11	10	1.500	8.647	55	"	
	1022	4327	7574	45863	259200	6268004	2201		

1- 27/11/[13]36 ve 371 numaralı emirnâme-i vilâyet-penâhî mûcebince Ermeniler tarafından yapılan mezâlim ve tahrîbât zîr-i cedvelde arz ve irâ'e edilmiştir ve bu mezâlim ve tahrîbâtı hangi kumandanlar emriyle ve kimin zamânında yapıldığı dahi her karyenin hizâsında yazılmışdır.

2- İmhâ edilen insan 1.022, gasbedilen öküz 4.327, inek 7.574, davar 45.863, muhtelifü'l-cins hubûbât 259.200 pot ve gasbedilen eşyâ-yı muhtelif esmânî râyic-i hâzıra göre Osmanlı pâresiyle 6.268.004 liradan ibâretdir.

3- Hey'et-i umûmiyyesi tahrîb edilen köy kırk hâneli olarak iki köydür. Kısmen tahrîb edilen altışar hâneli olmak üzere dört köydür.

4 - Şûrâ-yı Millî a'zâsından Zaruşad'da mukîm Nûhuddîn(?) Efendi Malta'ya nefyedilmiş olup kazâ dâhilinde bu gibi zevâtdan başka ber-hayât ve imhâ edilen olmadığı ma'rûzdur. Fermân

Fî 29 Teşrîn-i Sâni sene [1]336

Zaruşad Kazâsı Kâ'im-i makâmı

İmzâ

BOA. HR. SYS. 2878/57

**ERMENİLERİN ERİVAN MINTIKASINDA YENİDEN MEZÂLİM
BAŞLATTIKLARI**

Ermeniler tarafından Erivan mıntikasındaki Müslümanlara yeniden mezâlim uygulanmaya başlanmış olup Zengibasar mıntikasındaki Şulludemirci, Aşağıbahtılı, Hacıilyas, Tomuzyiyen, Şillumihmandar, Yukarıbahtılı köylerinde ahâlden birçok kişinin öldürüldüğü, hemen bütün evlerin ve camilerin tahrip edildiği, halkın nakit paralarının zorla alınıp, eşyalarının yağmalandığı, kadınlara tecâvüz edildiği ve zulme uğrayanların Osmanlı Hükümeti'nden yardım istediği.

***New Atrocities Are Being Perpetrated By Armenians in
Erivan***

Armenians started committing new atrocities against Muslims in the Reigon of Erivan (Yerevan); Lots of people had been killed in the villages of Şulludemirci, Aşağıbahtılı, Hacıilyas, Tomuzyiyen, Şillumihmandar and Yukarıbahtılı situated in the region of Zengibasar; almost the entire houses and mosques had been destroyed, moneys extorted, goods looted and women assaulted and raped; the population asked the Ottoman Government for help.

3 Ca. 1339 (13. I. 1921)

**Şark Cebhesi Kumandanlığı Erkân-ı Harbiyye
Sekizinci Şu'besi'ne Mahsûs Müsvedde Varakasıdır
Şu'be Numarası: 113
Dosya Numarası: 1
Târîh-i Tesvîdi: 13/1/[13]37**

*Hülâsa: Erivan mıntikasındaki
ahâlî-i İslâmiyyeye yapılan Ermeni
mezâliminin protesto edilmesi için
Hariciyeye yazılan tahrirât.*

Hâriciye Vekâletine

1- Ermeniler Erivan mıntikasındaki ahâlî-i İslâmiyyeye ahîren yeniden bir çok tecâvüzâtta bulunmuşlar ve mezâlim icrâ etmişlerdir.

a- Bir seneden beri Erivan'da ticâretle iştigâl eden dört İslâmdan üçü katl ve birisi ağır sûretde cerhedilmiştir.

b- Zengibasâr mıntıkasındaki Şulludemirci karyesinden Rahîm Meşhed Kerim'in hânesine 1/2/[13]37 gecesini birisi asker diğerleri sivil olmak üzere altı Ermeni girmiş, familyasını ve kendisini fenâ hâlde darbetdikden sonra bütün eşyâlarını talan etmişler 120.000 Kafkas ve 3.000 Nikola manatını gasbetmişlerdir.

c- Aynı karyeden Gül Mehmed oğlu Kerbelâî Haydar ve Abdullah oğlu Habîb'in hâneleri ve karyenin mescidi tahrîb edilmiştir. Tahrîbâta uğramayan sâ'ir hâne sâhibleri de yerlerinden çıkarılarak Karabağ Ermenileri iskân edilmiştir. Ot biçmeğe giden İslâm köylülere de Ermeniler tarafından kurşun atılmışdır.

d- Aşağıbahtlı karyesinden Hasan oğlu Nebî'nin hânesini kâmilten yıkarak ağaçlarını götürmüşlerdir. Amucazâdesi Barut Ali oğlu Mehmed'in evine giren müsellah Ermeni askerleri merkûmu tehdîdle pâresini almışlar ve köydeki bütün binâları ve mescidi yıkmışlardır.

e- Şullumihmandâr karyesinden Kerbelâyî Ali Hasan oğlu Mehmed'in hâneleri yıkılmış Kerbelâyî Mehmed oğlu Mehmed'in on beş hayvânı gasbedilmiş, kardaşı Tayyâr ve amcası oğlu Abdalbaki de on beş gündenberi gâ'ib edilmiştir. Bunun öldürüldüğü zannolunuyor.

f- Yukarıbahtlı karyesinde İbrahim oğlu Kerbelâî Asker'in üç evi tahrîb edilmiş karyeye gidüp gelenler yollarda tutularak darbedilmiş ve soyulmuşdur. Kadınlara da ta'arruz edilmiş ve bütün köy halkı korkularından bir kaç hâneye toplanarak dışarı çıkamamışlardır.

g- Hacıilyas köyünden Mehmed Hacı Oruc'un evi basılarak 16.000 Nikola nanatı 31/1/[13]37'de Hacı İbrahim oğlu Hasan'ın da 12.000 Nikola manatı ve ekmîl eşyâları gasbolunmuşdur.

h- Bahtlı yanındaki Tomuziyen köyünde de bazı hâneler tahrîb olunmuş ve şâyed bu hâller İslâmlar tarafından şikâyet edilirse müştekîlerin kâmilten katledileceği de makâm-ı tehdîdde bildirilmiştir.

2- Himâyesiz ahâlî-i İslâmiyyeye karşı el-ân îkâ'-ı zulmden geri durmayan Ermenilerin yaygarasına ve Beyzâdeyânın notasına karşı müskit bir cevâb teşkîl edecek olan bu mezâlimin Ermeni hükûmeti nezdinde protesto edilmesini muvâfık görmekte olduğum ma'rûzdur.

İğdır Kumandanlığı Hazretlerine!

Zengibasar ahâlîsi tarafından arzuhâl

Biz Zengibasar ahâlîsi Daşnak eşkıyâ destelerinin zulmünden kovularak binlerce kadınlarımız çocuklarımız Aras çayında ve çöllerde ısıtı sayukdan aç yalavac mahvolduk. Sonra Türk arkadaşlarımızın gelmesini istedik. Vatan deyüp geldik, fakat bizim bedbahtâneliğimizden dolayı Aras boyu hudûd oldu. Şimdi hemen Daşnaklar yine iş başında oldukları sebebine biz mahvoluyoruz, niceki Sarbanlar köyünde:

1- Kânûn-ı Sânînin beşinde üç nefer Ekber Kerbelâyî İbrâhîm oğlu ve Ali Kahraman oğlu ve Hüseyin Mehmed oğlu'nu şurada evvelden Ermeniler Zengi kenârına aparup korkuşuma [kurşuna] yakmışlar ikisi ölmüş Hüseyin Mehmed oğlu yaralanmış hâlde kaçmış.

2- 12'sinde Şullumihmandâr köyünde Muharrem Mehmed Bâkır oğlu'nu üç nefer yoldaşıyla beş mâl ile giderken tutmuşlar. Onlardan şimdiye gibi bir haber de yokdur(?) öldürmüşler.

3- Kânûn-ı Sânînin 17'sinde Rahimabad köyünde gece Meşhedî Ali Ekber Hacı Abdul oğlu'nun evine gidüp talan etmişler eşyâlarını ve üç dâne de ineğini aparmışlar.

4- Yine Kânûn-ı Sânînin 20'sinde Şulludemirci köyünde Rahim Meşhed Kerim oğlu'nun evini talan etmişler 20 bin manat Nikolay pulunu, 30 bin manat Kafkaz pulunu ve ev eşyâlarını aparmışlar.

5- Kânûn-ı Sânînin 25'inde Karakışlak köyünde Mehmed Hacı Selman oğlu'nun evini talan etmişler üç yüz bin manat Ermeni pulunu, ellibin manat Azerbaycan pulunu aparmışlar.

6- Şubat ayının 4'ünde Sarbanlar köyünden Şurkend köyüne giderken Şurkendlileri bir araba ile iki avrat yanlarında Nefî Kerbelâyî Ali Ekberoğlu, Oruç Kerbelâyî Ali oğlu, Veli Kali (?) oğlu, Hano Mehmed oğlu, İbrahim Haydar oğlu, Mecid Samed oğlu, Kâzım Haşim oğlu, Memuş Hıdır oğlu bir nefer de Kargabazarlı Ahmed Allahverdi oğlu işbu adamları dutmuşlar aparup Karasuyun kenârında kurşuna yakmışlar. Bolardan birce nefer Kargabazarlı Ahmed Allahverdi oğlu özünü suya atmış kurtulmuş onun da ayaklarını soyuk almış, dirilmek mümkün değildir. Binlerce vak'alar olur kalem yazmaktan âcizdir.

Bizim Zengibasar köyünde bir ev kalmamış. Hepsini söküp ağaçlarını Erivan'a taşıyorlar. Ve mescid ve câmi'lerimizi harâb edüp hetk-i hürmet etmişler. Bunların hepsini biz savt-ı hükûmeti adlananlara mürâca'at ve ma'lûm etdik, cevâb da vermediler. Şimdi binlerce hürmetli kadınlarımız, çocuklarımız Erivan'da yolculuk ediyorlar. Hiçbir taraftan mu'âvenet yoktur. Ne hükûmet ve ne gayrîsi biz hemdemiz. Kadınlı, çocuklu, erkekli elimizi uzadırik öz Türk kardaşlarımıza nereden olur ise bize bir çâre arayınız. Bize bu yakın zamânda bir çâre olmazsa hepimiz mahvolacağız. Yemekten giymekten insanı dolandıran eşyâlardan hiç bir şeyimiz yoktur. Ne edeceğimizi bilemeyoruk. Yukarıda Allahu te'âlâ hazretlerinden, aşağıda Türk kardaşlarımızdan başka bir ümidgâhımız yoktur.

10 Şubat 1920

Umûm Zengibasar ahâlîsi tarafından yazıldı.

BOA. HR. SYS. 2878/77

22

UĞRUCA VE PERCİNİS NAHIYELERİNE BAĞLI ALTMİŞ İKİ KÖYDE ERMENİLERCE GERÇEKLEŞTİRİLEN KATLİÂM

Ermenilerin, Alikamerli'li Haçetor Ağa, Iğdır'da bulunan General Dero, Yezîdîlerden Cihangir Ağa, Hasan oğlu Yusuf ve kardeşinin emirleriyle Kulp kazasına bağlı Uğruca nahiyesinin yirmi bir köyünde 880 hâne; yine Percinis nahiyesine bağlı 41 köyde de 1096 hâne mahvederek mezâlim yaptıkları.

Massacre Perpetrated by Armenians in Sixty Two Villages Attached to the Townships of Uğruca and Percinis.

By order of General Dero who is staying at Iğdır and Haçetor Ağa from Alikamerli the Yezidis Cihangir Ağa and the named Yusuf and his brother son of Hasan, 880 households pertaining to twenty one villages of the township of Uğruca attached to the district of Kulp together with 1096 households of forty one villages attached

to the township of Percinis had been exterminated and their population exposed to atrocities.

14 Ca. 1339 (24. I. 1921)

*Kulp Kazâsının Uğruca Nâhiyesi Ermenilerin Şimdiye Kadar Yapmış Oldukları
Mezâlimin Derecesini İrâ'e Eder Cedveldir*

Esâmî-i kurâ	Ruslar zamânındaki nüfusları hâne	Şimdiki nüfusları	Mülâhazât
Pernavud	150	90	60 hâne Ermeniler tarafından mahvolmuştur.
Alhanlu	30	6	24 hâne Ermeniler tarafından mahvolmuştur.
Aktaş	60	40	20 hâne Ermeniler tarafından mahvolmuştur.
Ağabey	12	3	9 hâne Ermeniler tarafından mahvolmuştur.
Çıraklı	30	—	Büsbütün mahvolmuştur.
Şami	30	7	23 hâne mahvolmuştur.
Yukarıağdaş [Yukarıaktaş]	25	10	15 hâne mahvolmuştur.
Cıvanlıacem	20	—	Cümlesi mahvolmuştur.
Tekalti	50	30	20 hânesi mahvolmuştur.
Mirzahan	20	6	14 hânesi mahvolmuştur.
Uğruca	40	13	27 hânesi mahvolmuştur.
Karataş	24	15	9 hânesi mahvolmuştur.
Kirempe	30	17	13 hânesi mahvolmuştur.
Harâbe	28	16	12 hânesi mahvolmuştur.
Kalaça	60	28	32 hânesi mahvolmuştur.
Kırkbulak	250	—	Cümlesi mahvolmuştur.
Almalık	24	7	17 hânesi mahvolmuştur.
Hayırbeyli	130	20	110 hânesi mahvolmuştur.
Hacıbayram	160	35	125 hânesi mahvolmuştur.
Şovard (?)	30	—	Cümlesi mahvolmuştur.
Hisar	20	—	Cümlesi mahvolmuştur.

İsimleri yazılı olan köylerde kezâ Alikamerlili Haçador Ağa ile Ceneral Dero ve Yezîdîlerden Cihangir Ağa ve Yusuf Ağa ve Âkid beyler taraflarından mahvedildikleri ahâlînin ifâdâtıyla sâbit olmakla sûreti takdîm kılınmıştır efendim.

Fî 24 Kânûn-i Sâni sene [13]37

Süvârî 11 K. [Bölük]
K. [Kumandanı] Yüzbaşı
İmzâ

*Kulp Kazâsında Ermenilerin Şimdiye Kadar Tatbîk Etmiş Oldukları Mezâlimi
İrâ'e Eder Cedveldir*

Esâmî-i kurâ	Ruslar zamânındaki nüfûs hâne	Şimdiki nüfûs hâne	Mülâhazât
Sürmeli	40	20	Yirmi hâne Ermeniler tarafından mahvedilmiştir.
Pirli	35	—	Büsbütün mahvolmuştur.
Aşağışingavat [Aşağıcincavat]	20	—	Büsbütün mahvolmuştur.
Yukanşingavat [Yukancincavat]	25	—	Büsbütün mahvolmuştur.
Kamuşlu	50	20	30 hâne mahvolmuştur.
Karabulak [Kırkbulak]	20	—	Büsbütün mahvolmuştur ve köyleri de harâbdır.
Pirsah	20	10	[10] hâne kalmıştır
İki Katırlı	40	—	Hiç kalmamıştır. İki köy de harâbdır.
Tavuskün	60	—	Büsbütün mahvolmuştur köyleri de harâbdır.
İnce	20	5	15 hâne mahvolmuştur köyleri de harâbdır.
Karakoyunlu	25	—	Büsbütün mahvolmuştur.
Aliköse	40	10	30 hâne mahvolup köyleri de harâbdır.
Sökü	45	20	15 hâne mahvolup köyleri de harâbdır.
Ekerek	200	120	80 hâne mahvolmuştur.
Kağın	30	5	25 hâne mahvolmuştur.
Hadimli	20	10	10 hâne mahvolmuştur.
İki Kenzehler [Kenzekler]	40	4	36 hâne mahvolub iki köy de harâbdır.
Kuru ağaç	40	20	20 hâne mahvolmuştur.

Esâmî-i kurâ		Ruslar zamânındaki nüfûsu hâne	Şimdiki nüfûsu hâne	Mülâhazât
Demishan		50	20	30 hâne mahvolmuştur.
Karacaören		20	—	Cümlesi mahvolmuştur.
Kayaharabesi		15	—	Cümlesi mahvolmuştur.
Canderviş		20	—	Cümlesi mahvolmuştur.
Ağdis [Ağdiz]		40	20	20 hâne mahvolmuştur.
Hüseyinkend [Hasankend]		20	10	10 hâne mahvolmuştur.
Kumbulak		20	—	Cümlesi Ermeniler tarafından mahvolub köyleri harâbdır.
Kelekli		20	—	Cümlesi Ermeniler tarafından mahvolub köyleri harâbdır.
Çiçekli		40	10	10 [30] hâne mahvolmuştur.
Sarıabdal		20	5	15 hâne mahvolmuştur.
Percanis [Percinis]		40	20	20 hâne mahvolmuştur.
Harâbe		60	20	40 hâne mahvolmuştur.
Hamurkesen		30	10	20 hâne mahvolmuştur.
Kayakışlak		30	—	Cümlesi mahvolmuştur.
Gülâbî		20	—	Cümlesi mahvolmuştur.
İğdir kazâsında	Kızılkule [Kızılkelefe]	40	—	Cümlesi mahvolmuştur.
	Gülahmed	20	—	Cümlesi mahvolmuştur.
	Yağlı	40	—	Cümlesi mahvolmuştur.
	Karahisar	20	—	Cümlesi mahvolmuştur.
	Taşlıca	20	—	Cümlesi mahvolmuştur.
	Sıçanlı	30	—	Cümlesi mahvolmuştur.
	Asma	50	—	Cümlesi mahvolmuştur.
	Kuyucuk	50	—	Cümlesi mahvolmuştur.

Kulp kazâsının nefis-i Kulp'a â'id kurâ ile Percanis [Percinis] nâhiyesini ihtivâ eden isimleri bâlâda muharrer 41 kurânın Ermenilerin mezâlimine uğrayarak Ruslar zamânındaki nüfûsuyla hâl-i hâzır nüfûs-ı mevcûdlarını irâ'e

eder cedvelin tanzîm ve takdîm kılınmış olduğu ve bunlara yapılan mezâlimin en büyük müsebbibi Alikamerlili Haçador Ağa ile Iğdır'da bulunan Ceneral Dero ve Yezîdîlerden Cihangir Ağa, Hasan Ağa oğlu Yusuf Ağa, Yusuf Ağa'nın kardeşi oğlu Âkid Bey taraflarından yapıldığı ahâlînin ifâdâtıyla sâbit olmağla ma'rûzdur.

Fî 24 Kânûn-i Sâni sene [13]37

Süvârî 11 K. [Bölük] K. [Kumândanı]

Yüzbaşı

imzâ

BOA. HR. SYS. 2878/78

23

NAHCIVAN VE IĞDIR HAVALİSİNDE MÜSLÜMAN HALKIN ERMENİ SOYKIRIMINA UĞRADIĞI

Katliâma maruz kalan Nahcivan ve Iğdır civarındaki Bulakbaşı, Nevruz, Ulubanlı, Kamerli, Cilehan, Şeybler, Koçak, Fakirler, Alimehmed ve Hızırlı köyleri ahâlisinden bazılarının ifadesinden; İngilizlerin Kars'a girmesiyle beraber barış imzalandığı ve isteyenlerin köylerine dönebilecekleri ilan edildiği halde dönmek için yola çıkan birçok kişinin, Ermeniler tarafından yollarda katledildiği ve Ermenilerin bu katliâmı yaparken kadın, çocuk ayırdetmediği gibi önlerine çıkan herkesi süngülerle delik deşik ederek, top ve makinalı tüfeklerle toplu katliâm yaptıkları, kundaktaki çocukların bacaklarını ayırarak başlarını taşlarla ezdikleri, kadınların doğmamış çocuklarını karınlarından süngülerle çıkardıkları; Koçak köyünde kadın ve çocukları birer birer kestikten sonra üzerlerine gazyağı döküp yakarak, ihtiyarların sakallarını kısıkaçlı maşa ile çekerek yüzlerinin derilerini soydukları, çocukların balta ve hançerlerle kafalarının parçalanıp gözlerinin çıkarıldığı ve yine çocukların şişlere geçirildiği; bütün mal ve hayvanların yağmalandığı, binlerce Müslüman'ın soykırıma tabi tutularak Aras nehrinin kesilen ve boğulan insan cesetleriyle dolup taşıdığı.]

***Extermination of the Muslim Population in the
Neighborhoods of Nahcivan and Iğdır by the Armenians.***

According to the deposition made by some individuals from the population of the villages of Bulakbaşı, Nevruz, Ulubanlı, Kamerli, Cilehan, Şeyhler, Koçak, Fakirler, Alimehmed and Hızırlı which had been exposed to Armenian attacks and masskilling, following the occupation of Kars by the British army a peace accord had been signed and it was declared that those who want to return to their villages can go back home but Armenians, assaulted and killed the people returning back to their villages women and children and anyone they encountered on the roads, perforating and lacerating without distinction their bodies with bayonets, massacring the population with their artillery and machine guns, tearing to pieces by quartering the legs of baby in arms and crushing their skulls and even cutting and ripping open the abdomen of pregnant women and extracting unborn young with bayonets; in the village of Koçak Armenians after slitting the throats of women and children soaked with Kerosene their bodies and burned them, grabbing and pulling with clawed pincers the beards of old men until the whole skin of their faces were stripped off, the heads of children cut with axes and daggers and broken to pieces their eyes gouged, some of them pierced and skewered, all goods and cattle looted, thousands of Muslim people had ben massacred, to such a degree that the Aras River was overflowing full of massacred and drowned bodies.

18 Ca. 1339 (28. I. 1921)

On Birinci Kafkas
Fırkası Kumandanı
Erkân-ı Harbiyyesi
Şu'be: 1
Husûsî: 360
Umûmî: 83

Fırka Karârgâhı
28/1/[1]337

Şark Cebhesi Kumandanlığına

Mukaddemâ Nahcivan, Iğdır ve havâlîsinde Ermenilerin ahâlî-i İslâmiyyeye revâ gördükleri mezâlim ve yaptıkları tahrîbâtın vüs'at ve derecesini takdîr ve

tevsîki te'mîn için icrâ etdirilen tahkîkâtdan istihsâl olunâbilen ma'lûmât leffen arz u takdîm kılındı.

Kafkas

II. Fırka Kumandanı ve

Kâ'im-i makâm

KAFKASDAKİ İSLÂMLARIN AVÂKIB-I AHVÂLİ

KATLİ'ÂMLAR

Bulakbaşı köyünden Hacı Rasul oğlu İsa'nın ifâdesidir

[1]335 senesi Mart'ının on ikinci günü Iğdır ve civârından ba'zı muhâcirler Kars'a mülhak Sarıkamış'ın Bağbasan nâhiyesinde oturuyorduk. Kars hükûmeti dağılmış, İngilizler Kars'a gelmişlerdir diye ahâlîye i'lânât yapmışlardı. Bunun üzerine Bulakbaşı obaları Kağızman'a hareket etdik, göçün nihâyetinde ben kalmışdım. Bayamha'ya(?) yakın bir yerde yol üstünde giderken Kağızmanlı Karabet Efendi on kadar Ermeni neferiyle nereye gidiyorsun diye su'âl etdi. Sulh olduğu için İngilizler köyümüze gitmeye müsâ'ade etdi, gidiyoruz dedik. Bu Ermeni zâbiti (Karabet Efendi) hemen askerlere emretti, üzerimize ateş etdiler. Din ve îmâna sebbederek çocuk ve kadınlarımıza kılıçla urmağa başladılar, zevcem vücûdu kalbur gibi olmuş kanlar içerisinde yere düşmüştü. Artık ben atımı sürerek kurtarmağa savaşıdım, üzerime ateş etdiler. Atım vuruldu. Yaya olarak dağlara düşdüm. Bütün mâllarımı civânlarımı götürdüler. 250 koyun, 3 at, 12 araba, koca bir â'ileden yalnız ben kurtuldum. Kağızman'da Ermeni hükûmetine dehâlet ve şikâyet etdim, ehemmiyyet bile vermediler. Hakkımı arayacak yerde dayak atarak habse tıkdılar. Bir gün mahbûshânedan kaçarak hükûmet-i Osmâniyye'nin himâyesine dehâlet etdim.

Bulakbaşı'nda Portu oğlu Mehmed'in şikâyeti

1 Mayıs sene [13]35 Salı günü Sarıkamış'ın Çatak karyesinde otururken İngilizler Kars'dan bize beyânnâme gönderdi. Sulh olduğundan herkes öz kentine gidebilir diye emr verdi. Biz de Bulakbaşı'na gelüp on üç çadır halkı kendi köylerimize gitmeye başladık. Mayıs'ın on ikinci günü akşamı Har köyünün altındaki çayırılıkta çadır kurarak kaldık. Geceyi orada geçirdik. Sabahleyin erken Kağızman Naça Beyi (Karabet Efendi) yirmi süvârî neferiyle çadırlarımız önüne geldi, bizi çağırdı. Bütün erkeklere sözüm vardır diye emretti. Biz de on kişi yanlarına gitdik, nereye gidiyorsunuz diye su'âl etdi. Daha cevâb vermeden Karabet Efendi tabancasını kardeşim Musa'nın omuzuna dayadı ateş etdi. Kardeşim kanlar içerisinde yere yuvarlandı. Bu sırada bütün

süvârîler ateşe başlamışdı. Biz hemen çadırlara koşmağa başladık. Dört kişi şehîd oldu. Ben iki yerimden yaralandım. Çadırlarımıza yaklaşırken arka taraftaki tepeden iki yüz kadar Ermeni piyâdesi çadırları ateşe başladı. Arkadan süvârî ta'kîbi, cebheden top ve makineli tüfenk ateşleri bütün çadır halkını şaşırttı. Çoluk çocuk ateş yağmuru altında kalmışdık. Mecnûh ve şehîd erkek ve kadınlarımızın çadırlara binlerce koyun, atlarımızı, eşyâlarımızı terkederek pek yakındaki dağa tırmanmağa başladık. Ta'kîb ediliyorduk. En büyüğü dört yaşında olmak [üzre] muhtelif yaşındaki çocuklarımız ve geride yürüyemiyen dört beş kadar kadınlarımızı da süngülerle paraladılar. Yüz seksen kişiden on bir kişi ve yalnız iki kadın kaçabildik. Mütebâkîsi düşmana bırakılmışdır. İki gece dağda kaldık. Taşlar arasından bi'l-istifâde Osmânî hudûduna geçtik. Osmânî hükûmetinin âgûş-ı şefkatine kavuşduk. Adâletine güvendiğimiz İngilizlerin emriyle hareket eden on iki hâne halkı binlerce koyun ve eşyâımızla mahv u perîşân olduk. Bu vak'ada esîr kalan genç kızlarımızdan bir ikisinin Revân'da bulunduğunu haber aldık.

Bulakbaşı Köyünden Timur oğlu Hano'nun âb ü zârı

[1]335 senesi Kânûn'un onuncu günü birkaç ev çadır halkı Taşburun'un gerisinde kayalar arasında ikâmet etmekte idik. Taşburun'lu Mülâzım Asator oğlu Aleksan Efendi [şimdi Revân'dadır], Yezîdîlerden Cihângir Ağa da berâber olduğu hâlde yüz yirmi kadar piyâde neferiyle sabâhleyin erkenden bizim çadırların etrâfını sararak erkekleri yanlarına çağırdılar. Birkaç kişi gitdi. Gider gitmez hemân anları öldürdüler diğerlerimizi muhâsara eden piyâde askerleri de süngü hücumuna kalktı. Dîn, îmân sebbederek mahvolsun İslâmlar yaşasun Ermenistan diye bağırarak çoluk çocuk önlerine kim rastgelirse parçalamağa başladılar. Çadırlarımız kanlar içerüsünde kalmışdı. O kadar fecî'âne hareket etdiler ki gözümüz önünde yaralı kadınlarımıza fi'l-i şenî' yapmak, kadınlarımızın karınlarındaki altı aylık çocukları süngüleri ucuna saplayarak suratımıza urmakda hayâ bile etmediler. Bu esnâda dört kişi kayalardan bi'l-istifâde kaçmağa başladık. Yaralı olduğumuzdan Ağrı dağına ilticâ etdik. Bütün koyun, mâl, çadırlar eşyâlarımızı kâmilten talan eden Ermenilerden tahlîs-i cân ederek Bâyezîd'deki Osmanlı hükûmetine dehâlet etdik.

Bulakbaşı Köyünden Hamid oğlu Seyyâd'ın feryâdı

[1]335 Mart'ında hükûmet-i Osmâniyye'ye dehâlet etmek ve Ermeni mezâliminden kurtulmak üze Karakoyun'lu altındaki yoldan Barbara'ya doğru on beş hâneli bir göçümüzle gitmekte idik. Tamam Karakoyunlu'nun altındaki su kenârına geldiğimizde Ermenilerin yol üstündeki yaptıkları lağımlar on

yerden ateş aldı, bütün kadın ve çocuklarımız, erkeklerimizin kol ve bacakları havaya saçıldı. Birçok koyun ve mâllarımız kırıldı. Sağ kalan birkaç kişi bu belâdan kurtulmak üzere geri kaçarken Ermeni askerleri etrâfımızı çevirdiler, üzerimize makineli ateşleri yağdırmağa başladı. Yalnız ben yaralı olduğum hâlde yakamı kurtardım pek yakın olan tepeye çıktım. Her tarafım kan içinde kalmış yere serilmişdim. Pek yakınımızda olan vak'a mahalli çoluk çocuğumuza Ermenilerin yaptıkları işkenceyi görmekte idim. O kadar vahşetler icrâ edildiki ez-cümle karılarımızın memesini kestiler. Başlarını taşla ezenler, fenâlık yapanları görüyordum. Su başı kanlara boyanmış, melhame olmuşdu, Ermeni kumandanı Asador oğlu Aleksan bî-rûh kanlar içerisinde yatan şehîdlerimizin içerisinde at oynatıyor. Henüz ölmemiş olanların can çekiştirmekte olanların kafalarını taşla ezdiriyordu. Bu kîtâl dört sâ'at kadar devâm etdi. Sonra mâl, eşyâlarımızı ayırdıkları birkaç genç kızları götürdüler. Ben bir iki gün bî-mecâl olduğumdan dağlara süründüm. Köyde kalup da geriden gelen kardaşımın oğlu Memo'yu gördüm. Yanıma çağırdım. Beni omuzuna alarak Osmanlı hudûduna aşırıldı. Orada Osmanlı pâdişâhının idâre-i âdilânesine tâbi' oldum. İşte bu sûretle hânümânlarımız mahvoldu gitdi.

Hacı Rasul oğlu İsa'nın derdi

Mart [1]334

Birgün otururken Ömer oğlu Mustafa feryâd ederek yanımıza gelerek ber-vech-i âtî vukû'âtı yana yakıla anlatup bizden istimdâd taleb etdi. Ruslar Osmanlı toprağından geri çekildikten sonra Ermeniler hergün bizim köylere mezâlim yapıyorlardı. İki gün evvel Kürd Kano, Ermeni kumandanı askerleriyle köyün bir tarafını Iğdırlı Mardiros Ağa'nın oğlu Dero [Şimdiki re'îs-i cumhûr nasbedilen Sopran Efendi] bir kısım askerle köyün alt tarafını kuşatdılar. Elli yedi hânelik köy ahâlîsini meydanlığa toplamağa başladılar. Ben köyün altındaki dereye gizlice kaçtım. Oradaki kayanın arkasından köye bakıyordum. Ermeniler köyün kadınlarını bir evin önüne, erkeklerini bir evin önüne topladılar. Evvelâ köyün ağası Hacı Mahmud Ağa'nın oğullarını ba'dehû diğer erkekleri sırasıyla kadın ve çocukları tavuk ve horos gibi birer birer kesdiler. Kuş urur gibi vücûdlarını delik deşik etdiler. Sonra hepsinin vücûdları üzerine gazyağı dökerek yakdılar. Ermeniler gitdikden sonra kaçarak yanınıza geldim, dedi. Biz de geceleyin Koçağa gitdik, köyü aradık, kimseyi bulamadık, yalnız zavallı köy adamlarının yanmış kemiklerini, sağa sola sıçramış ba'zı bacak, kafa kemiklerini gördük. Ermenilerin Koçak Müslümânlarına yaptıkları bu mezâlîme şâhid olduk.

Bulakbaşı'lı Nebi oğlu Ömer'in şikâyetnâmesi

[1]336 Ağustos'unda bizi himâyeye gelen Bulakbaşı'ndaki Osmanlı askeri Bâyezîd'e gitdikden sonra Ermeniler her tarafda yine Müslüman öldürmek için diş bilemişler, dağlara çıkmışlardı. Ben Bulakbaşı'nın arkasında Ağrı dağının eteğinde on ev çadır halkı ile yaylada bulunuyordum. Dokuz çadır halkı mezâlimden kurtulmak üzre kaçdı. Ben de bir gün sonra aynı yolu ta'kîbe başladım. Topol tepeye çıkarken Depo'nun ve Cihangir Ağa'nın askerlerinden yirmi kadar süvârî yanımızdan birdenbire çıkup ateşe başladı. Annemle iki çocuğum yaralanup yere düştüler. Ben yalnız kaçabildim. Yüksek tepeden bakıyordum, bu hûnhârlar, bu mecrûhları kayalardan aşağıya yuvarladılar. Parça parça etdiler. Koyun ve eşyâmızı götürdüler. Ben yaralı olarak kurtuldum. Osmanlı hudûduna can atdım.

Bulakbaşı'ndan Acem oğlu Eyüb'ün acı bir mektûbu

[1]335 Şubat'ında idi, İngilizler Iğdır'da da adâleti i'lân etmiş, herkesin refâh, sa'âdetini te'mîn edeceğini va'd etmişti. Biz o vakit Amuran köyünde birkaç ev oturmakta hayvânâtımızı gütmekte idik. İngilizlerin bu te'mînâtına inanmış serbest bulunmuşduk. Şubat onda Ermeniler bizden koyun, inek, öküz istediler. Biz esâsen mâlımızın sâyesinde geçindiğimizden matlûbâtlarını vermedik. Bi'z-zarûr köyümüze gece kaçmağa başladık. Taşburun'a yaklaşmışdık. Taşburun'daki Taşnaklardan Ardaş ismindeki Ermeni kumandanı askerleriyle yola düşmüşdü. Bize yaklaşırken üzerimize ani bir ateş ederek göçümüzü târ ü mâr etdiler. Benimle beraber kardeşim bir de amucamın kızı kurtulabildik. Mütebâkî erkek ve çocuklarımız kâmilten kurşun ve süngü altında mahvoldular. Biz öteden beri himâyesiyle iftihâr ettiğimiz Osmanlı pâdişâhının merhametine dehâlet etdik. Şimdi Ermeniler köyümüzden çekilmiş olduğundan avdet etdikse de evlerimizi harâb bir hâlde bulduk.

Bulakbaşı'nda Ömer oğlu Hoti'nin şifâhî ifâdeleri

[1]335 Mayıs'ın yedisinde biz Bulakbaşı'nda on üç ev Iğdır yakınındaki Argacı[Arhacı] tepelerinde çadırlarda idik. Sabâhleyin erken Iğdır tarafından galabalık geliyordular. Bize yakın geldiklerinde Taşnak alayı olduğunu anladık. Bu gelen kuvvet etrâfımızı sarmaya başlayup evlerimize, çadırlarımıza ateşe başladılar. Evvelki komşumuz Iğdırlı Dero da başlarında idi. Bir sâ'at kadar makineli tüfenk, bomba ve piyâde ateşleri içerisinde kaldık. Nihâyet süngü hücûmuna kalkdılar. Biz üç kişi mecrûh olduğumuz hâlde on kişi kaçabildik. Şeyhmirze etrâfında yayılmakta olan bir sürü koyunumuzu kurtarmağa koşduk. Ermeniler bizi ta'kîbden vazgeçdiler. Biz akşama üç sâ'at kalıncaya kadar dağda

kaldık. Eski çadırlarımızda kimseyi görmeyince acaba neyiz kalmıştır diye çadırlara gittik. Orada bir Ermeni neferi kalıyor, su'âl etdik. Kendisi Vanlı Agob isminde birisi idi. Ta'arruz eden kuvvetin de Vaniskipoto [Vaniskipolik]'da olduğunu söyledi. Bu Ermeni neferi bir kadın tarafından urularak baltanın açtığı büyük yaradan dolayı gidememiş kalmıştı. Mezkûre kadını da Agob süngü ile yaralamış yanına uzatmıştı. Çadırlarımızın bezi âdetâ bir kan deryâsı hâlini almış, etrâfına kol ve bacak parçaları saçılmıştı. Akşam karanlığı olmakda idi. Iğdır'dan gelen yoldan bir ağlamak sedâsı geldi. Oraya koşduk. Bu sabâh Ermenilerin esîr olarak götürdüğü bir ihtiyârın [Aksakallı İsmail Şemo] geldiğini görerek sarıldık. İhtiyâr feryâd ederek, kan ağlayarak başlarına gelen felâketi birer birer anlattı. Ermeniler erkeklerle kadınların ihtiyâr olanlarını, çocukları öldürdükten sonra ve tefrîk etdikleri güzel genç kızları ve bu ihtiyârları, bütün mâl ve kıymetli eşyâlarıyla Iğdır'a götürmüşler, Iğdır'ın şimâl-i cenûbundaki meydânlığa bütün asker-i zâbitân Iğdır'ın erkek kadın tekmîl ahâlîsini sıra ile dizilmişler, genç kızların elbiseleri soyulmuş çıplak bir hâlde ortaya çıkarılmış ve bir iskemle üzerine ihtiyâr oturdurulmuş davullar, zurnalar çalınarak cebren bu çıplak kızlar oynatılmış, mahcûbiyetden hayâ etdiklerinden elleriyle edeb yerlerini kapamak isteyen kızların kollarına süngüler batırılmakta imiş. Ara sıra oyun ta'tîl edilerek Morad, Ardaş ve Dero isimindeki Ermeni kumandanları konferanslar veriyor, hâzirûnun alkışları içerisinde sözlerine nihâyet veriyorlarmış. Tekrâr davullar, defler, zurnalar çalınmağa kızlar oynamağa başlıyormuş. Âdetâ maymûn veyâhûd ayı oynatmağa çıkmışlar, katı kalbleriyle gözlerinden kan gibi yaş akıtmakta olan kızları döğmekde imişler. En nihâyet ihtiyârdan bu nasıl toydur ya'ni nasıl bir düğündür diye sordukları zaman zavallı ihtiyâr ses çıkarmayınca döğmeye başlamışlar. Yol üstüne dikmişler. Bütün cemâ'at yüzüne tükürmüş. Bî-çârenin aksakalı tükürük ve sümükle yıkanmış olduğu hâlde haydi git Kürdlere söyle ikinci bir toya daha hazırlanıyoruz, haberleri olsun demişler. İhtiyârı yola salmışlardı. Bu ihtiyâr ağlaya ağlaya üç gün sonra Bâyezîd'de öldü. 750 koyun ve kuzu, 150 inek ve 37 kadar atımız Ermenilere kaldı. Şimdi sefîl bir hâldeyiz. Köyümüzün harâb binâlarında sızlamakdayız. Cenâb-ı Hakk bizim âh [ü] zârımızı hâ'in düşmanımızdan alsın. Hazret-i Âdem'den şimdiye kadar gelüp geçen milletlerde bu gibi vahşiyâne zâlimâne hareketi acaba hangi devletin târîhi kaydetmiştir. Yoksa yalnız bizim başımıza mı gelmiştir.

Görülü (?) Kali oğlu Mehmed'in mürâca'atı

[1]335 Şubat'ında idi ki, dünyâya adâletini i'lân etmiş ma'sûmları himâyeye koşmuş bir İngiliz hükûmeti var idi. O vakit İngiliz zâbitânı Iğdır'da ve Revân'da bulunmakta idi. Birgün sabâhleyin erkenden yataktan kalkmışdık. Mâllarımızı,

koyunlarımızı yazılara, yaylalara otlamağa çıkaracaktık. Bir iki tüfenk sesi geldi. Bir de baktık ki köyün her tarafından Ermeni askerleri ilerlemekte ve köyün içerisine ateş etmekde idi. Makineli tüfenk, piyâde ateşleri yağmur gibi köye yağıyordu. Çoluk çocuk feryâdı vâveylâsı âsumâna çıkıyordu, ben hemân tarla kenarından fîrâr ederek köyün altındaki mağaraya girdim. Taşın kovuğuna gizlenmiş yatıyordum. Mardiros'un oğlu Dero [Siron Efendi] başında olduğu hâlde Ermeni askerleri köye hücum etdiler. Köy meyyit hâlini almışdı. Ermeniler ele geçen hayâtına hâtime çekiyorlar, süngüledikten sonra ayakları altında kafaları ezmekte idiler. Öteden süngülenmiş kadın sesleri arasında ihtiyâr babamın boğuk sesini işitmekte idim. Köyün ortasında gelinleri soymuş memelerini kesiyorlar, evlere ateş veriyorlar, bir taraftan da at, öküz ve davarların üzerlerine eşyâ yükleyüp, tefrîk etmiş oldukları genç, güzel kızları sürüp köyden uzaklaşıyorlardı. Kıtâl sekiz sâ'at devâm etdi. Bütün köyü ateşlediler, gitdiler. Sonra ben kimse olmadığını görünce köye geldim. Köy âdetâ bir selhhâne şeklini almış, kan deryâsına dönmüşdü. Kapının yanında kanlara boyanmış ihtiyâr babamı görünce ağlayarak yanına serildim. Ellerini ayaklarını öpüyordum. Babamın sakalını kiskançla maşa ile diri diri çeküp, yüzünün derisini soymuşlardı. Kafasını kırmış, beynini dışarı dökmüşlerdi. Artık deli gibi köyün evlerini bağıra bağıra, ağlaya ağlaya dolaşdım. Sabahleyin Bâyezîd'e giderken hükûmet-i Osmâniyye'ye mürâca'atda bulundum. Şimdi köyümüz harâb, yıkılmış, bayguş yuvasına dönmüşdür. Bizi bu hâle getirmeye sebep İngilizlerdir. İngiliz bizim kâtilimizdir. İngilizler bu lekeyi silmek isterse yüzlerce nüfûs öldürmüş, yakmış, hânümânları söndürmüş Dero'dan bu intikâmı alsın. Daha doğrusu cânî Dero'yu i'dâm etsin. Zâyi' olan 1.200 koyun, 100 at ve mâlimizi tazmîn etsin.

Bulakbaşı'ndan Ömer oğlu Hamid'in ifâdesi

[1]334 Teşrîn-i Sâni evâsıtında idi, Taşburun'da Van Alayı'ndan bir tabur asker oturmakta idi, kumandanları Bâyezîdli Karabet Efendi [vaktiyle Bâyezîd'de bakkallık eder idi].

Hased Gıyâs Memo oğlu Arab'ın ifâdesi

Osmânî ordusu Kafkas'dan çekildi. [1]334 senesi Teşrîn-i Sâni nihâyetinde biz de Türkiye'ye çekilmek istemiştik. Fakat Osmanlı hükûmeti, Ermenilerin fenâlık yapmayacağı ve kendi köylerimizde kalmaklığımızı ve bizi hudûddan içeriye kabul etmeyeceklerini söylemişlerdi. Biz de kendi köyümüzde Mart'a kadar kaldık. Mart'dan i'tibâren Ermeni hükûmeti her tarafa sarkıntılığa başladılar. Ez-cümle Aras'ın o tarafındaki Hâlis, Alimehmed, Avşar, Develi

köylerini yakıp yıkmakda, ahâlîsini katli'âma başladılar. Ekserî ahâlîyi Aras nehrinde boğmakdan lezzet aldığı kindâr düşman bize gösterdi. Biz korkumuzdan hemân bütün köylü yüz ev kadar halk müctemi'an Kağızman'a doğru hareket etdik. Kars'da bir Osmanlı zâbitinin mevcûd olduğunu işitdiğimizden Kars'a müteveccihen hareket etdik. Kağızman deresinde Ağça'ya geldik. Orada oturmaya karar vermişdik. [1]335 Eylül'ün Cum'a günü idi. Kağızman'dan İngiliz üniformasını lâbis bir Ermeni taburu top ve makineli ogün[obüs] tüfenkleriyle berâber üzerimize geldi. İngiliz hükûmetinden emîn bulunduğumuzdan ehemmiyet bile vermedik. Çadırlarımıza yaklaştıkları vakit konuşmalarından İngiliz üniformalı bir Ermeni kıt'ası olduğunu hissetdik. Kendilerini istikbâl etmek ve uğurlamak için çadırlardan ayrıldığımız zamân üzerimize ateşlerini yağmur gibi yağdırmaya başladılar. Hurra diyerek hücûma kalkdılar. Biz canımızı kurtarmağa savaştık. Dağlara tırmandık. Çadırlardaki eşyâmızın yarısını bir de dağdaki bir sürü koyunumuzu kurtarabildik. On kadar şehîdimiz oldu. Beş erkek ile üç kadını esîr aldılar. Beş-altı çocuğumuz da süvârîlerin hücûmunda ezildi. Mütebâkîmiz dağa çıkarak süvârî hücûmundan ve ateşden kurtararak, Sinek yaylasına gitdik. Bir ay kadar yaylada kaldık. Teşrîn-i Evvel'de Ayas Gölü yakınında otururken Iğdır tarafından Siron [Dero] kumandasında bir müfreze ve ortadan Yezîdîlerden Cihângir ve Kağızman tarafından Hasan Ağa'nın oğlu Yusuf Bey çeteleriyle bize üç koldan ta'arruz etdiler. Top ve makineli tüfenk ve bomba ateşlerine karşı durmak mümkün olamadı. Biz bu yoldan kurtulmağa çâre ancak Osmanlı tarafını bulabildik. Binlerce koyunumuz kaldığı gibi yüz hânedan ancak on iki hâne halkı sağlıklı Osmanlı toprağına yetişdik. Mütebâkîsi esîr kalmışdı. Yüz elli gün sonra çadırlarımızda bir şeyimiz kalmış mı diye bakmağa gitdiğimiz zaman kafaları parçalanmış ufak yavrularla vücûdları süngü yarasıyla delik deşik olmuş ba'zı erkek ve kadınlarımızı bulabildik. Kızlarımızın kâmilen esîr olarak götürüldüğünü anladık. Şimdiye kadar sefil bir hâlde yaşamakta idik. Bu def'a köyümüze geldik. Bütün evlerimizi yanmış bulduk. Harâbe köşelerinde kaldık.

Hüseyn oğlu Haydo'nun ifâdesi

Biz, Osmanlı ordusu Kafkas'da tren hattı civârında bulunurken biz de Gökçegöl civârındaki dağlarda [Aktaş, Sıçanlı, Kızılharâbe] bu üç köy ahâlîsi yaylada idik. [1]334 Ağustos on beşinde Ermeni kuvvetleri sabâhleyin erken yaylada çadırlarımızı ihâta etdiler. Hiçbir kabâhatimiz olmadığı hâlde üzerimize ateş etmeğe ve biraz sonra hücûma başladılar. Rus hükûmeti ordusu çekilirken bütün eslihâsını Ermenilere terketmiş bizlere bir tek tüfenk bile vermemişdi. Biz bu düşmanın bir tarafını yarararak kaçdık. Üç köy ahâlîsinden ancak yirmi hâne yalnız erkeklerle kuvvetli olan kadınlar bir kaç çocukla canımızı kurtarmış

eşyâ ve mâllarımızla mütebâkî insanlar kâmilten Ermenilere kalmışdı. Biz Develi'ye geldik, oturduk. Bir ay sonra Osmanlı ordusu çekildi. Bir ay kadar daha Develi'de oturabildik. Güntepe Güvarlı Deli Hartin oğlu Haço ismindeki bir Ermeni zâbiti Develi'de köyün içerisindeki İslâmları Kafkas'da mahvetmek Ermenistan'ın istikbâli için Ermenilere büyük bir vazîfedir diyerek muhtârın kafasını yaraladı. Bir gün sonra da yine köyden yol yapdıracağız diye Kamerli'ye götürüp balta ve hançerle kafalarını parçalamış, gözlerini çıkarmışlardı. Biz fenâ hâlde korkmuş Allah'a yalvarmağa başlamışdık. Teşrîn-i Evvel'de Matos Ağa'nın oğlu Peryam Ağa kumandasında Ermeni taburları top ve makineli kuvvetleriyle köye hücum etdiler. Biz hemen Başkend civârına geçmek üzere Aras'a koşduk. Ermenilerin bir kısmı köydekilerini öldürürken diğer bir kısmı da bizi ta'kîben Aras'a kadar geldiler. Karırlarla, küçüklerin bir kısmını su götürdü. Üç yüz kişi karî[b]i de Ermeni süngüleyüp Aras nehrine atdılar. Sulara katdılar. Aras nehrini ve kenârını mazlûmların bî-günâh ma'sûmcukların ve kadınların âh ü enîni suda boğulurken husûle gelen boğunuk seslerle ve kırmızı renge boyanmış çehresiyle âdetâ mahşerden bir numûne idi. Develilerden pekçok telefât olduğu gibi bizim kendlilerden de ancak altı erkek ile dört kadın kendimizi kurtarabildik. Ağrı dağına çıplak ve perîşân bir hâlde kavuşduk. Şimdi perîşân bir hâlde gurbet yerlerde dolaşmakdayız.

Alıkızılı Güllü oğlu Maho'nun ifâdesi

[1]335 senesi Mayıs ibtidâsında bütün köy halkı biz Taşburun'un gerisindeki yaylada idik. Mayısın onuncu günü idi. Başkendliler Mardiros kumandasında üç yüz kadar bir Ermeni kuvveti bizim komşumuz olan Ermeni Alıkızılı köyünden Azis oğlu Rubin ve arkadaşları önünde kulağuz olduğu hâlde çadırlarımıza yanaşup etrâfımıza dağıldılar. Bize gülle atmaya başladılar. Biz uykudan kalkmış olanlardan yirmi erkekle, dördü mecrûh olmak üzere on bir kadın iki çocuk Ağrı dağına kaçabildik. Yatakda kalanlar ihtiyâr olup kaçamayanlar, kundakdaki çocuklarımız bile, altmış kadar at, bin kadar koyunumuz, eşyâ ve mâllarımız Ermenilere kaldı. Biz bir ay kadar dağlarda dolaşdıktan sonra yine vak'a mahallini boş bulduğumuzdan avdet etdik. Esîr kalanların süngülerle, bıçaklarla kâmilten parçalandığını gördük, bu şehîdlerin kemikleri çadırlarında açıkdadır. Ermeniler köyümüzü de yakmış, şimdiki gibi harâbe bir hâlde bırakmışdır.

Cevâd Bey oğlu Ahmed Bey'in ifâdesi

Biz [1]334 Eylül'de Revan'a üç dört sâ'atlik mesâfedeki Burunluk köyünde idik. Eylülde Osmanlı ordusu kendi hudûduna çekildiği zaman bize bundan

sonra sulh oldu. Ermenilerle kardaş gibi Nikola zamânında nasılsa öyle geçinegeliniz diye tenbîhâtta bulundu gitdi. Teşrîn-i Evvel ortasında Ermeni hükûmeti tarafından Mardiros oğlu Dero bizim köye geldi. Ahâlîyi başına toplayarak nutuk söyledi; “Artık şimdiden sonra Ermenilerle İslâmlar rahat rahat yaşayacaklar, düşmanlık kalmamıştır” gibi sözlerle bizi aldatdı. Beş gün sonra sabâhleyin birdenbire köyün her tarafının sarıldığını üzerimize top ateşinin atıldığını gördük, şaşırdık. Bir sâ’at geçmemişdi, süngülerle hurra diye hücûma kalkdılar. Biz Aras nehrine koşduk. Suyun öbür tarafına geçdik. Kırk erkekle yirmi beş kadın elli çocuğumuz süngülerle parçalandı. Mâl, eşyâ, at ve develerimiz kâmilten orada kaldı. Yirmi erkekle, on bir kadın, dört çocuk kurtulmuşduk. Çocukları Aras nehri boğdu. Bu felâketden sonra şimdiye kadar Ağrı dağı ve civârında perîşân yaşadık. Şimdi de harâb köylerin, ıssız duvar köşelerinin ortalarında bulunmaktayız. Hânümânımızı Ermeniler böylece mahvetdi.

Abdî Ağa oğlu Ramazan kendin ifâdesi

[1]336 Haziran'da idi, Zengibasar ahâlîsini Ermeniler öldürmeğe, kurdlar gibi parçalamağa başlamışdı. Birgün sabahleyin düşman, köyün üstünden on kadar topla köyü bombardmana başladı. Yıkılan evlerden köyün hâricine kaçanlar da makineli tüfenk ateşleri altında kaldılar. Otuz adamımız öldü. Bütün eşyâ, mâllarımız, hayvânâtımız köyde kaldı. Biz yalnız kendimizi Ağrı dağına atabildik. O gün Zengibasar'dan kaçup Aras nehri kenarına gelen yüzlerce İslâm Acem'i diri diri Aras nehrine atdı. Zavallılar suda boğulurken Ermeniler nişân ta'lîmi yapıyormuş gibi kurşunla öldürmekte idiler. Biz bu zâlimâne hareketi seyrederken kendi derdimize ağılıyorduk. Şimdiye kadar çerge-perîşân dolaşdık. Şimdi köyümüzü Ermeniler yakmışlar, harâb bir hâldedir. Sefîl bir hâlde yaşamaktayız.

Nevruzlu Mehmed oğlu Abbas Ali'nin ifâdesi

[1]334 Teşrîn-i sâni'de Osmanlı ordusu Kafkas'dan çekildi. Biz özkendimizde kaldık. Aradan on beş gün geçmekte idi, Aram Paşa bizim köye geldi, Ermeni hükûmetine teslîm olmaklığımızı söyledi. Biz de teslîm olmaklığımıza karar verdik ve teslîm olduk. Artık Ermeni hükûmetinin tâbi'i idik. Aram'dan sonra Revan hakanından Başgiritli meşhûr Dolu Gazar [Deli Kazar] ismindeki çetebaşı kende 300 kadar avaneleriyle köye geldi. Size sözüm var diyerek iki mahallenin bütün erkeklerini bir yere toplayup büyük bir eve koydu. Kadınları da bir eve topladı. Bizim aşağıdaki mahallenin başına nevbetçiler dikdi. Bu iki mahalleye birimizi bırakmadı, hergün köy

bağçelerinde tek tük silâh sesleri feryâd, vuku'âtlar işidiliyordu. Biz o taraflara bakmak için gitmek istediğimiz zaman Ermeni askeri süngüledi. Kimse evinden dışarıya çıkamazdı, en nihâyet bir gün bağçelere gittik. Orada iki kişinin bir ağaca bağlanarak yakılmış, öbür tarafda bir adamın büyük bir ağaca sarılarak kollarından ağaca çivilenmiş, gözleri oyulmuş, karnı delinmiş, ba'zı adamların kürekle kafaları parçalanmış, ötede on iki kişinin birbirine bağlandıktan sonra kurşuna dizilmiş diğer bir tarafda birkaç ihtiyâr kadın saçından ağaca asılmış, kolları kesilmiş, on beş kadar küçük çocukların karınlarından geçmek sûretiyle bir uzun sırık uzatılmış, jimnastik ağacı gibi meydana dikilmiş ağaç bütün çocukların delinmiş karınlarından geçmiştir. O iki mahallenin muhtelif evleri yanıyor, ma'sûmların feryâd-ı âh ü zârı âsumâna çıkmış, kemik kokuları âfâkı sarmıştı. Bu fecî' manzaranın bizde husûle getirdiği korkutduran akılları âdetâ dünyâyâ geldiğimiz günden beri içerisinde yaşadığımız bağçeleri tanıyamaz olduk. Bağçelerden dışarı çıktığımız zaman köy ağasının kafası köşe başında bir ağaca dikilmiş gördük. Yaşadığımız bağçelere girmeye artık tahammülümüz kalmadı. Sükûtu ihlâl ederek gayr-i ihtiyârî bağırıp bu [me]zâlimden sâlim kalmış olan kendi mahallemize koşduk. İki gün evvel Serhatikof ismindeki Ermeni sergerdesinin birdenbire hiddet sâ'ikasıyla bize söylediği sözlerin doğru olduğu, Kafkas'da İslâmları imhâ etmek politikasının tatbîk edilmekte bulunduğunu bütün evlere i'lân etdim. Geceleyin sabaha karşı bütün çoluk çocuk, kadın erkek kâmil en eşyâmızı, mâl ve mülkümüzü bırakarak perîşân bir vaz'iyette âbâ ve ecdâdımızdan kalup bizi besleyen güzel köyümüzü terketmiş, Aras nehrine gelmiş, suyu geçmeye başlamışdık, ağlayan çocukların feryâdı, ihtiyâr kadınların sadâları, insafsız kalbi hâ'in Ermenilere kadar gitti ki Ermeniler hücûm ederek Aras nehri kenarında bomba ateşlerini yağdırmağa başladılar. Hepimiz kendimizi köpürmüş, kalkmış akan Aras deryâsına suya atmağa başladık. Bomba ateşinden süngü darbesinden kurtulanların ekserîsini zâlim su götürdü, suyu can kuvvetiyle yarup geçmek isteyenlerin makineli tüfenk ateşinden müte'essiren suya gark oldu, iki yüz elli hânelik bin nüfûsluk bir cemâ'atden selâmetle yirmi kadar erkekle dört kadın kurtulabildik. Cümle eşyâ ve mâlımızı Ermenilere bıraktık. Başkend ahâlîsinin himmetine mürâca'atla ve sâhib-i nüfûzlara dehâlet etdik. Şimdiye kadar birçok devlete mâlik olduğumuz hâlde çobanlıkla ve amelelikle vakit geçirdik. İki ev Başkend ahâlîsi ile beraber Ermenilere teslîm olduk. Berây-ı maslahat edilmiş müsâ'ade üzerine Revan'a gittiğim zaman o vak'ada Ermenilere esîr kalan bâkire kızlarımızdan dördünü Revan kârhânelerinde ülfet[d]e bulunduğu re'yü'l-'ayn gördüm. Gördüğümüz bu mezâlimi izhâr için büyük devletlere arzedilmek üzere ifâdede bulunuyorum.

Serrâcelerden Meşhedî Mehmed'in Bağrek (?) kızı Bala'nın ifâdesi

[1]336 Haziran ayında idi, öğle üzeri Dero ve Başkendli Hüseyin Bayralof kumandasında birçok Ermeni askerinin köyün altına geldiğini muhtârımız söyledi. Bir sâ'at geçmeden köye top gülleleri düşmeğe başladı. Bılumut (?) [makinelî] kurşunları köye yağmur gibi yağıyordu. Köyün üç tarafı sarılmışdı. Biz erkek, kadın kâmilten Aras nehrine doğru kaçmağa başladık. Ermeni süvârîleri yolumuzu kesdiler. Birçoğumuzu kılınçdan geçirdiler. Biz bağ ve tarlalara dağıldık. Her taraftan yine Aras'a koşduk. Kendimizi suya atdık. Biz suyu geçmek için can çekiştirirken, Ermeniler kurşun ve bombalarla bizi boğmağa, mahvetmeğe çalışıyordu. Yüzlerce erkek ve kadınlarımızı su götürdü. Ekserimiz yaralı olarak yirmi erkekle, on bir kadın, dört-beş çocuk kurtulduk. Başkend'e canımızı atdık. Şimdiye kadar dilenmekle vakit geçirdim. Erim, anam, babam suda boğulmuşdu. Üç çocuğumdan ikisi aç ve çıplaklıktan öldü. Şimdi bir çocukla harâbelerde can çekiştirmekdeyim.

Ulubanlı'dan Mehmed'in zevcesi Hamse (?) kadının ifâdesi

Ben köyde esâsen fakîr, bî-kes idim. İki yetim sâhibi idim. Bağ ve tarlalarda yemiş toplar, başak toplar iki yetîm balamı besler idim. [1]336 Haziran'ın on beşinde idi. Deli Kazar ismindeki Ermeni zâbiti on kadar süvârî neferiyle tarlalarda yanımıza geldi. Bize yaklaşıp yaklaşmaz üzerimize kılınç çekerek, üzerimize hücûm etdiler. Yanımda çıplak iki evlâdımı kılınçla parçaladılar. Ben de omuzda açılan kılınç yarasının te'sîriyle düşdüm. Tarlada kanın içinde akşama kadar kaldım. Köyün her tarafında toplar atılıyor, muhârebe oluyordu. Gece sürüne sürüne Aras nehrine geldim. Başkendli Meşhed Bala'nın nökeri beni sırtına alarak Aras nehrinden geçirdi. Başkend'de o vakitten beri dilenmekle vakit geçirdim. Kocam da Uluhanlı'da öldürülmüşdür.

Hasanverdi kerîmesi Haydar'ın zevcesi Zeyneb kadının ifâdesi

[1]336 Haziran'ında Ermeniler top ve makineli tüfenkle köye hücûma başladılar. Biz kendi koca ve çocuklarımız ve bir iki ev komşumuz ve mâllarımızı, eşyâlarımızı bırakarak kaçmağa başladık. Köyün alt yolunu kesen Ermeni süvârîleri üzerimize hücûm etdiler. Kocamla bir çocuğumu kılınçla kesdiler. İki ufak çocukdan başkasını kâmilten kırdılar. Dört kişiyiz, iki kadın başını alarak ağaçların dibine götürdüler. Bizim ırzımıza geçdiler. Ağaca bağlıyorlardı, zâbitleri bağırdı, hemen bizi orada bırakarak atlarına binip gitdiler. Giderken iki çocuğumuzu da yol üstünde iki biçdiler. Akşam karanlığından bi'l-istifâde Kerimbeyli köyünün karşısına geldik. Aras nehrini

geçdik. Başkend'e iki karıyla üç çocuk geldik. Şimdiye kadar sokaklarda dilendik. Bir çocuğum da şimdi açlıktan ölmektedir. İşte hâl-i sefâletimiz, perîşâniyetimizi gördüğünüz gibi. Dünyadaki kadınlara yazınız. Bize de şefkat etsin, acısınlar.

Kamerli'den Mubarrem oğlu İmâm Ali'nin ifâdesi

[1]334 Teşrîn-i Evvel'de Osmanlı Ordusu çekildikten sonra Teşrîn-i Sâni'de Kamerli'den Hamail Baba Haton ismindeki Ermeni zâbiti ile üç yüz kadar Ermeni piyâdesi köye geldiler. Evvelâ genç erkekleri yol yaptıracağız diye topladılar. Bir iki kerre genç kızları bağırarak elimizden aldılar. Her gün köyümüzün önünde â'ile ve kızlarımızın nâmûsuna tecâvüz etdiler. Köyün ileri gelenlerini keserle yonmak sûretiyle etlerini koyun eti gibi parçaladılar. Hattâ köyün büyüklerinden Hacı Bayram ile Hacı Abidin ve Tahir Ağa'yı para vereceğiz diye el ve kollarından ağaçlara çivilediler. Bonapaşan isminde bir doktor evvelâ kalbi açmak, ciğerlerini çıkarmak, dudaklarını kesmek gibi envâ'-ı işkencelerle her üçünü de öldürdüler. S..lerini keserek ağızlarına koydular. İki gün köyün pazarında teşhîr etdiler. Ba'dehu karılarını bunların karşısında uzun bir ağaçdan saçlarından asdılar. Kamerlili Boğosek Hayko ismindeki Iramof familyasından bir yüzbaşı, Tahir Ağa'nın kızını mescide götürüp orada cebren ırzına geçmiş ve hançerle kızı boğazlamışdı. Biz bu fenâlıkları görür, kolları kırılmış kuşlar gibi çırpınarak, bir gün sonra bizim İslâm mahallesini abluka etdiler. Balta ile, destere ile adamlarımızı kesmeğe başladılar. Birçok adamları toplayup hemân bir eve dıkarak yakmakda idiler. Biz damlardan bağçe duvarlarından bi'l-istifâde mâl ve eşyâlarımızı bırakarak kaçmağa başladık. Bizi ta'kîb etdiler. İki yüz hânelik İslâm mahallesinden ancak yirmi hâne Aras nehrine gelmiş iken bizi süvârîler dutup dutup Aras nehrine atdılar. Biz kaçanlardan onsekiz kişi kurtulabildik. Mütebâkîsi kâmilten öldürülmüş, sularda boğulmuşdur. El-yevm Revan kârhânelerinde mevcûd kızlarımız vardır. Bunları her ne kadar almak istedik ise de vermediler.

Cilehan köyünden Hasan oğlu Mehmed'in ifâdesi

[1]334 Teşrîn-i Evvel'de Osmanlı Ordusu gitdi. Biz Ermenilere teslîm olmuşduk. Ermeniler evvelâ bizim silâhlarımızı topladı. Birgün köyümüze 600 nefer kadar Ermeni saltadı geldi. Derilerli Simon'un oğlu Arşak, Kamerlili Baba Hanof oğlu Aram, Kamerlili Bogos oğlu Çakhof kumandanları idi. Bizi kâmilten köyün altında erkek kadın, çoluk çocuk bir bağçeye topladılar. Üzerimize makineli ateşleri yağdırmağa başladılar. Kırılan kırıldı, biz kurtulanlar bağçelere dağıldık. Aras kenarına geldik. Aras nehrinde Ermeni askerleri vardı.

Tutduklarını suya atıyor, genç kızları dutup bağlıyorlardı. Biz sağdan soldan gizlice suyu geçüp kurtulanlar iki yüz hânelik köyden ancak yirmi iki kişi, dört kadın idik. Eşyâ, mâl, hayvânâtımız da Ermenilere kaldı. Bir çöp bile kurtaramadık.

Şeybler köyünden Mansur oğlu Rüstem'in ifâdesi

[1]334 Teşrîn-i Evvel'de Develili Livan Ağa, Ebrehanlı Yüzbaşı Koğas, Yüzbaşı Davud Bey oğlu Timur Bey yedi yüz kişilik bir kuvvetle bizim köye geldiler. Sabahleyin erken hiçbir şey söylemeden, anlatmadan katli'âma başladılar. Ben büyük oğlumla beraber samanın içerisine girdim, saklandım. İki gün köyde katli'âm devâm etdi. Silâh sesleri kesilmedi. Kurtlar, ayılar gibi çoluk çocukları ve ihtiyâr kadınları yerlere sürüyüp parçaladıklarını samanlığın penceresinden gizlice bakarak görürdüm. Artık köyde sükûnet bulunca yavaşca dışarıya çıktım. Kimseyi görmeyince Aras nehrine koşdum. Nehrin kenarına kadar şehîdlerin üzerinden geçdim. Tarla kenarından giden su harkı kan rengini gâ'ib etmemiş, Aras nehrine kırmızı sular akıyordu. Aras'dan geçerken oğlumu da su götürdü. Suyun öbür geçesinde kenarında bir şişmiş cesed gördüm. Bu benim küçük kızım idi. Ermenilerin suda boğdukları bu güzel kızı bağrıma basup ağlarken gözüm karşı yakada bir lâşeye rastgeldi. Bu da Hacı dayım idi. Bütün Aras nehrinde boğulup suyun kenara atdıklarını saymışdım. Tamam iki yüz yirmi adam idi. Sonra Başkend'e geldim. Benim gibi saklanup da belâdan kurtulanların adedini on sekiz kişi, on kadın, dokuz çocuk sayabildim. Köyümüzün bütün nüfûsu bin üç yüz olduğu hâlde şimdi kırk kişi kadar ancak kalabildik. Şu hâlde bin iki yüz küsûr adamımızı hûn-hâr Ermeniler kan içerisinde bırakup öldürdüler. Hiçbir kimse köyden bir tek hayvân veyâhûd bir parça eşyâ kurtaramadık. Hepsi Ermenilere talan oldu. Şimdi sefil, bî-kes, aç, çıplak, garîb zokak köşelerinde beklemekteyiz.

Fakirler köyünden Hasan oğlu Oruc'un ifâdesi

[1]336 Teşrîn-i Sâni'de Nevruzlu Asador Sako oğlu Arşin, Mobrez oğlu Nekabet, Zalo oğlu ismindeki Ermeni zâbitleri kumandasında 250 Ermeni neferi bir topla köyümüzü sabahleyin sardılar. Beş yüz erkek toplayarak, bir iki eve toplayup kapatdılar. Birer birer yanımızdaki evden çıkarup öldürmekte idiler. Biz iki yüz kişi mescidde idik. Gice arka duvarı delerek Aras nehrine geldik. Ermenilerden arkamızdan koşmağa başladılar. Su kenarında tutabildiklerini öldürüp suya atdılar. Tutamadıklarını su üzerinden geçerken öldürdüler. İki yüz kişiden ancak on dört kişi kurtarabildik. Biz Kerimbeyli'de on gün kadar oturduk. Bir gün köye yakın olan Aras kenarından birisi geldi.

Gittik, bir genç kızımızı su aparmakda idi. Kızı sudan kurtardık, getirdik, istirahat ettirdik. Sabahleyin Emine ismindeki bu hocanın kızı yana yakıla ber-vech-i âtî anlatdı; “Ermeniler eve topladıkları 300 kadar kişiyi birer birer boğazladıktan sonra evle beraber yakdılar. Çocukların kafalarını ezmek sûretiyle yok etdiler. Kundakdaki çocukları bacaklarından ayırıp taşlarda parçaladılar. İhtiyâr kadınları ağaçdan asdılar hattâ köyün mezârlığından üç gün sonra Âliye Hanımı mezârdan çıkarup Avadis isminde bir asker vaktiyle bu karıda gözüm kalmışdı diyerek bî-rûh âhiretine kavuşmuş bir kimsenin ırzına bile geçmişti. Benim dört gün mütemâdiyen on beş nefer sıra sıra gelerek ırzıma geçmişlerdi. Beni Revan'a götürüyorlardı, köyün içinden kaçarak dayımın evinde ahırda saklandım. Birgün bekledikten sonra kaçarak buraya geldim. Bütün mâl, eşyâ, davar ve sâ'iremizi Ermeniler beş gün mütemâdiyen Kamerli'ye, Nevruzlu'ya taşıdılar” diye kadıncağız hikâye etmişti. Şimdi aç, çıplak mahalle köşelerinde dolaşmakdayız.

Alimehmed köyünden Kurban Ali oğlu Fethullah'ın ifâdesi

[1]334 Teşrîn-i Sânî'sinde Ermenilere teslim olmuşduk. Ermeniler köylere ara sıra hücum eder, adam keser, kız kaçıır, mâl götürürlerdi. Bir gün sonra bizim köyde katli'âm yapılacağını hissetdik. Mâl ve eşyâmızı bırakarak İran'a kaçtık. İran'da kaldık. [1]336'da edilen müsâ'ade üzerine tekrar Zengibasar'a geldik. [1]336 Haziran'da bin kadar piyâde ve süvârî kuvvetiyle Ermeniler köye hücum etdiler. Katli'âma başladılar. Ben tüfenk patlamağa başlarken mescidin kubbesine girüp gizlendim. Üç gün katli'âm devâm etdi. Bütün ileri gelenleri, erkek kadın kesdiler. Ayırdıkları genç kızları ve mâl, eşyâ, koyunlarımızı götürdüler. El ayakdan çekildikten iki gün sonra ben suyu geçerek Başkend'e geldim. Bin beş yüz kadar nüfûsden köyden kaçup da kurtulan elli erkek, yirmi kadın, on beş çocuk olduğunu işitdik. Bu sûretle bir imhâ politikasını hedefi olarak şimdi pek sefil ve aç bir hâldeyiz.

Başkendli Meşhedî Bilâl Bey'in ifâdesi

[1]334 Teşrîn-i Sânî'de Osmanlı ordusu Kafkas'dan çekildikten sonra Ermeniler Zengibasar, Kernibasara (?) ve Yedibasar ve havâlîsindeki köyler ahâlîsini katli'âma başladı. Kafkas'daki İslâmlar aleyhine Ermeni çete hükûmete bir imhâ politikasının tatbîk edileceğini işitmiştik. Bu sıralarda hakîkati tatbîkinden anladık. O kadar fecî'âne hareket icrâ ediliyordu ki, yeryüzünde yaşayan insânlardan Ermenilerden başkasının açmayacağına şübhemiz yoktur. Ne rezâlet, ne fenâlık. Ba'zen yanibaşımızdaki Aras nehri, Erzurum'dan

geçerken hâ'iz olduğu güzel rengini Ermenilerin mıntıkasında değiştirmiş, kan rengini almış, çok zamanlar köpük yerine insan cesedlerini götürmüştü. Suyun insanları boğduktan sonra petek gibi şişmiş cesedleri kenarına atması ve bu cesedlerden husûle gelen müte'arrız koku o muhitdeki havayı izâ'a ederdi. Gün geçdikçe bir vak'aya şâhid oluyor, biz işkence yapıldığını işidiyorduk. Bi't-tab' bu denâ'et mıntıkası büyüdü, genişledi. En nihâyet bizim köye dayandı. Üç gün evvel komşumuza revâ görülen hâlâtın bizlere de yapılacağını hissettiğimizden bir sabah bütün eşyâlarımızı kıymetli mâllarımızı köyde terkedüp fîrâr etmek, İran'a geçmek mecbûriyetinde kaldık. Aras kenarına ta'biye edilen topraklarla köyümüz bombarduman edilir, birçok ma'sûm, bî-günâh kimseler harâbeler ve enkâz altında kalır idi. Köyden hârîce çıkanlar da makineli tüfenk ateşiyle imhâ ediliyor idi. Biz İran'a gitdik. Sonra [1]336'da tekrar köyümüze geldik. Köyü harâb bir hâlde bulduk. İşte gördüğünüz bu köy sefiller, açlar yurdu olmuş, baykuş yuvasına dönmüştür. Hiç olmazsa günde dört kişi açlıktan ölüyor, suyun o kenarındaki bir fikr-i sakîm sâhibi milletin refâh, sa'âdeti te'mîn edilmişken bu taraftaki mazlûmânın açlıktan ölmesine hangi nev' benî-beşer râzıdır. Hangi millet ve devletin târîhinde esîr olan bir düşmanın hattâ kadınların bile binâ dâhiline koyularak yakıldığı, kül edildiği kaydedilmiş ve hikâye kılınmıştır. Acaba bu mazlûmânın âh ü zârlarını, intikâmlarını Cenâb-ı Hakk ne zaman Ermeni kâtillerinden alacaktır.

Abdullah oğlu İskender Cennetâbâd

[1]334'de Osmanlı ordusu Kafkas'ı tahliyeye mecbûr olarak çekildi. Ermeniler Bülbül oğlu Meleküm, Aleksan oğlu Bekarat, Mardiros oğlu Dero [Siron] Efendi kumandanları başlarında olduğu hâlde iki bin kadar süvârî ve piyâde kuvvetiyle top ve makineli tüfenkleriyle gayr-i müsellağ olarak Şıracı Gökçeli, Duhanşalu, Bayat, Kaçar, Zülfikar, Karakoyunlu köylerine ta'arruz edüp, Ağrı dağı eteklerine kadar köylerde, yazılarda tuttuklarını keddiler. Birçok kadın ve çocuklarımız koyun gibi kurban edildi. Pek az kimseler kurtulabildi. Şimdi bile âsârı ile müsbetdir. Bütün yazılar kafa kemikleriyle, kol ve bacak kemikleriyle doludur. Sürmeli ve havâlîsi bir kassâbhâne olmuş idi. Hâl-i hâzırdaki manzara buna bir delîldir. Bütün mâl, eşyâlarımız da Ermeniler almıştır.

Hızırlı köyünden Ali oğlu Vezre Bey'in ifâdesi

Rus Hükûmeti inhilâle yüz tutmuş ordusu perîşân olarak dâhile gitmiş, Ermeni zulmü başlamıştı. [1]334 bidâyetinde Osmanlı ordusu biz Kafkas Müslümânlarını tahlîs-i girîbân eyledi. Bizi himâyesine aldı. [1]334 Teşrîn-i

Sânî'sinde hâricî te'sîrle bu şanlı, şefkatli Osmanlı ordusu Kafkas'dan çekildi. Başımıza bir Ermeni çete hükûmeti çıktı. Artık bir belâ-yı cürm kesildiler. Muhtelif gün ve zamanlarda başlarında zâbitleri olduğu hâlde bölük bölük askerleri köylerimize ta'arruz eder, eline geçirebildikleri adamlarımızı boğazlarlar, envâ'-ı denâ'etle bir rezâletle parçalar, mâl, eşyâmızı götürürlerdi. Bize teslîm olmağı teklîf etdiler. Teslîm olmağa karar verdik. Fakat o günlerde Kağızman ve civârındaki teslîm olmuş köyleri ve ahâlîsini katli'âm yaparak mahvetdiklerini haber aldık. Bunun üzerine insan öldürmekle lezzet-yâb olmuş, cinâyetle iftihâr etmekde bulunmuş hûn-hâr bir millete, denî bir hükûmete, zâlim Ermenilere teslîm olmak imkânı kalmadı. Evvelce İngilizlerin adâletine güvenmişdik. Onunda bir blöfden başka birşey olmadığını çabuk anladık. Kağızman tarafına firâr etdik. Bütün ahâlî müctemi'an gıtdık. Dağlar başında olsun rahat yaşamak arzu etmişdik. Heyhât ki Ermeniler Kağızman, Penek ve Kulp mıntıklarında barbarlıklarda bulunmağa yeltendiler. Vaniskipolik'den bir tabur Ermeni askeri Morad Bey'in kumandasında birtakım Yezîdî çeteleri de ağaları Cihangir ve Mahmud Beylerin kumandasında obalarımıza, çadırlarımıza ânî bir ateş basgını ile top ve makineli tüfenklerle ta'arruza başladılar. Ermeni süvârîleri bu köylerde insan lâşeleri üstünde maneî (?) ta'lîmi yapmağa başlamış, ufak yavruları ihtiyâr kadınları, köyün en meşhûr delikanlılarını boyunlarından bir def'ada kılıncla kesmek, ba'zısının bağırını mızrakla deşmek sûretiyle idmân ta'lîmleri yapmakda âdetâ bu ameliyâtla âdetâ teftûş edilmekte idiler. O dağ ve taşlar barut kokuları içinde kaldı. Vâveylâlar, feryâd-ı zârlar âsumâna çıkmış yükselmişti. Te'essûf olunur ki, hemde o sıralarda Kafkas'da müsâvât i'lân etmiş koca İngiliz me'mûrları pek yakında oldukları hâlde bu kokuyu hissetmemiş, bu velveleyi duyup da imdâdımıza koşmamışdı. Yalnız belki mu'âvenet ve himâyeye koşar diye Osmanlı ordusu hudûduna tecessüs ediyorlardı. İşte bu hâl ile de diyebiliriz ki icrâ edilen mu'âmele-i hûnrîzâne yapılan katli'âmlar karar verilmiş bir program, çizilmiş bir plân îcâbâtı idi. Buna şübhemiz kalmadı. Artık bu denâ'et ve bu âdîliği dünyanın her mıntikasına i'lân etmeğe hâmîsi bulunduğumuz müşfik, âdil pek büyük Osmanlı hükûmetine ve Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne bir vazîfe biliriz. Bu muhârebelerde 150 kadar erkek, 400 kadın, 270 ufak yavrucuklarını parçalanmış, 30.000'den fazla koyun, 1.200 inek, 75 at, 900 öküzümüz zâyî' olmuş, bütün köylerimiz yakılmış, yıkılmış, harâb edilmiştir. Biz şimdi harâbe köşelerinde imrâr-ı hayât etmekdeyiz. Acından ölenlerimiz var. Sefîl kalanlarımız çokdur. Artık merhamet, adâlet!..

Meşhed oğlu Hüseyin oğlu Zülfikâr'ın Meşhedî Şükrü'nün ifâdesi

Osmanlı taburları Kafkas'dan gitdikden sonra biz öz kendimizde idik. Kendi iş ve ticâretimizle meşgûl idik. Kafkas'da adâlet i'lân edilmişdi. Tâbi' olduğumuz Ermeni hükûmeti bizden para, mâl, davar, eşyâmızı vergi olarak ister, ba'zen cebren götürürdü. Hattâ üniformalı zâbitler bize para ile mâl satar, arkasından bir diğer jandarma veya Ermeni askeri bu mâl benimdir diye elimizden çeker alırdı. Sonra şulluk (kargaşalık) tamamıyla baş gösterdi. Bağçede, tarlada, yolda nerde rastgelirse adamlarımızı öldürür, soyar envâ'-ı fecâyî' yaparlardı. Adamlarımızın kesilmiş parçalarını Iğdır'daki Naçalî'nin Haçator Ağa'ya, Melek Moradof'a gösterüp artık fenâliğa nihâyet verilmesini ricâ etdiğimiz zaman, şikâyetimiz nazar-ı i'tibâra alınmadığı gibi dayakla bizi habse bile tıklarlardı. Bu hâlât bir ay kadar devâm etdi. Hattâ bir gün Sadık oğlu Hacı Rıza Ağa, Meşhedî İsmail oğlu Meşhedî Muhtar ve daha iki kişiyi Mülâzım Ardaş da'vet etmişti. Da'vetde bir parça yemeği getirmişler, ağalar yemek yerken içinde insan parmağı görmüşler, hemen korkarak yemekden vaz' geçmişler. Ermeni zâbitinden su'âl etdikleri zaman, Ardaş, Ermeni hükûmetinin her istediğinde vermezseniz kızlarınızı geceleri bize göndermezseniz, üç gün evvel Karakoyunlu'dan Yarma'ya giden bir adamınız gibi hepinizi kesüp, böyle çorba yapar köylülere yediririz diye cevap vermiş ve ağalarımızın ağzını, yüzünü kanlar içerisinde bırakup göndermişlerdir. Bir gün sonra o zâbit köye geldi. Büyük iki ağayı da köyde süngülediler. Aynı günlerde Külek köyü vak'ası zuhûr etdi. Külek köyünde erkek, kadın ve çocukları evlere doldurup yakmak, su kuyularına atup boğmak, susuz kuyulara gömmek, doldurarak üzerlerini diri diri toprakla doldurup öldürmek gibi zulümlerin yapılmış olduğunu ma'a't-te'essüf işitdik. Bir gün sonra üç Ermeni zâbiti on bir askerle sarhoş olarak köye geldiler. Davul-zurna çaldırarak Kerbela Ali Paşa'nın kerîmesi Gül'izâr Hâtûn'u çırılçıplak edüp oynatdılar. Bu mezâlîme, fecâyî'a tahammülümüz kalmadı. Ne İngiliz ne mingiliz Ermenilerin bilünmüş, keskinlenmiş hançer-i kahhârlarına karşı duramayacaklardı. Bir gece Ermenilerden gizli bütün köy ahâlîsi mâl, eşyâ, davar ve koyunlarımızı bile köyde bırakup yalnız kendi canımızı bu belâdan kurtarmağa başladık ve Ağrı dağına doğru kaçtık. Ermeniler bu hareketimizi haber almış Yarma karakolundan yollarımızı kesmişlerdi. Biz bu Ermeni pusularına yanaşmışdık. Her taraftan makineli tüfenkler, bombalar ateş edilmeye başladı. Yarma mıntıkasında vâveylâlar kopdu. Artık süngü ile öldürülenler, kılıncıla parçalananlar, beyinleri deşilenlerin haddi var, hesâbı yok idi. On kişi kadar mecrûh ve zedelenmiş erkekle bir kadın kurtarabildik. Mütebâkî insanlarımız yırtıcıların elinde kalmışdı. Ağrı dağından Bâyezîd'e geçtik. Hattâ bir zaman sonra büyük Amerika hükûmeti tarafından Bâyezîd'e gönderilmiş paşalara,

kumandanlara ricâ etdik. Derdimizi anlatdık. Hiçbir kimse, hiçbir millet ve devlet bize acımadı. Yalnız Osmanlı hükûmeti bizi şimdiye kadar âğûş-ı şefkatinde besledi. Şimdi köyümüze geldik. Yıkık duvarlardan başka birşey bulamadık. Bi'z-zarûr sağlam kalmış olan büyük Ermeni köylerinde barınıyoruz. Acıklı bir vaz'iyetdeyiz.

Kafkas'ın İslâm köyleri azîm bir melhameye dönmüş,
Bütün vukû'âta şâhid yanık, kırık kemikler meydânda yığılmış,
Mazlûmânın intikâmını almak Allâh'a kalmışdır.

BOA. HR. SYS. 2878/79

24

**ERMENİLERCE CEMİL VE MÖKÜZ KÖYLERİNDE YAPILAN
KATLIÂM**

Eski adı İslamkarakilisesi olan Cemil köyünde Ermeniler tarafından tahrib edilen 66 hânede bir günde öldürülenlerle yağmalanan mallarının miktarı; Möküz köyünde de esir alındıktan sonra 150 kadar erkek, kadın ve çocuğun katledildiği ve bu katliamda Ermeni askerlerine refakat eden yerli Ermenilerin isimleriyle katliamdan kurtulup Kızılçakçak karyesine yerleşen Müslümanların gasbedilen mal ve eşyalarını gösteren cetveller.

***Massacre Perpetrated by Armenians in the Villages of
Cemil and Möküz.***

Lists showing the number of persons killed and quantity of goods looted by Armenians in the village of Cemil, formerly named İslamkarakilisesi, where 66 houses had been destroyed goods pillaged, and many persons killed; in the village of Möküz after being taken as prisoners about 150 men, women and children had been killed; the names of native Armenians who participated with Armenians soldiers are also recorded in these lists also are recorded the quantity of goods and belongings seized from the Muslim population who had succeeded to escape from the massacre and settled in the village of Kızılçakçak.

3 C. 1339 (12. II. 1921)

Numara: 154

Horum
12/2/[13]37

Otuz Dördüncü Alay Kumandanlığına

10/2/[13]37 târîh ve 461 numaralı zeylnâmeleriyle mübelliğ 1/134 numaralı fırka ve Şark Cebhesi Kumandanlıkları'nın emirnâmelerine tevfi kan Cemil köyü ahâlîsi hakkında Ermeniler tarafından yapılan mezâlim ve ta'addiyât ile katilleri hâvî alınan vesâ'ik merbûtan arz u takdîm kılınır.

2. Tabur Kumandanı
Binbaşı
Ahmed Halid
İmzâ

Merbûtu aded-i evrâk: 2/ yalnız iki parçadır

On İkinci Fırka kumandanına takdîm kılınır.

12/2/[13]37

Otuz Dördüncü Alay Kumandanı
Kâ'im-i makâm
Hüseyin Subhi

Esâmî	CEMÎL KÖYÜ Ermenilerin yaptıkları
Mehmed oğlu Abbas	26/Şubat/[13]36 târîhinde vâldesi, kadını, iki erkek çocuğu, iki kız çocuğu Ermeniler tarafından esîr edilmiş ve Gümrü'de esîr iken ölmüşlerdir. Bir çift öküz, iki inek, bir düğ, bir manda, 3 tosunu, 12 koyun ve keçisi ve hânesindeki eşyâsı ve erzâkı kâmilan talan edilmiştir.
Muharrem oğlu Veli	26/2/[13]36'da familyası, bir kızı, birâderinin kızı, bir mahdûmu, Ermeniler tarafından esîr edilerek Gümrü'de vefât etmişlerdir. 92 sığır ve ineği ve 50 dana, koyun ve keçisi ve hânesinin erzâk ve eşyâsı kâmilan talan edilmiştir.
Cafer oğlu Kurban	Vâldesi, üç çocuğu, kendisi aynı târîhde esîr iken Gümrü'de vefât etmiştir. Kırk re's mevâşîsi, yüz dana, koyun ve keçisi ve hânesindeki yetmiş homar (?) erzâkı ve eşyâsı kâmilan talan edilmiştir. Bir milyon Nikola manatı yağma edilmiştir.
Cafer oğlu Esad	Bir mahdûmu kurşunla aynı târîhde öldürüldü. Aynı târîhde hemşîresi esâretde Gümrü'de vefât etmiştir. 15 sığır, on koyun ve keçisi ve hânesindeki erzâk ve eşyâsı kâmilan talan edilmiştir. Hânesinin bir kısmı harâb edilmiştir.

Esâmî	CEMİL KÖYÜ Ermenilerin yaptıkları
Rüstem oğlu Ali Rıza	Bir mahdûmu aynı târîhde kurşunla öldürüldü. Bir hemşîresi kezâ kurşunla öldürüldü. Vâlidesi esâretde Gümrü'de vefât etmiş. 14 re's sığırı, yirmi re's koyun ve keçisi ve hânesindeki eşyâ ve erzâkı kâmilten talan edilmiş ve hânesi kâmilten harâb edilmiştir.
Kulu oğlu Mehmed	Bir birâderi kurşunla aynı târîhde öldürüldü. Kendisi esâretde Gümrü'de vefât etmiştir. Mâl ve erzâk ve eşyâsı kâmilten talan edilmiştir. Hânesi de kâmilten harâb edilmiştir.
Danyamalı(?) oğlu Mehmed	Bir mahdûmu, bir kızı kurşunla aynı târîhde öldürüldü. Esâretde de kendisi vefât etdi. Mâl, erzâk ve eşyâsı kâmilten talan, hânesinin bir kısmı harâb edildi.
Bağır oğlu Nasûr	Bir mahdûmu, bir kızı kurşunla aynı târîhde öldürüldü. Esâretde kendisi ve familyası, hemşîresi Gümrü'de vefât etdi. Mâl, eşyâ ve erzâkı kâmilten talan ve hânesinin bir kısmı harâb edildi.
Aziz oğlu İbrahim	Bir birâderi kurşunla aynı târîhde öldürüldü. Esâretde familyası ve kendisi Gümrü'de vefât etdi. Mâl, eşyâ ve erzâkı kâmilten ve hânesi kâmilten harâb edildi.
Şâmil oğlu Mehmed	Bir birâderi kurşunla aynı târîhde öldürüldü. Kendisi, familyası ve bir çocuğu esâretde Gümrü'de vefât etdi. Mâl ve sâ'iresi kâmilten yağma ve hânesi kâmilten harâb edildi.
Cabbar oğlu Ağacan	Bir birâderi kurşunla aynı târîhde öldürüldü. Kurşunla öldürülen birâderinin iki çocuğu ve kendisinin iki çocuğu esâretde Gümrü'de öldüler. Mâl ve sâ'iresi kâmilten yağma ve hânesinin bir kısmı harâb edildi.
Süleyman oğlu Paşa	Kendisi kurşunla aynı târîhde öldürüldü. Mahdûmu ve vâlidesi ve familyası Gümrü'de esâretde ölmüşlerdir. Kezâ mâl ve sâ'iresi kâmilten talan ve hânesi kâmilten harâb edilmiştir.
Rıza oğlu Murad	Bir mahdûmu ile bir kızı kurşunla aynı târîhde öldürüldü. Ve familyasını Ermeniler götürmüş ve el-yevm ber-hayât olup olmadığı ma'lûm değildir. Mâl ve sâ'iresi kâmilten talan ve hânesi kâmilten harâb edilmiştir.
Reşid oğlu Hüseyin	İki birâderi kurşunla aynı târîhde öldürüldü. Esâretde vâlidesi, familyası ve bir kızı Gümrü'de vefât etmiştir. Mâl ve sâ'iresi kâmilten yağma ve hânesinin bir kısmı harâb edilmiştir.
İbo oğlu Cafer	Bir kızı, bir mahdûmu kurşunla aynı târîhde öldürüldü. Esâretde familyası ve kendisi Gümrü'de vefât etdi. Mâl ve eşyâsı kâmilten ve hânesinin bir kısmı harâb edildi.
İsa oğlu Hüseyin	Kendisi ve birâderi ve bir de familyası aynı târîhde, kendisinin iki çocuğu ve kardaşının bir mahdûmu Acemistan tarafından trenle götürülürken tren içerisinde fi 27 Mayıs sene [13]36 târîhinde kurşunla öldürüldü. Ve mahdûmlarının iki karısı Ermeniler tarafından götürülmüş ve el-yevm nerede oldukları ma'lûm değildir. Mâl ve sâ'iresi kâmilten ve hânesi kâmilten harâb edilmiştir.

Esâmî	CEMÎL KÖYÜ Ermenilerin yaptıkları
Muharrem oğlu İbrahim	Bir mahdûmu aynı târîhde bir mahdûmu fî 27 Mayıs sene [13]36'da trenle Acemistan'a giderken kurşunla öldürüldü. Esâretde iki çocuğu Gümrü'de ölmüştür. Mahdûmunun familyası Ermeniler tarafından götürülmüş ve nerede olduğu ma'lûm değildir. Mâl ve sâ'iresi kâmilten yağma ve hânesi kâmilten harâb edilmiştir.
Necef oğlu Ebûzer	Bir kızı, familyası, kurşunla aynı târîhde öldürüldü. Birâderi Allahyar'ın kızı Ermeniler tarafından götürülmüştür. Mâl ve sâ'iresi kâmilten yağma ve hânesinin bir kısmı harâb edilmiştir.
Hasan oğlu Mevlüd	Bir mahdûmu kurşunla aynı târîhde öldürüldü. Familyası Ermeniler tarafından götürülmüştür. Mâl ve sâ'iresi kâmilten talan hânesi kâmilten harâb edilmiştir.
Neccâr oğlu Sadık	Kendisi kurşunla aynı târîhte öldürüldü. Mâl ve sâ'iresi kâmilten ve hânesi kâmilten harâb edilmiştir.
İskender oğlu Hasan	Bir mahdûmu aynı târîhde kurşunla öldürüldü. Esâretde de bir kızı Gümrü'de vefât etdi. Mâl ve sâ'iresi kâmilten ve hânesi kâmilten harâb edilmiştir. Birâderi Ali'nin karısı kurşunla aynı târîhde esâretde ve bir kızı Gümrü'de vefât etdi. Birâderi Hüseyin'in bir mahdûmunun familyası kurşunla aynı târîhde öldürüldü.
Ekber oğlu Cemâlî	İki çocuğu kurşunla aynı târîhde öldürüldü. Familyası ve bir kızı esâretde Gümrü'de öldü. Mâl ve sâ'iresi talan ve hânesi kâmilten harâb edildi.
Temraz (?) oğlu İsmail	Bir vâlidesi ve kızı, bir mahdûmu kurşunla aynı târîhde öldürüldü. Esâretde kardaşı Gümrü'de öldü. Ve kendisi familyası Ermeniler tarafından götürüldü. Mâl ve sâ'iresi talan ve hânesi bir kısmı harâb edildi.
Zülfikâr oğlu Meded	Bir çocuğu ve bir de birâderi Merdan'ın çocuğu aynı târîhde kurşunla öldürüldü. Elli re's sığır, yüz koyun ve keçi ve yetmiş kırmızı Rus lirası ve yüz lira Osmanlı banknotu ve yüz bin manat da Nikola ve Kafkas manatı talan edilmiş ve hânesindeki erzâk ve eşyâsı ve altmış homar (?) erzâkı yağma ve hânesinin kısm-ı a'zamı harâb edilmiştir. Birâderi Aziz'in bir çocuğunu kurşunla öldürdüler. Ve iki kızını Ermeniler götürdü. Ve kendisi ve iki familyası ve iki de ayrıca çocuğu esâretde Gümrü'de öldü.
Mustafa oğlu Ahmed	Kendisi ve familyası aynı târîhde kurşunla öldürüldü. Bir kızını Ermeniler götürdü. Mâl ve sâ'iresi kâmilten yağma ve hânesi kâmilten harâb edildi.
Mehmed oğlu Rüstem	Birâderi Mustafa, Kâzım ve kendisi, bir mahdûmu kurşunla aynı târîhde öldürüldü. Mustafa'nın bir kızını Ermeniler götürdü. Esâretde de Mustafa familyası, vâlidesi, üç çocuğu, Kâzım'ın familyası, iki çocuğu Gümrü'de öldüler. Erzâk ve eşyâları kâmilten yağma ve hâneleri kâmilten harâb edildi.

Esâmî	CEMÎL KÖYÜ Ermenilerin yaptıkları
Esad oğlu Musa	Kendisi, familyası, bir kızı, bir mahdûmu kurşunla aynı târîhde öldürdüler. Bir kızını Ermeniler götürdü. Bir çocuğu ile bir de kızı esâretde Gümrü'de öldü. Eşyâ ve erzâkı kâmilten yağma ve hânesi kâmilten harâb edildi.
Emrah oğlu Hızır	Kendisi, birâderi familyası, bir kızı kurşunla aynı târîhde öldürdüler. Hızır'ın iki mahdûmu, iki kızı esâretde Gümrü'de öldü. Hânesi kâmilten harâb, eşyâ ve erzâkı kâmilten yağma edilmiştir.
Fakı oğlu Kerim	İki birâderi, bir de familyası kurşunla aynı târîhde öldürüldü. Esâretde iki mahdûmu, iki birâderinin oğlu, bir de kızı Gümrü'de ölmüşlerdir. Kezâ mâl ve sâ'iresi kâmilten yağma ve hânesi kâmilten harâb edilmiştir.
Fakı oğlu Kurban Ali	Birâderi Danyalı (?) ve kendisi, familyası, bir de mahdûmu kurşunla aynı târîhde öldürüldü. Bir de kızını Ermeniler götürdü. İki mahdûmu ve bir de kızı esâretde Gümrü'de ölmüşdür. Mâl ve sâ'iresi yağma ve hânesi kâmilten harâb edildi.
Zeynel oğlu Hüseyin	Birâderi Hasan ve kendisi, bir mahdûmu, iki kızı ve familyası kurşunla aynı târîhde öldürüldü. Esâretde iki mahdûmları, iki kızları ve Hüseyin'in familyası Gümrü'de vefât etdiler. Mâlları, eşyâ ve sâ'ireleri kâmilten yağma ve hâneleri kâmilten harâb edildi.
Hasan oğlu Hüseyin	Kendisi, birâderi Rıza, vâlidesi, familyası kurşunla aynı târîhde öldürüldü. Esâretde bir mahdûmları, iki kızları ve Rıza'nın familyası Gümrü'de vefât etdiler.
Mirza oğlu Ali	Kendisi, birâderi Velî, familyası, kızı, mahdûmu kurşunla aynı târîhde öldürüldü. Velî'nin familyası bir kızı, bir mahdûmu esâretde Gümrü'de öldüler. Mâl ve sâ'iresi kâmilten yağma ve hânesi kâmilten harâb edildi.
Hasan Ali oğlu Sefer Ali	Kendisi, birâderi Allahverdi ve Bayram, Ağakışi ve familyaları bir kızı bir mahdûmu kurşunla aynı târîhde öldürüldü. İki mahdûmları, iki kızları ve Sefer'in familyası esâretde Gümrü'de öldü.
Abbas oğlu Mehdi	Çocuklarının iki familyası bir kızı kurşunla aynı târîhde öldürüldü. Esâretde bir kardaşının familyası bir çocuğu bir de birâderzâdesi Gümrü'de öldüler. Mâl ve sâ'iresi kâmilten yağma ve hânesinin kısm-ı a'zamı harâb edildi.
Nebi oğlu İsa	Bir birâderinin bir de kendisinin çocuğu aynı târîhde kurşunla öldürüldü. Mâl ve sâ'iresi bir kısmı yağma ve hânesinin bir kısmı harâb edildi.
Mehmed oğlu Mustafa	Bir kızı, bir de kar[da]şının mahdûmu ve kardaşının gelini kurşunla aynı târîhde öldürüldü. Esâretde kardaşının iki mahdûmu bir kızı Gümrü'de öldü. Mâl ve sâ'iresi kâmilten yağma ve hânesi kâmilten harâb edildi.

Esâmî	CEMİL KÖYÜ Ermenilerin yaptıkları
Hüseyin oğlu Ali	İki mahdûmu, bir familyası bir de gelini kurşunla aynı târîhde öldürüldü. Esâretde kendisi, bir de kızı, bir çocuğu Gümrü'de öldü. Mâl ve sâ'iresi kâmilten yağma ve hânesi kâmilten harâb edildi.
Mehmed Hasan oğlu Abbas	Kendisi, iki mahdûmu kurşunla aynı târîhde öldürüldü. Esâretde familyası, bir kızı, birâderi Ahmed'in familyası, iki kızı Gümrü'de öldüler. Diğer birâderi Tahsin Ali'nin familyası, iki hemşîresi kurşunla aynı târîhde öldürüldü. Mâl ve sâ'iresi bir kısmı yağma ve hânesinin bir kısmı harâb edildi.
Ali oğlu Ali Asker	İki mahdûmu, kendisi, familyası kurşunla aynı târîhde öldürüldü. Çocuğunun familyasını Ermeniler götürdü. Esâretde iki kızı, bir mahdûmu Gümrü'de öldüler. Mâl ve sâ'iresi kâmilten yağma ve hânesi kâmilten harâb edildi.
Ali Asker oğlu Zülfikâr	Kendisi kurşunla aynı târîhde öldürüldü. Esâretde bir familyası, iki kızı Gümrü'de öldüler. Çocuğunun familyasını Ermeniler götürdü. Mâl ve sâ'iresi kâmilten yağma ve hânesi kâmilten harâb edildi. Birâderi Ali'nin iki kızı, mahdûmunun familyası kurşunla aynı târîhde ve kendisi Acemistan'a giderken trende kurşunla öldürüldü. Mâl ve sâ'iresi ve hânesi kezâ harâb ve yağma edildi.
Hüseyin oğlu Mehmed	Bir mahdûmu, bir kızı kurşunla aynı târîhde öldürüldü. Mahdûmunun bir mahdûmu ve kendisinin bir kızı esâretde Gümrü'de öldüler. Hânesi kâmilten harâb ve eşyâ ve erzâkı ve mâlî kâmilten yağma edilmiştir.
Abbas oğlu Zeynelabidin	Bir hemşîresiyle bir de vâlidesi kurşunla aynı târîhde öldürüldü. Mâlları ve eşyâsı kâmilten yağma ve hânesinin bir kısmı harâb edilmiştir.
Abdullah oğlu Ramazan	Bir mahdûmu ve kendisi ve mahdûmunun familyası bir de kızı kurşunla aynı târîhde öldürüldü. Ve familyası da esâretde Gümrü'de vefât etdi. Mâlî ve sâ'iresi yağma ve hânesi kâmilten harâb edilmiştir.
Musa oğlu Hüseyin	Kendisi, bir mahdûmu ve bir kızı ve bir de familyası kurşunla aynı târîhde öldürüldü. Mahdûmlarının kızları ve mahdûmu ve birâderzâdesi esâretde Gümrü'de öldü. Mâl ve eşyâsı kâmilten yağma ve hânesi kısmen harâb edildi.
Mehdî oğlu Ali Ekber	Bir vâlidesi ve babası kurşunla aynı târîhde öldürüldü. Bir de kardeşi Mehmed'in familyasını Ermeniler götürdü. Mâl ve sâ'iresi kâmilten yağma ve hânesi harâb edildi.
Kâsım oğlu Keleş	Bir mahdûmu, bir kızı, kardeşi Nevruz ve Nevruz'un iki kızı, bir mahdûmu, kardeşi Budak ve Budak'ın bir mahdûmu ve diğer kardeşi İsmail bunun da bir kız ve bir mahdûmu, birâderi Kerim, vâlidesi ve familyası kurşunla aynı târîhde öldürüldü. Esâretde Keleş'in birâderi Timur, familyası, vâlidesi, üç de çocuğu Gümrü'de vefât etmişlerdir. Timur'un hemşîresi Ermeniler tarafından götürüldü. Mâlları ve eşyâ ve sâ'ireleri kâmilten yağma ve hâneleri kâmilten harâb edildi.

Esâmî	CEMÎL KÖYÜ Ermenilerin yaptıkları
Kerem oğlu Muhtâr	Vâlidesi, üç de birâderleri ve iki de familyaları, iki de çocukları kâmilen kurşunla aynı târîhde öldürüldüler. Mâlları ve sâ'ireleri kâmilen yağma ve hâneleri kâmilen harâb edildi.
Mustafa oğlu Necef	İki mahdûmu, bir kızı, bir de mahdûmunun familyası kurşunla aynı târîhde öldürüldüler. Esâretde kendi familyası Gümrü'de vefât etdi. Eşyâ ve sâ'iresi yağma ve hânesi harâb edildi.
Hasan oğlu Rıza	Bir familyası, iki kardaşı bir de birâderzâdesi, iki amucazâdesi kurşunla aynı târîhde öldürüldü. Esâretde kardaşının familyası, iki kızı Gümrü'de öldü. Kezâ eşyâ ve sâ'ireleri yağma ve hâneleri harâb edildi.
Ramazan oğlu Mehmed	İki mahdûmu, bir kızı kurşunla aynı târîhde öldürüldü. Familyasını Ermeniler götürdü. Hânesinin kısm-ı a'zamı harâb ve eşyâ ve sâ'iresi kâmilen yağma edildi.
Ruşen oğlu Rıza	Familyası, birâderi Mehdî, üç mahdûmu, bir kızı kurşunla aynı târîhde öldürüldü. Esâretde bir mahdûmu ve kendisi Gümrü'de öldü. Eşyâ ve sâ'ireleri kâmilen ve hâneleri kâmilen harâb edildi.
Karib oğlu Bayram	Vâlidesi, bir birâderi, iki çocuğu, bir de pederi kurşunla aynı târîhde öldürüldü. Bir de amucazâdesi, amucazâdesinin iki kızı bir mahdûmu kezâ kurşunla öldürüldü. Mâl ve sâ'ireleri kâmilen yağma ve hânesi kısmen harâb edildi.
Rıza oğlu Karib	Familyası, bir kızı, bir de kendisi kurşunla öldürüldü. Eşyâları kezâ yağma edildi.
Abbas oğlu Sadık	Kendisi, familyası, bir de kızı kurşunla aynı târîhde öldürüldü. Esâretde mahdûmlarının iki familyası Gümrü'de vefât etdi. Hâneleri harâb ve eşyâları yağma edildi.
Hüseyin oğlu Bayram	İki birâderi, bir de birâderzâdesi kurşunla aynı târîhde öldürüldü. Esâretde kendisi, iki birâderzâdesi, iki ayrıca birâderlerinin iki kızları Gümrü'de vefât etdi. Mâlları yağma ve hâneleri kısmen harâb edildi.
Mustafa oğlu Kulu	Kendisi, familyası ve dört mahdûmu ve dört kızı esâretde Gümrü'de vefât etmiştir. Birâderi ve birâderinin iki mahdûmu ve iki kızı ve familyası kezâ esâretde Gümrü'de vefât etmişlerdir. Diğer birâderi, üç dâne de onun çocuğu ve familyası kezâ esâretde ölmüştür. Mâlları yağma ve hânelerinin kısm-ı a'zamı harâb edilmiştir.
Musa oğlu Arslan	Kendisi, familyası, iki mahdûmu ve iki kızı, bir de amucası ve bunun familyası, üç mahdûmu ve dört kızı esâretde Gümrü'de ölmüşlerdir. Mâlları talan ve hâneleri kâmilen harâb edilmiştir.
Bayaş (?) oğlu Kahraman	Kendisi, familyası iki mahdûmu ve üç kızı birâderzâdesi ve bunun iki mahdûmu, üç kızı kâmilen esâretde Gümrü'de ölmüşlerdir. Mâlları talan ve hâneleri kâmilen harâb edilmiştir.
Mehmed Hasan oğlu Süleyman	Kendisi, familyası, bir mahdûmu iki kızı kâmilen esâretde Gümrü'de ölmüşlerdir. Hâneleri harâb ve mâlları yağma edilmiştir.

Esâmî	CEMİL KÖYÜ Ermenilerin yaptıkları
Mahmud oğlu Mehdi	Kendisi, familyası, beş mahdûmu, üç kızı kâmilten esâretde Gümrü'de ölmüşlerdir. Hâneleri harâb ve mâlları yağma edilmiştir.
Abbas oğlu İsmail	İki kardaşının familyaları, üç mahdûmu kâmilten esâretde Gümrü'de ölmüşlerdir. Hâneleri harâb ve mâlları yağma edilmiştir.
Abdullah oğlu Hüseyin	Familyası, üç kızı, bir de birâderzâdesi ve birâderzâdesinin üç mahdûmu, iki kızı esâretde Gümrü'de ölmüşdür. Ve Hüseyin'in birâderi Mehmed kurşunla aynı târîhde öldürülmüşdür. Mâlları talan ve hâneleri harâb edilmiştir.
Ali oğlu Paşa	Kendisi, familyası kurşunla aynı târîhde öldürülmüşdür. Esâretde iki mahdûmu, üç kızı ve birâderi Ali ve Ali'nin üç mahdûmu, iki kızı Gümrü'de ölmüşlerdir. Hâneleri harâb ve mâlları yağma edilmiştir.
Keleş oğlu Abbas	Familyası bir çocuğu kurşunla aynı târîhde öldürülmüşlerdir. Esâretde kendisi, bir mahdûmu, bir de mahdûmunun familyası iki de çocuğu Gümrü'de vefât etmiştir. Mâlları talan ve kezâ hâneleri kâmilten harâb edilmiştir.
Musa oğlu İbrahim	Bir hemşîresi, familyası Acemistan'a trenle giderken yolda kurşunla öldürülmüşlerdir. Hâneleri harâb ve mâlları yağma edilmiştir.

Ber-vech-i bâlâ altmış altı hâne re'îslerinin isimleri yazılmış ve Ermeniler tarafından kimleri öldürüldüğü karşlarına işâret verilmiştir. Dört sahîfeden ibâretidir. Fî 26 Şubat [13]36 târîhinde köyümüzü ihâta edüp aynı gün öldürülenlerin mikdârı yazılmış ve Acemistan'a ve Gürcistan'a kaçıp yollarda telef olanlar bildirilmemiştir. Ber-vech-i bâlâ yazdıklarımızı tasdîk eyleriz.

Fî 11/2/[13]37

Eşrâfdan

Mühür

Eşrâfdan

İmzâ

A'zâ

İmzâ

İmâm

İskender oğlu Hasan

Eski ismi İslâmkarakilisesi yeni ismi Cemil köyü Muhtârı

Kudret (?) oğlu Rüstem

Möküz karyesi ahâlîsinden olup hâneleri tabrîb olduğundan Kızılçakçak'da sâkin ahâlîlerin ifâdeleri.

Geçen sene şubat'ın üçüncü günü karyemize Ermenilerin ta'arruzlarında Osebof Janeral diğer Janeral Hamtorof emirleri altında bulunan Sasonlu Farov (?), Karsi Kopertatı'nın (?) vekîli Janeral Karibof Erzurum Ermenilerinden Loros, Arşak Bolayanis, Rupen bâlâda gösterilen Ermeni kumandanları top ile karyemizi tahrîb etdirerek karyemizin ahâlîsinden köyden hurûcunda elli nefer

erkek, 25 nefer de kadın, 40 nefer de çocuk esîr kalarak yekûnu 150 kadar nefer katlettiği ve kadınların güzellerinden bir kısmını Kars'a sevkedüp birçok ihânetler edüp yedi nefer geriye gönderdiler. Diğerleri de Kars'da katlettiler ve karyemizin hayvânâtı ve hâne içerilerinde bulunan eşyâ ve erzâklarını Kızılçakçak ahâlîsinden Hatem Arşakoğlu, Nikol Arşakof ve Yerbasanof (?), Kaynar Kalayof Kokoyof, Misak Kalayof Kokoyof, Aron Mihoyof Eleşgirdli, Safokan Kigoryof (?) Ciğerbaşı (?) Sabat Akoyof Dalanyanis (?), Benam Ağabekof Mozikof, Tomas Ohannesof Ciğerbaşı, Aron ve Arososof Tapanof, Nikol Polof Ağafalof, Agob Kirkorof Guzşof (?) Vahan Agabekof Taşlıyanis, Loros Hagoyof Taşlıyanis, Bologakof Taşlıyanis, Nazar Arotof Taşlıyanis, Karabet Minof Çölekyanis, Ardaş Sarobof, Nazarof Karakin, Ciğerbaşı Bayburdlu Palo Ermeni askerlerinin önlerine düşerek hem canlarımız ve mâllarımız ve erzâklarımız yağma etdirdiklerini temhîren tasdîk eyleriz.

A'zâ

A'zâ

A'zâ

A'zâ

İmzâ

Kerîm oğlu Ağa

Kızılçakçak Muhtârı
Arslan

Kızılçakçak Karyesi İmâmı
Molla Ali b. Molla Mûsa

Möküz ahâlîsi olup Kızılçakçak karyesinde sâkin

1- Hızır Velî oğlu

100 god zahîre
4 dört kat yatak
Bir pot bakır (?)
8 halı, Hıvanî (?)
1 furgon (?)

2- Mabmud oğlu

Kâmil

80 god zahîre
4 ö[k]üz, çift
6 inek
8 koyun

3- Mibran Abmo oğlu

60 god zahîre
2 ö[k]üz, çift
5 inek
20 koyun
5 yatak, kat
2 bakır (?), pot

4- Arslan Amo oğlu

80 god zahîre
4 inek, aded
2 ö[k]üz, çift
13 koyun, aded
8 tavuk
1 at
1 bakır (?)
6 yatak, kat
2 furgon

5- Ağa Kerîm oğlu

90 god zahîre
6 inek
3 öküz, çift
7 yedi kat yatak
4 halı, aded
2 kilim
3 keçe
5 bakır (?), pod
2 furgon
1 araba

6- Mevlûd Ado oğlu

70 god zahîre
3 inek
1 ö[k]üz, çift
15 koyun
1 yağ, pot
7 yatak, kat
1 bakır (?), pot

7- Şerîf oğlu Abmed oğlu

150 god zahîre
1 öküz, çift
4 inek
20 koyun
6 yatak, kat
1 bakır (?), pot
1 yağ
2 kilim
4 halı

8- Namaz Hasan oğlu

80 god zahîre
4 öküz, aded
6 inek, aded
20 koyun, aded
6 yatak, kat
1 bakır (?), pot

**9- Mevlûd Hasan
oğlu**

68 god zahîre
3 yatak, kat
5 inek, aded
4 öküz, aded
12 koyun
2 bakır (?), pot
2 kilim, aded
4 halı, aded

10- Safer Eyüb oğlu

2 öküz, çift
6 inek, aded
30 koyun
190 zahîre, god
6 kadın elbisesi, kat
2 bakır (?), pot
4 kilim, aded
2 halı, aded
2 furgon

11- Şamil oğlu Şamil

1 öküz, çift
5 inek
1 dana
100 koyun
5 yatak
100 [god] zahîre

**12- Mehmed İskender
oğlu**

80 zahîre, god
2 öküz, çift
4 inek
5 koyun
2 kilim
1 bakır (?), pot
2 yağ, pot
2 araba

13- Safer oğlu Tâbâr

80 god zahîre
2 öküz, çift
8 inek
16 koyun
2 yağ, pot
4 kilim, aded
1 halı
10 yatak, kat
2 araba

14- Meded oğlu Şako

68 god zahîre
2 öküz, çift
5 inek
50 koyun
5 yatak, kat
1 bakır (?), pot
1 yağ, pot
2 furgol [furgon]

15- İlbeyi oğlu Celil

8 zahîre, god
4 inek
3 dana
1 kilim
1 halı
4 yatak, kat

16- Cebrâil Mamo

oğlu
70 god zahîre
2 öküz, aded
3 inek, aded
3 dana, aded
20 koyun
3 yatak, kat
1 bakır (?), pot
2 araba
8 keçe

**17- Belâ Bey Kerim
oğlu**

1 öküz, çift
4 inek, aded
100 [god] zahîre
1 bakır (?), pot
5 yatak, kat
20 koyun
7 tavuk
2 furgon

**18- Şako Mahmud
oğlu**

2 öküz, çift
7 inek, aded
80 koyun
5 bakır (?), pot
150 zahîre, god
7 yedi kat, yatak
30 tavuk, aded
2 furgon

19- Ağa oğlu Şevket

80 buğday, god
150 arpa, god
3 öküz, çift
12 inek
8 dana
4 halı
5 kilim
850 koyun
8 yatak, kat
1 araba
2 furgon
4 bakır (?), pot
2 yağ, pot

**20- Emrah oğlu
Hacı'nın zevcesi
Zübire**

40 god arpa
50 god buğday
1 öküz, çift
4 inek
50 koyun
4 yatak, kat
1 bakır (?), pot
1 araba

**21- Reşid İbrahim
oğlu**

64 zahîre, god
1 öküz, çift
4 inek
4 dana
5 yatak, kat
2 bakır (?), pot
4 kilim
2 halı

22- Ali Davud oğlu

40 god arpa
3 öküz, aded
2 inek
80 koyun
3 yatak, kat
2 yağ, pot

**23- Haydar
Mubarrem oğlu**

1 öküz, çift
4 inek
4 dana
60 [god] zahîre
2 yatak, kat

**24- Hurşid oğlu
Yunus**

30 homar (?) zahîre
buğday ve arpa
4 öküz çift
8 inek
8 dana
2 tosun
4 düğ
2 camuş
8 yatak
5 kilim
2 halı
3 semaver (?)
3 yağ, pot
10 bakır (?), pot
6 elbise, kadın ve erkek
150 koyun
2 furgon
2 araba
3 sâ'at
3 kemer
7 kaz, aded
30 tavuk

**25- Muhyi oğlu
Mebmed**

1 öküz, çift
4 inek
80 zahîre, god
4 yatak, kat
2 kilim
1 halı

**26- Ramazan Ado
oğlu**

1 öküz, çift
4 inek
4 dana
40 koyun
2 yatak, kat
1 kilim
2 bakır (?), pot
1 yağ, pot

**27- Kabraman oğlu
Bayram**

2 öküz, çift
6 inek, aded
6 dana
4 yatak, kat
4 kilim
1 halı
1 furgon
1 araba
1 yağ, pot

**28- Belâ Hanım
Dilân kerîmesi**

1 öküz, çift
4 inek
12 koyun
8 yatak, kat
3 kilim
4 bakır (?), pot
18 tavuk
5 kaz

**29- Hacıpîrî
karyesinden Memo
oğlu Paşa**

4 öküz, aded
8 inek
150 zahîre, god
2 düğ
1 tosun
5 yatak
8 kilim
1 halı
18 arı peteği, yaş

**30- Süleyman oğlu
İsmail**

45 zahîre, god
2 öküz, çift
8 inek
62 koyun
5 dana
6 yatak
20 tavuk
7 araba

**31- Hacıpîrî
karyesinden Mamo
oğlu Arslan**

3 öküz, çift
8 inek
8 dana
5 halı
9 kilim
90 koyun
5 yatak, kat

**32- Hacıpîrî karyesi
abâlisinden olup
Kızılçakçak'da sâkin
Mebmed oğlu
Mibrânî**

4 öküz, çift
1 camus, çift
6 inek
1 medek
7 ufak halı
6 dana
45 koyun
200 god buğday
150 god arpa
5 yağ, pot
8 bal, pot
40 petek, aded
4 halı
8 kilim
3 keçe
10 yatak
5 elbiseleri (?)
2 araba
3 semaver (?)

**33- Bu dabi
Musa Ali oğlu**

3 öküz, çift
1 camus, çift
6 inek
140 koyun
2 furgon
10 yorgan ma'a döşek
3 keçe
2 halı
1 kilim
200 erzâk arpa
150 erzâk buğday
10 bakır (?), pot

**34- Aralık karyesi
abâlisinden
Kızılçakçak'da sâkin
Mebmed oğlu Kulu**

1 öküz, çift
3 inek, aded
3 dana, aded
1 at
60 god buğday
70 [god] arpa
2 pod yağ
7 yatak, kat
1 furgon

**35- Oruc Mebmed
oğlu**

2 öküz, çift
7 inek
6 şar (?)
4 dana
1 camuş
1 furgon
150 araba, pot erzâk
1 yağ, pot
3 bakır (?), pot

36- Haşim Oruç oğlu

1 öküz, çift
4 inek, aded
2 şar (?)
4 dana
1 at
1 yağ, pot
1 araba
70 pot zahîre
4 yatak, kat

37- Monlamusa
[Mollamusa] karyesi
abâlisinden
Kızılçakçak'da sâkin
Mebmed oğlu
Mükerrem
2 öküz, çift
4 inek
1 camuş
5 yatak, kat
80 god arpa ve buğday
Furgon

38- Şabnalar karyesi
abâlisinden
Kızılçakçak'da sâkin
Halil oğlu İsa
4 at
1 furgon
2 öküz, çift
5 inek
5 yatak, kat
100 zahîre, pot
1 yağ, pot

39- Şabnalar karyesi
abâlisinden
Kızılçakçak'da sâkin
Esad Abmed oğlu
5 öküz, çift
12 inek
3 at, çift
2 furgon
1 araba
2 zanka (?)
150 god arpa buğday
4 halı
3 seccâde
7 kilim
10 bakır (?)
15 yatak, kat
7 elbise, kat
Gümüş-altun beş yüz
lira kıymetinde

40- Karakilise
abâlisinden olup
Kızılçakçak'da sâkin
Mevlûd Sâlib oğlu
4 öküz, çift
8 inek
65 koyun
4 dahdan çıkma (?)
8 dana
1 at
150 god zahîre
12 pirinç, pot
3 yağ, pot
6 yatak, kat
4 halı
8 kilim
5 bakır (?), pot
4 keçe
30 tavuk
20 kaz
3 furgon
1 araba

41- Bacioğlu karyesi
abâlisinden olup
Kızılçakçak'da sâkin
İsa Ferze oğlu
1 öküz, çift
4 inek
3 dana
30 koyun
4 yatak
100 zahîre, god
2 kilim
2 bakır (?), pot
1 yağ, pot

42- Bu dabi
Resûl Osman oğlu
2 öküz, çift
8 inek
5 dana
10 yatak
3 keçe
1 bakır (?), pot
1 yağ, pot
100 koyun
1 furgon

43- Revan
mubâcirlerinden
olup Kızılçakçak'da
sâkin İsmail oğlu
Receb
5 öküz, çift
8 yatak, kat
4 kemer, aded
12 inek
150 zahîre, god
2 kilim
1 halı
2 bakır (?), pot
8 petek, aded

BOA. HR. SYS. 2878/80

**BOLŞEVİK ERMENİLERİN BORCALI CİVARINDA MÜSLÜMAN
AHÂLİYE KARŞI BAŞLATTIKLARI MEZÂLİM**

Borcalı Müslüman ahâlisinden alınan bir mektupta Bolşevikler arasında bulunan Ermenilerin Tiflis'de girdikleri köylerde zalimce hareketlerde bulundukları, ahâliyi göçe zorladıkları, halkın can ve mallarını koruyamadığı; Bolşeviklerin Ermeni köylerinden asker topladıkları, bölgenin Müslüman halkının kendilerine ancak Türklerin yardım edebileceğini belirterek mektuplarının en üst makamlara ulaştırılmasını istedikleri; Ermenilerin Borcalı mintakasındaki Savukbulak, Cücekend, Karahisarlı, Erhali ve diğer köylerde oturan Müslüman ahâliye de saldırarak bir çoğunu katlettikleri.

**Armenian Bolshevik Began to Commit Atrocities Against
Muslims in the Neighborhood of Borcalı.**

According to a letter received from the Muslim population of Borcalı, Armenians among the occupying Bolshevik forces entering the villages of Tiflis (Tbilisi) had behaved with cruelties against the said population and forced them to emigrate; the population was in despair unable to defend and protect their lives and goods Bolsheviks were recruiting soldiers from Armenians villages; the Muslim population are convinced that only the Turks can help them and are asking their letter be submitted to the highest authorities; Armenians also attacked, in the region of Borcalı, the villages of Savukbulak, Cücekend, Karahisarlı, Erhali and other villages killing large number of their Muslim inhabitants.

28 C. 1339 (9. III. 1921)

Gayet Müsta'celdir

Borşalı'dan

6/3/[13]37

9. Firka Kumandanlığı vasıtasıyla Kafkas Kolordu Kumandanlığına

Ma'rûzâtımızdır

Fî 6 Mart [1]337 târîh ve Müslüman karyeleri bulunan cihetlerden aldığımız ma'lûmât ber-vech-i âtî arzolunduğu ma'rûzdur.

Bugün aldığımız ma'lûmât bundan anlaşıldığı her ne kadar ki Bolşevikler Tiflis vilâyeti dâhilinde 133 karyelerden her hangi karyelere ayak basdı ise zâlimâne bir hareketde bulunurlar ve o karyelerde dahi ne kadar gözde görünen ze[n]gin ve a'zâlar ve monlâları cümleten bir çoban hükmüne koyarak bu vaz'iyetde ahâlî dahi perîşân hâllere dûçâr eyliyor ve buralarını da der-hâtır eden ve ba'zı karyelerde buralarını böyle gördükçe umûmen göze görünen ve ileride olan adamlar fakîr libâsına girerek firâr edüp hemen karyelerimize gelüp yüzlerce adamlar bizlerden niyâz eyliyorlarki bizim bu ahvâlimizi Türklere bildiriniz görelim bizlere ne gûna yol ve ne gûna hareket edeceğimizi bizlere bildirmeleri için ricâlarını kumandan beyimize ma'lûmât vermeğe mecbûr olduk ve ne kadar ki canımızda can vardır. Kanlarımızın son damlasına kadar gayret etmeğe dahi mecbûruz. Bu felâketler içerüsün dolanmak nâ-mümkün olduğundan ne gûna hareket edileceğini ve ahâlînin pey-der-pey muhâcir olup ric'at etmeğe meydân vermeksizin buraların önünü almanızı ve bu felâketlerden bütün İslâmları kurtarmanızı son derece Türklerin büyük ve şanlı gayretlerinden bekler ve ümîdimizi kat' etmeyerek gözlüyoruz:

Bununla beraber evini (?) küffâr elinde mâllarımız canlarımız helâk olacaktır. Bir an evvel Türklerin buralarını yed-i kuvvesine alup canımız da mâlımız da cümleten Devlet-i Osmâniyye'ye fedâdır. Bunu da âşikâr bilesiniz. Bu âna kadar ki Türkler bî-nâmûs olmamışdır. Bundan böyle de gerçi İslâmiyet gayreti dolacak olursa yine de olmaz inşâallah. Lâkin günden güne rahatımız ve mâllarımız haddinden tecâvüz etmeğe başlamışdır ve Borşalı'da binlerce ahâlî kapılarda kalmışdır. Varlarını dağıtarak özleri de var ile idâre etmekde iken fakîr bir hâle giriftâr olmuştur.

Ve Gürcüler dahi Tiflis'den çıkup Bolşevikler'e teslîm eylemişlerdir. Bu Bolşeviklerin her ne kadar nâmûsumuza tecâvüz ediyorlar ise de içerisinde karışık olan Ermeniler haddinden ziyâde tecâvüzâtında bulunuyorlar. Cümle İslâmların ricâ budur ki Allâhın nusreti olursa bir an evvel ırz ve nâmûsumuz giden gitti, gitmeyenleri dahi bu felâketlere ma'rûz kalmamış kurtarmanızı ve şâyed ki emrolmayacak olursa bu arîzalarımızı en büyük kumandanlara bildirilmesini son derece insâniyetinizden bekleriz ve bu İslâmları dahi hâtırdan ferâmûş buyurmayup ne gûna hareket edeceğimizin ve bir suhûlet gösterilmesine müsâ'ade-i kumandanîlerine yüzlerce bundan evvel gönderilen arîzalarımızda bildirmişdik ve yine bir gûna haberdâr olmadığımızdan tekrar

bunu dahi yazmağa mecbûr olmuşuz bu yolda biz İslâmların ve sabî-sıbyânların perîşânlığına meydân verilmemesi için ne gûn suhûlet gösterilmesine müsâ'ade-i kumandanîleri buyurulmasını istirhâm eyleriz. Ol bâbda emr ü irâde efendim hazretlerindir.

Borşalı Hey'etlerinin Re'îsleri

Ali Karakurban oğlu

Ali Bayram oğlu

Karakurban oğullarından Ali oğlu Ahmed

Tekmez kulu Hüseyin oğlu

Mustafa oğlu Monlâ İsa

Monlâ Halil

Monlâ Mahmud Ömer oğlu

Kerim oğlu Hacı Bayram

Hacı Mahmud Efendi Hacı İsmail oğlu

Ahmed Ali oğlu

6/7 [Mart] gecesi alınan haberlerimiz Bolşevikler Ermeni karyelerinden on sekiz yaşından yirmi sekiz-yirmi dokuz ilâ-nihâye 30 sinnindeki efrâdının silâh altına almaya başladılar ve ne tarafa sevkolunduğu henüz ma'lûmât olmamıştır [Karakiliseye sevk etmişler].

**Karakurban oğullarından
Ali oğlu Ahmed Cücekendî**

**Şark Cebhesi Kumandanlığı Erkân-ı Harbiyye
Sekizinci Şu'besine Mahsûs Müsvedde Varakasıdır
Şu'be Numarası: 176
Dosya Numarası: 22
Târîh-i Tesvîdi: 8/3/[13]37**

Tiflisde On Birinci Kızılordu Kumandanı Kekekere

Borcalı mintakasındaki Savukbulak [Soğukbulak], Cücekend, Kespenkeçi, Bergancak, Karahisarlı, Erhali, Hamamlı köylerinde meskûn Müslüman ahâlîye Celâl oğlu Vaso ve Behmi nâmındaki Ermenilerin taht-ı kumandalarında bulunan Ermeni çeteleri tecâvüz ve ta'arruz etmişlerdir. Bu Ermeni çeteleri Kızılordu efrâdını dahi iğfâl ve Bolşevik maskesi altında mezkûr köylerde, kendi hâllerıyla oturan Müslüman ahâlî-i mutî'asından bir çoğunu katleylemişlerdir.

Bolşevik maskesini takmış Ermenilere i'timâd olunmaması ve İslâmlara karşı yapılan mezâlimin müsebbiblerinin tecziyesini ricâ ederim.

Yazılan tahrîrâtı İrtibât Hey'eti Re'îsi Yüzbaşı Hüsameddin Bey'e teslîmen gönderilmiştir.

9/3/[13]37

İmzâ

BOA. HR. SYS. 2878/82

26

ERİVAN VE KARS'A BAĞLI İSLAM KÖYLERİNDE ERMENİLERCE YAPILAN SOYKIRIM

Ermeniler tarafından Erivan'ın Kızılıkule köyünde elli nüfustan özellikle genç ve çocukların baltalarla öldürüldüğü, gözlerinin kızdırılmış şişlerle çıkarıldığı ve cesetlerinin kazanlarda yakıldığı; Sabuncu köyünde yüz kırk iki kişinin ağızları ve burunlarının kesilip, gözlerinin oyulduğu; genç kız ve kadınların ırzlarına geçildiği, yeni doğum yapmış gelinlerin kazanlarda bebekleri ile beraber yakıldığı, yakılan kadının eşine bu durum zorla seyrettirildikten sonra kendisinin de yakılarak öldürüldüğü; Karagola, Tirlik, Pozbir, Taşnik, Subatan, Ani ve Danyalık köylerinde Müslüman halkın neredeyse tamamı çeşitli işkencelerle katledilmiş olup, ahâlinin sahip olduğu bütün hayvan, kıymetli eşya ve paralarının gasbedildiği.

Masskillings Perpetrated By Armenians in Muslim Villages Attached to Kars and Erivan.

In the Kızılıkule village attached to Erivan, Armenians slaughtered with axes especialy youths and children gouging out their eyes with heated broken bottles and then burning their corpses in cauldrons; in the village of Sabuncu one hundred and forty two persons had their mouths and noses cut and their eyes gouged out; young women and girls had been raped, parturient women (newly giving birth to young) thrown into cauldron with their new born babies and burnt forcing her husband to look on and then, he also was put to death and burnt; almost all of the Muslim population of the villages of Karagola, Tirlik, Pozbir, Taşnik,

Subatan, Ani and Daynalık had been killed after they have undergone different kinds of tortures; all the cattle, valuables and moneys of the population had been seized.

1 B. 1339 (11. III. 1921)

On İkinci Fırka Kumandanlığı
Erkân-ı Harbiyye Birinci Şu'be
134/46

Karârgâh
11/Mart/[13]37

Şark Cebhesi Kumandanlığına

On İkinci Fırka Kumandanı
Mîralay Osman Nuri Bey tarafından

Ermenilerin mezâlimine ma'rûz kalan kurâ ahâlî-i İslâmiyyesinden alınan vesâ'ik ol bâbdaki emr-i sâmilere mücebince leffen arz u takdîm kılındı.

On İkinci Fırka Kumandanı
Mîralay
İmzâ

12/Teşrîn-i Sâni [1]336 Târîhinde Erivan'ın Kızılıkule Karyesinde Ermeniler
Tarafından Müslüman Halka Revâ Görülen Mezâlim:

Mezkûr karye evvelce on bir hâneli olup Osmanlı ordusunun ileri harekâtı dolayısıyla mevcûd altmış nüfûsun on nüfûsu kurtulabilmiştir. Sığır olarak 101 mâl, koyun 400, at 8, eşyâ ve erzâklarımız tamamen Ermeniler tarafından yağma edilmiştir. Bu yağma esnâsında da bütün kızların ırzları sûret-i vahşîyânede pâ-y-mâl edilerek gençler ve çocuklar baltalarla öldürülmüş olduğu gibi gözleri kızdırılmış şişlerle çıkarılmış ve kazganlara konarak yakılmışdır.

Kızılıkule karyesinden
Alo oğlu Sano Ağa

13/Teşrîn-i Sâni/[1]336 Târîhinde Erivan'ın Sabuncu Karyesinde Ermeniler
Tarafından Yapılan Mezâlim:

Mezkûr karye evvelce 30 hâneli olup 150 nüfûsu mevcûd idi. 119 mâl, 320 koyun, 15 at, eşyâ ve erzâklarımız tamâmen yağma edilmiştir. 150 nüfûsden 8 nüfûsu Ermeni kılıncından kurtulabilmiştir. Diğerlerinin ağızları, burunları kesilerek gözleri oyularak imhâ edilmiştir. Pek fecî manzaralardan birisini söylüyorum. Yeni doğurmuş gelinler kazganların içine konarak ateşlenmiş,

yanmak esnâsında kundakdaki çocuğunu babasının eliyle yanan annesinin kucağına koydurmak ve sonra babalarını yakmak sûretiyle mahvedilmiştir.

Sabuncu karyesinden

Naho oğlu Süleyman

*15/Teşrîn-i Sâni/[1]336 Târîhinde Erivan'ın Karagola Karyesinde Ermeniler
Tarafından Yapılan Mezâlim:*

Mezkûr karye evvelce 15 hâneli olup 90 nüfûsu mevcûd idi. 103 mâl, 500 koyun, 12 at, eşyâ ve erzâklarımız tamamen Ermeniler tarafından yağma edilmiştir. Bu on beş hânedan bir hâne kurtulabilmiştir. Diğerleri kâmilten baltalarla ve fecî bir sûretde Ermeniler tarafından itlâf edilmiştir.

Karagola karyesinden

Ahmed oğlu Ali

*15/Teşrîn-i Sâni/[1]336 Târîhinde Erivan'ın Tirlik Karyesinde Ermeniler
Tarafından Yapılan Mezâlim:*

Mezkûr karye evvelce 10 hâneli olup 75 nüfûsu mevcûd idi. 75 mâl, 382 koyun, 9 at, eşyâ ve erzâklarımız tamamen Ermeniler tarafından yağma edilmiştir. On hânedan bir hâne kurtulabilmiştir. Diğerleri kâmilten vahşî bir sûretde Ermeniler tarafından itlâf edilmiştir.

Tirlik karyesinden

Hüseyin oğlu Hamza Ağa

*17/Teşrîn-i Sâni/[1]336 Târîhinde Erivan'ın Pozbir Karyesinde Ermeniler
Tarafından Yapılan Mezâlim:*

Mezkûr karye evvelce 6 hâne olup 50 nüfûsu mevcûd idi. 28 mâl, 219 koyun, 3 at, eşyâ ve erzâklarımız Ermeniler tarafından tamamen yağma edilmiştir. Bu altı hânedan bir hânesi Ermeni kılıncından ve mezâliminden kurtulabilmiştir. Diğerleri sûret-i vahşîyânede itlâf edilmiştir.

Pozbir karyesinden

Haso oğlu Murad

*22 Teşrîn-i Sâni/[1]336 Târîhinde Kars'ın Taşnik Karyesinde Ermeniler
Tarafından Yapılan Mezâlim:*

Mezkûr karye evvelce 60 hâne olup 300 nüfûsu mevcûd idi. 295 mâl, 600 koyun, 50 at Ermeniler tarafından yağma edilmiştir. Bu 60 hânedan 3 hâne kurtulabilmiştir. Diğerleri tamâmen itlâf edilmiştir.

Taşnik karyesi ağalarından

Mehmed Hasan oğlu Hasan Ağa

23 Teşrîn-i Sâni sene [1]336 Târîhinde Kars'ın Subatan Karyesinde Ermeniler Tarafından Yapılan Mezâlim:

Mezkûr karye evvelce 100 hâneli olup 516 nüfûsu mevcûd idi. 800 mâl, 1.500 koyun, 93 at, eşyâ ve erzâklarımız tamamen Ermeniler tarafından yağma edilmiştir. Bu talandan kurtulabilen 10 hânedir. Diğerleri evlere doldurularak yakılmış ve genç kızların ırzları pây-mâl edilerek, memeleri ve ağız, burunları kesilmek sûretiyle itlâf edilmişlerdir.

Subatan karyesinden
Ali oğlu İsmail Ağa

3 Teşrîn-i Sâni sene [1]336 Târîhinde Kars'ın Ani ve Daynalık [Daynalık] Karyelerinde Ermeniler Tarafından Yapılan Mezâlim:

Korhane, Daynalık ahâlîsi tamamen itlâf, mâlları, erzâkları, eşyâları kâmilten yağma edilmiştir. Kezâlik Ani karyesi ahâlîsinin de kısm-ı a'zamı itlâf ve pek cüz'î kısmı firâr edebilmişlerdir. Emvâl ve eşyâsı kâmilten talan edilmiştir. Ani karyesindeki câmi'de el-ân İslâm iskeletleri pek çokdur.

Ani karyesinden
Burhan oğlu Taşdemir

Daynalık karyesinden
Mehmed b. Zeynel Ağa

BOA. HR. SYS. 2878/81

27

KARAKİLİS VE CELALOĞLU MINTIKALARINDAKİ İSLAM KÖYLERİNİN KITLIK TEHLİKESİNE MARUZ KALDIKLARI

Karakilis havalisi İslam köylerinin üç senedir ekin ekemedikleri ve ellerindeki mevcud erzakında kızıllar tarafından götürüldüğünden perişan oldukları, büyük bir kıtlığa maruz kalmamak için abalının köylerini terk ile Kars mintikasına göç edecekleri, Kars-Kağızman abalisinden olup göç edenlerin tekrar geri döndükleri ve köylerine gönderildikleri; Karakilise ve Celaloğlu mintikalarındaki köylerde daha önce bulunan 27.000 nüfustan ancak 18.000'in kaldığı, geri kalanların zulüm ve felaketler sebebiyle hayatlarını kaybettikleri.

Muslim Villages Situated in the Regions of Karakilis and Celaloğlu are Exposed to Famine

Population of villages in the neighborhood of Karakilis deprived for the third year of the means to till and cultivate their lands and besides their stocks of provisions had been seized by the Reds, are exposed to famine and are contemplating to leave their villages and to emigrate to the region of Kars; people from Kars and

Kağızman who had emigrated were returning and are dispatched to their villages; in villages of the regions of Karakilis and Celaloğlu where formerly 27.000 people had lived, actually only 10.000 people live, the remainder had perished as a result of atrocities perpetrated against them and of other calamities.

24 B. 1339 (3. IV. 1921)

Numara: 473

Şark Cebhesi Başkumandanlığına

Karakilis

3/4/[13]37

1- 1 Şubat [13]37 târîhli emr-i âlîlerine tevfiķan Karakilis civârındaki İslâm köyleri ahâlîsine îcâb eden tebligât ve tenbîhât sûret-i münâsibede icrâ kılınmışdır. Her karyenin intihâb etdiği refkom(?) a'zâları ahâlînin muhâfaza-i hukûkuna imkânın müsâ'adesi derecesinde çalışmakda iseler de bütün bu köylerin mürâca'atgâhı olan Karakilis refkomu hiç bir şikâyeti dinlemiyor ve köylü hukûku ayak altında kalıyor.

2- Bu köyler ahâlîsi üç seneden beri ekin ekemediklerinden el-yevm onda birinde bile yiyecek erzâk bulunmadığından mevcûd erzâk ve mevâşînin de kısm-ı a'zamını son aylar zarfında kızılar götürdüğünden hâlleri pek perîşândır... Şimdi zer'ıyyât zamânı olduğundan birer ikişer Arpaçayı garbına geçerek evvelce muvakkaten bulunmuş oldukları köylerin arâzîsinde tohum ekmeğe gideceklerini arz ve bu sene de bir tarafda zer'ıyyât yapamazlar veya hudûdumuz dâhiline hicret edemezlerse Amerikalıların Ermenilere yaptığı mu'âvenet gibi hiç bir taraftan zerre kadar yardım göremediklerinden büyük bir kaht u gılâya ma'rûz kalacaklarını beyân ve evvel ahir kendi köylerini terk ederek Kars mıntıkasına hicret mecbûriyetinde bulundukları cihetle bir an evvel hicretleri esbâbının istikmâlini niyâz eylemekdedirler.

3- Kars-Kağızman mıntıkları ahâlîsinden Karakilis, Borcalı, Tiflis, Gence havâlîsine hicret etmiş olanlar pey-der-pey gelmekte ve yedlerine vesîka verilerek köylerine gönderilmekdedirler. Şimdiye kadar otuz yedi nüfûs muhâcir hudûdumuz dâhiline geçmiştir. Kış münâsebetiyle hareket edemeyenler yollar açılır açılmaz geleceklerdir.

4- Yapılan tahkîkât netîcesinde Kalakilis[e] ve Celâloğlu mıntıklarında mevcûd otuzu mütecâviz İslâm karyelerinden merbût cedvelde muharrer köyler hakkında elde edilen ma'lûmât hülâsası derc ve mikdârları tahmîni olarak ve ahâlîden mürâca'atda bulunanların ifâdesine atfen kaydedilmiştir.

Cedvelden müstebân buyurulacağı üzere isimleri muharrer yirmi dört karyede evvelce yirmi yedi binden fazla nüfûs mevcûd iken el-yevm ancak on sekiz bin kadar nüfûs kalmış mütebâkîsi mühâceret ve felâketler zulm ve hakâretler altında mahvolub gitmiştir. Pek az bir kısmı da Tiflis, Gence taraflarında hâl-i mühâceretdedir. Celâloğlu mıntıkasına civâr bir kısım İslâm köyleri daha varsa da haklarında doğru bir ma'lûmât alınamadığından isimleri kaydedilmemiştir. Cedvel ber-vech-i zîr ma'rûzdur.

Karakilisde
Şark Cebhesi Başkumandanlığının
İrtibât Zâbîti
Yüzbaşı
İmzâ

Köylerin İsimleri	Hâne Adedi	Nüfusu	Mülâhazat
Saral [Karakilis mıntıkasında]	170	950	
Arcut	140	750	
Korsalı	165	900	
Allaver	200	1600	
Hoyurlu	40	300	
Hancuğaz	120	750	
Vartanlı	190	0	Kâmilten harâb olmuştur. Sağ kalan ahâlî başka köylere gitmiştir.
Kızılören	50	0	
Yekûn	1075	5250	Karakilis mıntıkası
Karakilisa [Celâloğlu mıntıkası]	130	850	
Elmaslı	170	1000	
İrgancak	150	900	
Soğukbulak	140	850	
Keçeli	50	300	
Cücekend	130	800	
Kızılkilise	140	850	
Kamışlı	95	600	
Karakale	120	750	
Bizegeli	200	1500	
Memişli	130	900	
Hamamlı	210	1700	
Çamakçı	100	750	
Mollaeyüb	70	450	
Saatli	50	300	
Soğanlı	80	500	
Yekûn	1965	13000	Celâl oğlu mıntıkasında

BOA. HR. SYS. 2878/86

**KARAKİLİS CİVARINDAKİ KÖYLERDE ERMENİLERİN
UYGULADIKLARI BASKI VE YAĞMANIN DURDURULMASI**

Komünist Ermenilerin Karakilis civarındaki Müslüman köylerinde baskı ve katliâma başladıkları, imamlar dahil birçok kişiyi hapsedtikleri, Allaver ve Saral köylerinin yedi defa yağmalanıp ahâlinin elinde bulunan zahire ve hayvanlara el konulduğu, çalıştırılmak için götürülen araba ve arabacıların akibetlerinin bilinmediği; Ermeni saldırılarının engellenerek suçluların cezalandırılmasının istendiği.

***Oppressions, and Looting Committed by Armenians in
Villages Situated in the Neighborhood of Karakilis.***

Communist Armenians began to oppress and massacre Muslims in the villages situated in the neighborhood of Karakilis casting into prisons many people including imams (Muslim leader of prayer); the villages of Allaver and Saral had been pillaged seven times and, all their provisions and cattle seized the destiny of the carriages and drivers taken away for works is unknown; measures are asked to stop Armenian attacks and punish the guilties.

1 Ş. 1339 (10. IV. 1921)

Şark Cebhesi Kumandanlığı Erkân-ı Harbiyye
Sekizinci Şu'besine mahsûs müsvedde varakasıdır
Şu'be Numarası: 272
Dosya Numarası: 14
Târîh-i Tesvîdi: 10/4/[13]37

*On Birinci Kızılordu Kumandanı Yoldaş Kekekere, Berây-ı ma'lûmât
Hüsameddin Beye*

Karakilis civârındaki İslâm köyleri, Ermeni ahâlinin ihtirâ' ettiği desîse ve vesîlelerle yeniden tazyîk ve kîtâle ma'rûz kalmaktadır. Ez-cümle Galluvar [Allaver] karyesinden isimleri ma'lûm ve mukayyed olan köyün imâmı ile beraber dokuz kişi Karakilis mahbûshânesinde mevkûf bulunmaktadır. Karye-i mezkûreden üç kişi de yeniden hapsedilmek üzere celbedilmiştir.

Galluvar ve Saral köylerinin komünist maskesi takınmış olan Ermeniler tarafından tam yedi def'a talan edildiği birçok mevâşînin cebren alındığı tohumluk zahîre dahi bırakılmamak şartıyla bütün zahîrelerinin alınarak

medâr-ı i'âşe olarak hiçbir şey bırakılmadığı çalışdırmak için götürülen hayvan, araba ve arabacıların henüz avdet etmediği, arabacıların da hayat ve memâtının gayr-i ma'lûm olduğu kat'iyyen sâbit olmuştur. İmhâ, gâ'ib ve habsedilen eşhâs ile talana uğrayan köylerin zarar u ziyân mikdârı da mu'ayyen ve mukayyedir.

Birçok vekâyi'le de anlaşıldığı vechile Bolşevik perdesi arkasında Taşnak âmâline doğru yürüyen sahte ve yalancı Ermeni komünistlerinin İslâm ahâlîye karşı yaptıkları mezâlime nihâyet verdirilmesini ricâ eyler ve pek sağlam esâslar üzerine kurulan ittifâkımıza karşı hıyânet eden Ermenilerin teczîyesini ve bu gibi harekât-ı vahşîyânenin tekerrürünün men'ini temennî ve ümîd eylerim.

İmzâ

BOA. HR. SYS. 2878/87

29

ERZURUM KÖYLERİNDE ERMENİLERCE KATLEDİLEN İSLÂM NÜFUSU İLE YAKILAN KÖY VE HÂNELERİ GÖSTERİR CETVEL

Pasinler kazası dahilindeki Müslüman ahâliden elli üç kişinin katledildiği, yalnızca otuz bir kişiden beş milyon altı yüz yetmiş bin liralık nakit para ile bin dokuz yüz on üç hayvanın gasbedildiği; Erzurum'a bağlı otuz dokuz köyde toplam bin yüz sekiz hânenin yakılıp tahrip edildiği, bin iki yüz on beş kişinin öldürüldüğü, yüz yetmiş üç kimsesiz çocuğun kaza dahilindeki çeşitli hayır kurumlarında geçimlerinin temin edildiği.

Lists Showing the Number of Muslim Population Killed and Villages Burned Down by Armenians in the Villages Attached to Erzurum

Fifty three persons of the muslim population of the district of Pasinler had been killed, cash money seized from only thirty one Muslims totalled five million and six hundred seventy thousand liras, thousand and nine hundred thirteen heads of cattle had also been seized, in thirty nine villages attached to Erzerum a total of one thousand a hundred and eight house-holds had been burnt out and torn down, thousand two hundred fifteen persons killed; a hundred and seventy three homeless children had been settled in different charitable establishments.

20 Ra. 1340 (21. XI. 1921)

Pasinler Kazâsı Kâ'im-i makâmlığı

Tahrîrât Kalemi

Umûmî: 674

Şark Cebhesi Kumandanlığına

Ermenilerin kazâ sâhasında bulunan ahâlî-i İslâmiyyeye îkâ' etdikleri mezâlim ve zararları hakkındaki evrâkın doğruca cebheye irsâli vilâyet-i celîleden emr ü izbâr buyrulmakla bu kerre elde edilen ma'lûmâtı hâvî tanzîm edilen evrâk merbûten arz u takdîm kılınmış olduğu ma'rûzdur efendim.

Fî 21 Teşrîn-i Sânî sene [13]37

Pasinler Kâi'm-i makâm vekîli

Mühür

Sıra Numarası	Mağdûrun ismiyle pederinin ismi	Memleketi	Hâl-i hâzır iskân ettiği karye	Ermeniler tarafından hayvânât eşyâ vesâ'irenin zâyî'ât bedeli gurusı	Deve aded	Koyun aded	İnek aded	Esb aded	Medek aded	Hayvânât yekûnu aded	Nükûd Yekûnu gurusı	Muâhazât
1	Zeynel oğlu Ali	Revân	Şeyhköy	—	2	—	4	—	2	8		
2	Esad oğlu Mehmed	"	"	—	—	1.700	85	10	20	1815		Kars'da Ermeniler tarafından otuz altı nüfus da katlolunmuşdur.
3	Süleyman oğlu Abbas	"	"	—	4	—	10	—	4	18		
4	Kasım oğlu Mustafa	"	"	—	—	50	15	2	5	72		
5	Ahmed Bey oğlu Karabey	Ardahan	Sıavuk	200.000							200.000	Bu kabîlenin Ermeniler tarafından on yedi nüfusu erkek ve kadınları katî'âm edilmiştir.
6	Kâmil oğlu Abbas	"	"	300.000							300.000	
7	Murad oğlu Bahri	"	"	60.000							60.000	
8	Ağa oğlu Mustafa	"	"	130.000							130.000	
9	Hüseyn oğlu Rüstem	"	"	50.000							50.000	
10	Mustafa oğlu Ali	"	"	80.000							80.000	200.000
11	Musa oğlu Hasan Ağa	"	"	200.000							200.000	
12	Monîâ oğlu Abbas	Kars	Sıavuk	80.000							80.000	
13	Ferhad Ağa	Göle	"	120.000							120.000	
14	Mahmud Ağa	"	"	200.000							200.000	
15	Arslan oğlu Kâzım	Ardahan	Arzuî	200.000							200.000	

Sıra Numarası	Mağdûrun ismiyle pederinin ismi	Memleketi	Hâl-i hazır iskân eldiği kaye	Ermeniler tarafından hayânât eşyâ vesâ'îrenin zâyî'ât bedeli gurus	Deve aded	Koyun aded	inek aded	Esb aded	Medek aded	Hayânât yekûnu aded	Nükûd Yekûnu gurus	Mülâhazât
16	Eyüb oğlu Arslan	"	"	150.000							150.000	
17	İsmail oğlu Mehmed	"	"	100.000							100.000	
18	Safer oğlu Rza	"	"	100.000							100.000	
19	Aziz oğlu Hüseyin	Göle	Kızılvenk	200.000							200.000	
20	Halil oğlu Neyyâli	"	"	100.000							100.000	
21	Yusuf oğlu Habib	"	"	150.000							150.000	
22	Yusuf oğlu Mevlûd	"	"	50.000							50.000	
23	Yusuf oğlu Bayram	"	"	100.000							100.000	
24	Ali oğlu İsmail	"	"	50.000							50.000	
25	Bilâl oğlu Ali	"	"	150.000							150.000	
26	Urşan oğlu Cabbar	"	"	40.000							40.000	
27	Sabit oğlu Mehmed	"	"	130.000							130.000	
28	Rüstem oğlu Süleyman	"	"	200.000							200.000	
29	Hüseyin oğlu Bekir	"	"	130.000							130.000	
30	Mehmed oğlu Kadir	"	"	300.000							300.000	
31	İsmail oğlu Selim Ağa	Kars	Ümidim	1.500.000							1.500.000	
					6	1.750	114	12	31	1.913	5.670.000	

Bâlâ-yı cedvelde mağdûrûnin esâmileri hizâsında yazıldığı vechile îkâ' olunan zararlar mikdârını ve Esad oğlu Mehmed'in otuz altı ve Ardahanlı Karabey Bey'in kabîlesinin on yedi nüfûslarını katli'âm eyledikleri ifâdeleri üzerine işbu cedvel bi't-tanzîm takdîm kılınır efendim.

15/11/[13]37

Esâmî-i Kurâ	Hudûd dâhilinde bir sene zarfında Ermeniler tarafından tahrib ve ihrâk ve yağma edilen islâm köylerinin isim ve mikdârı.				Ahâlisi katli'âma uğrayan islâm nüfusunun mikdârı ve mevki'leri.		Â'ilesi Ermeniler tarafından şehid edilen ve toplatdırılıp kazâ ve nevâhîde i'âşe ve tahsîl edilen çocukların mikdârıyla el-yevm bulundukları mahallin esâmîsi		Aynı sûretle mezâlîme uğrayan â'ilelere mensûb olup el-yevm kazâ ve nevâhî Hilâl-i Ahmer Cem'iyet-i Hayriyye ve iş yurdlarında iskân ve i'âşe edilen kadın ve çocukların mikdân		Mü'esseselere alınıp sâ'ir sûretle i'âşe edilen Rum ve Ermeni kadın ve çocukların kemmiyetleri		Mülâhazât
	Tahrîb edilen hâne aded	Ihrâk edilen hâne aded	Yağma edilen hâne aded	Yekûn aded	Mikdâr-ı nüfûs	Mevki'leri	Mikdârı	Bulunduğu mahallin esâmîsi	Mikdân	İskân i'âşe edilen mahall			
Hins	15	—	—	15	4	Erzurum'da	—	—	—	—	—	—	—
Tafta	13	—	—	13	5	Dördü Erzurum'da birisi Mülk köyünde	—	—	—	—	—	—	—
Çipak	25	—	—	25	2	Erzurum'da	—	—	—	—	—	—	—
Köşk	2	—	—	2	5	Dördü Erzurum'da biri karyesinde	—	—	—	—	—	—	—
Kelevürt	27	—	—	27	6	Kelevürt karyesinde	—	—	—	—	—	—	—
Ağdağ	12	—	—	12	6	Sitavuk'da katledilmiş	—	—	—	—	—	—	—
Kanber	—	—	—	—	2	Biri karyesinde biri Arzu'de	—	—	—	—	—	—	—

Esâmî-i Kurâ	Tahrîb edilen hâne aded	İhrâk edilen hâne aded	Yagma edilen hâne aded	Yekûn aded	Mikdâr-ı nüfus	Mevkîleri	Mikdârı	Bulunduğu mahallin esâmîsi	Mikdârı	İskân işe edilen mahall		Mülâhazât
Hadelemek	3	—	1	4	1	Karyesinde	—	—	—	—	—	—
Dinarkom	15	—	—	15	9	Erzurum'da	—	—	—	—	—	—
Arzuti	15	—	—	15	100	60'ı Arzuti'de 40'ı Mülk'de	—	—	—	—	—	Hayvânât ve malların yağma edilmiştir.
Tufanç	70	—	—	70	20	10'u Erzurum'da 10'u Sitavuk'da	—	—	—	—	—	—
Sitavuk	190	—	—	190	10	Erzurum'da ve Dinarkom'da	—	—	—	—	—	—
Ümidim	52	—	—	52	56	Ümidim karyesinde	—	—	—	—	—	Bütün hayvânât ve malların yağma edilmiştir.
Kumuş	50	—	—	50	12	Bundan 7 Ümidim karyesinde üç Kumuş karyesinde 2 Kevahor karyesinde	—	—	—	—	—	—
Kercankos	30	—	—	30	—	—	—	—	—	—	—	—
Kızılkilise	20	—	—	20	28	Karyesinde katledilmiştir.	—	—	—	—	—	—
Zağgi	25	—	—	25	38	Zağgi karyesinde katledilmiştir.	—	—	—	—	—	—
Karagöbek	49	—	—	49	55	Karagöbek karyesinde	—	—	—	—	—	—
Giregösek	17	—	—	17	7	Karyesinde	—	—	—	—	—	—
Güngörmez	15	—	—	15	19	Güngörmez karyesinde katledilmiştir.	—	—	—	—	—	—
Yekûn	645	—	[1]*	645*	385		—	—	—	—	—	—

Fî 17 Teşrîn-i Sâni sene [13]37
Erzurum Jandarma Bölüğü Kumandanlığı

* Topamlarda hata vardır.

Esâmi-i Kur'a	Hudûd dâhilinde bir sene zarfında Ermeniler tarafından tahrib ve ihrâk ve yağma edilen İslâm köylerinin isim ve mikdârı.				Ahâlîsi katl-i âma uğrayan İslâm nüfusun mikdârı ve mevki'leri.		Â'ilesi Ermeniler tarafından şehîd edilen ve toplatdırılıp kazâ ve nevâhîde i'âşe ve tahsîl edilen çocukların mikdârı el-yevm bulundukları mahallin esâmîsi				Aynı sûretle mezâlîme uğrayan â'ilelere mensûb olup el-yevm kazâ ve nevâhî Hilâl-i Ahmer Cem'iyet-i Hayriyye ve iş yurdlarında iskân ve i'âşe edilen kadın ve çocukların mikdârı				Mü'esseselere alınıp sâ'ir sûretle i'âşe etdirilen Rum ve Ermeni kadın ve çocukları		Mülâhazât
	Tahrîb edilen hâne	İhrâk edilen hâne	Yağma edilen hâne	Yekûn	Mikdâr-ı nüfûs	Mevki'leri	Mikdârı	Bulunduğu mahallin esâmîsi	Mikdârı	İskân i'âşe edilen mahall							
Tuzcu	43	2	38	83	490	Tuzcu karyesinde	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Kâmilten katl'âm edilmiştir.
Yarımcı	5	—	—	5	14	Karyelerinde	32	Köylü tarafından i'âşe edilir.	—	—	—	—	—	—	—	—	
Gez	50	—	—	50	2	Karyelerinde	4	" "	—	—	—	—	—	—	—	—	
Çiftlik	30	3	9	42	11	Beşi Erzurum'da mütebâkîsi karyelerde	17	" "	—	—	—	—	—	—	—	—	

Esâmi-i Kur'a	Tahrîb edilen hâne	İhrâk edilen hâne	Yagma edilen hâne	Yekûn	Mikdâr-ı nüfus	Mevki'leri	Mikdân	Bulunduğu mahallin esâmîsi	Mikdân	İskân i'âşe edilen mahall	Mülâhazât
Badışın	3	—	3	6	14	Karyelerinde	8	Yedisi karye ahâlîsi tarafından i'âşe edilmekte.	1	Cem'iyyet-i Hayriye'de	—
Könk	40	—	2	42	1	Erzurum'da	2	Karyelerinde i'âşe edilmekte.	—	—	—
Terekuti	10	—	2	12	8	Dördü Erzurum'da diğeri karyelerinde	12	Köylü tarafından i'âşe edilmekte.	—	—	—
Ortuzu	12	—	10	22	53	Karyelerinde	—	—	—	—	—
İğdasor	6	—	8	14	55	"	10	Köylü tarafından i'âşe edilmekte.	—	—	—
Haçevank	5	—	2	7	14	"	8	"	—	—	—
Erginis	10	—	3	13	9	"	4	"	—	—	—
Tivnik	30	—	1	31	15	Nisfi Erzurum'da diğeri karyelerinde	14	"	—	—	—
Mülk	6	—	3	9	18	Sekizi karyelerinde mütebâkîsi Erzurum'da	9	"	—	—	—
Kevahor	5	—	2	7	11	Karyelerinde	11	"	—	—	—
Kân	30	—	4	34	18	Erzurum'da istasyonda	16	"	1	Dârü'l-eyrâm mektebinde müdâvim	—
Şeyhköy	15	—	3	18	20	Onu Erzurum'da diğeri karyede	4	"	—	—	—
Soğukçermik	40	—	—	40	25	Erzurum istasyonunda	7	"	1	Gülbüz Mektebinde	—
Müdüрге	15	—	4	19	46	Erzurum istasyonunda ve karyede	7	"	—	—	—
Kösemehmed	6	—	2	8	6	Karyelerinde	9	"	—	—	—
Yekûmu	361	5	96	462	830		173		3	—	—

Fî 17 Teşrîn-i Sânî sene [13]37 Erzurum Jandarma Bölüğü Kumandanlığı

Sıra No	Muta'arrız-aleyh	Muta'arrız	Derece-i Mahkûmiyyet	Mülâhazât
1	Kavak mahalleli Mustafa oğlu Tayyar ve Feto(?) ve Meta(?) ve Zehra ve Kel Ağa ve Nusret ve birâderi Hüsnü ve Müslime ve İsmet	İsimleri mechûl on dört nefer Ermeni saldatı	Mağsûbâtın derece-i mikdârı gayr-ı mu'ayyendir.	Ahâlînin emval ve eşyalarını gasb ve katl ve kadınlara fi'l-i şenî' icrâ ve bikirlerini izâle etmek mâddesi.
2	Topcuoğlu mahalleli Abdulvahid ve Abdurrahman ve Emin ve Muhtar Hayri ve Tortum'un Arnis karyeli on dokuz ism-i mechûl İslâm	Mikdârı gayr-ı ma'lûm Ermeni saldatı	Bu dahi	Bu dahi
3	Aşkal'alı Mahmûd ve Şevket Efendi ve efrâd-ı a'ileleri	Aşkal'alı Oseb ve Ayranosu ve Antranik	İ'dâm	Bu dahi
4	Müdüрге karyesi ahâlî-i İslâmiyyesinden Salih ve Agâh ve Halis ve kırk dört İslâm	Müdüрге karyeli Hamayil ve Karabet ve Yaro oğlu diğer Karabet ve Mıgırdıç ve Pala ve Arman ve Serkis ve Naro ve Kiron oğlu Hozanet ve Azat ve Sirvaned ve Karabet ve yirmi nefer rüfekâsı	İ'dâm	Bu dahi
5	İlica karyeli İzzet veKurban Ağa ve kerîme ve hafideleriyle yüz seksen bir nüfûs ahâlî-i İslâmiyye	İlica karyeli Tadik ve Hiro ve Agasar ve Minas ve Arot ve Karaarz karyeli Loros ve Ovidis ve Oyguniş	İ'dâm	Bu dahi
6	Taşmescid mahalleli Şahin Bey zevcesi Takiye ve hidmetkânı İbrahim	Erzurumlu Sa'atci oğlu Serkis ve Kân karyeli Ohannes ve Şeyhköylü Mıgırdıç ve Mescidli karyeli Arot oğlu Ohannes ve Serkis ve Ohan ve Bogos ve Toro ve Vasil, Hınıslı Bediros.	İ'dâm	Bu dahi
7	Müceldi karyeli Şükrü ve Ziya ve Bekir beyler	Karye-i mezkûreli Hampar, Ohan, Ohannes Kahya, Agob, Kigork oğlu Dikran, Aynok, Arşak, Tagor, Deli Erakil ve Sapo ve Toro ve İsfiya(?)	On beşer sene	Bu dahi

Sıra No	Muta'arrız-aleyh	Muta'arrız	Derece-i Mahkûmiyyet	Mülâhazât
8	Nureşin ve Terkini karyesi ahâlî-i İslâmiyyesi	Terkini karyeli Bogos oğlu Tatos, birâderi Aristakis ve Ohan, Tatos, birâderi Misak, Sogo oğlu Martuvan, Arot oğlu İbratens, Bedo oğlu Ohannes, Melkon'un torunu Maşenk, Vahan, Ako İkovan, oğlu Aram ve Rapail torunu Misak, oğlu Arutek, Varcabetoğlu Haykazar, Mıgırdıç, Leon, Deli Haço, Pasetli Vartan, Kazar oğlu Armin, Tercanlı Nişan, Hırant, Kara Arşak, Küçük Arşak, Rupen, Hamparsum, Aco, İkovan, Togo oğlu Hemptar, Arot oğlu Kelos, Ohannes, birâderi Arşak, Horin yeğeni Ohannes, Mokosi oğlu Kayiril, Mado oğlu Armenak, birâderi Avin, Toro oğlu Manek, Kirkor oğlu Varcabet, birâderi Ohannes, yeğeni Mikan, Keşiş oğlu Agob, Misak, Karakin, Surin, Kör Bogos, Avak, Hayık, Hozin, Mikail.	İ'dâm	Bu dâhi
9	Tuzcu ve Mahanda ve Tepeköy karyelerinden doksanı mütecâviz ahâlî-i İslâmiyye	Ermeni komite başlarından Tercanlı Antranik Müte'ahhid Vahan, çete re'îsi Bayburdlı Arşak, Tuzkadlı Morad, Muşlu Tirek, Erivanlı Hacı, Sivaslı Canpolad, Pasinler'in Alvar karyeli Tavo, Sitavuk Varcabet Setrak, Narmanlı Oskar oğlu Apit	İ'dâm	Katl ve ahâlinin hayvan ve eşya ve nakidlerini gasbetmek maddeleri.
10	Kiğının Hasköy karyeli Mustafa ve Palulu Halis ve rüfekâsı	Kiği'nın Sivgelik karyeli Daniyel ve Dardan ve Serkis ve Arot	İ'dâm	Bu dahi
11	Kavak mahalleli Ahmed ve dokuz yüz nefer ahâlî-i İslâmiyye	Ermeni komite başlarından Antranik, Sivaslı Morad, Nahcivanlı Canpolad, Erzurumlu Çaparların Surup, Şayo, Kavak mahalleli Terzi Karakin, Bakırcı Haço, Abdurrahmanağa mahalleli Bayek ve Mosiss ve Mafok, Çermikli Yakazar ve Müdürgeli Leon ve Minork ve Karakin ve Karatene ve Agayab, Mikail ve Melkon ve Artin ve Ardaş ve Samuel ve Kahveci Kalsak ve Çopo oğlu Kirkor ve attar Kirkor ve Bakırcı Arman ve Basdırmacı Kiyork, Meyhaneci Lirvaned ve Yağcı Akoyek ve Aşçı Avenk ve yeğeni Bilasak ve Avdaks, oğlu Ohannes, birâderi Mado ve Erzincanlı Setrak	On beşer sene	Bu dahi

Sıra No	Muta'arrız-aleyh	Muta'arrız	Derece-i Mahkûmiyyet	Mülâhazât
12	Veysi efendi mahalleli Mustafa oğlu Hüseyin ve yeğeni Mehmed ve Fırıncı Ömer oğlu Mehmed ve Faik ve Emin	Narmanlı Oskan oğlu Apet kardeşi Filosi, damadı Aleksan, Çiriş karyeli Davit ve Muşlu Setrak, Çiftlik karyeli Karabet ve Miran ve Mardiros, Tufanlı Avit, Tivnik karyeli Karabet, Karaarızlı Avit, Erzurumlu Kör Erakil ve Çaparların Sirob ve Şayo ve Sitavuklu Milo	On beşer sene	Bu dahi
13	Tivnik karyeli Mikdad Bey ve Tosik karyeli Emin ve Abdulkadir.	Tivnik karyeli Keşiş oğlu Mardiros ve Amûcazâdesi Haçator ve Kirob oğlu Aram ve Sirob oğlu Serkis ve Sogo	On beşer sene	Bu dahi
14	Erzurum'un Sitavuk karyeli Reşid oğlu Mevlüd ve Mahmud ve yüz kadar ahâlî-i İslâmiyye ve Abbas kızı Güldane ve Ziya kızı Seher ve Şekibe ve Ziyet ve Refika ve Kurban'ın zevcesi ve kerîmesi Kadriye ve Naim ve Şefika ve Tayfur'un kerîmesi.	Sitavuk karyeli Anayet'in oğlu Setrak ve Varcabet, yeğeni Ovakim ve Oseb oğlu Taypan ve Makdis, İpel ve Kapril oğlu Milo ve Haço oğlu Oskak ve Zakar, Hamaz, Zarabet, Opel ve Nişan ve Karabet ve Kalost ve Horin oğlu Korahin ve Zarkos ve Kalost ve Aktanos ve Mardiros ve İprik ve Erut ve Misak ve Oksan ve Mıgırdıç ve Çipan ve Ardaş ve Simon ve Medros ve Nazarit, oğlu Arot ve Agob oğlu Mıgırdıç ve Sahak ve Mihal ve yeğeni Serkis ve Arot oğlu Amik ve Mardiros oğlu Mosis ve Horin ve Mıgırdıç yeğeni Dirin ve Misor oğlu Nikorin, birâderi Zaron ve Mıgırdıç ve Kevork ve Akadenik ve Davit oğlu Karaşe ve Toros oğlu Paylak ve Kapril oğlu Mediros ve Karavin oğlu Ardaş ve Estitas ve Mıgırdıç ve Haçin ve Bogos ve Hesamo ve Rupen ve Mihail ve Vahan ve Hamparsum ve Bayek oğlu Nişan, Toros oğlu Ohannes Mıgırdıç ve Minas ve Kirob oğlu Karabet nâm-ı diğeri Yano ve Antranik ve Arşak oğlu Pirsim ve Arot ve Nazarit oğlu Horin ve Haço ve Mıgırdıç ve Mikak veled-i Sihak ve Hamo ve kardaşı Makdar ve Arot oğlu ve Tirdad oğlu Çabik ve Mardiros veled-i Ohannes ve kardaşı Halikar ve Karaer ve Osib ve	On beşer sene	Bu dahi

Sıra No	Muta'arrız-aleyh	Muta'arrız	Derece-i Mahkûmiyyet	Mülâhazât
		<p>Palas Sisak ve Ablîşe ve kardaşları Haço ve Tanos ve Milo veled-i Azol ve Aleksan oğlu Nişan ve Kapril ve Ohannes veled-i Avidis ve Sogoson ve birâderi Kalus ve Ananek oğulları Misak ve Kivork veled-i Ovan ve Arakim veled-i Kirkor ve Dikran ve Tomas ve Arslan oğlu Avidis ve Kazar veled-i Kirkor ve Osib oğlu Sehav ve birâderi Ohannes ve Arot oğlu Dikran ve Avakim ve Hamo veled-i Babek ve Misak oğlu Tovaper ve Rapael oğlu Ohannes ve Arot veled-i Kirkor ve Tardad oğlu Ohannes ve Kapril ve Mikail veled-i Mepdic ve Torsini oğlu Arot ve kardaşı Terdik</p> <p>ve Serkis veled-i Aprim ve Nikodisi oğulları Karabet ve Serkis ve Nazarit oğlu Hamyo ve Mardiros oğlu Morat ve Apar oğulları Kirkor ve Tanos ve Sirob ve Vaziris ve Anrik oğlu Arot ve Mardiros veled-i Arot ve Simo veled-i Babek ve Arşak ve Markar ve Mirson ve Vapil veled-i Haço ve Armenak veled-i Tiyanos ve Barın veled-i Varhan ve Barıtic oğlu Vahan ve Nişan veled-i Kigork ve Hamo veled-i Kukas ve Setrak oğlu Arot ve İrsin ve Maskan oğlu Horin ve Mosis ve İfîşa ve Mifak ve Vahan veled-i Ananek ve Nişan veled-i Haço ve Kalost oğulları Nazar ve Kirkor ve Aprim oğulları Mıgırdıç ve Nazar ve İgış veled-i Bogos ve Arot oğulları Akob ve Şahan ve Yervanek veled-i Mıgırdıç ve Pargo ve Avadis ve Hako ve Ardan veled-i Aprim</p>		
15	Pasinler'in Mescidli karyeli Ömer oğlu Ağa ve yirmi üç nefer ahâlî-i İslâmiyye	Karye-i mezkûreli Ako, Arot, Ovak veled-i Kigork ve Ako oğlu Ohannes ve Toro ve Bogos ve Arşak ve Serkis ve Yüzviren karyeli Hemptar.	On beşer sene	Karye-i mezkûre ahâlîsinde n mikdârı muharrer eşhâs katl ve mallarını gasbetmek mâddesi.
16	Kadana mahalleli Haşim ve Nazım ve kerîmeleri sâhibeler	Mikdâr ve isimleri mechûl Ermeni saldatları	İ'dâm	Bu dahi

Sıra No	Muta'arrız-aleyh	Muta'arrız	Derece-i Mahkûmiyyet	Mülâhazât
17	Bayburd'un Karasakal mahallesinden İbrahim oğlu Halil ve Bayburd'un Kirzi-yi Süflâ karyesinden on beş nefer İslâm ve yirmi kadın	Bayburd'un Niv karyeli Karakin ve Lusnuk karyeli Antranik ve Kirzi-yi ulya karyeli Babek oğlu Serkis ve Arot ve Artin ve Zanker oğlu Ahta ve Mıgırdıç Ohan oğlu Kurgi ve Haçin oğlu Dikran ve Agam oğlu Arot ve Hakim oğlu Ağyak.	On beşer sene	Bu dahi
18	Bayburd'un Câmi'-i Kebîr mahalleli Ahmed oğlu Hamdi	Bayburd'un Kısanta karyeli Milkiset oğlu Kirkor ve Sirab oğlu Zagiyo ve Hayik-ı süflâ karyeli Mediros	Te'cile tâbi' olmak üzere muvakkat kürek ve yirmi bin manat tazmînât	Hâne ihrâkı mâddesi.
19	Bayburd'un Cibre karyesinden Hamid Ağa	Gümüşhane'nin İmera karyesinden Aryas oğlu Agya ve Filibos oğlu Mıgırdıç	Te'cile tâbi' olmak üzere mü'ebbeden kürek ve iki bin lira tazmînât	Hâne ihrâkı
20	Bayburd kasabasından müfti-i sâbık Said ve birâderi Ali Rıza	Bayburd'un Sıptoros karyesinden Andon oğlu Kirkor, oğlu Mıgır ve İvan oğlu Dikran ve Tumla-i süflâ karyeli Parnad oğlu Masok	Te'cile tâbi' olmak üzere mü'ebbeden kürek ve on iki bin lira tazmînât	Bu dahi
21	Bayburd'un Pülürek karyesinde meskûn Fikri Bey	Karye-i mezkûreli Karabet oğlu Kazar	Bu dahi üç bin lira tazmînât	Bu dahi
22	Bayburd'un Malansa karyeli Haşlak oğullarından Süleyman oğlu Rıdvan	Karye-i mezkûreli Arot oğlu Sogomon ve Samuel oğlu Ahan ve Agiya oğlu Karnik	Bu dahi yirmi beş bin gurus tazmînât	Bu dahi
23	Tortum kazâsının Virinkîğ ve kurâ-yı sâ'ire ahâlîsinden dört yüzü mütecâviz ahâlî-i İslâmiyye ve Vimnik karyeli Ahmet zevcesi Esma ve Şipek karyeli Fatma ve Melek ve Hospirik karyeli Badiye ve Vesile ve Kihdik karyeli Hadice ve Zeliha ve Katieris karyeli Ziyet ve Fatma ve Hadice.	Tortum'un Virinkîğ karyeli Keşiş oğlu Nahabet ve Asto oğlu İspo ve Serkis ve Keşiş oğlu Melkon ve Hampar oğlu Kirkor ve Sirob oğlu Akob ve Haço oğlu Davit ve Tanil oğlu Ohannes ve Keşiş oğlu Mediros ve Nureşin karyeli Mersob oğlu Arot ve Bogos ve Zakar ve Hamparsum ve Simon ve Akob ve Karabet oğlu Ohannes ve Şipek karyeli Çerkes oğlu Ohannes ve Şatar oğlu Akob ve Saboz oğlu Karabet ve Aleksan ve Kapril oğlu Kagel, Hamparsum oğlu Akob ve Mardiros ve Ohannes oğlu Homor, Kör Terzi oğlu Akob ve Arşak ve Kürekçi oğlu Kukas ve Kalost ve Arbat karyeli Ohannes ve Nikogos oğlu Osan ve Pilo oğlu Sirob ve Kirob ve Aleksan oğlu	Evrâk henüz mahkemeye gelmiş ve muhâkemeleri der-dest-i icrâ olunmuştur.	İsimleri muharrer ahâlî-i İslâmiyyeyi katl ve kızlarla kadınların bikirlerini izâle ve tahrîb-i büyü ve gasb-ı emvâl mâddeleri.

Sıra No	Muta'arrız-aleyh	Muta'arrız	Derece-i Mahkûmiyyet	Mülâhazât
		<p>Davit ve Sirob ve Karabet ve Hampar oğlu Kirkor ve Terzi oğlu Akob ve Demirci oğlu Sahak ve Hamparsum oğlu Otan ve Bedros oğlu Kirkor ve Aleksan oğlu Vartuvan ve Hamparsum oğlu Babek ve Terzi Savakan ve Palyos ve Ohannes oğlu Kirkor ve Akob oğlu Ohan ve Minas oğlu Anderyas ve Hafomon ve Dartad ve Haranet ve Erzurumlu Karabet oğlu Seto ve Haço ve Demirci Miran oğlu Tatos Kân karyeli Vartuvan oğlu Hırço ve Hins karyeli Bogos ve Tufanç karyeli Aseb ve Haçador ve Bogos ve Terzi oğlu Religan ve Minas ve Sarakan ve Artoili ve Değirmenci oğullarından Bedros ve Gürcü oğlu Arakin ve Kirkor ve Parşenih ve Atam ve Oltu'nun Cücürüş karyeli Akob ve Manik ve Ağacan ve Mardiros ve Kirkor ve Zerdenis karyeli</p> <p>Bağdasor ve Mikail ve Yusufeli'nin Karmirik karyeli Karabet ve Hodiçar karyeli Varcabet ve Artun ve Kirkor oğlu Vartan ve Seto oğlu Karabet ve Devarsabeş oğlu Karabet ve Serkis oğlu Mihail ve Serkis ve Ohannes ve Kodreşin karyeli Hamparsum ve Sahak ve Sirob ve Serkis ve Berdos ve Kiği'nin Dirik karyeli Arot ve Serkis oğlu Mıgırdıç ve Nikogos oğlu Karabet ve Ağacan ve İspir'in Çator(?) karyeli Şamol ve Erivanlı Meşik ve Avak ve Şahin ve Vanlı Haçador.</p>		

Ermeni neferen

472 Yekûn

354 Mahkûm

118 Muhakemeleri der-dest ve isimler gayr-ı ma'lûm eşhâs.

Kayıddan çıkarıldığı musaddaktır

Mühür

BOA. HR. SYS. 2878/90

ERMENİLERİN HİNİS'TA İSLAM AHALİYE YAPTIKLARI MEZALİM

1918 yılında Rusların işgal ettikleri Hınıs'tan çekilmelerinden sonra Ermenilerin bölgedeki Müslüman halka yaptıkları mezalimin giderek arttığı, Hınıs'ın toplam 16 köyünde Ermenilerin ahaliyi bir araya toplayıp, hayvanlarıyla beraber ateşe verip 682 kişiyi katlederek bütün hayvan ve eşyalarının yağma edildiği gibi kadın ve bakire kızların ırzlarına tasallut ettikleri; Söylemez'de bir haneye topladıkları kadın, erkek ve çocukların üzerine, ateşe verdikleri bir boğayı salarak tamamını katlattıkları; Ermenilerin köylerdeki mezalimleri sonucu binlerce İslam nüfusun katledildiği, gerek Rus işgali sırasında gerekse Rusların çekilmesinden sonra Ermenilerin Erzurum'un Tekederesi köyünde de 60, Oyuklu köyünde ise 30 İslamı katlettikleri ve Erzurum'da katledilen ve hatta hanelere doldurularak yakılan, ırzlarına tecavüz edilen kadın ve kızlara yapılan işkenceleri tarif etmenin mümkün olmadığı.

Atrocities Perpetrated by Armenians Against Muslim Population in Hınıs

In 1918 after the withdrawal of Russians from occupied Hınıs the atrocities committed by Armenians against Muslim population went increasing they had gathered up the population of 16 villages and killed 682 people with their cattles by burning them up and looted all their goods and the remaining cattles and raped women and virgin girls; in the village of Söylemez Armenians assembled women, men and children in a house and, lighting a bull like a torch it loose to run over and kill all these people; As a consequence of the atrocities perpetrated by Armenians thousands of Muslims perished; after the withdrawal of the Russians from Erzerum Armenians killed 60 Muslims in the village of Tekederesi and 30 in Oyuklu village in Erzerum; words are not sufficient to express the ineffable horrors of tortures inflicted by Armenians in Erzerum upon the victims who had been even crammed into houses and burnt, women and young girls being raped and tortured.

21 Ra. 1340 (22. XI. 1921)

Hınıs Kâ'im-i makâmlığı

Tahrîrât Kalemi

Aded: 5135

723

Şark Cebhesi Kumandanlığına

Vilâyet-i celîlenin ol bâbdaki iş'ârına atfen kâzâ dâhilinde Ermeniler tarafından ahâlî-i İslâmiyyeye icrâ ve îkâ' edilen mezâlim hakkında elde edilebilen ma'lûmâtı hâvî rapor leffen takdîm-i huzûr-ı sâmîleri kılınmış olduğu ma'rûzdur.

Fi 22 Teşrîn-i sânî [13]37

Hınıs Kâ'im-i makâmı

İmzâ

Hınıs Kâ'im-i makâmlığı

Tahrîrât Kalemi

Ermeni Mezâlimi Hakkında

[1]334 senesi Rusların Hınıs mıntıkası işgâl ederek gerek Rusların taht-ı işgâllerinde ve gerekse dâhil-i ihtilâlleri dolayısıyla bir muhîtden çekildikleri müddet Ermenilerin yed-i idâresinde olduğu zaman Ermenilerin çıkamayarak dâhilde kalan ahâlî-i İslâmiyyeye yaptıkları hakâret ve mezâlim ber-vech-i âtî arz olunur.

Şöyle ki:

1- İdâre-i hükûmet Rusların ellerinden çıkarak Ermenilerin yed-i idâresine geçtiği zaman Başköy, Tayarkomi, Kal'acık, Heyran, Meydan, Sildiz, Kazancı, Kösan(?), Güzeldere ve daha bir kaç köy muhtar ve hey'et-i ihtiyâriyyelerini bir bahâne ile Hınıs merkezine celbetdiklerinde merkeze ictimâ' eden kurâ muhtârân ve hey'et-i ihtiyâriyye mes'elenin mühlik bir vaz'iyette olduğunu hissederek umûmîyetle merkezden firâren karyelerine gitmelerini müte'âkib iki yüz elli atlı Ermeni süvârîsi Şuşar'daki anbarlara bakmak bahânesiyle bâlâdaki köylere hücûm etmişler ise de bu köy ahâlîsi umûmîyetle silâha sarılarak muhârebe, müsâdeme ve müdafa'a etdiklerinden köylere girmeğe muvaffak olamayup fırsat intizârında bulundukları bir sırada diğer taraftan merkez karyesini ansızın basdıklarında yine gerek köylü ve gerekse etrâfdan mu'annidâne vukû' bulan mukâvemet üzerine orada bir şey yapamayup aynı günde Karataş karyesini basarak bu köyde otuz zükûr inâs çoluk çocuk olmak üzere kırk ve aynı günde Tekman'ın Zoğnu karyesine hücûmla bu köyden de

kırk-elli ve Çevirme karyesinden otuz Gülli karyesinden kırk Hacıömer karyesinde mutavattın olanların umûmiyetle ve Künrevi karyesinin kâmilin hayvanlarıyla beraber ahura doldurup ateş vermek sûretiyle imhâ edildiği Hanik(?) karyesinde otuz ve Aşağısöylemez karyesinden yüz ile yüz elli Söylemez-i ulyâ karyesinden iki yüz elli Nimetağakömü'nden elli Çagılğan(?) karyesinden kırk Kazancı'dan beş Sildiz karyesinden on iki Mirseyid karyesinden on beş Başköy'den dört Tayarkomi'nden muhtar ve dört adamın fecî' bir sûretde katledildiği gibi bütün hayvânât ve eşyâ-yı sâ'ireleri yağma ve talan olduğu ve Ermenilerin Ruslarla bu mıntıkaya girdiklerinde senevî 100-150 İslâm katledilirken idâre-i hükûmet yed-i mezâlimânelerine geçtiğinde artık fırsat bularak buralardaki ahâlî-i İslâma revâ ve tatbik etdikleri mezâlim, hakâret binlerce olmağla beraber nikâh altında bulunan kadın ve bâkîre kızların ırzlarına tasallut ve nâmuslarını pâ-y-mâl etmek kaçırmak hattâ ahz ü sâr makâsidiyle kadınların hüsnâ olanlarına vâki' olan tasallutâtı az görerek kendilerini ağaçdan ihzâr olunmuş kazıklara kadar vurdukları Başköy karyeli olup esnâ-yı istilâda hicret edemeyen Hasan Ağa'nın ifâdesinden!

2- Gerek Rusların bulundukları ve gerekse Rusların çekildiklerinden sonra Ermenilerin Erzurum ovasında kâ'in Tekederesi nâm karyede altmış erkek Kortu'nun Oyuklu karyesinde tahmînen otuz İslâmın ma'a-â'ile katledildiği ve zâten Erzurum'da katledilen ve hattâ hânelere doldurularak yakılan İslâm ve kaçırılarak ırz ve nâmuslarına tecâvüz edilen nikâhlı kadın bâkîre kızların bi'l-âhire katl ve hattâ memelerini kat' etmek gibi yapılan mezâlimin ta'rifi gayr-ı kâbil bulunduğu Keçelan karyesi imâmı Molla Arif Efendi'nin cümle-i ma'lûmâtından bulunduğu!

3- Hınıs'a onbeş dakîka mesâfede kâ'in Kilisederesi'nden değirmenci ... oğlu Arto nâm şahıs Tapu, Ortaköy, Şeyhpir, Kızıllan ve Bingöl eteğinde olan köy ahâlîlerinden elli dokuz zükuru tesâdüf ettiği mahalde katl bir çoklarının hayvânâtlarını bir ahura doldurup yakdıktan sonra tûfengi kaldırıp duvara asarak "sen artık vazîfeni îfâ etdin" dediği kasabalı Celâl Bey'in istihşâl ettiği ma'lûmât-ı mevsûkadan anlaşıldığı!

4- Ermeni Kozlu karyesinden Samel, Haşato, Bado, Karaçoban karyeli Simon nâm şahıslarla refâkatlarında tahminen iki yüz elli kişi ile Rusya'nın kazâyı tahliyesinden sonra ahâlî-i İslâmiyyeye îkâ'-ı mezâlîme başlayarak en evvel Künrevi karyesini basarak oradan otuz üç kişiyi müte'ammiden kurşunla katl ve iki kadını da kasab hayvânı üzercesine canavarca memelerini soyarak gözlerini oymak ve sâ'ir mafsallarını birbirinden kat' etmek sûretiyle fecî'âne katlettikleri Söylemez Muammer (?) kömü Yukarı ve Aşağı Söylemezlerle Nimet[ağa]kömü, Çagılğan(?), Gülli, Çevirme, Zoğnu, Karataş, Germik

köylerinde iki bin beş yüze karîb nüfûs-ı İslâmiyyeyi bilâ-tefrîk katli'âm sûretiyle ve her fecâyî' ve mezâlimin nihân olarak topladıkları insanları odun yakar gibi bir dama doldurmuş ve ateş vererek yakmış oldukları ve bu miyânda hayret-engiz mâcerâ dahâ vardır ki Hınıs Ermenilerinin intihâb ve esas re'isleri olan Muşlu Ayro'nun muvâfakatı üzerine Söylemez'de altmış kişiyi mütecâviz erkek kadın ve sabîleri toplayup bir hâneye doldurarak bir erkek boğa çamuşu gazyağıyla yağlayup kapu içerüsünde ateşleyerek o doldurulmuş olan nüfûsu bırakmak ve hayvanın ve çile(?) ve ıztırâbı üzerine mevcûd nüfûsu kâmilten boynuzuyla telef ettiği re'yü'l-ayn müşâhade eden Söylemez nâhiyesinin Künrevi karyesinden Mehmed oğlu Hüseyin'in ifâde-i vâkı'asından anlaşıldığı ma'rûzdur.

Fî 22 Teşrin-i sâni [13]37

Hınıs Kâ'im-i makâmı

BOA. HR. SYS. 2878/91

31

ERMENİLERİN TERCAN KAZASI HAVALİSİNDE YAPTIKLARI MEZALİM

Ermenilerin Tercan kazası ve civarında yaptıkları mezalimle ilgili olarak köylerde oturan abalının verdiği bilgilere göre; Yavi nahiyesinin 70 köyünde 300 kadar hanenin tahrip edilerek yakıldığı ve yollarda çalıştırılmak üzere evlerinden alınan abalının çoğunun öldürüldüğü; Mans nahiyesine bağlı 40 kadar köyde 200 kadar hanenin yakıldığı ve 60 kişinin katledildiği; Karakulak nahiyesinin 30 köyünde yüz yirmi hane yakılıp, kırk kişinin öldürüldüğü; merkez nahiyesinin 60 köyünde 1000 hane tahrip edilip 120 kişinin katledildiği; Mamabatun kasabasında IV. Murad'ın inşa ettirdiği cami, hükümet binası ve mektebin yakıldığı, 300'den fazla abalının kuyulara doldurularak katledildikleri.

Atrocities Committed by Armenians in the Neighborhood of the Subdistrict of Tercan

According to informations given by the population residing in the district of Tercan which had been exposed to Armenians atrocities: in the subdistrict of Yavi 300 households of 70 villages had been demolished and set fire to and, the greater part of the population taken away from their homes under the pretext of working on public roads had been killed; in the subdistrict of Mans

fire had been set to more than 200 households in about forty villages and 60 persons had been killed; in 30 villages situated in the township of Karakulak hundred and twenty households had been burnt and forty persons killed; in the subdistrict's seat thousand households had been destroyed and 120 persons killed; in the village of Mamahatun a mosque built by the Sultan Murad IV had been demolished, the government house and the school burnt and more than three hundred people thrown into wells and killed.

28 Ra. 1340 (29. XI. 1921)

Tercan Kazâsı Kâ'im-i makâmılığı

Tahrîrât Kalemi

Aded

Umûmî: 525

Husûsî

Leffi

29/11/37

Şark Cebhesi Kumandanlığı Cânib-i Âlîsine

1918 ve daha mukaddemki işgâli senelerinden Ermenilerin Tercan kazâsı muhâtinde îkâ' ve icrâ etdikleri mezâlîme â'id sinîn-i mezkûre dosyalarında bir vesâ'ik mevcûd değilse de nevâhî müdîrânı ve jandarma kumandanı vesâtatıyla kurâ sekenesinden istihsâl olunan ma'lûmâta nazaran Ermenilerin Yavi nâhiyesinin yetmiş karyesinde üç yüz hâne hedm ve tahrîb ve ihrâk altmış insanı yollarda çalışdırmak üzere köylerinden götürüp yollarda fecî'âne şehîd ve Mans nâhiyesinde kırk karyede iki yüz hâneyi ihrâk altmış insânı katl ve Karakulak nâhiyesinde otuz karyede yüz yirmi hâneyi yakarak kırk insânı itlâf ve merkez nâhiyesinde altmış karyede bin hâneyi mahv ve nâ-bûd yüz yirmi İslâmî kurşuna dizerek şehîd etdikleri ve bundan mâ'adâ Mamahatun kasabasında Sultan Murad-ı Râbi' hazretlerinin inşâ-kerdesi olan câmi'-i şerîf ve mekteb ve hükûmet binâsı ve eşrâf-ı mahalliyyeye â'id on beş yirmi cesim hâneleri ihrâk ve 300 [ü] mütecâviz ahâlîyi kuyulara doldurarak itlâf eyledikleri ve bu manzaranın tahkîk ve mezâlîm hey'etlerinin dosyasına geçmiş olduğu vilâyet-i celîleden mübellîğ 16 Teşrîn-i Sâni [13]37 târîh ve 503 numaralı şifreli telgrafnâme üzerine arz olunur ol bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Kâ'im-i makâm
İmzâ

BOA. HR. SYS. 2878/84

**ERMENİLERİN NAHCİVAN VE CİVARINDAKİ TÜRK
KÖYLERİNDE KATLİÂM YAPTIKLARI**

Kırk beş İslâm köyünün merkezi olan Büyükvedi, dört bin silahlı Ermeni tarafından kuşatılmış olup, abâlisinin birçoğunun katledildiği, Ermenilerin birtek Müslümanı hayatta bırakmayarak Aras'a dökmeyi hedefledikleri; buna karşılık Müslüman halkın da kendisini müdafaa etmeye gayret gösterdiği; esir alınan Ermenilere iyi davranıldığı; Nahcivan halkının can ve mallarını korumak için Azerbaycan Cumhuriyeti'ne iltihak olduğu, bunun üzerine Ermenilerin silahlanarak Ordubad, Aburacıva mıntıkasındaki Müslümanlara taarruza başladıkları, kırk kişilik bir Ermeni askerî kuvvetinin Aras geçidinden gelip geçen Müslümanları katlettikleri; Revan'dan hareket eden bir trenin Gümrü'de durdurulup, Müslüman yolculardan beş yüzünün öldürüldüğü; Gürcülerle savaşan Rus-Ermeni Bolşeviklerinin Şulavird, Çıkarak, Saraclu, Koşakilise, Haçinler, Kepenekçi, Bağılca, Lori, Başgeçid ve diğer birçok Müslüman köyüne katliâm uygulayıp, kadınlara tecâvüz ettikleri ve büyük miktarlarda kıymetli eşya ile paralarını yağma edip binlerce baş hayvanı çaldıkları.

**Massacres Perpetrated by Armenians Against Muslim
Population in Nahcivan and Its Vicinity 's villages**

Büyükvedi the seat of forty five Muslim villages, is besieged by four thousand armed Armenians, many of their inhabitants had already been killed, the aim of the Armenians is to exterminate to the last one their muslim population while driving them into Aras(Arax) river; the Muslim population are gathering for self-defense; Armenians captured as prisoners are well treated; in order to protect the lives and goods of its people Nahcivan had joined the Republic of Azerbaijan thereupon Armenians took arms and started attacks against the Muslim population of the region of Aburacıva and Ordubad and an Armenian military unit of forty soldiers killed Muslim people crossing through the pass of Arax; a train coming from Revan had been stopped at Gümrü and five hundred Muslim passengers killed; Russian and Armenians bolsheviks battling with georgians attacked Şulavird, Çıkarak, Saraclu, Koşakilise, Haçinler, Kepenekçi, Bağılca, Lori, Başgeçid and

many order Muslim villages and perpetrated large massacres, ravished women, looted large amounts of valuables and moneys and robbed thousand heads of cattle.

21 R. 1340 (22. XII. 1921)

Nahcivan Havâlîsinde Vukû' Bulan Ermeni Mezâlimine Dâ'ir

Nahcivan'da İl Ocağı ismindeki Müslüman komitelerinden alınan 29 Haziran sene 1335 târîhli mektûbda, Ermenilerin fazla mikyâsda ihzârâtta bulunarak Nahcivan civârındaki Müslümanlardan silâh cem'i vesîlesiyle katli'âm icrâsına başladıklarından bahisle mu'âvenet istenilmiştir. 15'inci Kolordu Kumandanlığı o sırada Erzincan'dan Sivas'a hareket eden Amerikalı zâbitile Erzurum'da İngiliz mümessili Kâ'im-i makâm Rawlinson'a iş'âr-ı keyfiyyet etmiştir.

Nahcivan havâlîsi Re'îs Vekîli Sarı Bey Nakîzâde tarafından Bâyezîd'den verilen 12 Temmuz 1335 târîhli uzun bir telgrafnâmede: Ermeniler tarafından tahrîb edilen kırk beş pâre İslâm köyünün merkezi olan Büyükvidi [Büyükvedi] karyesini sekiz topla mücehhez dört bin kişilik bir Ermeni kuvveti kuşatmış olduğu, beş kilometre mesâfede kâ'in şimendüfer hattındaki zırhlı vagonlardan müdhiş bir sûretde mezkûr köyü topa tutarak ahâlîden bir çoğunu itlâf eylediği ve Ermenilerin emel ve maksadları ancak havâlî-i mezkûrede ahâlî-i İslâmiyyeyi bir kişi kalıncaya kadar imhâ etmek ve Aras nehrine dökmek olduğu bildirilmiştir. Bâyezîd Mutasarrıflığı'na gelen 4 Temmuz [1]335 târîhli telgrafnâme ile Ermeni ta'arruz ve zulmleri te'eyyüd eylemiştir.

Ermenilerin imhâ-yı İslâm için yaptıkları bu teşebbüs ve hareket-i zâlimânelerine karşı yerli ahâlî-i İslâmiyye muhâfaza-i nefis için son bir cehd ve gayret ibrazıyla 19 Temmuz [1]335'de Nahcivan'da şiddetle müdâfa'aya başlamışlardır. 21 Temmuz [1]335'de Şahtahtı'nda ve 22 Temmuz [1]339 'da dahi Yenice ve İslâm Noraşen köyleri civârında bulunan Ermeni kıta'âtı üzerine ta'arruz etmişlerdir. Vukû' bulan pek şedîd ve hûn-rîzâne müsâdemeye Ordubad, Culfa ve Şerur ahâlîsi dahi iştirâk eylemişlerdir. Ermenilerden dört yüz kadar telefât ve beş zâbit ile iki yüz on üç nefer esîr vâki' olmuştur. Gâlib İslâmlar Ermeni esîrleri hakkında hüsn-i mu'âmele göstermişlerdir. İslâmlardan da pek çok telefât ve bir hayli mecrûhîn olmuştur. Bu kanlı müsâdeme ve mücâdeleler netîcesinde Nahcivan ve havâlîsinde mütemekkin İslâmlar muhâfaza-i cân ve mâl için Nahcivan ve havâlîsinin Azerbaycan Cumhuriyeti'ne iltihâkını i'lân eylemiş ve mezkûr cumhuriyet bayrağını çekmiştir.

Ermeniler bu kadarla da kalmamışlardır. 19 Mart [1]336 târîhinden i'tibâren tekrâr muvazzaf ve muhtelif sınıflardan mürekkeb kuvvetler ile Nahcivan havâlîsinde Ordubad, Ahuracıva ve Büyükvidi mıntıkalarında İslâm ahâlî üzerine ta'arruz ve ta'addîye başlamışlardır. Kırk kişilik bir Ermeni kıt'a-i askeriyyesi Kağızman'ın cenûb-ı garbîsinde ve Aras nehrinin şimâlinde kâ'in Şorlu karyesine gelmiş, gündüzleri Aras geçidinden gelen ve giden Müslüman yolcuları yakalayarak şehîd etmeğe ve geceleri muhtelif yollar üzerinde pusular kurup tecâvüzâtta bulunmuşdur. Revan Azerbaycan sefîrinin vesîkasını hâmilen Azerbaycan ve sâ'ir mahallere gitmek üzere Revan civârından şimendüferle hareket eden 500 nefer İslâm Gümrü civârında vagonlardan indirilerek kâmilen katledilmiştir.

Geçen 6 Şubat 1337 târîhinde Rus-Ermeni bolşevikleri Gürcüler ile Celâloğlu semtinde harbe tutuşarak 2 Şubat [1]337'de Varonsofka'yı işgâl ve kurâ-yı İslâmiyyeye ta'arruz etmişlerdir. 8 Şubat [1]335'de Çubuklu'ya mülhak Karaısa karyesinden Süleyman oğlu Halil'in erzâk ve hubûbâtını zabt, 12 Şubat [1]335'de Kızılkilise karyesinden Ömer oğlu Kurban, Ali oğlu Mustafa, İbrahim oğlu İsa ve diğer Ali oğlu Mustafa nâm eşhâsın at, elbise ve silâhlarını aldıktan başka kendilerini kılıç ile sûret-i fecî'ada katl ve ayn-ı târîhde İlmezlü karyesinden İbrahim oğlu Mehmed ile Halil oğlu Mahmud'un atlarını müsâdere etmişlerdir. Sâlifü'z-zıkr Rus-Ermeni bolşevikleri 24 Şubat [1]337'de Sa'atli karyesinde Gürcüler ile kavga etdikleri esnâda karye-i mezbûreden Mustafa oğlu Mahmud, Mahmud oğlu İbrahim Halil, Mahmud oğlu İsa, Halil oğlu Veli nâm kimseleri öldürmüşler ve bunların iki kız ve iki gelinini kaldırıp götürmek istedikleri zaman kızlar feryâda başlamağla bunların ırz ve nâmûslarına geçmişler ve sonra da bunları katletmişlerdir. Târîh-i mezkûrda Soğanlı karyesinden Mustafa oğlu İsmail ve Süleyman oğlu Bâlâ kişinin hânelerindeki eşyâlar ile beraber gümüşden ma'mûl ba'zı zî-kıymet eşyâyı ve yüzden fazla koyunlarını dahi götürmüşlerdir. 17 Şubat [1]337'de Borcalı'ya mülhak Gürarzi ve Sazvan köylerini basarak koyun, sığır, öküz, araba, at eşyâ-yı beytiyye gibi her ne var ise hepsini aşırıdıkdan mâ'adâ pek çok kızların, gelinlerin ırz ve nâmûslarına sûret-i vahşiyânede tasallut ve tecâvüz etmişlerdir. 19 Şubat 1337'de dahi Gişeli ileri gelenlerinden Cırcıroğullarından Kerim oğlu Hacı Bayram'ı oğlu ile beraber tutarak Hacı Bayram'ın bir kulağını kesmişler ve yirmi milyon manatını, 1500 koyun ve birçok devesi ile erzâk ve ev eşyâsını kâmilen almışlardır. Ve bu baba ve oğlu birlikde Senak (?) Köprüsü tarîkiyle içeri taraflara götürmüşlerdir. İş yalnız bu kadarla kalmamıştır. Gişeli karyesinde deve, öküz, araba, koyun, sığır gibi emvâli kâmilen aşırılmışlardır. Bolşevik Ermenileri diğer karyelere dahi saldırarak Baydar köyünden Sultanzâde Meşhedî Ağa'nın 400 re's koyununu, beş devesini, öküzleriyle beraber iki

arabasını, 200 pot buğdayını, eşyâ-yı beytiyyesini ve karye-i mezkûrede koyun ve sığira müte'allik bir çok mevâşîyi götürdükleri gibi 20 Şubat [1]337 târîhinde dahi Görenler (?) karyesinden Süleyman oğlu Meced'in dokuz devesiyle 300 koyununu ve karyenin birçok koyun ve sığırını ve ev eşyâlarını almışlardır. Aynı târîhde Moganlar karyesinden Çopur oğlu Allahverdi'nin beş devesiyle 20 ineğini, 500 koyununu, dört çift öküzünü; Kuluzâde Paşa Ağa'nın altı deve, 250 koyun, arabasıyla beraber beş çift öküzünü ve birçok eşhâsın da koyun ve sığır ve ev eşyâlarını ve kezâlik aynı târîhde Kor nehri kenarında vâki' Kepenekçi karyesinden Kerim oğlu İlyas'ın katl ve itlâfıyla beraber koyun ve öküzlerini ve İlmezlü karyesinden dahi iki kişiyi katl; Karayazı Köseli karyesinden Hacı İskender oğlu Ali Bey'in 1250 koyun ve 870 sığırını; İmânî oğlu Osman'ın 1150 koyun ve 254 sığırını; Hacı Bayram oğlu Hazayen'in 800 koyun, 62 sığır ve sekiz atını zabt ve bir kardaşını katletmişler ve birçoğunun da koyun, sığır ve emvâlini yakalamışlardır. 23 Şubat [1]337 târîhinde Karatepe karyesinden Hoylu Ali'nin elli beş sığırını ve üç arabasını öküzleriyle beraber aldıkları gibi eşhâs-ı sâ'ireden dahi altı re's at ahz ve birçok evleri yağma ve gâret; Karayazı karyesinden Jandarma Çopur oğlu Mustafa'nın 72 sığır ve dört atını, öküzleriyle birlikde iki arabasını ve 150 pot buğdayını ve eşhâs-ı sâ'ireye â'id birçok hayvânât ve zehâ'iri; Ağtehle karyesinden Ali oğlu Asker'in 12 sığır, 350 koyun, iki at ve iki öküzüyle arabasını ve Emîrhan oğlu Meşhedî Nemâz'ın 850 koyun, 33 inek, yedi atıyla iki milyon manatını ve öküzleriyle beraber üç arabasını ve Tatar oğlu Mahmud'un 300 koyun, 420 inek, üç at ve öküzleriyle beraber iki arabasını ve birçok kimselerin de birçok hayvânâtını ve eşyâsını talan eylemişlerdir. 24 Şubat'da mezkûr Karatehle karyesinden Hacı Hasan oğlu Meşhedî Kasım'ın 840 koyun, 72 sığırını ve öküzüyle beraber dört arabasını, sekiz atını ve altun ve gümüş olmak üzere 500.000 manatını, Hacı Hasan oğlu Meşhedî Kâzım'ın 520 koyun, 32 eşek, dört at ve bir arabasını alup götürmüş oldukdan başka Himmet oğlu Ali, Emîrhan oğlu Bayram ve diğer birkaç kişiyi katletmişlerdir.

16 Şubat târîhinde 600 nefer Ermeni süvârîsi Şulavird, Çıkarak, Saraclu karyesi üzerine yürüdükleri esnâda, ahâlî havf u hirâs ile evlerini bırakarak ormanlara ilticâ eylemişlerdir. Ermeniler mezkûr köyü talan ve birçok kız ve kadınların ırz ve nâmûslarına musallat oldukları gibi buradan dahi Eymir karyesine geçerek bu karyeyi kâmilten gâret etmişler ve Hacı Kurban oğlu Meşhedî Hüseyin'in 200 pot buğday ve 32 ineğini ve öküzleriyle beraber iki arabasını ve işbu karye ile civar karyelerden koyun satın alan Mollaeyüb karyeli Namâz oğlu Mehmed'in 240 koyununu, Bayram oğlu Yusuf'un 260 koyununu ve Horcu oğlu Kurban'ın 95 koyununu sürükleyüp götürmüşlerdir.

17 Şubat'da Koşakilise karyesine Ermeniler sarkarak hayvanat, zehâ'ir ve emvâl ve eşyâ-yı mevcûdeyi iğtinâm etmişlerdir. Ermeniler Kepenekçi karyesine dahi sokulmak istemişler ise de köylüler Ermenileri kabûl etmemişlerdir. Bunun üzerine çapulcular civarda bulunan Haçınler karyesine giderek Kepenekçi köyünden 200 pot un ile on iki re's sığır celbeylemişlerdir. Ermeniler Köseli karyesinden eşhâs-ı muhtelifeden 2800 koyun, 180 sığır, 15 at ve 24 Şubat'da işbu karyede Savukbulaklı Pîrî oğlu Kahraman'ın dört devesini yüklü erzâkıyla beraber ve bir milyon manatlık eşyâsını ve 150 koyununu, Kızılkilise karyeli Ali oğlu Molla İlyas'ın bir atı ile 250 koyununu ve Şahadlı karyesinden Hacı Veli oğlu Mehmed'in bir atı ile 350 koyununu ve eşhâs-ı sâ'irenin beherinden dahi üçer yüze kadar koyun almışlardır.

Ermenilerin şubat 16'dan 28 târîhine kadar Bağılca kışlağında boğazlayup yedikleri ve alup götürdükleri mevâşînin mikdârı hesâba sığmaz. 16 Şubat'da Şulavird yolunda Arınçlı karyesinden Hacı oğlu Cemal nâm kimesneyi soyduktan mâ'adâ beş yerinden de ağır sûretde yaralamışlardır.

Lori , Başgeçid ve umûm Borcalı köylerinin beherinden 2000 pot zahîre, 150 sığır ve 500 koyun verilmesini Ermeniler emâret târîhinde i'lân etmişler ve bir taraftan da gizliden gizli birçok İslâmları katl ve itlâfa başlamışlardır.

Borcalı mıntıkasında kâ'in İslâm köyleri halkları tarafından müte'addid imzâlar ile alınan 20/2/[13]37 târîhli iki kıt'a istimdâdnâmede Savuçbulak [Savukbulak], Çuhakend (?), Kepenekçi, Bergancak, Karahisarlı, Hamamlı, İlmezlü ve Arınçlı köylerinde ve posta yolları üzerinde bulunan sâ'ir köylerde sâkin ahâlî-i İslâmiyyeye Celâl oğlu Vaso ve Beyler nâmındaki Ermenilerin kumandaları altında bulunan Ermeni çeteleri ta'arruz ve tecâvüz ve mezkûr çeteler Kızılordu efrâdını dahi iğfâl ile Bolşevik maskesi altında ahâlî-i mezbûreden birçoğunu katletmiş oldukları anlaşılmıştır.

Ermeniler tarafından muhtelif mahall ve karyelerde îkâ' edilen muhtelif ve müta'addid mezâlim, ta'addiyât, gârât ve tahrîbâtı mübeyyin ayrıca bir kıt'a cedvel tanzîm ve leffen takdîm edilmiştir.

Sarıkamış, 2 Kânûn-ı Evvel [1]337

Müsevvidi

Şehbender Mehmed Ragıb

BOA. HR. SYS. 2878/93

**BAYBURD'TA RUS İŞGALİ SIRASINDA ERMENİ VE RUM
ÇETELERİ TARAFINDAN YAPILAN KATLIAM VE YAĞMALAMA**

Rusya'nın Bayburd'u işgalinden çekilmesine kadar geçen süre içinde Ermeni ve Rum çetelerinin kadın, çocuk ayırmadan ev ve sokaklarda ele geçirdikleri herkesi katlettikleri ve derilerini yüzdükleri, kadınlara tecâvüz edip hamile olanların karınlarını yararak ceninleri dışarı çıkardıkları, ekmek verme bahanesiyle Müslümanları zorla bir mağazaya toplayıp yaktıkları, kasaba ve köylerde toplam beş yüze yakın Müslümanı şehit ettikleri, zorla hânelere girip eşya ve hayvanlara el koydukları, çok sayıda köy ve nahiye cami, mescid, mektep, medrese, tekke, otel, hamam, dükkân, hükümet ve belediye dairelerinin tümünü yaktıkları.

***Massacres and Pillages Perpetrated by Armenians and
Greeks During the Occupation of Bayburd by the Russian
Army.***

During of the occupation of Bayburd by the Russian army and its withdrawal Armenians and Greek bandits killed without distinction, women and children and everyone they encountered on the streets and in the houses, flaying skins, raping women and ripping the abdomen of those enceintes and extracting their fetuses, forcibly gathering Muslim people under the pretext of distributing breads and then cramming them into a store and setting fire to, killing about five hundred Muslims of the township and the villages' muslim population and breaking into houses seizing goods and cattles; in many township and villages' mosques, masjids, schools, coranic schools, dervishes convents, hotels, public baths, shops, goverment and municipalities' offices had also been entirely burnt up too.

24 Ra. 1340 (25. XII. 1921)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmeti
Şark Cebhesi Dokuzuncu Kolordu Kumandanlığı
Erkân-ı Harbiyesi
Şu'be: 1
Numara: 109

Dokuzuncu Kolordu Kumandan Vekîli
Rüşdü Paşa tarafından
Karargâh

Şark Cebhesi Kumandanlığına

Ermenilerin Bayburd ve kazasınca îkâ' eyledikleri mezâlim ve zararların tahkîkâtına â'id olup Erzurum Vilayeti'nden gönderilen mahallî kâ'im-i makâmlığının musaddak raporu leffen takdîm kılındı. İşbu raporun mütâla'asından müstebân buyurulacağı üzre mezkûr kazâ dâhilinde Ermenilerin pek fecî' olarak irtikâb etdikleri mezâlim umûm sûretde gösterilmiş; vak'a, zaman, târîh, mahal, isim, aded zikretmek sûretiyle tesbît edilmemiştir. Tahkîkâtın bu nokta-i nazardan olmak üzre mufassalan bildirilmesi Erzurum Vilayeti'ne yazıldığı ma'rûzdur.

25/ 12 / [13] 37

9. K. [Kolordu] Kumandan V.[Vekîli]

Rüşdü

Rusya'nın Bayburd'u işgâli târîhinden istihlâsa kadar Ermeniler tarafından İslâm aleyhine yapılan mezâlim ve îkâ' edilmiş zarâr ber-vech-i zîr arz olunur şöyle ki:

Rusya Devleti'nin bulunduğu müddetçe Ermeniler tarafından ale'l-husûs Varzahanlı Arşak David, Kisantalı Kirkor, Siptoroslu Misak, Nivli Hacı İbik oğlu Karakin, Hindili Kör Hamas, Lusnuklu Antranik, birâderi Gorgi, Kopuzlu Serkis, Hindili Yiğit, Azorkalı Sehak, Rumeli karyeli Masrup, Malansalı Boğos, Çakmaslı Zekyos, Hayikli Tulumbacıoğlu Bedros ve Kopuzlu Hamparsum, Çekerdişin(?) mahallesinden Abacı İstepan ve sâ'ir birçok hâtıra gelmeyen daha var ise de bunlar Ermenilerin ser-gerdesi ve çetebaşları olduğu ve merkûmun Ermenilerle müttefik yoluyla ve ma'an fecâyî' icrâ eden Rum milletinden Meyhâneci Panço, Kunduracı Kosti birâderi Kör Ayvaz, Furuncu Kosti ve mahdûmu ve Yanka oğulları Yatmatidi Yanko, Talahporlu oğlu Yani ve diğeri Panço, Pavli'nin oğulları Panço ve Mardiros ve daha birçok Rum ve Ermeniler tarafından dünyada hiçbir milletin kabûl etmeyeceği mezâlim ve fecâyî'i de irtikâb etdikleri hâne ve sokaklarda kadın erkek ve çocuklara varıncaya kadar katletmek ve derilerini üzerek güyâ ibret-i mü'essire olmak üzre yapmadıkları

denâ'et kalmamış ve vüs'alarının yetdiği mikdârda envâ'-ı habâsetin İslâm aleyhinde îkâ' etdikleri ve bununla berâber kurâya çıkararak İslâm tarafdârları bulunan kesânı tedkîk ve tahkîkle katli'âm derecesine vardıkları ve tecâvüz-i ırzla kadınların karınlarını yararak iskât-ı cenîn yapmak sûretiyle fecâyî'de bulundukları ve ilcâ'ât-ı zamân dolayısıyla mağdûr bulunan bî-çâregân İslâm milletine dakîk veyâhûd ekmek, para verileceği bâhânesiyle Ömer Ağazâde Hamdi Efendi'nin mağazalarına cebren doldurularak ihrâk etmek sûretiyle katli'âm etmek fikr-i fesâdâtına binâ'en yalnız kasaba dâhiline iki yüz seksen nüfûs telef etdikleri işbu mikdâra kurâ ve sâ'irede dahi vukû' bulan kıtâl zammedilecek olursa beş yüzü tecâvüz edeceği hakîkatdır. Binâ'en-aleyh Rum ve Ermeniler tarafından İslâm hakkında revâ görülmemiş hiçbir fecâyî' kalmadığı gibi hânelere cebren tasallutla mâl ve eşyâ ve sâ'ireyi gasb ve yağma etmek ve hayvânâtı beraberlerinde aşırarak ve ahâlî-i İslâmiyyenin üzerlerinde bulunan sâ'at ve kiselerinde bulunan paralarını dahi cebren almak ve kable'l-istihlâs Zâhid, Veysi, Delişaban, Karasakal, Tuzcuzâde ve Şingâh ve Ferecullâh Kâdızâde, Uzungâzî, Halkakal'a vesâ'ir mahallâtta mevcûd bulunan dört aded kârgîr câmi', yedi mescid, üç tekve, elli medrese, beş mahalle mektebi, bir debbâğhâne ma'a-müştemilât, iki bin hâne metîn ve muhteşem fevkânî altı otel ve yüz otuz kahvehâne ve yirmi sekiz furun, elli hayvânihâne , üç yüz mağaza, yedi yüz dükkân, iki hamâm, bir dakîk fabrikası, dört değirmen, sekiz çeşme, devâ'ir-i resmiyyeden yirmi gözü şâmil belediye dâ'ireleri, hükûmet konağı, Ma'den nâhiyesinden yirmi karye, Pulur nâhiyesinden kırk, Hart nâhiyesinden on beş ve merkez nâhiyesinden otuz karyenin cevâmi' ve mesâcid, medâris, mekâtib ve hânelerini kâmilten ihrâk ve tahrîb etdikleri tevâtüren müsbet ve herkesin ma'lûmu bulunduğu ve ayrıca yapılan tahkîkâtla mü'eyyed bir mes'ele olduğu belediyece de müsbetdir.

30 Teşrîn-i Sâni sene [1]337

Bayburd Kazâsı

Belediye Riyâseti

Aslına mutabıktır.

BOA. HR. S YS. 2878/92

34

**ŞÜREGEL VE ARZUTİ KÖYÜNDE MÜSLÜMAN AHÂLİNİN
ERMENİLERCE KATLEDİLDİĞİ**

Şüregel ahâlisinden olup Arpaçay'dan memleketlerine dönerken Ermenilerle karşılaşan yirmi sekiz nüfus kadın, erkek ve çocuğun feci bir surette katledildiği ve Erzurum'dan çekilmeye

başlayan Ermenilerin Arzuti köyünde yüz yirmi Müslümanı biraraya toplayarak hepsini kestikleri.

Killing by Armenians of Muslim People Living in the Villages of Şüregel and Arzuti

Twenty eight persons, men, women and children from Şüregel while on their way back home coming from Arpaçay had been savagely killed by Armenians they encountered; Armenians withdrawing from Erzerum gathered up hundred and twenty eight Muslims in the village of Arzuti and slaughtered them all.

15 Za. 1340 (10. VII. 1922)

Erzurum, Trabzon, Van vilâyetlerine, Erzincan, Bâyezîd, Ardahan, Kars mutasarrıflıklarına, Oltu Mutasarrıflığına, 3. F., 9. F., 11. F., 12. F. K. [Fırka Kumandanlıklarına], Süvârî Fırkası K.[Kumandanlığı], 9. K. [Kolordu] Ahz-ı Asker Hey'et-i Riyâsetine, 29. F.[Fırka] Ahz-ı Asker Kalemi, Kars Mevki-'i Müstahkem K.[Kumandanlığı], Topcu 20. Y.[Alay], Erkân-ı Harbiyye-i Umûmiyye Riyâsetine, Dâhiliye Vekâletine, Ardahan, Artvin havâli kumandanlıklarına.

1- Şüregel ahâlîsi muhâcirlerinden olup Arpaçayı'ndan memleketlerine avdet etmekde bulunan 28 nüfûs kadın, erkek ve çocuk İslâm Bozyokuş ile Düzhârabe arasında Ermeniler tarafından gaddârâne bir sûretde kâmilten şehîd edilmiştir.

2- Dâhiliye Vekâleti'ne, Erkân-ı Harbiyye-i Umûmiyye'ye, Şark Cebhesi mıntikasına

18/5/[13]37

Şark Cebhesi Kumandanlığı Erkân-ı Harbiyye

İstihbârât Şu'besi

Târîh-i İrsâli: 10/7/[1]338

Hülâsa
Ermeni Mezâlimi

[1]334 senesi ileri harekâtında Ermeniler çekilirken Arzuti köyünde yaptıkları mezâlim hakkında mazlûmîn miyânında bulunup on sekiz yerinden yaralı olarak kurtulabilen 65 yaşında Dumlu oğlu Durak'ın ma'lûmâtı ber-vech-i zîrdir:

Erzurum'un sükûtundan sonra Ermeniler ric'ata başlamışlar bu sırada Arzuti köyünde bulunan 17 Ermeni 120 Müslümanı biraraya toplayarak kâmilten kesmişlerdir. Şühedâdan bir kısmının esâmisi şunlardır:

	Yaşı		Yaşı
Arab oğlu İsmail Ağa	80	Mustafa oğlu Mevlûd	65
Mevlûd oğlu Muharrem	40	Mustafa oğlu Kadir	55
Mevlûd oğlu Alişan	65	Mustafa oğlu Şerif	22
Alişan oğlu Nazım	16	Mustafa oğlu Arif	20
Hurşid oğlu Ziya	45	Mustafa oğlu Halim	17
Hoca oğlu Abdullah	70	Hamdullah oğlu Şevki	18
Mehmed oğlu Ramiz	55	Kadir oğlu Cemal	18
Rıdvan oğlu Ali	25	Osman oğlu Ali	75
Mehmed oğlu Hakkı	18	Ali oğlu Süleyman	50
Osman oğlu Hamza	25	Süleyman oğlu Münir	16
Tosun oğlu Kadir	15	Abdulkadir oğlu Mehmed	65
Ali oğlu Kürd İbrahim	60	İbrahim oğlu Mehmed Çavuş	45
İbrahim oğlu Halil	17	İbrahim oğlu Akif	60
Mehmed oğlu Musa	35	Akif oğlu Faik	18
Mehmed oğlu Receb	45	Akdağlı oğlu Abdurrahman	70
Hüseyin oğlu Mustafa	60	Mehmed oğlu Receb	55
Hüseyin oğlu Dursun	25	Mikdad oğlu İsmail	18
Mustafa oğlu Yusuf	20		

BOA. HR. SYS. 2878/89

İ N D E K S

Abdikul k., Bayezid kz. 5, 6, 10, 11, 13, 15
Abhaydos k., Olur kz. 17
Acemistan 129, 130, 132, 134
Aderla k., Olur kz. 17
Ado Beyzade Mehmed Bey, Kosor eşrafından 26
Ağa, Aşağıkotanlı karyesi muhtarı 46
Ağabey k., Kulp kz. 105
Ağavir k., Pasin kz. 11
Ağaviren k., Tercan kz. 6
Ağcakal'a k., Sarıkamış kz. 17
Ağça, Kağızman deresinde 116
Ağdağ k., Pasin kz. 154
Ağdis [Ağdiz] k., Kulp kz. 107
Ağpınar bkz. Akpınar
Ağrı dağı 111, 113, 117, 118, 124, 126
Ağtehle k., Nahcivan 172
Ağundır k., Olur kz. 17, 23, 27, 53
Ağüzüm [Aküzüm] k., Şüregel kz. 21
Ağvirenşehir, Erzincan 12
Ağyar k., Sarıkamış kz. 17, 47
Ağzıaçık k., Zaruşad kz. 98
Ahalı k., Namervan kz. 10
Ahalik k., Pasin kz. 9
Ahmed Halid, Binbaşı, 2. Tabur Kumandanı 128
Ahmed, Kırkpınar karyesi muhtarı 48
Ahmedbey k., Eleşkird 11
Ahura, Ahuracıva k., Nahcivan 84, 85, 93, 171
Akahmed k., Nahcivan 77, 91
Akbulak k., Şüregel kz. 21
Akçalar k., Zaruşad kz. 100
Akçakal'a k., Kars 33

Akkent k., Nahcivan 95
Akkilise k., Nahcivan 96
Akkom k., Kars 60
Akpınar k., Sarıkamış kz. 31, 44
Aktaş k., Kulp kz. 105, 116
Alaca k., Digor n. 39
Alanos k., Trabzon 10
Alayaz k., Nahcivan 95
Aleksan, Asador oğlu, Ermeni kumandan 111, 112
Alem k., Digor n. 39
Alhanlu k., Kulp 105
Alimehmed k., Nahcivan 115, 123
Ali Rıza, Mülâzım, 36. Alay 93
Alicuk k., Olur kz. 17
Alihan k., Bayezid 5
Alikızılı k., Nahcivan 117
Aliköse k., Kulp kz. 106
Alimcan [Halimcan] k., Digor n. 40
Alipaşa k., Karakilise kz. 15
Alisofu k., Sarıkamış kz. 31, 33, 46
Alişar k., Nahcivan 75, 76, 91
Allaver k., Azerbaycan 148, 149
Almalı k., Nahcivan 96
Almalık k., Kulp kz. 105
Alvar k., Pasin kz. 10
Amerika 126
— lı(lar) 147, 170
Amooğlu k., Nahcivan 94
Amuran k., Nahcivan 113
Ani k., Şüregel kz. 21, 146
Ankalavut yolu, Nahcivan 63
Antranik, Ermeni kumandan 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 159, 162, 175

Arabyengice k., Nahcivan 83, 92
Aralık k., Şüregel kz. 21, 138
Aralıkbey k., Nahcivan 69, 70, 90
Aralıkhane k., Nahcivan 69, 90
Aram, Kamerlili Baba Hanof oğlu,
Ermeni kumandan 118, 121
Aras 103, 115, 116, 117, 119, 120, 121,
122, 123, 124, 170, 171
— geçidi 171
Ardahan 15, 152, 177
Ardaş, Taşnaklardan, Ermeni
kumandanı 113, 114, 126
Ardeş k., Nahcivan 94
Ardiarz k., Nahcivan 96
Ardos k., Erzurum 11
Argacı [Arhacı] tepeleri, Iğdır 113
Arınc, Arıncılı k., Nahcivan 94, 173
Arkünis k., Oltu kz. 58
Armaşık [Armuşin] k., Oltu kz. 23, 27
Arnis k., Tortum kz. 158
Arnis k., Van 16
Arpaçayı 53, 147, 177
Arpalı k., Digor n. 40
Arsenik k., Kosor n. 17, 23, 27, 53
Arslan, Kızılakçak muhtarı 135
Arslanlı k., Şüregel kz. 21
Arşak David, Varzahanlı, Ermeni
çete başı 175
Arşak, Derilerli Simon'un oğlu, Ermeni
kumandan 121
Arşak, Ermeni çeteci, Pasinlerin İşki
karyesinden 43
Arşin, Nevruzlu Asador Sako oğlu,
Ermeni zabıt 122
Artin, Ermeni çete mensubu 54
Arzuti k., Pasin kz. 152, 154, 155, 177,
178
Asbuğa k., Sarıkamış kz. 31, 50
Asma k., Kulp kz. 107

Aşağıbahtılı k., Erivan 102
Aşağıdanzek k., Nahcivan 86, 93
Aşağıkızılköy k., Olur kz. 17, 58
Aşağıkom k., Pasin kz. 7
Aşağıkotaklı [Aşağıkotanlı] k.,
Sarıkamış kz. 17, 31, 46
Aşağıpeneskirt k., Oltu kz. 57
Aşağısöylemez k., Hınıs kz. 166
Aşağışingavat [Aşağıcincavat] k., Kulp
kz. 106
Aşkal'a kz., Erzurum 6, 10, 13, 15, 19,
158
Aşpidros, Ermeni çete mensubu 54
Avındır k. bkz. Ağundur
Avşar k., Nahcivan 115
Ayas Gölü, Nahcivan 116
Ayaspaşa k., Erzurum 4, 5, 13, 14, 16
Aynalı k., Haramivartan n. 60
Ayrandöken k., Digor n. 39
Ayvaz, Ermenilerle birlikte
Müslümanlara mezâlim yapan Rum
175
Azacık [Ağzıaçık]- ı süfla, Digor n., 39
Azacık [Ağzıaçık]- ı ulya, Digor n., 39
Azboğa k. bkz. Asbuğa k.
Azerbaycan 63, 171
— Cumhuriyeti 170
Azort k., Tortum kz. 5, 11, 14, 15

Babaki k., Nahcivan 83, 93
Babakin k. bkz. Babaki
Bacıoğlu k., Şüregel kz. 21, 139
Bacıoğlu k. bkz. Bacıoğlu
Badişin k., Pasin kz. 157
Bağbasan n., Sarıkamış kz. 110
Bağılca kışlağı, Nahcivan 173
Bağlarbaşı, Kağızman 15

Bahri Bey, Kağızman eşrâfından 22, 27, 54
Bahri Bey, Olur eski kaymakamı 23
Bahtılı k., Erivan 102
Bakurcak, Erzurum 7
Balkaya k., Oltu kz. 17, 23, 53
Baratof, Ermeni kumandanlarından 20
Barbara, Nahcivan 111
Barcı k., Nahcivan 82, 92
Bardakçı k., Mamahatun kz. 10
Bardaklı k., Zaruşad kz. 99
Bardız n., Oltu kz. 17, 18, 53, 55
Barik k., Oltu kz. 22, 27
Başdere k., Erivan 15
Başdere k., Namervan kz. 12
Başgeçid k., Nahcivan 173
Başkend 117, 119, 120, 121, 122, 123
Başkend k., Ovacık, Erzurum 9
Başköy k., Hınıs kz. 165, 166
Başköy k., Sarıkamış kz. 17
Başköy k., Şuşar kz. 9
Başköy k., Tekman kz. 8
Başköy k., Digor n. 40
Bayat k., Nahcivan 124
Bayburd 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 175, 176
Bayburd k., Kars 49
Baydar k., Nahcivan 171
Bayezid 5, 6, 9, 10, 11, 12, 13, 15, 111, 113, 114, 115, 126, 170, 177
— Mutasarrıflığı 170
Bayramkom k., Digor n. 39
Bedros, Ermeni ser-gerdesi ve çetebaşı 175
Behmi, Ermeni çete reisi 142
Behri Bey, bkz. Bahri Bey
Bekir Bey, Sarıkamış kaymakamı 32
Bektaş, Tuzluca karyesi muhtarı 49

Bello k., Nahcivan 89, 93
Bendivan k., Zaruşad kz. 98
Berdik k., Haramivartan n. 60
Bergancak k., Nahcivan 142, 173
Berne k., Kars 45
Beşken k., bkz. Başkend k.
Beybağı, Erzincan 10
Beyler, Ermeni çete reisi 173
Be[n]liahmed k., Kars 43, 44, 46
Bingöl 166
Bitlis 8, 12, 13
Bitlis mahallesi, Karakilise, Erzurum 8
Bocalı k., Zaruşad kz. 98
Bogos, Ermeni çete mensubu 48
Boğazlı k., Kelkit kz. 13
Boğos, Ermeni ser-gerdesi ve çetebaşı 175
Boğosek Hayko, Ermeni yüzbaşı, Iramof familyasından, işkenceci katil 121
Bolşevik(ler) 141, 142, 150, 173
— Ermenileri 171
Bonaparşan, Ermeni doktor, Türklere işkence yapan 121
Borcalı k. Nahcivan 141, 142, 147, 171, 173
Borşalı k., bkz. Borcalı
Boyahane k., Erzurum 12
Boyalı k., Kars 33
Bozat k., Sarıkamış kz. 31
Bozkuş k., Sarıkamış kz. 17, 33
Bozyokuş, Arpaçay 177
Bölükbaşı k., Kars 33
Bufik k., Kağızman kz. 6
Bulakbaşı k., Iğdır kz. 110, 111, 113
Burnaz k., Bayburd kz. 6
Burunluk k., Revan 117
Busyan k., Nahcivan 81

B y k atak k., Zaru ad kz. 98
B y kk z ta  k.,   regel kz. 21
B y kvedi, Nahcivan 170, 171
B y kvidi bkz. B y kvedi

Caferiye k., Erzurum 8
C mi-i kebir, Erzincan 12
C mi-i kebir m., Bayburt kz. 162
Canbolad bkz. Canbolatof
Canbolatof, Ermeni  ete mensubu 49, 51
Candervi  k., Kulp kz. 107
Cani k., Nahcivan 95
Cansor k., Namervan kz. 8
Carc  k.,   regel kz. 99
Cavlak k., Sarıkam  kz. 31, 47
Cedere k., Zaru ad kz. 99
Cedidmahalle, Erzurum 9
Cel lo lu m ntıkas , Nahcivan 147, 148, 171
Cemil k.,   regel kz. 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134
Cemiyet-i Hayriyye 157
Sirob, Ermeni general, mezalim yapan 100
Ceranlı k., Nahcivan 95
C va k., Nahcivan 96
C vanlıacem k., Kulp kz. 105
Cibre k., Bayburt kz. 162
C lara k., Bayburd kz. 6
C lehan k., Nahcivan 121
Cimin k., Erzincan 8, 12
Cinis k., A kale kz. 19
Ciringar k., Pasin 7
Col k., Nahcivan 94
Colhak k., Olur kz. 17
C leg r k., Oltu kz. 58

C mertli k., Nahcivan 72, 73, 91
Culfa, Nahcivan 170
C cekend k., Nahcivan 142
C c r   k., Oltu kz. 163

 ag lgan k., H n s kz. 166
 akhof, Kamerlili Bogos o lu, Ermeni kumandan 121
 ak rman k., Erzincan 9
 akmak k.,   regel kz. 21
 aksor k. Oltu kz. 23
 aksor k., Namervan 15
 am cav   k., Zaru ad kz. 100
 amik k., Zaru ad kz. 98
 amurkum k., Kelkit kz. 9
 amurlu k., Haramivartan n. 60
 amurlu k., Pasin kz. 10, 14
 anak  k., Ki   kz. 11
 apnoz k., Tekman kz. 12
 anklı-y  uly  k., Digor n. 40
 anklı-y  s fl  k., Digor n. 40
 anklı-y  uly  k., Digor n. 40
 atak k., Sarıkam  kz. 110
 atak k., Digor n. 39
 ator k.,  spir kz. 163
 aykent k., Nahcivan 94
 er ibogol k., Nahcivan 74, 91
 ermik k., Bard z n., Olur kz. 17, 55
 ermik k., Erzurum 8
 evirme k., Nahcivan 166
  karak k., Nahcivan 172
  raklı k., Kulp kz. 105
  raklı k., Nahcivan 94
   ekli k., Kulp kz. 107
  ftlik k., Pasinler kz. 156
  pak k., Pasinler kz. 154

Çorözma k., Bayburd kz. 6
Çölpenek k., Göle kz. 36
Çömartlı bkz. Cömertli
Çubuklu, Nahcivan 171
Çuhakend k., Nahcivan 173
Çukur k., Erzincan 12
Çullu k., Göle kz. 36

Dağıstan k., Erzurum 14
Dağköy k., Zaruşad kz. 98
Dahiliye Vekâleti 177
Dakir k., Oltu kz. 55
Danişmend k., Hasankale kz. 11
Danyalık bkz. Daynalık
Darû'l-eytam Mektebi 157
Daşarh k., Nahcivan 67, 90
Daşarık k. bkz. Daşarh
Daşnak bkz. Taşnak
David, Kars Berne karyeli, Ermeni çete mensubu 45
David, Yekbad karyeli, Ermeni çete reisi 44, 50
Daynalık k., Şüregel kz., Kars 21, 146
Debbağ k., Siird 8
Deli Kazar, Revan hakanından, çete başı 118
Deli Kazar, Ermeni zâbiti 120
Deliktaş k., Oltu kz. 15
Dellar k., Digor n. 40
Demirciler k., Nahcivan 94
Demirkapu k., Bayezid kz. 30
Demirkışla k., Oltu kz. 55
Demishan k., Kulp kz. 107
Denenem k., Nahcivan 88, 93
Dere k., Erzurum 8
Dere k., Nahcivan 68, 90
Dere k., Oltu kz. 6

Derekent k., Nahcivan 94
Dereköy k., Tercan kz. 13
Dero, Ceneral, Iğdırlı Mardiros Ağa'nın oğlu, Ermeni kumandan 108, 112, 113, 114, 115, 118, 120
Dervişler k., Nahcivan 73, 89, 91
Develen k., Nahcivan 85, 93
Develi k., Nahcivan 115, 117, 122
Devlet-i Aliyye-i Osmaniyye 38, 141
Devrişler k. bkz. Dervişler k.
Dıraskor bkz. Digaskor
Digaskor k., Oltu kz. 23, 27
Digor n., Kars 38, 39
Dilman tarafları, Nahcivan 29
Dinarkom k., Pasin kz. 155
Dirdik k. bkz. Berdik k.
Dirik k., Kiği kz. 163
Diyadin k., Bayezid 9
Diyadin k., Nahcivan 80, 92
Dize k., Nahcivan 72, 91
Dokuzuncu Fırka Kumandanlığı 140, 177
Dokuzuncu Kolordu Ahz-ı Asker Hey'et-i Riyâseti 177
Dolamac k., Digor n. 39
Dolu Gazar bkz. Deli Kazar
Dudenge k., Nahcivan 65, 66, 90
Duhanşalu k., Nahcivan 124
Dursun, Sübhanazad karyesi muhtarı 45
Duzcu k., Bayburd kz. 8
Düzharabe, Arpaçay kz. 177
Düzova k., Eleşkird kz. 13

Edebik k., Tercan kz. 12
Eğrikilise k., Oltu kz. 57
Ehrizli [Ehriz] k., Olur kz. 17, 55
Ekerek k., Kulp kz. 106

Ekidkom [Ekitkom] k., Oltu kz. 23, 27, 53
Eksek k., Nahcivan 63, 90
Eleşgirt [Eleşkird] 6, 7, 8, 9, 11, 13
Eminkurbi m. , Erzurum 9
Emir k., Bayburd kz. 14
Endek k., Pasin kz. 5, 11, 12
Erciş k., Revan 6
Ergez k., Nahcivan 95
Erginis k., Oltu kz. 157
Erhali k., Nahcivan 142
Erikli k., Olur kz. 17
Erivan 6, 10, 11, 15, 29, 101, 102, 104, 111, 114, 117, 119, 121, 123, 139, 144, 145, 163, 171
Erkân-ı Harbiyye-i Umûmiyye Riyâseti 177
Erkin k., Şüregel kz. 21
Ermeni(ler) 3, 4, 16, 17, 18, 19, 21, 22, 23, 24, 25, 27, 29, 30, 31, 34, 35, 36, 37, 38, 41, 42, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 53, 54, 56, 57, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 101, 102, 111, 113, 117, 122, 124, 126, 144, 146, 165, 167, 177
— ahâlî 149
— asker(ler)i 102, 112, 115, 119, 120, 121, 125, 126
— çete(ler)i 125, 142, 173
— esirler 170
— hükûmeti 102, 110, 115, 118, 126
— kıt'a-i askeriyyesi 170, 171
— komünistleri 150
— köyleri 127
— kuvvetleri 116
— neferi 110
— ordusu 22
— piyâdesi 111, 121

— süvârî(ler)i 120, 125, 165, 172
— taburu 116
— zâbit(ler)i 122, 126
— çocukları 19

Ermenistan 111, 117
Ermoşin bkz. Armuşin
Ersinek bkz. Arsenik
Ersinik bkz. Arsenik
Erüngenç k., Oltu 13
Erzincan 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 170, 177
Erzurum 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 19, 44, 47, 123, 154, 155, 156, 157, 160, 166, 177, 178
— Jandarma Bölüğü Kumandanlığı 157
— ovası 166
— Polis Müdîriyeti Vekâleti 4
— Vilayeti 175

Es'adpaşa k., Pasin kz. 10
Eterkenis k., Olur kz. 17
Eymir k., Nahcivan 172

Fakirler k., Nahcivan 122
Firingi k., Revan 10

Galluvar bkz. Allaver k.
Ganbab k., Erzurum 8
Ganbab k., Revan 6
Gapir k., Bayburd kz. 11, 13, 14, 15
Garib, Asbuğa karyesi muhtarı 50
Geci k., Olur kz. 17
Geçid k., Şüregel kz. 21
Gemiş k., Hınıs kz. 7
Gence 147, 148
Gerek k., Olur kz. 17

Germik k., Hınıs kz. 166
Geşdas k., Nahcivan 92
Gez k., Bayburd kz. 6
Gez k., Hınıs kz. 156
Giregösek k., Pasin kz. 155
Gişeli k., Nahcivan 171
Gorgi, Ermeni çetebaşı 175
Gökçegöl, Nahcivan 116
Gökçeli k., Nahcivan 124
Gökçin k., Zaruşad kz. 21
Gölaşık k., Tercan kz., 8
Gölatik k., Tercan kz. 6
Gölbaşı k., Haramivartan n. 60
Göle kz., Kars 17, 24, 25, 34, 36, 53, 152, 153
Görenler k., Nahcivan 172
Göreşgen k., Sarıkamış kz. 55, 56
Güdenli k., Nahcivan 95
Güğercin k., Zaruşad kz. 98
Güherler k., Olur kz. 17
Gülahmed k., Bayezid kz. 107
Gülelbelkor bkz. Kelpekor
Gülhacı m. , Erzurum 11
Güllet k., Oltu kz. 23, 27
Güllü k., Hınıs kz. 166
Güllübulak k., Şüregel kz. 21
Güllüce k., Tercan kz. 9
Gülpınar k., Göle 25
Gülviran k., Şüregel kz. 21, 98
Gümgüm k., Hınıs kz. 4
Gümrü 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 171
Gümüştan k., Nahcivan 94
Günayvenk k., Nahcivan 95
Gündeli k., Muş 12
Güngörmez k., Pasin kz. 8, 155
Gürarzı k., Nahcivan 171

Gürbüz(ler) Mektebi, Erzurum 3, 4, 157

Gürcistan 134

Gürcü(ler) 141, 171

Gürcülü k., Nahcivan 91, 94

Güzeldere k., Hınıs kz. 165

Habibefendi m. , Erzurum 8, 11

Habo, Ermeni çete mensubu 47

Hacıbayram k., Kulp kz. 105

Hacıcuma m. , Erzurum 10, 14

Hacıilyas k., Erivan 102

Hacıömer k., Hınıs kz. 166

Hacıpiri k., Şüregel kz. 138

Haçador Ağa, Alikamerlili, Mezalime
sebeb olan 108

Haçalar k., Pasin kz. 8

Haçik, Muşlu, Ermeni çete mensubu 48

Haçinler k., Nahcivan 173

Haçkevank k., Pasin kz. 157

Haço, Deli Hartin oğlu, Ermeni zabiti
117

Hadalemek k., Kulp kz. 155

Hadimli k., Kulp kz. 106

Halıkışlak k., Digor n. 40

Halılağa m. , Erzincan 15

Halis k., Nahcivan 115

Hamail Baba Haton, Ermeni zâbiti 121

Hamamlı k., Nahcivan 142, 173

Hamas, Ermeni çetebaşı 175

Hamasi k., Namervan kz. 7

Hamoğlu k., Göle kz. 25

Hamparsum, Ermeni çetebaşı 175

Hamtorof, Ermeni general 134

Hamurkesen k., Kulp kz. 107

Hamurlu k., Eleşgird kz. 7

Hamzalı k., Nahcivan 88, 93

Han k., Olur kz. 17
Hancı k., Van 16
Handepesi k., Erzincan 5
Hanımkom k., Oltu kz. 23, 57
Hanik k., Hınıs kz. 5, 166
Har k., Kağızman kz. 110
Harabe k., Kulp kz. 105, 107
Harabealtunbulak k., Göle kz. 36
Haramivartan n., Kars 60, 61
Hariciye Vekaleti 101
Hart n., Bayburd kz. 176
Hasan Ağa, Mehmed Hasan oğlu,
Taşnik karyesi ağalarından 145
Hasan, Cavlak karyesi muhtarı 47
Hasanbasri k., Erzurum 10
Hasanbey mahallesi, Tercan kz. 13
Hasançavuş k., Zaruşad kz. 99
Hasanefendi k., Erzincan 11, 14
Hasankal'a, Erzurum 5, 6, 7, 11, 12, 14,
15
Hasankendi k., Digor n. 40
Hasköy k., Kiğı kz. 159
Haşhaş k., Erzincan 5
Hatemoğlu k., Göle kz. 34, 35
Haviş k., Nahcivan 94
Haydarkom k., Pasin kz. 8, 10, 12
Haydos k., Oltu kz. 58
Hayırbeyli k., Kulp kz. 105
Hayik-i süflâ k., Bayburt kz. 162
Ha[m]zikan k., Eleşgirt 6
Hegbesor k., Kosor n. 53
Hekebad bkz. Yekbad
Heyran k., Hınıs kz. 165
Hıgnı k., Bayburd kz. 7, 12
Hilevan k., Tercan kz. 13
Hınıs kz., Erzurum 4, 5, 7, 10, 13, 165,
166, 167
Hızırlı k., Nahcivan 124

Himisker [Himiskâr] k., Göle kz. 35
Hins k., Pasinler kz. 154, 163
Hisar k., Kulp kz. 105
Horan k., Erzincan 10
Horasan k., Pasin kz. 13
Horhor k., Nahcivan 95
Hortun k., Digor n. 40
Hospirik k., Tortum kz. 162
Hukam k., Oltu kz. 7
Hurbadık k., Nahcivan 95
Hurdis k., Nahcivan 95
Hükûmet-i Osmâniyye 110, 111
Hükümdar k., Tebriz 14
Hüsameddin Bey, Yüzbaşı, İrtibât
Hey'eti Re'îsi 143
Hüseyin Bayralof, Başkendli Ermeni
kumandan 120
Hüseyin Subhi, Otuz Dördüncü Alay
Kumandanı, kaim-i makam 128
Hüseyin, Ağyar karyesi muhtarı 47, 48
Hüseyinkend [Hasankend] k., Kulp kz.
107

Iğdır 43, 108, 109, 110, 113, 114, 116,
126

Iğdır k., Sarıkamış kz. 31, 33

Iğdır k., Revan 10

Ilıca k., Erzurum 158

Ilıcık k., Kars 27

İbadullah k., Nahcivan 78, 80, 92

İbrahim, Bozat karyesi muhtarı 51

İğdasor k., Hınıs kz. 157

İğdeli k., Erzurum 23, 27

[İ]ğnaki k., Oltu kz. 23, 27

İğnezor k., Zaruşad kz. 98

İl Ocağı, Nahcivan'da Müslümân
komitesi 170
İlbeyi k., Tercan kz. 14
İlecik k., Pasin kz. 11
İlmezlü k., Nahcivan 171, 172, 173
İmera k., Gümüşhane 162
İnce k., Kulp kz. 106
İncedere k., Şüregel 21
İncesu k., Zaruşad kz. 100
İncilipınar k., Zaruşad kz. 98
İngiliz(ler) 38, 110, 111, 113, 115, 116,
125
— hükûmeti 114
— zâbitânı 114
İran 7, 123, 124
— hükûmeti 29
— sefiri 29
İrgemansur [Ergemansur] k., Aşkale kz.
19
İslâm—(lar) 36, 102, 111, 117, 118, 119,
121, 123, 141, 142
— ahâlî 20, 150
— kadınları 18
— köyleri 34, 127, 147, 148, 149,
173
İslâmiyet 141
İsmail, Ağpınar karyesi muhtarı 44
İsmail, Yukarıkotanlı karyesi muhtarı
50
İssisu k., Nahcivan 95
İstapan Semrin, Malakan Değirmenci,
Kars'ın Belenköy ahalisinden 41
İstepan, Ermeni çetebaşı 175
İznus k., Oltu kz. 23

Kaban k., Olur kz. 17, 58
Kabakom k., Digor n. 40
Kabanlı k., Nahcivan 95

Kabarık k., Erzurum 5
Kabut k., Nahcivan 94
Kacır k., Bayburd 10
Kacık k., Olur kz. 17
Kaçar k., Nahcivan 124
Kadana m., Erzurum 5, 6, 7, 12, 15, 161
Kadızzade k., Bayburd kz. 7, 10
Kafkas 115, 116, 117, 118, 119, 123, 124,
125, 126, 127
— Kolordu Kumandanlığı 140
— manatı 130
Kafkasya Hükümeti 38
Kağın k., Kulp kz. 106
Kağızman, 5, 6, 15, 33, 110, 116, 125,
147, 171
— deresi 116
Kal'a k., Bayezid 6
Kal'a k., Kemah kz. 8, 13
Kal'acık k., Zaruşad kz. 98
Kal'acık, Hınıs kz. 165
Kal'adibi, Eleşgird 8
Kal'adibi, Nağcivan, İran 7
Kal'adibi, Revan 11
Kalaça k., Kulp kz. 105
Kalayer k., Nahcivan 95
Kalekale k. bkz. Karakale
Kalost, Ermeni çete mensubu 47
Kamerli, Nahcivan 117, 121, 123
Kamhis k., Oltu kz. 23
Kamışlı k., Kulp kz. 106
Kamil, Alisofu karyesi muhtarı 46
Kamis k., Olur kz. 17, 58
Kan k., Pasinler kz. 157, 163
Kanber k., Pasinler kz. 154
Kanireş k., Van 5
Karaarz k., Erzurum 159
Karabağ 102

Karabağ k., Digor n. 39
Karabet Efendi, Bayezidli, Kağızman
Naça Beyi, Ermeni kumandan 110, 115
Karabıyık k., Aşkale kz. 19
Karabulak [Kırkbulak] k., Kulp kz. 106
Karaburc k., Nahcivan 77, 91
Karacaören k., Kulp kz. 107
Karaçayır k., Sarıkamış kz. 31, 45
Karaçoban k., Hınıs kz. 166
Karaçorum k., Kelkit kz. 9
Karagola k., Erivan 145
Karagöbek k., Pasinler kz. 155
Karagüney-i süflâ k., Digor n. 40
Karagüney-i ulya k., Digor n. 40
Karahamza k., Sarıkamış kz. 31, 32, 49
Karahamza n., Sarıkamış kz. 42
Karahana k., Erzincan 15
Karahana, Şüregel 21
Karahasan k., Aşkale kz. 19
Karahasanlı k., Nahcivan 83, 92
Karahisar k., Kulp kz. 107
Karahisarlı k., Nahcivan 142, 173
Karaisa k., Nahcivan 171
Karakal'a k., Zaruşad kz. 98, 99
Karakale k., Digor n. 40
Karakaya k., Nahcivan 95
Karakışlak k., Bayezid kz. 103
Karakilise k., Erzurum 8, 13, 14 15, 139, 142
Karakilise k., Şüregel 21
Karakilis, Azerbaycan 147, 148, 149
Karakin, Ermeni çetebaşı 175
Karakoyunlu k., Bayezid kz. 111, 124, 126, 106
Karakulak n., Tercan kz. 168
Karamehmed k., Şüregel kz. 21
Karapınar k., Haramivartan n. 60

Karasakal m., Bayburd kz. 6, 162
Karasu, Kars 103
Karataş k., Erzincan 16
Karataş k., Hınıs 165, 166
Karataş k., Kulp kz. 105, 166
Karataş k., Şüregel kz. 21
Karataş k., Göl k. 36
Karatehle k., Nahcivan 172
Karatepe k., Nahcivan 172
Karaorgan k., Zaruşad kz. 99
Karavenk k., Nahcivan 95
Karayazı k., Nahcivan 172
Karhun k., Nahcivan 66, 90
Karibof, Ermeni general 134
Karkanof, Kars valisi 32, 99
Karmirik k., Yusufeli kz. 163
Karnayenmez bkz. Karnakaz
Karnakaz [Karnagas] k., Sarıkamış kz. 31, 33
Karnik k., Eleşkird 13
Kars 6, 10, 20, 29, 30, 32, 37, 38, 41, 43, 46, 49, 50, 110, 116, 135, 145, 147, 152, 153, 177
— Mevki'-i Müstahkem Karargâhı 31
— Mevki'-i Müstahkem Kumandanlığı 24, 30, 34, 36, 176
— vilâyeti 98
Katırlı k., Kulp kz. 106
Katieris k., Erzurum 162
Katris k., Oltu kz. 55
Kavak mahallesi, Erzurum 7, 8, 10, 158, 159
Kavaklı [k] k., Tercan kz. 9
Kavşuk k., Nahcivan 95
Kayabaşı k., Hınıs kz. 7
Kayaharabesi k., Kulp kz. 107
Kayakışlak k., Kulp kz. 107

Kayalı k., Nahcivan 94
Kayapa k., Erzurum 11
Kaysırı k., Nahcivan 94
Kazancı k., Hınıs kz. 165, 166
Kazancı k., Revan 10
Kazıhan [Gazihan] k., Olur kz. 17, 57
Kâzım Karabekir 20
Kebekvir [Göbekveren] k., Erzurum 8
Keçebörk [Küçük Perkit] k., Zaruşad kz. 99
Keçelan k., 166
Keçeyor k., Zaruşad 21
Kekeker, On Birinci Kızılordu Kumandanı 142, 149
Keldüz k., Nahcivan 95
Kelekli k., Kulp kz. 107
Keleşot k., Olur kz. 17, 58
Kelevürt k., Hınıs kz. 154
Kelkit kz. 6, 9, 11, 13, 16
Kelpekor k., Göle kz. 17, 53
Kemah kz. 8, 13
Kemerköy [Kemahköy] k., Zaruşad kz. 98
Kendidas k., Nahcivan 94
Kenzehler [Kenzekler] k., Kulp kz. 106
Kepenek k., Pasin kz. 15
Kepenek k., Şüregel kz. 21
Kepenekçi k., Nahcivan 172, 173
Kercankos k., Erzurum 155
Kerdah k., Erzincan 14
Kerimbeyli k., Nahcivan 88, 93
Kerimbeyli k., Iğdır kz. 120, 122
Kerkilik k., Oltu kz. 53
Kernibasara k., Nahcivan 123
Kesko k., Digor n. 39
Kesmane [Kesmanlı] k., Oltu kz. 58
Kespenkeçi k., Nahcivan 142
Kevahor k., Pasinler kz. 155, 157

Kılıççı k., Kelkit kz. 11
Kındığı k., Hasankal'a kz. 12
Kıraç k., Zaruşad kz. 99
Kırkbulak k., Kulp kz. 105
Kırkpınar k., Sarıkamış kz. 48
Kısanta k., Bayburt kz. 162
Kışla[k]abbas k., Nahcivan 79, 80, 92
Kızık [Kara] kilise k., Zaruşad kz. 99
Kızık [Kara] pınar k., Zaruşad kz. 98
Kızılçakçak k., Kars 60, 134, 135, 138, 139
Kızılharabe k., Nahcivan 116
Kızılkal'a k., Ovacık kz. 14
Kızılkal'a k., Pasinler kz. 7, 15
Kızılkilise k., Erzurum 8
Kızılkilise k., Göle kz. 36
Kızılkilise k., Nahcivan 171, 173
Kızılkilise k., Pasinler kz. 155
Kızılkilise k., Zaruşad kz. 21, 98
Kızıl kule k., Erivan 144
Kızıl kule [Kızılkelefe] k., Iğdır kz. 107
Kızılmağara k., Digor n. 39
Kızıllan k., Hınıs kz. 166
Kızılordu 142, 173
Kızılvenk k., Erzurum 153
Kiçili k., Zaruşad kz. 98
Kiği, Erzurum 11
Kihtik k., Erzurum 162
Kilisederesi k., Hınıs kz. 166
Kindere k., Nahcivan 95
Kinkar [Kirinkar] k., Hasankal'a kz. 7
Kirempe k., Kulp kz. 105
Kirkor, Ermeni çete mensubu 45, 48, 175
Kirman k., Ardahan kz. 15
Kirzi-yi süflâ k., Bayburt kz. 162
Kirzi-yi ulya k., Bayburt kz. 162

Kitan k., Digor n. 39
Kivank k., Oltu kz. 22
Kiziroğlu k., Zaruşad kz. 99
Koçköy k., Zaruşad kz. 99
Koğans k., Tortum kz. 6
Koğas, Ebrehanlı, Ermeni yüzbaşı 122
Kolonis bkz. Kukunus
Kom k., Tercan kz. 13
Kopan k., Bayburd kz. 5
Kor nehri, Nahcivan 172
Korculu k., Nahcivan 86, 87, 93
Korevenk k., Göle kz. 36
Kormaslı k., Nahcivan 92
Korti k., Erzurum kz. 9
Kortu k., Hınıs kz. 166
Kosor n., Oltu kz. 17, 22, 23, 27, 53
Kosti, Ermenilerle birlikte Müslüman-
lara mezâlim yapan Rum 175
Koşakilise k., Nahcivan 173
Kot [Kod] k., Oltu kz. 23, 27
Kotaklı [Kotanlı] k., Sarıkamış kz. 17, 31
Kotik k., Oltu kz.
Kotuhvenk k., Nahcivan 95
Kozlu k., Hınıs kz. 166
Kömürlü k., Nahcivan 94, 96
Könk k., Pasinler kz. 157
Köprübaşı k., Oltu kz. 12, 17, 57
Köprübaşı k., Tekman kz. 7
Kösan k., Hınıs kz. 165
Köseahmed k., Pasinler kz. 157
Kösecan k., Nahcivan 69, 90
Köseli k., Nahcivan 172, 173
Köseyan Hamazasb, Ermeni çete
mensubu 49
Köş k., Nahcivan 94
Köşk k., Olur kz. 17, 53, 154
Kötek k., Pasin kz. 9

Kukunus k., Bayburd kz. 6, 7
Kuloğlu k., Erzurum 4
Kulp kz., Bayezid 105, 106, 107, 125
Kumbulak k., Kulp kz. 107
Kurbankesen k., Nahcivan 94
Kurdu k., Tercan kz. 13
Kurnuç k., Erzurum 155
Kurtuzu k., Hınıs kz. 5, 15
Kuruağaç k., Kulp kz. 106
Kurufak k., Tebriz 13
Kuruman k., Tekman kz. 13
Kuyucuk k., Iğdır kz. 107
Kuzgunlu k., Zaruşad kz. 99
Kuzukom k., Olur kz. 17, 57
Kuzulca k., Nahcivan 96
Küçükçatak k., Zaruşad kz. 98
Küçükkımlı, Arpaçay kz. 21
Küçükkızıltaş, Arpaçay kz. 21
Külek köyü, Nahcivan 126
Künbet k., Kağızman kz. 5
Künbet k., Zaruşad kz. 98
Künrevi k., Hınıs kz. 166, 167
Kürdler 114
Kürdköyü k., Zaruşad kz. 99
Kürdü k., Zaruşad kz. 99
Kürkçü k., Sarıkamış kz. 18, 55, 56
Kürt k., Nahcivan 78, 91
Kürt Arşak, Ermeni çeteci 32
Kürtcülü [Gürcülü] k., Nahcivan 74, 75
Kürtkaçak k., Tercan kz. 7

Lalavargens k., Göle kz. 36
Lavustan k., Göle kz. 17, 53
Lebibî bkz. Leblebi 22
Leb[le]bi k., Olur kz. 17, 22, 27
Leştas, Nahcivan 81

Leylek k., Eleşgird kz. 7
Leylikaçan k., Nahcivan 94
Libi bkz. Leblebi k.
Lisbik [Lisbek], Olur kz. 17
Livan Ağa, Develili, Ermeni
kuvvetlerinin başında bulunan 122
Lori k., Nahcivan 173
Lusnuk k., Bayburt kz. 162

Magazpert [Magazbert] k., Digor n. 39
Mağaracık k., Şüregel kz. 21
Mahmud k., Nahcivan 63, 90
Mahocuk [Maksutcuk] k., Zaruşad kz.
98
Makda k., Nahcivan 83, 84, 93
Malakan 37, 41
Mamahatun ks., Erzurum 8, 10, 168
Mamaş k., Zaruşad kz. 98
Mans n., Erzurum 168
Mardiros, Ermeni kumandan 117
Mardiros, Rum Pavli'nin oğlu,
Ermenilerle birlikte Müslümanlara
mezâlim yapan 175
Markar, Keşiş oğlu, Ermeni çete reisi
43, 44
Masat k., Bayburt kz. 14
Masrup, Ermeni çetebaşı 175
Mazgirt, Oltu kz. 5
Mazmanof, Ermeni kumandan 22, 25,
27, 30, 36, 54, 55, 56
Mefancak [Mevancak] k., Nahcivan 63,
67
Mefanlı k., Nahcivan 85, 93
Mehdîefendi mahallesi, Erzurum 8
Mehenk k., Olur kz. 17, 58
Mehmed Bey, Ado Bey-zâde, Kosor
eşrâfından 28

Mehmed Derviş, Bardız nâhiye müdürü
56
Mehmed Efendi, Haramivartan nahiyesi
müdürü 60
Mehmed Ragıb, Şehbender 173
Mehmed, Karahamza karyesi muhtarı
49
Mehmedağa k., Şüregel kz. 21
Mehmedsabur k., Nahcivan 67, 90
Melekköyü k., Zaruşad kz. 99
Menbedir k., Olur kz. 17
Mendivan k., Hasankal'a kz. 5, 6, 14
Merdenik, Kars 30, 35, 36
Meredüz k., Nahcivan 94
Mescid k., Karakilise kz. 13
Mescidli [Mescitlik] k., Pasin kz. 7, 16,
158, 161
Mescidli k., Zaruşad kz. 21, 99
Mevancak Mihrab k., Nahcivan 90
Mevancak Müslim k., Nahcivan 90
Mevki'dere, Erzurum 11
Mevlâekber k., Tebrîz 9
Meydan k., Hınıs kz. 165
Meydancık k., Zaruşad kz. 100
Mıgırdıç, Ermeni çete mensubu 48
Mirhil k., Oltu kz. 23, 33
Mirmanof, Ermeni kumandan 54, 55,
56
Mirseyid k., Hınıs kz. 166
Mirzahan k., Kulp kz. 105
Mirzelik k., Tercan kz. 10
Misak, Ermeni çetebaşı 175
Mitindir [Mitinder] k., Sarıkamış kz. 55,
56
Moganlar k., Nahcivan 172
Molla Ali b. Molla Musa, Kızılçakçak
Karyesi İmamı 135
Mollaeyüb k., Nahcivan 172
Mollamusa k., Şüregel kz. 21, 139

Morad Paşa, Sivaslı Ermeni
kumandanlardan 55, 56, 159
Morad, Ermeni kumandan 114, 125
Moradhan, Oltulu Kör Artin'in oğlu,
Ermeni çete mensubu 54, 99
Morkışlak k., Olur kz. 17
Möküz k., Şüregel kz. 134
Mumcu-yı süflâ m., Erzurum 5
Mumcu-yı ulya m., Erzurum 4, 6, 7, 11,
14
Murad, Hınıslı, Ermeni çete mensubu
46
Muradpaşa m., Erzurum 5, 6
Murgul bkz. Mirhil
Mustafa, Sipkor karyesi muhtarı 44
Muş 12
Muşih k., Oltu kz. 23, 27
— Kışlası 23
Müceldi k., Pasin kz. 6, 12, 158
Müdürge k., Erzurum 157, 158
Mülk k., Erzurum 11, 154, 155, 157
Müslüman(lar) 112, 170
— ahali 142
— karyeleri 140

Nadonis k., Pasin kz. 12
Nağcivan, Bayezid, Tebriz 5, 7, 15
Nahcivan 29, 67, 109, 170, 171
Namervan [Narman], Erzurum 7, 8, 10,
11, 12, 15
Nardiban k., Aşkale kz. 19
Navl [Novlu] k., Nahcivan 95
Nazırvans k., Oltu kz. 23, 27
Necelik Aram, Mezâlim yapan Ermeni
98
Nekabet, Mobrez oğlu, Ermeni zabıt
122

Neş'et Efendi, Erzurum Polis
Müdiriyetinde Mülâzım 4
Nevruzlu k., Nahcivan 123
Niftik k., Hınıs kz. 5
Nihah k., Tortum kz. 11
Nikola manatı 128
Nimetağaközü, Hınıs kz. 166
Nimetullah, Yedikilise karyesi muhtarı
51
Niv k., Bayburt kz. 162
Noraşen k., Nahcivan 62, 89, 90, 170
Nûhiddin Efendi, Kars Milli Şûra azası,
Malta'ya sürgüne gönderilen 100
Nureşin k., Erzurum 159, 162
Nurkah k., Erzincan 14
Nüsünk k., Oltu kz. 55

Odalar k., Tercan kz. 14
Oğdadap k., Oltu kz. 58
Ohannes, Vanlı, Ermeni çete mensubu
48
Okçuoğlu k., Şüregel kz. 21, 99
Oltu 5, 6, 7, 12, 13, 15, 53, 54
— Mutasarrıflığı 17, 53, 56, 59, 177
— sancağı 22
Oluklu k., Sarıkamış kz. 17, 48
Olur kazâsı 17, 53, 57, 59
On Beşinci Kolordu 4
— Kumandanlığı 170
On Birinci Fırka 177
On İkinci Fırka 128
— Kumandanlığı 177
Ordataze k., Nahcivan 68
Ordubad, Nahcivan 170, 171
Ortaköy k., Erzurum 9
Ortaköy k., Hınıs kz. 166
Ortuzu k., Pasinler kz. 157

- Osebof bkz. Osebyan
- Osebyan, Ermeni General 32, 61, 98, 134
- Osman Nuri Bey, Miralay, On İkinci Fırka Kumandanı 144
- Osman, Merdenik ve Havalisi Kumandanı ve Kâ'im-makâm Vekîli 25, 35
- Osmanlı 111, 112, 113, 116
- askeri 113
 - banknotu 130
 - hükûmeti 111, 115, 125, 127
 - ordusu 115, 116, 117, 118, 121, 123, 124, 125, 144
 - pâdişâhı 112, 113
 - taburları 126
- Otuz Dördüncü Alay Kumandanlığı 128
- Ovacık k., Erzurum 5, 9, 14
- Oyuklu k., Hınıs kz. 166
- Örek k., Oltu kz. 57
- Paçaküt [Bacavurd] k., Aşkale'a kz. 6
- Panço, Pavli'nin oğlu, Ermenilerle birlikte Müslümanlara mezâlim yapan Rum, 175
- Parmaksız k., Hınıs kz. 10, 13
- Pasinler kz. Erzurum 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 45, 50, 151, 161
- Paşabey k., Digor n. 40
- Paykis k., Oltu kz. 23
- Pazarcık k., Digor n. 39
- Penaduz k., Pasin kz. 10, 11
- Penek k., Oltu kz. 22, 25, 27, 54, 125
- Peneskirt n., Oltu kz. 59
- Percanis [Percinis] n., Kulp kz. 107
- Perdanus [Pertanus] k., Olur kz. 17, 58
- Pernavud k., Kulp kz. 105
- Persor k., Aşkale kz. 19
- Pertik k., Zaruşad kz. 98
- Pertin k., Aşkale kz. 19
- Pertivan k. bkz. Pertuvan
- Pertos k., Bardız n., Oltu kz. 17, 55
- Pertuvan k., Oltu kz. 17, 23, 57
- Peryam Ağa, Matos Ağa'nın oğlu, Ermeni kumandan 117
- Pilos, Ermeni çete mensubu 54
- Pilümür [Pilomori] k., Kars 30
- Pirli k., Kulp kz. 106
- Pirsah k., Kulp kz. 106
- Pirtuvan [Pertuvan] k., Oltu kz. 27
- Pitrofka k., Kars 32
- Pivik [Pifik] k., Digor n. 40
- Poladköy k., Zaruşad kz. 99
- Porsuhlu k., [Porsuklu] Zaruşad kz. 100
- Posik k., Oltu kz. 55
- Postyan [Busyan] k., Nahcivan 92
- Pozat k., Sarıkamış kz. 51
- Pozbir k., Erivan 145
- Pulur n., Bayburt kz. 176
- Puşke k., Bayburt kz. 7
- Pülürek k., Bayburt kz. 162
- Rahimabad k., Erivan 103
- Rawlinson, Erzurum İngiliz kaymakamı 170
- Razkin k., Tebriz 5
- Reksaman k., Oltu kz. 17
- Revan bkz. Erivan
- Rubin, Azis oğlu, Mezâlim yapan Ermenilerden 117
- Rum(lar) 18, 19, 59, 175, 176
- Rus(lar) 36, 107, 112, 165, 166
- Hükûmeti 124
 - hükûmeti ordusu 116
 - lirası 130
 - Ermeni bolşevikleri 171

Rusya 166, 175
Rüstem, Kudret oğlu, Cemil köyü
Muhtarı 134
Rüşdü, Mirliva, Kars Mevki'-i
Müstahkem Kumandanı 26, 29, 31,
42, 175

Sa'atli k., Nahcivan 171
Sabuncu k., Erivan 144, 145
Saçlık k., Pasin kz. 7
Saderek k., Nahcivan 89, 93
Sakurit k., Oltu kz. 57
Salut k., Kars 33
Sanis k., Tercan kz. 7
Saraclu k., Nahcivan 172
Saral köyleri 149
Sarbanlar k., Nahcivan 103
Sarı Bey Nakizade, Nahcivan havâlîsi
re'îs vekîli 170
Sarıabdâl k., Kulp kz. 107
Sarıkamış 17, 29, 31, 32, 37, 110, 173
— Kazâsı Ka'im-i mâkamlığı 31
— Mevki' Kumandanlığı 42
Sasakorid [Sakurit] k., Olur kz. 17
Savuçbulakköyü bkz. Savukbulak
Savukbulak k., Nahcivan 142, 173
Sazvan k., Nahcivan 171
Seceli k., Şüregel kz. 21
Sehak, Ermeni çetebaşı 175
Semavat k., Haramivartan n. 60
Senak Köprüsü, Nahcivan 171
Serhanlı k., Nahcivan 64, 90
Serhatikof, Ermeni sergerdesi 119
Serkis, Ermeni çetebaşı 175
Seydican k., Zaruşad kz. 99
Sıçanlı k., Kulp kz. 107
Sıçanlı k., Nahcivan 116

Siird 8
Sildiz k., Hınıs kz. 165, 166
Sinek yaylası, Nahcivan 116
Sipkar bkz. Sipkor
Sipkor k., Sarıkamış kz. 31, 33, 36, 44
Siptoros k., Bayburt kz. 162
Siraclı k., Nahcivan 88, 93
Siron [Dero], Ermeni kumandan 116
Sitavuk k., Pasinler kz. 152, 154, 155,
160
Sivas 170
Sivasmahalle, Hasankal'a kz. 7
Sivgelik k., Kiğı kz. 159
Siyakut k., Nahcivan 67, 68, 90
Soğanlı k., Nahcivan 171
Soğukçermik k., Pasinler kz. 157
Soğun k., Oltu kz. 27
Sohi k., Aşkal'a kz. 6, 15
Sorhunlu [Sorkunlu] k., Digor n. 39
Söğüdlü k., Şüregel kz. 21, 99
Sökü k., Kulp kz. 106
Söylemez k., Tekman 9, 11, 12
Söylemez Muammer kömü, Hınıs kz.
166, 167
Söylemez n., Hınıs kz. 166, 167
Subabaşı k., Karakilise kz. 15
Subatan k., Kars 146
Sultan Murad-ı Râbi' 168
Sultaniye k., Erzincan 14
Surluca k., Şüregel kz. 21
Susuz k., Kars 6, 10
Susuz k., Tekman kz. 15
Susuz k., Zaruşad kz. 100
Sübhanazad k., Sarıkamış kz. 31, 45
Sürmeli k., Kulp kz. 106
Sürmeli, Nahcivan 124
Süvari Fırkası K. 177

Şaban k., Digor n. 40
Şaban m. , Van 6
Şabo, Hınıslı, Ermeni çete mensubu 47
Şahadlı k., Nahcivan 173
Şahnalar k., Şüregel 21, 139
Şahtahtı, Nahcivan 170
Şakotof, Miralay, Mezalim yapan
Ermeni kumandan 98
Şam mahallesi, Van 11
Şami k., Kulp kz. 105
Şamkas [Şamhas] k., Oltu kz. 23, 27
Şark Cebhesi Kumandanlığı 3, 26, 29,
53, 97, 109, 128, 144, 147, 148, 151,
165, 168, 175
Şark Cebhesi mıntıkası 177
Şatak k., Namervan kz. 11
Şekerli k., Namervan kz. 7
Şelom k., Oltu kz. 17
Şerif, Kosor Nahiyesi Müdürü 54
Şeril mıntıkası, Nahcivan 89
Şerur, Nahcivan 170
Şesnehan k., Şüregel kz. 21
Şeyhköy k., Pasinler kz. 152, 157, 158
Şeyhler m., Erzurum 15
Şeyhpir k., Hınıs kz. 166
Şıracı k., Nahcivan 124
Şingah k., Bayburd kz. 8, 9, 10, 11, 14,
16
Şipek k., Tortum kz. 162
Şokaf, Ermeni çete mensubu 99
Şorlu k., Nahcivan 171
Şovard k., Kulp kz. 105
Şulavird k., Nahcivan 172, 173
Şulludemirci k., Erivan 102, 103
Şullumihmandar k., Erivan 102, 103
Şürkend k., Erivan kz. 103
Şuşar k., Tekman 7
Şuşar kz., Erzurum 9

Şuşar, Hınıs kz. 165
Şüregel kz., Kars 20, 177

Tafta k., Pasinler kz. 154
Tahar k., Eleşgird kz. 9
Taht k., Oltu kz. 23, 27
Tapu k., Hınıs kz. 166
Tarab k., Nahcivan 94
Tarhana k., Digor n. 39
Taşburun, Nahcivan civarı 111, 113,
115, 117
Taşkesen k., Bayezid 9
Taşlıca k., Kulp kz. 107
Taşmescid m., Erzurum 14, 15
Taşmescid m., Pasin kz. 8, 158
Taşnak(lar) 20, 103, 113, 150
Taşnik k., Kars 145
Tavuskün k., Kulp kz. 106
Tayadin k. bkz. Diyadin
Tayarkomi k., Hınıs kz. 165, 166
Taze k., Nahcivan 76, 82, 91, 92
Tazekend k., Nahcivan 90
Tazekerimbeyli k., Nahcivan 89, 93
Tebriz 5, 9, 13, 14, 15
Tecerek k., Oltu kz. 17, 23, 27, 57
Tekalti k., Kulp kz. 105
Tekederesi k., Erzurum 166
Tekman, Erzurum 7, 8, 9, 11, 12, 13, 15,
165
Tekneli k., Kars 10
Tencar k., Şüregel kz. 21
Tepecik k., Zaruşad kz. 99
Tepeköy, Zaruşad kz. 21, 99
Tepeköy k., Erzurum 159
Tercan, Erzurum 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13,
14, 47, 159, 168
Terekuti k., Pasinler kz. 157

Teresiz [Dereilyas] mintıkası, Nahcivan
96

Terkini k., Erzurum 159

Terpenk k., Oltu kz. 55

Tiblik k., Digor n. 40

Tiflis 141, 142, 147, 148

Tilek [Telek] k., Zaruşad kz. 99

Tirlik k., Erivan 145

Tivnik k., Pasinler kz. 157, 160

Tizgi k., Hasankal'a kz. 15

Tomuzyiyen köyü, Erivan 102

Topalçavuş k., Aşkal'a kz. 6, 19

Topcu Yirminci Alay 177

Topcuoğlu mahallesi, Erzurum 158

Topçaş k. bkz. Toptaş 17

Toptaş k., Göle kz. 17, 25, 33, 53

Tornis Minas, Ermeni çete mensubu
46, 50

Tortum 5, 6, 11, 14, 15

Tosik k., Erzurum 160, 162

Trabzon 9, 10, 177

Tufanç k., Pasinler kz. 155, 163

Tumlacık k., Bayburd kz. 4

Tumla-i süflâ k., Bayburt kz. 162

Turan, Kayu oğlu, Karnagaz Muhtarı 43

Tutak k., Erzurum 9

Tuzcu k., Pasinler kz. 156, 159

Tuzcuzade k., Bayburd kz. 12

Tuzluca, Sarıkamış kz. 49

Türab k., Nahcivan 94

Türk(ler) 141

Türkiye 54, 115

— Büyük Millet Meclisi 125

Türkmen[elşen] k., Digor n. 39

Türksöğütlüsü k., Digor n. 39

Tüysüz, Tercan kz. 6, 15

Uğruca n., Kulp kz. 105

Uluhanlı, Bayezid kz. 120

Üçüncü Fırka 177

Üderis k., Olur kz. 17

Ümidim k., Pasinler kz. 153, 155

Ümmürzakışlak k., Nahcivan 94

Vağan k., Bayburd kz. 11

Vağaver k., Oltu kz. 23, 27

Vağavir bkz. Vağaver

Van 5, 6, 11, 16, 163, 177

— Alayı 115

Vaneze k., Zaruşad kz. 99

Vaniskipolik, Nahcivan 114, 125

Vaniskipoto bkz. Vaniskipolik

Vank k., Oltu kz. 55

Varonsofka, Nahcivan 171

Vartanlı k., Şüregel kz. 21

Vartanut k., Oltu kz. 17, 18, 55, 56

Vartan[ot] k. bkz. Vartanut

Vaskirt, Erzincan 6, 12, 13

Vaso, Celâl oğlu, Ermeni çete reisi 142,
173

Vatgör k., Oltu kz. 17, 80

Vayhı [Vayhır] k., Nahcivan 80, 92

Veliahmed [Benliahmed] k., Kars 50

Velibaba k., Pasin kz. 15

Veysi Efendi m., Erzurum 160

Veyskom k., Digor n. 39

Vimnik k., Tortum kz. 162

Virinkiğ k., Tortum kz. 162

Virintab k., Namervan kz. 8

Virşan k., Sarıkamış kz. 17

Yağan k., Pasin kz. 15
Yağcı k., Nahcivan 87, 93
Yağlı k., Kulp kz. 107
Yağmurcuk, Erzurum 12
Yalnız [Yalnız ağaç] k., Nahcivan 80, 92
Yalnız ağaç bkz. Yalnız
Yalnızbağ, Erzincan 12, 14
Yanaza k., Kelkit kz. 6
Yani, Ermenilerle birlikte
Müslümanlara mezalim yapan Rum
175
Yarımca k., Pasinler kz. 156
Yarma mıntıkası, Nahcivan 126
Yatmatidi Yanko, Ermenilerle birlikte
Müslümanlara mezâlim yapan Rum
175
Yavi n., Tercan kz. 168
Yavigdat k., Oltu kz. 17
Yedibasat k., Nahcivan civarı 123
Yedikilise k., Sarıkamış kz. 51
Yeğenağa m., Erzurum 7
Yekbad k., Pasinler kz. 44, 50
Yengice k., Nahcivan 70, 71, 91
Yenicami, Erzincan 12
Yenice k., Nahcivan 170
Yenicuma, Erzincan 13
Yeniköy k., Aşkale kz. 19
Yenimahalle, Erzincan 10
Yezidi(ler) 108, 111, 116, 125
Yılkıhsı k., Oltu kz. 17
Yiğit, Ermeni çetebaşı 175
Yirmi Dokuzuncu Fırka Ahz-ı Asker
Kalemi 177
Yolnuzağaç, Nahcivan 81
Yoncalık, Hasankal'a kz. 11, 12, 14, 15
Yorulan k., Revan 10
Yukarı m. , Bayezid 12

Yukarı ağdaş [Yukarı aktaş] k., Kulp kz.
105
Yukarıakkent k., Nahcivan 95
Yukarıbahtılı k., Erivan 102
Yukarıdanzek k., Nahcivan 88, 93
Yukarıkızılköy k., Oltu kz. 17, 57
Yukarıkotanlı k., Sarıkamış kz. 32, 50
Yukarıpenskird k., Oltu kz. 17, 57
Yukarışingavat [Yukarıcincavat] k., Kulp
kz. 106
Yunus, Karahamza Nahiye Müdürü 51
Yüzviran k., Pasinler kz. 45

Zadeğrek k., Oltu kz. 23, 27
Zağgi k., Pasinler kz. 155
Zağik [Zağzik], Erzincan 8
Zahid mahallesi, Bayburd kz., 4, 13
Zaim [Zakim] k., Zaruşad kz. 100
Zakim k., Oltu kz. 55
Zaruşad kz., Kars 20, 21, 97, 98, 100
Zekyos, Ermeni çetebaşı 175
Zengibasat k., Bayezid kz. 102, 103,
104, 118, 123
Zerdenis k., Oltu kz. 163
Zeydan k., Bitlis 8
Zeydencabacumah k., Nahcivan 95
Zeyrek k., Nahcivan 95
Zeytun k., Kars 30
Zeyve k., Nahcivan 65, 90
Zivart [Zuvart] k., Oltu kz. 22
Ziya, Oltu Mutasarrıfı 18
Zoğnu k., Tekman kz. 165
Zuhrab k., Zaruşad kz. 98, 100
Zuvart k., Oltu kz. 27
Zülfikar k., Nahcivan 124

II. BÖLÜM

BELGELERİN FOTOKOPİLERİ

سورة نساء

ضابطہ طیفی و طیفی

٤٦

[illegible]

۱	جفت	جده	اروم	۰	مرکب	۱۰۰	۱۰۰
۲	جواد	جده	اروم	۰	سوزن	۱۰۰	۱۰۰
۳	مراویه	شده	اروم	۰	آب پاش	۱۰۰	۱۰۰
۴	لطف	عده	بیشتر	۰	طرح	۱۰۰	۱۰۰
۵	شرف	حاج	اروم	۰	زاهد	۱۰۰	۱۰۰
۶	ارید	عده	اروم	۰	خود	۱۰۰	۱۰۰
۷	صه	مس	اروم	۰	کرم	۱۰۰	۱۰۰
۸	حال	جده	اروم	۰	از	۱۰۰	۱۰۰
۹	عده	باید	اروم	۰	فر	۱۰۰	۱۰۰
۱۰	بیشتر	ارید	باز	۰	عده	۱۰۰	۱۰۰
۱۱	مس	معد	فر	۰	کرم	۱۰۰	۱۰۰
۱۲	شده	کاد	اروم	۰	پاش	۱۰۰	۱۰۰
۱۳	سببه	پرف	اروم	۰	خاک	۱۰۰	۱۰۰
۱۴	خوب	بیم	اروم	۰	خاک	۱۰۰	۱۰۰
۱۵	دیده	بزرگ	اروم	۰	سوزن	۱۰۰	۱۰۰
۱۶	فهم	مس	اروم	۰	بچه	۱۰۰	۱۰۰
۱۷	خوب	دیده	بزرگ	۰	از	۱۰۰	۱۰۰
۱۸	صه	بیم	اروم	۰	از	۱۰۰	۱۰۰
۱۹	مس	عده	وان	۰	قادر	۱۰۰	۱۰۰
۲۰	جده	مس	اروم	۰	باز	۱۰۰	۱۰۰
۲۱	جده	مس	اروم	۰	از	۱۰۰	۱۰۰
۲۲	جده	مس	اروم	۰	از	۱۰۰	۱۰۰
۲۳	جده	مس	اروم	۰	از	۱۰۰	۱۰۰
۲۴	جده	مس	اروم	۰	از	۱۰۰	۱۰۰
۲۵	جده	مس	اروم	۰	از	۱۰۰	۱۰۰
۲۶	جده	مس	اروم	۰	از	۱۰۰	۱۰۰
۲۷	جده	مس	اروم	۰	از	۱۰۰	۱۰۰

ردیف	تاریخ	موضوع	محل	ملاحظات
۴۸	۱۳۴۸	فایده	م	۴۸
۴۹	۱۳۴۸	فایده	م	۴۹
۵۰	۱۳۴۸	فایده	م	۵۰
۵۱	۱۳۴۸	فایده	م	۵۱
۵۲	۱۳۴۸	فایده	م	۵۲
۵۳	۱۳۴۸	فایده	م	۵۳
۵۴	۱۳۴۸	فایده	م	۵۴
۵۵	۱۳۴۸	فایده	م	۵۵
۵۶	۱۳۴۸	فایده	م	۵۶
۵۷	۱۳۴۸	فایده	م	۵۷
۵۸	۱۳۴۸	فایده	م	۵۸
۵۹	۱۳۴۸	فایده	م	۵۹
۶۰	۱۳۴۸	فایده	م	۶۰
۶۱	۱۳۴۸	فایده	م	۶۱
۶۲	۱۳۴۸	فایده	م	۶۲
۶۳	۱۳۴۸	فایده	م	۶۳
۶۴	۱۳۴۸	فایده	م	۶۴
۶۵	۱۳۴۸	فایده	م	۶۵
۶۶	۱۳۴۸	فایده	م	۶۶
۶۷	۱۳۴۸	فایده	م	۶۷
۶۸	۱۳۴۸	فایده	م	۶۸
۶۹	۱۳۴۸	فایده	م	۶۹
۷۰	۱۳۴۸	فایده	م	۷۰
۷۱	۱۳۴۸	فایده	م	۷۱
۷۲	۱۳۴۸	فایده	م	۷۲
۷۳	۱۳۴۸	فایده	م	۷۳
۷۴	۱۳۴۸	فایده	م	۷۴
۷۵	۱۳۴۸	فایده	م	۷۵
۷۶	۱۳۴۸	فایده	م	۷۶
۷۷	۱۳۴۸	فایده	م	۷۷
۷۸	۱۳۴۸	فایده	م	۷۸
۷۹	۱۳۴۸	فایده	م	۷۹
۸۰	۱۳۴۸	فایده	م	۸۰
۸۱	۱۳۴۸	فایده	م	۸۱
۸۲	۱۳۴۸	فایده	م	۸۲
۸۳	۱۳۴۸	فایده	م	۸۳
۸۴	۱۳۴۸	فایده	م	۸۴
۸۵	۱۳۴۸	فایده	م	۸۵
۸۶	۱۳۴۸	فایده	م	۸۶
۸۷	۱۳۴۸	فایده	م	۸۷
۸۸	۱۳۴۸	فایده	م	۸۸
۸۹	۱۳۴۸	فایده	م	۸۹
۹۰	۱۳۴۸	فایده	م	۹۰
۹۱	۱۳۴۸	فایده	م	۹۱
۹۲	۱۳۴۸	فایده	م	۹۲
۹۳	۱۳۴۸	فایده	م	۹۳
۹۴	۱۳۴۸	فایده	م	۹۴
۹۵	۱۳۴۸	فایده	م	۹۵
۹۶	۱۳۴۸	فایده	م	۹۶
۹۷	۱۳۴۸	فایده	م	۹۷
۹۸	۱۳۴۸	فایده	م	۹۸
۹۹	۱۳۴۸	فایده	م	۹۹
۱۰۰	۱۳۴۸	فایده	م	۱۰۰

ردیف	نام	نام	نام	نام	نام	نام	نام
۱۱۳	حقیق	مطهر	افخم	بیک	محمد کیم	۱۳۹۹	۱۳۹۹
۱۱۴	جاک	ده دود			حقیق	۱۳۹۹	۱۳۹۹
۱۱۵	بازید	مدرالوقبه		بابور	دورج	۱۳۹۹	۱۳۹۹
۱۱۶	سکینه	شکر		بیک	خودر	۱۳۹۹	۱۳۹۹
۱۱۷	شکر	شکر		بابور	ورثه	۱۳۹۹	۱۳۹۹
۱۱۸	شکر	شکر		بابور	کون و شکر	۱۳۹۹	۱۳۹۹
۱۱۹	محمد	محمد		بابور	بابور	۱۳۹۹	۱۳۹۹
۱۲۰	محمد	محمد		بابور	بابور	۱۳۹۹	۱۳۹۹
۱۲۱	محمد	محمد		بابور	بابور	۱۳۹۹	۱۳۹۹
۱۲۲	محمد	محمد		بابور	بابور	۱۳۹۹	۱۳۹۹
۱۲۳	محمد	محمد		بابور	بابور	۱۳۹۹	۱۳۹۹
۱۲۴	محمد	محمد		بابور	بابور	۱۳۹۹	۱۳۹۹
۱۲۵	محمد	محمد		بابور	بابور	۱۳۹۹	۱۳۹۹
۱۲۶	محمد	محمد		بابور	بابور	۱۳۹۹	۱۳۹۹
۱۲۷	محمد	محمد		بابور	بابور	۱۳۹۹	۱۳۹۹
۱۲۸	محمد	محمد		بابور	بابور	۱۳۹۹	۱۳۹۹
۱۲۹	محمد	محمد		بابور	بابور	۱۳۹۹	۱۳۹۹
۱۳۰	محمد	محمد		بابور	بابور	۱۳۹۹	۱۳۹۹
۱۳۱	محمد	محمد		بابور	بابور	۱۳۹۹	۱۳۹۹
۱۳۲	محمد	محمد		بابور	بابور	۱۳۹۹	۱۳۹۹
۱۳۳	محمد	محمد		بابور	بابور	۱۳۹۹	۱۳۹۹
۱۳۴	محمد	محمد		بابور	بابور	۱۳۹۹	۱۳۹۹
۱۳۵	محمد	محمد		بابور	بابور	۱۳۹۹	۱۳۹۹
۱۳۶	محمد	محمد		بابور	بابور	۱۳۹۹	۱۳۹۹
۱۳۷	محمد	محمد		بابور	بابور	۱۳۹۹	۱۳۹۹
۱۳۸	محمد	محمد		بابور	بابور	۱۳۹۹	۱۳۹۹
۱۳۹	محمد	محمد		بابور	بابور	۱۳۹۹	۱۳۹۹
۱۴۰	محمد	محمد		بابور	بابور	۱۳۹۹	۱۳۹۹
۱۴۱	محمد	محمد		بابور	بابور	۱۳۹۹	۱۳۹۹
۱۴۲	محمد	محمد		بابور	بابور	۱۳۹۹	۱۳۹۹
۱۴۳	محمد	محمد		بابور	بابور	۱۳۹۹	۱۳۹۹
۱۴۴	محمد	محمد		بابور	بابور	۱۳۹۹	۱۳۹۹
۱۴۵	محمد	محمد		بابور	بابور	۱۳۹۹	۱۳۹۹
۱۴۶	محمد	محمد		بابور	بابور	۱۳۹۹	۱۳۹۹
۱۴۷	محمد	محمد		بابور	بابور	۱۳۹۹	۱۳۹۹
۱۴۸	محمد	محمد		بابور	بابور	۱۳۹۹	۱۳۹۹
۱۴۹	محمد	محمد		بابور	بابور	۱۳۹۹	۱۳۹۹
۱۵۰	محمد	محمد		بابور	بابور	۱۳۹۹	۱۳۹۹

ردیف	نام خانوادگی	نام کوچک	تاریخ تولد	تاریخ فوت	محل تولد	محل فوت	سبب فوت	توضیحات
۱۴۱	صمد	سلف	۱۳۰۵	۱۳۸۵	مرکزی	مرکزی	عمر	
۱۴۲	فرزاد	اسم	۱۳۰۵	۱۳۸۵	پایدار	پایدار	عمر	
۱۴۳	برالیه	سلف	۱۳۰۵	۱۳۸۵	مرکزی	مرکزی	عمر	
۱۴۴	خامی	نصیه	۱۳۰۵	۱۳۸۵	مرکزی	مرکزی	عمر	
۱۴۵	خلف	طوره	۱۳۰۵	۱۳۸۵	پایدار	پایدار	عمر	
۱۴۶	کیم	هم	۱۳۰۵	۱۳۸۵	پایدار	پایدار	عمر	
۱۴۷	هم	سفا	۱۳۰۵	۱۳۸۵	مرکزی	مرکزی	عمر	
۱۴۸	صید	هم	۱۳۰۵	۱۳۸۵	مرکزی	مرکزی	عمر	
۱۴۹	نیر	هم	۱۳۰۵	۱۳۸۵	مرکزی	مرکزی	عمر	
۱۵۰	بیام	هم	۱۳۰۵	۱۳۸۵	مرکزی	مرکزی	عمر	
۱۵۱	نیر	صید	۱۳۰۵	۱۳۸۵	مرکزی	مرکزی	عمر	
۱۵۲	هم	بیجایی	۱۳۰۵	۱۳۸۵	مرکزی	مرکزی	عمر	
۱۵۳	خامی	هم	۱۳۰۵	۱۳۸۵	مرکزی	مرکزی	عمر	
۱۵۴	ایچ	هم	۱۳۰۵	۱۳۸۵	مرکزی	مرکزی	عمر	
۱۵۵	صمد	سفا	۱۳۰۵	۱۳۸۵	مرکزی	مرکزی	عمر	
۱۵۶	هم	خلف	۱۳۰۵	۱۳۸۵	مرکزی	مرکزی	عمر	
۱۵۷	هم	سلف	۱۳۰۵	۱۳۸۵	مرکزی	مرکزی	عمر	
۱۵۸	هم	عفا	۱۳۰۵	۱۳۸۵	مرکزی	مرکزی	عمر	
۱۵۹	هم	هم	۱۳۰۵	۱۳۸۵	مرکزی	مرکزی	عمر	
۱۶۰	نصیه	هم	۱۳۰۵	۱۳۸۵	مرکزی	مرکزی	عمر	
۱۶۱	عبدالله	هم	۱۳۰۵	۱۳۸۵	مرکزی	مرکزی	عمر	
۱۶۲	هم	ارفع	۱۳۰۵	۱۳۸۵	مرکزی	مرکزی	عمر	
۱۶۳	هم	سلف	۱۳۰۵	۱۳۸۵	مرکزی	مرکزی	عمر	
۱۶۴	هم	ارفع	۱۳۰۵	۱۳۸۵	مرکزی	مرکزی	عمر	
۱۶۵	هم	هم	۱۳۰۵	۱۳۸۵	مرکزی	مرکزی	عمر	
۱۶۶	هم	هم	۱۳۰۵	۱۳۸۵	مرکزی	مرکزی	عمر	
۱۶۷	هم	هم	۱۳۰۵	۱۳۸۵	مرکزی	مرکزی	عمر	
۱۶۸	هم	هم	۱۳۰۵	۱۳۸۵	مرکزی	مرکزی	عمر	
۱۶۹	هم	هم	۱۳۰۵	۱۳۸۵	مرکزی	مرکزی	عمر	

ردیف	عنوان	موضوع	نویسنده	تعداد	حجم
۱۷۶	نوری	ایم	ارغوم	۲۴۶	۲۵۵
۱۷۷	ابن	درویش	خیر	۲۴۵	۲۵۵
۱۷۸	ایبک	مس	ارغوم	۲۴۴	۲۵۵
۱۷۹	نصیب	کبد	بایورد	۲۴۳	۲۵۵
۱۸۰	عبد	مس	—	۲۴۲	۲۵۵
۱۸۱	نقد	مس	—	۲۴۱	۲۵۵
۱۸۲	عبد	طبرستان	—	۲۴۰	۲۵۵
۱۸۳	نقد	مس	—	۲۳۹	۲۵۵
۱۸۴	عبد	مس	—	۲۳۸	۲۵۵
۱۸۵	نقد	مس	—	۲۳۷	۲۵۵
۱۸۶	عبد	مس	—	۲۳۶	۲۵۵
۱۸۷	نقد	مس	—	۲۳۵	۲۵۵
۱۸۸	عبد	مس	—	۲۳۴	۲۵۵
۱۸۹	نقد	مس	—	۲۳۳	۲۵۵
۱۹۰	عبد	مس	—	۲۳۲	۲۵۵
۱۹۱	نقد	مس	—	۲۳۱	۲۵۵
۱۹۲	عبد	مس	—	۲۳۰	۲۵۵
۱۹۳	نقد	مس	—	۲۲۹	۲۵۵
۱۹۴	عبد	مس	—	۲۲۸	۲۵۵
۱۹۵	نقد	مس	—	۲۲۷	۲۵۵
۱۹۶	عبد	مس	—	۲۲۶	۲۵۵
۱۹۷	نقد	مس	—	۲۲۵	۲۵۵
۱۹۸	عبد	مس	—	۲۲۴	۲۵۵
۱۹۹	نقد	مس	—	۲۲۳	۲۵۵
۲۰۰	عبد	مس	—	۲۲۲	۲۵۵

ردیف	عنوان	نوع	موضوع	تاریخ	محل
۱۹۸	حیدر	ارزوم	توزیع	۱۳۰۵	۱۳۰۵
۱۹۹	حیدر	ارزوم	توزیع	۱۳۰۵	۱۳۰۵
۲۰۰	حیدر	ارزوم	توزیع	۱۳۰۶	۱۳۰۶
۲۰۱	حیدر	ارزوم	توزیع	۱۳۰۶	۱۳۰۶
۲۰۲	حیدر	ارزوم	توزیع	۱۳۰۶	۱۳۰۶
۲۰۳	حیدر	ارزوم	توزیع	۱۳۰۶	۱۳۰۶
۲۰۴	حیدر	ارزوم	توزیع	۱۳۰۶	۱۳۰۶
۲۰۵	حیدر	ارزوم	توزیع	۱۳۰۶	۱۳۰۶
۲۰۶	حیدر	ارزوم	توزیع	۱۳۰۶	۱۳۰۶
۲۰۷	حیدر	ارزوم	توزیع	۱۳۰۶	۱۳۰۶
۲۰۸	حیدر	ارزوم	توزیع	۱۳۰۶	۱۳۰۶
۲۰۹	حیدر	ارزوم	توزیع	۱۳۰۶	۱۳۰۶
۲۱۰	حیدر	ارزوم	توزیع	۱۳۰۶	۱۳۰۶
۲۱۱	حیدر	ارزوم	توزیع	۱۳۰۶	۱۳۰۶
۲۱۲	حیدر	ارزوم	توزیع	۱۳۰۶	۱۳۰۶
۲۱۳	حیدر	ارزوم	توزیع	۱۳۰۶	۱۳۰۶
۲۱۴	حیدر	ارزوم	توزیع	۱۳۰۶	۱۳۰۶
۲۱۵	حیدر	ارزوم	توزیع	۱۳۰۶	۱۳۰۶
۲۱۶	حیدر	ارزوم	توزیع	۱۳۰۶	۱۳۰۶
۲۱۷	حیدر	ارزوم	توزیع	۱۳۰۶	۱۳۰۶
۲۱۸	حیدر	ارزوم	توزیع	۱۳۰۶	۱۳۰۶
۲۱۹	حیدر	ارزوم	توزیع	۱۳۰۶	۱۳۰۶
۲۲۰	حیدر	ارزوم	توزیع	۱۳۰۶	۱۳۰۶
۲۲۱	حیدر	ارزوم	توزیع	۱۳۰۶	۱۳۰۶
۲۲۲	حیدر	ارزوم	توزیع	۱۳۰۶	۱۳۰۶
۲۲۳	حیدر	ارزوم	توزیع	۱۳۰۶	۱۳۰۶
۲۲۴	حیدر	ارزوم	توزیع	۱۳۰۶	۱۳۰۶
۲۲۵	حیدر	ارزوم	توزیع	۱۳۰۶	۱۳۰۶
۲۲۶	حیدر	ارزوم	توزیع	۱۳۰۶	۱۳۰۶
۲۲۷	حیدر	ارزوم	توزیع	۱۳۰۶	۱۳۰۶
۲۲۸	حیدر	ارزوم	توزیع	۱۳۰۶	۱۳۰۶
۲۲۹	حیدر	ارزوم	توزیع	۱۳۰۶	۱۳۰۶
۲۳۰	حیدر	ارزوم	توزیع	۱۳۰۶	۱۳۰۶

۲۷۸	مرد	مرد	ارفع	ارنگ	صداقت	۲۵۵	۱۰۰۰
۲۷۹	مرد	مرد	ارفع	مرد	مرد	۲۵۵	۱۰۰۰
۲۸۰	مرد	مرد	مرد	مرد	مرد	۲۵۵	۱۰۰۰
۲۸۱	مرد	مرد	مرد	مرد	مرد	۲۵۵	۱۰۰۰
۲۸۲	مرد	مرد	مرد	مرد	مرد	۲۵۵	۱۰۰۰
۲۸۳	مرد	مرد	مرد	مرد	مرد	۲۵۵	۱۰۰۰
۲۸۴	مرد	مرد	مرد	مرد	مرد	۲۵۵	۱۰۰۰
۲۸۵	مرد	مرد	مرد	مرد	مرد	۲۵۵	۱۰۰۰
۲۸۶	مرد	مرد	مرد	مرد	مرد	۲۵۵	۱۰۰۰
۲۸۷	مرد	مرد	مرد	مرد	مرد	۲۵۵	۱۰۰۰
۲۸۸	مرد	مرد	مرد	مرد	مرد	۲۵۵	۱۰۰۰
۲۸۹	مرد	مرد	مرد	مرد	مرد	۲۵۵	۱۰۰۰
۲۹۰	مرد	مرد	مرد	مرد	مرد	۲۵۵	۱۰۰۰
۲۹۱	مرد	مرد	مرد	مرد	مرد	۲۵۵	۱۰۰۰
۲۹۲	مرد	مرد	مرد	مرد	مرد	۲۵۵	۱۰۰۰
۲۹۳	مرد	مرد	مرد	مرد	مرد	۲۵۵	۱۰۰۰
۲۹۴	مرد	مرد	مرد	مرد	مرد	۲۵۵	۱۰۰۰
۲۹۵	مرد	مرد	مرد	مرد	مرد	۲۵۵	۱۰۰۰
۲۹۶	مرد	مرد	مرد	مرد	مرد	۲۵۵	۱۰۰۰
۲۹۷	مرد	مرد	مرد	مرد	مرد	۲۵۵	۱۰۰۰
۲۹۸	مرد	مرد	مرد	مرد	مرد	۲۵۵	۱۰۰۰
۲۹۹	مرد	مرد	مرد	مرد	مرد	۲۵۵	۱۰۰۰
۳۰۰	مرد	مرد	مرد	مرد	مرد	۲۵۵	۱۰۰۰

مردم	چند	بیشتر	کمتر	بیشتر	کمتر	بیشتر	کمتر
۴۵۰	۴۵۰	۴۵۰	۴۵۰	۴۵۰	۴۵۰	۴۵۰	۴۵۰
۴۵۰	۴۵۰	۴۵۰	۴۵۰	۴۵۰	۴۵۰	۴۵۰	۴۵۰
۴۵۰	۴۵۰	۴۵۰	۴۵۰	۴۵۰	۴۵۰	۴۵۰	۴۵۰
۴۵۰	۴۵۰	۴۵۰	۴۵۰	۴۵۰	۴۵۰	۴۵۰	۴۵۰
۴۵۰	۴۵۰	۴۵۰	۴۵۰	۴۵۰	۴۵۰	۴۵۰	۴۵۰
۴۵۰	۴۵۰	۴۵۰	۴۵۰	۴۵۰	۴۵۰	۴۵۰	۴۵۰
۴۵۰	۴۵۰	۴۵۰	۴۵۰	۴۵۰	۴۵۰	۴۵۰	۴۵۰
۴۵۰	۴۵۰	۴۵۰	۴۵۰	۴۵۰	۴۵۰	۴۵۰	۴۵۰
۴۵۰	۴۵۰	۴۵۰	۴۵۰	۴۵۰	۴۵۰	۴۵۰	۴۵۰

مردم

مردم

مردم

مردم

اولیٰ فصل منقذ ۶ سرہ اول ۱۱۱۱ تا غیر و ۱۱۱۱ سرہ اول

تیسرا منہ کھلوی :

ج ۴. سره‌اود ۴۶۶ د ۱۹۴۶
۶۷۹
نوردر شېره‌اود ۴، سره‌اود ۴۶۶ د ۱۹۴۶ نوردر شېره‌اود
پاره نوردر شېره‌اود دغه اوده ناچه اوده اورنه‌ای اموالیه قراره بنده‌ای ایندو شېره‌اود خرب وینا
د اهلکی قتل‌کار او غرابانده قتل‌کارانه تابع کرده. بلفری، کهر، ارشیک، بی، آغوز، کوشک -
خرب‌ای د بارز ناچه‌اود برنوس، داره، دله، کچی، جدمه، بندیر، اهلزی -
موشه‌اود ارسین زبده‌ای ولسیه ناچه‌اود دله‌ای، عیجه، زبده‌ای د اورنه‌ای ناچه -
برنوا، فانه، تلوم، فانه، خرب، خور، کرم، قازخانه، آره‌ای، صاه‌اود، کوری
بای، بری‌ای به‌نند، آدرلا، بری‌ای قیزی‌کوی، اشغی قیزی‌کوی، کله‌نوه، قیو، مره‌ای
بیردانس، جوشک، کسمه، یادغ‌دات، ایل‌اودی، کامیسه، ارسین زبده‌ای -
مردوز خانده کوله‌ای اهل‌یک نفوس‌اوی قریحه‌اود، کلبه‌اود، دوشانه زبده‌ای ایه‌ای
قاسم‌اود، آغ‌اود، قله‌ای، اشغی قوتانی، آخیار، آدرنی، دوشانه، بوزخوه، باسه‌ای

ز به لایه - در دریا خود که بخی دارد در دریا به لایه -
 ماه برای نخوی در دریا خود که بخی دارد در دریا به لایه -
 نویسنده و حضور بزرگاری و با لایه و در دریا به لایه -
 احوانه بخت صورتی که جمعا او به لایه و در دریا به لایه -
 از هر طرف و هر صورتی که جمعا او به لایه و در دریا به لایه -

یاد بیکه بهر فرزند برزنده او کز لاله کز خفته ده دایه و بخار از بار دین جنت کوی و ارمه فوت
 نریزه از دایه و ارمه احوال طرز دعا ایستاده و آیه رو توانست نشدنی اولمکه شایسته تحصیل و احوال به
 نشانه و نشانی دایه بر روی و حقیقت خدیجه مؤمنه بر تنهای او طریقت غنی معانی او غایب است
 ز دایه و دایه از دعا ایستاده و ارمه دایه بر روی و حقیقت خدیجه مؤمنه بر تنهای او طریقت غنی معانی او غایب است
 اونی تندی

BOA. HR. SYS. 2878/53 ض

ERMENİLERİN AŞKALE VE CİVAR KÖYLERDE YAPTIKLARI
KATLIÂM

ایزوم و بیویدلی جانباً

۲۶۲

دوئل افتم حضرتی

فی ۱۲ تریه صلیت تاریخی و ۱۹۹۲/۲۷۹ ترموی و محرم اشارتی اراده لرید عریفه
جوابیه...

۱- احوال زائیده و حدود و اقلندہ جنسہ فریہ سده بدن الیٰ قره سده
خریبه طوبال جاوشده بدن آسده سده ایکیون برینه ده بدن بکی خریبه
کاملا ارمند طرفنه تجرب اولدنی .

۲- فاجیه مرکزده اونوز بر جنسده آلیون الی تاریبانده الی سکن برصوده
اوه قره سده و سه یکی کوبده بدن طوبال جاوشده اوه ایبرک سفوده اونوز
نقطه قتل عام اوخرا دنی .

۳- عائد لری ارمند طرفنه شهید اییه و طرخنده طوبال ند برده اعاش
ایدریک جوجقد برنگدنی .

۴- ارمن و روم جوجقدی ایلدنی .

۵- بتونجا بعلک ایون اونوز و رینه سی طرف ارمند طرفنه ایقاع
اولدنی و حدوده بعدتی حیسبه برنه طرف ضرر دیده عائد برنگدنی مدوضه
اولیاده امر و فرما سده لالاکرد - [بریکه وکله] آسده فاجیه دیر

BOA. HR. SYS. 2878/54

زیریں زبانی

۲۲/۱۰/۲۰

021

[illegible][illegible][illegible]

1000

ERMENİLERİN KOSOR VE PENEK İLE BAĞLI KÖYLERDE
YAPTIKLARI YAĞMA VE MEZÂLİM

اولی سجاغند قوصور نا جیدس داغندم وارنید طرفه بایبلده مفعلم مفعلم
اولور قانظام سنجی سهرک تکلیک اناجوسه سیست روزبوارن قیل
صیدارنملی ایا هم افندیک ضبط اولنا نه اناده لید-

۸۷

کجه سنده رمضان بایرامی ایلکین کون مازمانوف قونانداسی آلتده که ارضی اردوسی قوصده ونیلد کله که شایم	فوت	صنیر	تقدیماره	یدالوایشنا	آغده	اولی ییگوانشا	برقادییه اولدی ییگوانشا
روزبوارن قیل سنده :	۹۰۰۰	۹۰۰۰	۹۰۰۰	۱۵۰۰۰	۵۰	۱۰	۱۰
کیوانلیک قیل سنده	۹۰۰۰	۹۰۰۰	۹۰۰۰	۵۰۰۰	۸۰	۱۰	۱۰
بایبلیک قیل سنده	۹۰۰۰	۹۰۰۰	۹۰۰۰	۹۰۰۰	۹۰	۱۰	۱۰
لبی	۹۰۰۰	۹۰۰۰	۹۰۰۰	۹۰۰۰	۹۰	۱۰	۱۰
نیلک	۹۰۰۰	۹۰۰۰	۹۰۰۰	۹۰۰۰	۹۰	۱۰	۱۰
طاحس	۹۰۰۰	۹۰۰۰	۹۰۰۰	۹۰۰۰	۹۰	۱۰	۱۰
کوللت	۹۰۰۰	۹۰۰۰	۹۰۰۰	۹۰۰۰	۹۰	۱۰	۱۰
فجه کله	۹۰۰۰	۹۰۰۰	۹۰۰۰	۹۰۰۰	۹۰	۱۰	۱۰
خانم کونم	۹۰۰۰	۹۰۰۰	۹۰۰۰	۹۰۰۰	۹۰	۱۰	۱۰
یغیوانت	۹۰۰۰	۹۰۰۰	۹۰۰۰	۹۰۰۰	۹۰	۱۰	۱۰
ایر نوس	۹۰۰۰	۹۰۰۰	۹۰۰۰	۹۰۰۰	۹۰	۱۰	۱۰
شامقاسه	۹۰۰۰	۹۰۰۰	۹۰۰۰	۹۰۰۰	۹۰	۱۰	۱۰
فولک	۹۰۰۰	۹۰۰۰	۹۰۰۰	۹۰۰۰	۹۰	۱۰	۱۰
میاخصور	۹۰۰۰	۹۰۰۰	۹۰۰۰	۹۰۰۰	۹۰	۱۰	۱۰
آرمیشو	۹۰۰۰	۹۰۰۰	۹۰۰۰	۹۰۰۰	۹۰	۱۰	۱۰
ایکده کله	۹۰۰۰	۹۰۰۰	۹۰۰۰	۹۰۰۰	۹۰	۱۰	۱۰
موشیو قیل سنده	۹۰۰۰	۹۰۰۰	۹۰۰۰	۹۰۰۰	۹۰	۱۰	۱۰
موشیو قیل سنده	۹۰۰۰	۹۰۰۰	۹۰۰۰	۹۰۰۰	۹۰	۱۰	۱۰
آونیدیر	۹۰۰۰	۹۰۰۰	۹۰۰۰	۹۰۰۰	۹۰	۱۰	۱۰
قوصور	۹۰۰۰	۹۰۰۰	۹۰۰۰	۹۰۰۰	۹۰	۱۰	۱۰
ناضت	۹۰۰۰	۹۰۰۰	۹۰۰۰	۹۰۰۰	۹۰	۱۰	۱۰

اولیہ بلوچانہ	آفت	بالوچانہ	نقدیہ	صنف	فیوٹ	آئینہ ارم فیوٹ
۷	۱۵	۵۰۰	۷۰۰	۵۰۰	۵۰۰	۷۰۰
۷	۵۰	۱۵۰۰	۷۰۰	۷۰۰	۷۰۰	۷۰۰
۷	۱۰	۱۵۰۰	۵۰۰	۵۰	۷۰۰	۷۰۰
۷	۱۰	۵۰۰	۷۰۰	۷۰۰	۸۰۰	۷۰۰
۷	۱۵	۸۰۰	۷۰۰	۵۰۰	۷۰۰	۷۰۰
۷	۱۷	۱۰۰۰	۵۰۰	۵۰۰	۸۰۰	۷۰۰
۷	۱۵	۱۰۰۰	۷۰۰	۷۰۰	۷۰۰	۷۰۰
۷	۹	۷۰۰	۷۰۰	۷۰۰	۷۰۰	۷۰۰
۷	۹	۵۰۰	۷۰۰	۵۰	۷۰۰	۷۰۰
۷	۷	۱۵۰۰	۵۰۰	۷۰۰	۷۰۰	۷۰۰
۷۹	۵۹۰	۷۱۷۰۰	۷۰۷۰۰	۱۹۷۵۰	۷۶۹۰۰	۷۶۹۰۰

ارشدین خودم از بندہ اولیہ بلوچانہ ۷۹ نظام ایہ ۷۶۹۰۰ تقریر ۱۹۷۵۰ صنف و ۵۹۰ ان
۷۰۰۰ نقدیہ ایہ ۱۷۷۰۰ بالوچانہ و ۷۰۰۰ بیت خودم تالانہ بلوچانہ و خودم
یادوہ تحفیات و تحفہ تیرہ اولیہ بلوچانہ ایہ صنف و ۷۶۹۰۰

زبان خودم
مستند و مستند
صنف اولیہ بلوچانہ
اولیہ بلوچانہ
اولیہ بلوچانہ

مردہ بند
۲۶/۵/۲

228
212

2. 15/11/1971 تاريخ التوقيع: محمد بن أحمد

[illegible][illegible]

مرور نیک و خوشی تو را به من
و دنیا را به تو
بخشید

11/17

Thurs May

21/12/2014

اندر حوضه

10/11/20

220

KARS'A BAĞLI YİRMİ DÖRT KÖYDE ERMENİLERİN YAPTIKLARI
MEZÂLİM VE YAĞMALAMA

برنج نسیم فرات
۱۰۹ / ۱۴ / ۲۹

شروع هر سی فرات غنچه :

۱۸۷

فایس
برنج نسیم فرات غنچه
۵۵۹

فهرست اشراف نه عدد بذاره محمد بك 'نفايد' بود ايشی نفاي غنچه در معلومان لغا نفيم فرات مدو فرات .

برنج نسیم فرات
برادی

۱۴ / ۱۴ / ۲۹

۱۴ / ۱۴ / ۲۹

محمد حسن سید / احمد

۱۴ / ۱۴ / ۲۹

۱۴ / ۱۴ / ۲۹

۱۴ / ۱۴ / ۲۹

” ایسی نظامی فہمہ معلوم ”

[illegible][illegible]

فای
موقع مقام قریب
نومرو
۵۵۰

شروع چھ ہی قوماں نے اپنے

۱۰۸
۱۰۹
۱۱۰
۱۱۱
۱۱۲
۱۱۳
۱۱۴
۱۱۵
۱۱۶
۱۱۷
۱۱۸
۱۱۹
۱۲۰
۱۲۱
۱۲۲
۱۲۳
۱۲۴
۱۲۵
۱۲۶
۱۲۷
۱۲۸
۱۲۹
۱۳۰
۱۳۱
۱۳۲
۱۳۳
۱۳۴
۱۳۵
۱۳۶
۱۳۷
۱۳۸
۱۳۹
۱۴۰
۱۴۱
۱۴۲
۱۴۳
۱۴۴
۱۴۵
۱۴۶
۱۴۷
۱۴۸
۱۴۹
۱۵۰
۱۵۱
۱۵۲
۱۵۳
۱۵۴
۱۵۵
۱۵۶
۱۵۷
۱۵۸
۱۵۹
۱۶۰
۱۶۱
۱۶۲
۱۶۳
۱۶۴
۱۶۵
۱۶۶
۱۶۷
۱۶۸
۱۶۹
۱۷۰
۱۷۱
۱۷۲
۱۷۳
۱۷۴
۱۷۵
۱۷۶
۱۷۷
۱۷۸
۱۷۹
۱۸۰
۱۸۱
۱۸۲
۱۸۳
۱۸۴
۱۸۵
۱۸۶
۱۸۷
۱۸۸
۱۸۹
۱۹۰
۱۹۱
۱۹۲
۱۹۳
۱۹۴
۱۹۵
۱۹۶
۱۹۷
۱۹۸
۱۹۹
۲۰۰
۲۰۱
۲۰۲
۲۰۳
۲۰۴
۲۰۵
۲۰۶
۲۰۷
۲۰۸
۲۰۹
۲۱۰
۲۱۱
۲۱۲
۲۱۳
۲۱۴
۲۱۵
۲۱۶
۲۱۷
۲۱۸
۲۱۹
۲۲۰
۲۲۱
۲۲۲
۲۲۳
۲۲۴
۲۲۵
۲۲۶
۲۲۷
۲۲۸
۲۲۹
۲۳۰
۲۳۱
۲۳۲
۲۳۳
۲۳۴
۲۳۵
۲۳۶
۲۳۷
۲۳۸
۲۳۹
۲۴۰
۲۴۱
۲۴۲
۲۴۳
۲۴۴
۲۴۵
۲۴۶
۲۴۷
۲۴۸
۲۴۹
۲۵۰
۲۵۱
۲۵۲
۲۵۳
۲۵۴
۲۵۵
۲۵۶
۲۵۷
۲۵۸
۲۵۹
۲۶۰
۲۶۱
۲۶۲
۲۶۳
۲۶۴
۲۶۵
۲۶۶
۲۶۷
۲۶۸
۲۶۹
۲۷۰
۲۷۱
۲۷۲
۲۷۳
۲۷۴
۲۷۵
۲۷۶
۲۷۷
۲۷۸
۲۷۹
۲۸۰
۲۸۱
۲۸۲
۲۸۳
۲۸۴
۲۸۵
۲۸۶
۲۸۷
۲۸۸
۲۸۹
۲۹۰
۲۹۱
۲۹۲
۲۹۳
۲۹۴
۲۹۵
۲۹۶
۲۹۷
۲۹۸
۲۹۹
۳۰۰
۳۰۱
۳۰۲
۳۰۳
۳۰۴
۳۰۵
۳۰۶
۳۰۷
۳۰۸
۳۰۹
۳۱۰
۳۱۱
۳۱۲
۳۱۳
۳۱۴
۳۱۵
۳۱۶
۳۱۷
۳۱۸
۳۱۹
۳۲۰
۳۲۱
۳۲۲
۳۲۳
۳۲۴
۳۲۵
۳۲۶
۳۲۷
۳۲۸
۳۲۹
۳۳۰
۳۳۱
۳۳۲
۳۳۳
۳۳۴
۳۳۵
۳۳۶
۳۳۷
۳۳۸
۳۳۹
۳۴۰
۳۴۱
۳۴۲
۳۴۳
۳۴۴
۳۴۵
۳۴۶
۳۴۷
۳۴۸
۳۴۹
۳۵۰
۳۵۱
۳۵۲
۳۵۳
۳۵۴
۳۵۵
۳۵۶
۳۵۷
۳۵۸
۳۵۹
۳۶۰
۳۶۱
۳۶۲
۳۶۳
۳۶۴
۳۶۵
۳۶۶
۳۶۷
۳۶۸
۳۶۹
۳۷۰
۳۷۱
۳۷۲
۳۷۳
۳۷۴
۳۷۵
۳۷۶
۳۷۷
۳۷۸
۳۷۹
۳۸۰
۳۸۱
۳۸۲
۳۸۳
۳۸۴
۳۸۵
۳۸۶
۳۸۷
۳۸۸
۳۸۹
۳۹۰
۳۹۱
۳۹۲
۳۹۳
۳۹۴
۳۹۵
۳۹۶
۳۹۷
۳۹۸
۳۹۹
۴۰۰
۴۰۱
۴۰۲
۴۰۳
۴۰۴
۴۰۵
۴۰۶
۴۰۷
۴۰۸
۴۰۹
۴۱۰
۴۱۱
۴۱۲
۴۱۳
۴۱۴
۴۱۵
۴۱۶
۴۱۷
۴۱۸
۴۱۹
۴۲۰
۴۲۱
۴۲۲
۴۲۳
۴۲۴
۴۲۵
۴۲۶
۴۲۷
۴۲۸
۴۲۹
۴۳۰
۴۳۱
۴۳۲
۴۳۳
۴۳۴
۴۳۵
۴۳۶
۴۳۷
۴۳۸
۴۳۹
۴۴۰
۴۴۱
۴۴۲
۴۴۳
۴۴۴
۴۴۵
۴۴۶
۴۴۷
۴۴۸
۴۴۹
۴۵۰
۴۵۱
۴۵۲
۴۵۳
۴۵۴
۴۵۵
۴۵۶
۴۵۷
۴۵۸
۴۵۹
۴۶۰
۴۶۱
۴۶۲
۴۶۳
۴۶۴
۴۶۵
۴۶۶
۴۶۷
۴۶۸
۴۶۹
۴۷۰
۴۷۱
۴۷۲
۴۷۳
۴۷۴
۴۷۵
۴۷۶
۴۷۷
۴۷۸
۴۷۹
۴۸۰
۴۸۱
۴۸۲
۴۸۳
۴۸۴
۴۸۵
۴۸۶
۴۸۷
۴۸۸
۴۸۹
۴۹۰
۴۹۱
۴۹۲
۴۹۳
۴۹۴
۴۹۵
۴۹۶
۴۹۷
۴۹۸
۴۹۹
۵۰۰
۵۰۱
۵۰۲
۵۰۳
۵۰۴
۵۰۵
۵۰۶
۵۰۷
۵۰۸
۵۰۹
۵۱۰
۵۱۱
۵۱۲
۵۱۳
۵۱۴
۵۱۵
۵۱۶
۵۱۷
۵۱۸
۵۱۹
۵۲۰
۵۲۱
۵۲۲
۵۲۳
۵۲۴
۵۲۵
۵۲۶
۵۲۷
۵۲۸
۵۲۹
۵۳۰
۵۳۱
۵۳۲
۵۳۳
۵۳۴
۵۳۵
۵۳۶
۵۳۷
۵۳۸
۵۳۹
۵۴۰
۵۴۱
۵۴۲
۵۴۳
۵۴۴
۵۴۵
۵۴۶
۵۴۷
۵۴۸
۵۴۹
۵۵۰
۵۵۱
۵۵۲
۵۵۳
۵۵۴
۵۵۵
۵۵۶
۵۵۷
۵۵۸
۵۵۹
۵۶۰
۵۶۱
۵۶۲
۵۶۳
۵۶۴
۵۶۵
۵۶۶
۵۶۷
۵۶۸
۵۶۹
۵۷۰
۵۷۱
۵۷۲
۵۷۳
۵۷۴
۵۷۵
۵۷۶
۵۷۷
۵۷۸
۵۷۹
۵۸۰
۵۸۱
۵۸۲
۵۸۳
۵۸۴
۵۸۵
۵۸۶
۵۸۷
۵۸۸
۵۸۹
۵۹۰
۵۹۱
۵۹۲
۵۹۳
۵۹۴
۵۹۵
۵۹۶
۵۹۷
۵۹۸
۵۹۹
۶۰۰
۶۰۱
۶۰۲
۶۰۳
۶۰۴
۶۰۵
۶۰۶
۶۰۷
۶۰۸
۶۰۹
۶۱۰
۶۱۱
۶۱۲
۶۱۳
۶۱۴
۶۱۵
۶۱۶
۶۱۷
۶۱۸
۶۱۹

موفق معتمد قوم ندانی
رأوی

برای
دین

۱۴/۹

۱۴/۹

۱۴/۹

ERMENİLERİN GÖLE'NİN KÖYLERİNİ BASIP YAĞMA
YAPTIKLARI

مردہ بیلش
۵ / ۱۴ / ۶۶

نومرو
۴۴۸

قاصص موقع مخلم خوساندانغه

۵ / ۱۴ / ۶۶ تاریخ و ۴۱۸ نومرو نو راپوره ذمیر .

ارمنیہ کوردہ برلوناہ بالعموم ایسوم کویدن آت و ارفاقی و طابعی کی ذی قیمت اشیا و هیوانانده کافعی
مخسب ایله مشدر . ۱۸ خزان ۵۶ تاریخه اعتباراً ارمنیہ یومیہ کوردہ کی اها ییلک مالدن عسکریتیه بیرک
اوزده بدیل یومیہ اولورده قره درت ملک آلمشدر . بوندیه بیر قسمنده امانه تادیه صوبیه کوفه ده بدیل
مصارفہ انجند .

ارمنیہ ۵۶۶ ندی خزان قتم اوغلی فریخی ایکی برده اولورده طالعیه انجند . برده ده کی طالعیه
ارمنیہ قتم اوغلی فریخی افرافه عسکریه ایپوقایده کی بکویه جوار اولورده تیر لره لوی و قزاقوز تیبیه ایده کی
کوی خندی طالعیه و برقی سردنیک کیره کی کوندیم حبس انجند . صده قتم اوغلی فریخی ایکی برده
اولورده بایه بیما ایلمشدر . ارمنیہ طالعیه ایلمشدر . مالدیه مقاری بیایه کی
آره ندی و رادارلن مقاری ده . آله بالیخ اولوردی . کویک
ایشاریه برابر کاسو زفره لری ارمنیہ بونا خیر طرفه کاسو بد ضیفه کیمشدر .

ارمنیہ کوردہ مالدیه طرفه جهنم فریخی ده بایه بیما ایده کی اسی مالدی و . . .
راس ملک هیوانه طالعیه انجند .

بو خصوصه آنصوبه مالدیه بایه و تواله ایله کوند طرفه کی در یی و صده اییه قبا مدرقه . اقم
مردہ نیک و هوالیه قرمانان

وقایع و
عشان

ERMENİLERİN KARS'DAN FİRAR EDERKEN MALAKAN
MİLLETİNDEN BİR DEĞİRMENCİNİN MALLARINI
VE EŞYALARINI GASPETTİKLERİ

صحة شمس دلايل

۱۷۹

مورد منجه ليه -
ما خبری ما افسان ملتنه ادلب کورده ارنی کورده - قرار اینه کوری حرد ده سینه کورده
آلفوری اکی وینده آنی تقدائنه برابری بولکده آلفوری و سکان بول بقی . و آری بولکده
بول . و قان اولیبه عدد لحاده اوتور عدد بول بول باکی و خانه زده لا بلوم اشیای
و بول بول بولکده اینه کورده کورده ی خبری طرفه نه مقام عکانه اینه
داشده ام ایلم اولیبه اوردقانه خله مکر اوردکده

فارصده بایم علف
صاری قامه بولی اوردقانه
درینی مانقانه ابراه

Uban C. Casap

ارنی خزانده اینه اونه بول بولکده
قبای اونی بافته نه سینه ده
بیز ده آبی بول و بول بول
حاکمه و بول بول بول اینه ده
تول باقی

*DİĞOR'DAKİ OTUZ SEKİZ İSLÂM KÖYÜNDE
YAPILAN ERMENİ MEZALİMİ*

۱۰۰

41

1.

[illegible]

5/1/25

Wm. Davis

10/10/10

116

$\frac{1}{2} \times \frac{1}{2}$
 $\frac{1}{2} \times \frac{1}{2}$
 $\frac{1}{2} \times \frac{1}{2}$
 $\frac{1}{2} \times \frac{1}{2}$

ردیف	نام	تاریخ تولد	تاریخ فوت	محل تولد	محل فوت	سابقه خدمت	ملاحظات
۱	آقای محمد علی	۱۳۰۰	۱۳۵۰	تهران	تهران	۱۰ سال	
۲	آقای حسن	۱۳۰۵	۱۳۵۵	تهران	تهران	۱۰ سال	
۳	آقای علی	۱۳۱۰	۱۳۶۰	تهران	تهران	۱۰ سال	
۴	آقای محمد	۱۳۱۵	۱۳۶۵	تهران	تهران	۱۰ سال	
۵	آقای احمد	۱۳۲۰	۱۳۷۰	تهران	تهران	۱۰ سال	
۶	آقای حسین	۱۳۲۵	۱۳۷۵	تهران	تهران	۱۰ سال	
۷	آقای سید علی	۱۳۳۰	۱۳۸۰	تهران	تهران	۱۰ سال	
۸	آقای سید محمد	۱۳۳۵	۱۳۸۵	تهران	تهران	۱۰ سال	
۹	آقای سید حسن	۱۳۴۰	۱۳۹۰	تهران	تهران	۱۰ سال	
۱۰	آقای سید علی	۱۳۴۵	۱۳۹۵	تهران	تهران	۱۰ سال	
۱۱	آقای سید محمد	۱۳۵۰	۱۴۰۰	تهران	تهران	۱۰ سال	
۱۲	آقای سید حسن	۱۳۵۵	۱۴۰۵	تهران	تهران	۱۰ سال	
۱۳	آقای سید علی	۱۳۶۰	۱۴۱۰	تهران	تهران	۱۰ سال	
۱۴	آقای سید محمد	۱۳۶۵	۱۴۱۵	تهران	تهران	۱۰ سال	
۱۵	آقای سید حسن	۱۳۷۰	۱۴۲۰	تهران	تهران	۱۰ سال	
۱۶	آقای سید علی	۱۳۷۵	۱۴۲۵	تهران	تهران	۱۰ سال	
۱۷	آقای سید محمد	۱۳۸۰	۱۴۳۰	تهران	تهران	۱۰ سال	
۱۸	آقای سید حسن	۱۳۸۵	۱۴۳۵	تهران	تهران	۱۰ سال	
۱۹	آقای سید علی	۱۳۹۰	۱۴۴۰	تهران	تهران	۱۰ سال	
۲۰	آقای سید محمد	۱۳۹۵	۱۴۴۵	تهران	تهران	۱۰ سال	

Signature

[illegible]

BOA. HR. SYS. 2878/71

ERMENİLERİN KARS'A TÂBİ BELENKÖYLÜ BİR MALAKAN'DAN
ZORLA YİYECEK VE GİYECEK GASBETTİKLERİ

۱۳۰۰

مقدیر کرد و لا یتبسک

مردم سنده کبر
ی پذیرای مالشان شدند اولی بکره ار بند فارجه فرار استیگرده حمره ده سنده کورده
اکبر عده آیدم قتی یسه عده استیگرده اولی عده داند کبر بوط بوکد ادنی ارنور برله آید
بکر یسه بوط فاروق اکبر بوط پانچ اولی یسه بوط یاک اولی عده ده خانه آید عده اولی
و خانه نرزه استیگرده ایسه کبر جویمه جویمه نبویه ایسه کبر آید یسه کبر عده کورده
شایع عده کبر استیگرده و استیگرده ایله اولی عده اولی عده اولی عده اولی عده

فاریست بدست کو بی استیگرده بالقاه
در کبری استیگرده کبره

۱۳۰۰ سال ۱۳۰۰ سال ۱۳۰۰ سال ۱۳۰۰ سال ۱۳۰۰ سال ۱۳۰۰ سال ۱۳۰۰ سال ۱۳۰۰ سال ۱۳۰۰ سال ۱۳۰۰ سال

۱۳۰۰ سال ۱۳۰۰ سال ۱۳۰۰ سال ۱۳۰۰ سال ۱۳۰۰ سال ۱۳۰۰ سال ۱۳۰۰ سال ۱۳۰۰ سال ۱۳۰۰ سال ۱۳۰۰ سال

۱۳۰۰ سال ۱۳۰۰ سال ۱۳۰۰ سال ۱۳۰۰ سال ۱۳۰۰ سال ۱۳۰۰ سال ۱۳۰۰ سال ۱۳۰۰ سال ۱۳۰۰ سال ۱۳۰۰ سال

۱۳۰۰ سال ۱۳۰۰ سال ۱۳۰۰ سال ۱۳۰۰ سال ۱۳۰۰ سال ۱۳۰۰ سال ۱۳۰۰ سال ۱۳۰۰ سال ۱۳۰۰ سال ۱۳۰۰ سال

۱۳۰۰ سال ۱۳۰۰ سال ۱۳۰۰ سال ۱۳۰۰ سال ۱۳۰۰ سال ۱۳۰۰ سال ۱۳۰۰ سال ۱۳۰۰ سال ۱۳۰۰ سال ۱۳۰۰ سال

۱۳۰۰ سال ۱۳۰۰ سال ۱۳۰۰ سال ۱۳۰۰ سال ۱۳۰۰ سال ۱۳۰۰ سال ۱۳۰۰ سال ۱۳۰۰ سال ۱۳۰۰ سال ۱۳۰۰ سال

۱۳۰۰ سال ۱۳۰۰ سال ۱۳۰۰ سال ۱۳۰۰ سال ۱۳۰۰ سال ۱۳۰۰ سال ۱۳۰۰ سال ۱۳۰۰ سال ۱۳۰۰ سال ۱۳۰۰ سال

۱۳۰۰ سال ۱۳۰۰ سال ۱۳۰۰ سال ۱۳۰۰ سال ۱۳۰۰ سال ۱۳۰۰ سال ۱۳۰۰ سال ۱۳۰۰ سال ۱۳۰۰ سال ۱۳۰۰ سال

SARIKAMIŞ'IN KARAHAMZA NAHIYESİNE BAĞLI KÖYLERDE
ERMENİLERİN YAPTIKLARI SOYKIRIM VE TALAN

قارص
۳۷-۹۶-۱۶

شرقی جبهه سی قوماندانلق

قارص
موقع دستچکم قوماندانلق
ارکان حربیه
برنجی شعبه سی

قومیرو
۶۸۶

ارمنیوں کے قریب ہزارہ ناہیہ سیدہ باقیدی مظالم حقہ کی
ظلمتوں کی قاسمہ موقع قوماندانلق کونڈریوہ دفعہ صوری
لغاً تقسیم قندلیفی مودھندہ

لفی

قارص
موقع شوم قریب ندانی

میلوا

شیرد

شرقی جبهه سی قوماندانلق
۱۸۶-۲

۱۹۱۶
۱۹۱۷
ب

اخطار :

ویریلدجک جوابلز هانکی تاریخ و نومرزو و هانکی شعبه و مقامدن
اولدینقی تخریخ ایلمسی موجود :

طبعاً ارقام بودتیم کدره
۱۹۱۶/۱۷
خبر

کلاس	مجموعه	مجموعه	مجموعه	مجموعه	مجموعه	مجموعه	مجموعه	مجموعه	مجموعه
شود و موقوفه کوشکده در راه ارشدیه نوبادیه از راه ارشدیه قاصد کور و	طوبی	۵۰	۵۰۰	۵۰	۵۸	۵۰۰	۷۷۵	۵۷۰۰۰	۵۵۰۰۰
فرزند کوشه بادیه نوبادیه در راه ارشدیه قاصد کور و									
و موقوفات عسکریه در راه ارشدیه قاصد کور و									
اولادین و موقوفات کوشکده در راه ارشدیه قاصد کور و									
شود و موقوفه کوشکده در راه ارشدیه نوبادیه از راه ارشدیه قاصد کور و	فرزند	۵۰۰	۵۷۰	۸۰	۵۰۰	۵۰۰۰	۷۷۵	۸۰۰۰۰	۷۸۰۰۰
کوشه بادیه نوبادیه در راه ارشدیه قاصد کور و									
و موقوفات عسکریه در راه ارشدیه قاصد کور و									
اولادین و موقوفات کوشکده در راه ارشدیه قاصد کور و									
شود و موقوفه کوشکده در راه ارشدیه نوبادیه از راه ارشدیه قاصد کور و	آمریکا	۵۰	۸۰	۵۰	۱۵	۷۷۰	۷۷۵	۷۷۰۰۰	۷۵۰۰۰
کوشه بادیه نوبادیه در راه ارشدیه قاصد کور و									
و موقوفات عسکریه در راه ارشدیه قاصد کور و									
اولادین و موقوفات کوشکده در راه ارشدیه قاصد کور و									
شود و موقوفه کوشکده در راه ارشدیه نوبادیه از راه ارشدیه قاصد کور و	موقوفات	۵۰	۵۰۰	۵۰	۷۵	۵۰۰	۸۰۵	۸۵۰۰۰	۷۷۰۰۰
کوشه بادیه نوبادیه در راه ارشدیه قاصد کور و									
و موقوفات عسکریه در راه ارشدیه قاصد کور و									
اولادین و موقوفات کوشکده در راه ارشدیه قاصد کور و									
شود و موقوفه کوشکده در راه ارشدیه نوبادیه از راه ارشدیه قاصد کور و	برکلیب	۵۰	۵۰	۵۰	۵۰	۵۰	۷۷۵	۸۰۵۷۷	۸۵۰۰۰
کوشه بادیه نوبادیه در راه ارشدیه قاصد کور و									
و موقوفات عسکریه در راه ارشدیه قاصد کور و									
اولادین و موقوفات کوشکده در راه ارشدیه قاصد کور و									
شود و موقوفه کوشکده در راه ارشدیه نوبادیه از راه ارشدیه قاصد کور و	نوبات	۵۰	۵۰	۵۰	۵۰	۵۱۵	۷۷۷	۸۵۰۰۰	۷۷۰۰۰
کوشه بادیه نوبادیه در راه ارشدیه قاصد کور و									
و موقوفات عسکریه در راه ارشدیه قاصد کور و									
اولادین و موقوفات کوشکده در راه ارشدیه قاصد کور و									

شود و موقوفه کوشکده در راه ارشدیه نوبادیه از راه ارشدیه قاصد کور و

کوشه بادیه نوبادیه در راه ارشدیه قاصد کور و

BARDIZ, KOSOR VE PENESKİRD NAHIYELERİYLE KÖYLERİNDE
ERMENİLERCE GERÇEKLEŞTİRİLEN SOYKIRIM

خبران قلم
عبد
۵۹۹
ل

۵۰۰

شرفه حیدر بی قوتاندا نطقه

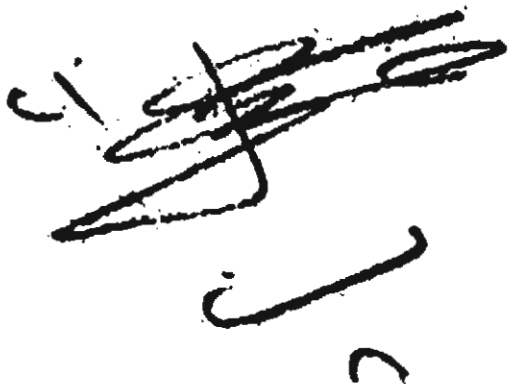
فارص
۴۳ ۱۶ ۱۸

بسمه وید و اولتیک اولور قضا بیلیم بازو و قوصور ناهیدلری خلیقه ارمینلرک ایقاع
ایندکلی مفعلم و غضب غارات ایله نخبیاتنی اراکه ایدر اولنی مندر قلمند و کوندیلیم
ادج نسخه اوراقه تحفیه نیک برر صورته لفا تقسیم قاندینی مدروضه افتم .

فارص والی وکیل
نامه

شرفه حیدر بی اوراقه
۸۵۰۷

المرء نضاس واحكمه وفاضله وراشد كرمه برسه لطفه باياديه فخره وفتل علمه وفضل عبادته وفضل عبادته وفضل عبادته

ارقم ستر و قلع حضور سید بن است. زودتر بخیرای سایدیند عریضه بود چید. -
 ۱- در روز شنبه ۱۸۸۰ زودتر بخیرای سایدیند عریضه بود چید. -
 ۲- در روز شنبه ۱۸۸۰ زودتر بخیرای سایدیند عریضه بود چید. -
 ۳- در روز شنبه ۱۸۸۰ زودتر بخیرای سایدیند عریضه بود چید. -
 ۴- در روز شنبه ۱۸۸۰ زودتر بخیرای سایدیند عریضه بود چید. -
 ۵- در روز شنبه ۱۸۸۰ زودتر بخیرای سایدیند عریضه بود چید. -
 ۶- در روز شنبه ۱۸۸۰ زودتر بخیرای سایدیند عریضه بود چید. -
 ۷- در روز شنبه ۱۸۸۰ زودتر بخیرای سایدیند عریضه بود چید. -
 ۸- در روز شنبه ۱۸۸۰ زودتر بخیرای سایدیند عریضه بود چید. -
 ۹- در روز شنبه ۱۸۸۰ زودتر بخیرای سایدیند عریضه بود چید. -
 ۱۰- در روز شنبه ۱۸۸۰ زودتر بخیرای سایدیند عریضه بود چید. -

241

ERMENİLERİN HARAMİVARTAN NAHIYESİNE BAĞLI
KÖYLERDE YAPTIKLARI MEZÂLİM

صلوات الله عليه و آله و سلم و هوذا قراركم هذه طرقة خاضعة لكم، قد
ارفع طرقة باسطة مظالم دارنا منكم مبدى محمد افق طرقة
افق ابيه بلاء افق ابيه

١٨٠

مقدار	موجود	انت	نقد	استاد سارم	ادله و ابناء
در دین خردی ٨٠٠	٥٠٠	٥٠	١٠٠٠	١٠٠٠	١٥
جامع ١٥٠٠	٢٠٠	٢٠	٢٠٠٠	٥٠٠	١١
کولبی ٢٠٠	٢٠٠	١١	١٥٠٠	٥٠٠	٢
قره باغخانه ١٥٠	٢٥٠	١١	٨٠٠	٢٠٠	٥
آینه ٢٠٠	٥٠٠	١٧	٢٠٠٠	٢٠٠	٢٥
قره بیضا ١٠٠	١٠٠	٦	٢٠٠	٥٠٠	٥
آندرم ٢٠٠	٢٠٠	٢	٥٠٠	١٥٠٠	٧
سکات ٢٠٠	٥٠٠	١١	١٠٠٠	١٢٠٠	٢٧
٢٧٥٠	٢٥٥٠	١٦٩	٩٢٠٠	٢٠٢٠٠	١٢٨

بجمله کولبی
خادیه اولیاد
دم خورده

و قبح خورده
قد ایشد

نامزد داخل و هوذا قرار کرده ارقد طرقة باسطة خاضعات
بدم و باس دین و خزال اربابا ارباب اولیاد و خورده
٢٦ / ١٢ / ٢٢

افق ایه بلاء افق ایه
محمد افق

ŞERİL, SADEREK VE DEREİLYAS MINTIKALARINDAKİ YÜZ ON KÖYDE
İKİ YIL ZARFINDA ERMENİLER TARAFINDAN YAPILAN YAĞMA VE
SOYKIRIM

الحمد لله الذي جعلنا من هذه المنطقة من بلادنا

167

Списано со счета за выданный Товаръ товаръ.										Удержанный комиссионный процентъ.		Возвращенный остатокъ.	
Годъ, мѣсяцъ и число.	№ ст. рас- хода кассы.	Названіе и описаніе выданнаго.	Колѣч-ство.	По цѣнѣ.		На сумму.		Руб. К.		Руб. К.		Руб. К.	
				Руб.	К.	Руб.	К.	Руб.	К.	Руб.	К.		
1900	1	Въсѣмъ											
1900	2	Въсѣмъ											
1900	3	Въсѣмъ											
1900	4	Въсѣмъ											
1900	5	Въсѣмъ											
1900	6	Въсѣмъ											
1900	7	Въсѣмъ											
1900	8	Въсѣмъ											
1900	9	Въсѣмъ											
1900	10	Въсѣмъ											
1900	11	Въсѣмъ											
1900	12	Въсѣмъ											
1900	13	Въсѣмъ											
1900	14	Въсѣмъ											
1900	15	Въсѣмъ											
1900	16	Въсѣмъ											
1900	17	Въсѣмъ											
1900	18	Въсѣмъ											
1900	19	Въсѣмъ											
1900	20	Въсѣмъ											
1900	21	Въсѣмъ											
1900	22	Въсѣмъ											
1900	23	Въсѣмъ											
1900	24	Въсѣмъ											
1900	25	Въсѣмъ											
1900	26	Въсѣмъ											
1900	27	Въсѣмъ											
1900	28	Въсѣмъ											
1900	29	Въсѣмъ											
1900	30	Въсѣмъ											
1900	31	Въсѣмъ											
1900	32	Въсѣмъ											
1900	33	Въсѣмъ											
1900	34	Въсѣмъ											
1900	35	Въсѣмъ											
1900	36	Въсѣмъ											
1900	37	Въсѣмъ											
1900	38	Въсѣмъ											
1900	39	Въсѣмъ											
1900	40	Въсѣмъ											
1900	41	Въсѣмъ											
1900	42	Въсѣмъ											
1900	43	Въсѣмъ											
1900	44	Въсѣмъ											
1900	45	Въсѣмъ											
1900	46	Въсѣмъ											
1900	47	Въсѣмъ											
1900	48	Въсѣмъ											
1900	49	Въсѣмъ											
1900	50	Въсѣмъ											
1900	51	Въсѣмъ											
1900	52	Въсѣмъ											
1900	53	Въсѣмъ											
1900	54	Въсѣмъ											
1900	55	Въсѣмъ											
1900	56	Въсѣмъ											
1900	57	Въсѣмъ											
1900	58	Въсѣмъ											
1900	59	Въсѣмъ											
1900	60	Въсѣмъ											
1900	61	Въсѣмъ											
1900	62	Въсѣмъ											
1900	63	Въсѣмъ											
1900	64	Въсѣмъ											
1900	65	Въсѣмъ											
1900	66	Въсѣмъ											
1900	67	Въсѣмъ											
1900	68	Въсѣмъ											
1900	69	Въсѣмъ											
1900	70	Въсѣмъ											
1900	71	Въсѣмъ											
1900	72	Въсѣмъ											
1900	73	Въсѣмъ											
1900	74	Въсѣмъ											
1900	75	Въсѣмъ											
1900	76	Въсѣмъ											
1900	77	Въсѣмъ											
1900	78	Въсѣмъ											
1900	79	Въсѣмъ											
1900	80	Въсѣмъ											
1900	81	Въсѣмъ											
1900	82	Въсѣмъ											
1900	83	Въсѣмъ											
1900	84	Въсѣмъ											
1900	85	Въсѣмъ											
1900	86	Въсѣмъ											
1900	87	Въсѣмъ											
1900	88	Въсѣмъ											
1900	89	Въсѣмъ											
1900	90	Въсѣмъ											
1900	91	Въсѣмъ											
1900	92	Въсѣмъ											
1900	93	Въсѣмъ											
1900	94	Въсѣмъ											
1900	95	Въсѣмъ											
1900	96	Въсѣмъ											
1900	97	Въсѣмъ											
1900	98	Въсѣмъ											
1900	99	Въсѣмъ											
1900	100	Въсѣмъ											

ТОВАРИЩЪ №

Получено Товариществомъ для покупки.								
Годъ, мѣсяцъ и число.	№ ст. при- хода кассы.	Названіе и описаніе предметовъ покупки.	На какой срокъ.	Колече- ство.	Цена, назначенная покупателемъ		Внесенная на покупку сумма.	
					Руб.	К.	Руб.	К.
1900	1	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	2	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	3	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	4	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	5	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	6	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	7	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	8	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	9	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	10	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	11	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	12	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	13	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	14	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	15	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	16	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	17	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	18	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	19	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	20	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	21	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	22	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	23	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	24	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	25	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	26	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	27	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	28	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	29	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	30	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	31	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	32	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	33	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	34	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	35	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	36	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	37	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	38	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	39	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	40	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	41	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	42	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	43	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	44	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	45	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	46	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	47	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	48	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	49	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	50	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	51	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	52	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	53	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	54	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	55	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	56	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	57	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	58	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	59	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	60	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	61	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	62	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	63	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	64	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	65	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	66	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	67	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	68	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	69	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	70	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	71	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	72	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	73	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	74	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	75	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	76	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	77	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	78	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	79	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	80	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	81	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	82	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	83	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	84	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	85	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	86	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	87	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	88	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	89	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	90	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	91	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	92	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	93	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	94	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	95	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	96	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	97	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	98	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	99	Всего	-	-	-	-	-	-
1900	100	Всего	-	-	-	-	-	-

Списано со счета за выданный Т-вомъ товаръ.												Удержанный коммисіон- ный процентъ.		Возвращен- ный остатокъ.	
Годъ, мѣсяцъ и число.	№ ст. рас- хода мѣсяцъ	Названіе и описаніе выданнаго.	Колнче- ство.	По цѣнѣ.		На сумму.		Удержанный коммисіон- ный процентъ.		Возвращен- ный остатокъ.					
				Руб.	К.	Руб.	К.	Руб.	К.	Руб.	К.				
1900	1	Офисъ													
1900	2	Офисъ													
1900	3	Офисъ													
1900	4	Офисъ													
1900	5	Офисъ													
1900	6	Офисъ													
1900	7	Офисъ													
1900	8	Офисъ													
1900	9	Офисъ													
1900	10	Офисъ													
1900	11	Офисъ													
1900	12	Офисъ													
1900	13	Офисъ													
1900	14	Офисъ													
1900	15	Офисъ													
1900	16	Офисъ													
1900	17	Офисъ													
1900	18	Офисъ													
1900	19	Офисъ													
1900	20	Офисъ													
1900	21	Офисъ													
1900	22	Офисъ													
1900	23	Офисъ													
1900	24	Офисъ													
1900	25	Офисъ													
1900	26	Офисъ													
1900	27	Офисъ													
1900	28	Офисъ													
1900	29	Офисъ													
1900	30	Офисъ													
1900	31	Офисъ													
1900	32	Офисъ													
1900	33	Офисъ													
1900	34	Офисъ													
1900	35	Офисъ													
1900	36	Офисъ													
1900	37	Офисъ													
1900	38	Офисъ													
1900	39	Офисъ													
1900	40	Офисъ													
1900	41	Офисъ													
1900	42	Офисъ													
1900	43	Офисъ													
1900	44	Офисъ													
1900	45	Офисъ													
1900	46	Офисъ													
1900	47	Офисъ													
1900	48	Офисъ													
1900	49	Офисъ													
1900	50	Офисъ													
1900	51	Офисъ													
1900	52	Офисъ													
1900	53	Офисъ													
1900	54	Офисъ													
1900	55	Офисъ													
1900	56	Офисъ													
1900	57	Офисъ													
1900	58	Офисъ													
1900	59	Офисъ													
1900	60	Офисъ													
1900	61	Офисъ													
1900	62	Офисъ													
1900	63	Офисъ													
1900	64	Офисъ													
1900	65	Офисъ													
1900	66	Офисъ													
1900	67	Офисъ													
1900	68	Офисъ													
1900	69	Офисъ													
1900	70	Офисъ													
1900	71	Офисъ													
1900	72	Офисъ													
1900	73	Офисъ													
1900	74	Офисъ													
1900	75	Офисъ													
1900	76	Офисъ													
1900	77	Офисъ													
1900	78	Офисъ													
1900	79	Офисъ													
1900	80	Офисъ													
1900	81	Офисъ													
1900	82	Офисъ													
1900	83	Офисъ													
1900	84	Офисъ													
1900	85	Офисъ													
1900	86	Офисъ													
1900	87	Офисъ													
1900	88	Офисъ													
1900	89	Офисъ													
1900	90	Офисъ													
1900	91	Офисъ													
1900	92	Офисъ													
1900	93	Офисъ													
1900	94	Офисъ													
1900	95	Офисъ													
1900	96	Офисъ													
1900	97	Офисъ													
1900	98	Офисъ													
1900	99	Офисъ													
1900	100	Офисъ													

В. М. Вера-ф. № 18.

ТОВАРИЩЪ №

Получено Товариществомъ для покупки.								
Годъ, мѣсяцъ и число.	№ ст. пр- хода кассы	Хазбани и описаніе предметовъ покупки.	На какой срокъ.	Количе- ство.	Цена, назначенная заказчикомъ		Внесенная на покупку сумма.	
					Руб.	К.	Руб.	К.
1900	1	Всего						
1900	2	Всего						
1900	3	Всего						
1900	4	Всего						
1900	5	Всего						
1900	6	Всего						
1900	7	Всего						
1900	8	Всего						
1900	9	Всего						
1900	10	Всего						
1900	11	Всего						
1900	12	Всего						
1900	13	Всего						
1900	14	Всего						
1900	15	Всего						
1900	16	Всего						
1900	17	Всего						
1900	18	Всего						
1900	19	Всего						
1900	20	Всего						
1900	21	Всего						
1900	22	Всего						
1900	23	Всего						
1900	24	Всего						
1900	25	Всего						
1900	26	Всего						
1900	27	Всего						
1900	28	Всего						
1900	29	Всего						
1900	30	Всего						
1900	31	Всего						
1900	32	Всего						
1900	33	Всего						
1900	34	Всего						
1900	35	Всего						
1900	36	Всего						
1900	37	Всего						
1900	38	Всего						
1900	39	Всего						
1900	40	Всего						
1900	41	Всего						
1900	42	Всего						
1900	43	Всего						
1900	44	Всего						
1900	45	Всего						
1900	46	Всего						
1900	47	Всего						
1900	48	Всего						
1900	49	Всего						
1900	50	Всего						
1900	51	Всего						
1900	52	Всего						
1900	53	Всего						
1900	54	Всего						
1900	55	Всего						
1900	56	Всего						
1900	57	Всего						
1900	58	Всего						
1900	59	Всего						
1900	60	Всего						
1900	61	Всего						
1900	62	Всего						
1900	63	Всего						
1900	64	Всего						
1900	65	Всего						
1900	66	Всего						
1900	67	Всего						
1900	68	Всего						
1900	69	Всего						
1900	70	Всего						
1900	71	Всего						
1900	72	Всего						
1900	73	Всего						
1900	74	Всего						
1900	75	Всего						
1900	76	Всего						
1900	77	Всего						
1900	78	Всего						
1900	79	Всего						
1900	80	Всего						
1900	81	Всего						
1900	82	Всего						
1900	83	Всего						
1900	84	Всего						
1900	85	Всего						
1900	86	Всего						
1900	87	Всего						
1900	88	Всего						
1900	89	Всего						
1900	90	Всего						
1900	91	Всего						
1900	92	Всего						
1900	93	Всего						
1900	94	Всего						
1900	95	Всего						
1900	96	Всего						
1900	97	Всего						
1900	98	Всего						
1900	99	Всего						
1900	100	Всего						

[illegible]

Списано со счета за выданный Т-вомъ товаръ.												Удержанный комиссионный процентъ.		Возвращенный остатокъ.	
Годъ, мѣсяцъ и число.	№ ст. расхода кассы.	Названіе и описаніе выданнаго.	Колѣчество.	По цѣнѣ.		На сумму.		Удержанный комиссионный процентъ.		Возвращенный остатокъ.					
				Руб.	К.	Руб.	К.	Руб.	К.	Руб.	К.				
1917	1	Въ разсчетъ													
1917	2	Въ разсчетъ													
1917	3	Въ разсчетъ													
1917	4	Въ разсчетъ													
1917	5	Въ разсчетъ													
1917	6	Въ разсчетъ													
1917	7	Въ разсчетъ													
1917	8	Въ разсчетъ													
1917	9	Въ разсчетъ													
1917	10	Въ разсчетъ													
1917	11	Въ разсчетъ													
1917	12	Въ разсчетъ													
1917	13	Въ разсчетъ													
1917	14	Въ разсчетъ													
1917	15	Въ разсчетъ													
1917	16	Въ разсчетъ													
1917	17	Въ разсчетъ													
1917	18	Въ разсчетъ													
1917	19	Въ разсчетъ													
1917	20	Въ разсчетъ													
1917	21	Въ разсчетъ													
1917	22	Въ разсчетъ													
1917	23	Въ разсчетъ													
1917	24	Въ разсчетъ													
1917	25	Въ разсчетъ													
1917	26	Въ разсчетъ													
1917	27	Въ разсчетъ													
1917	28	Въ разсчетъ													
1917	29	Въ разсчетъ													
1917	30	Въ разсчетъ													
1917	31	Въ разсчетъ													
1917	32	Въ разсчетъ													
1917	33	Въ разсчетъ													
1917	34	Въ разсчетъ													
1917	35	Въ разсчетъ													
1917	36	Въ разсчетъ													
1917	37	Въ разсчетъ													
1917	38	Въ разсчетъ													
1917	39	Въ разсчетъ													
1917	40	Въ разсчетъ													
1917	41	Въ разсчетъ													
1917	42	Въ разсчетъ													
1917	43	Въ разсчетъ													
1917	44	Въ разсчетъ													
1917	45	Въ разсчетъ													
1917	46	Въ разсчетъ													
1917	47	Въ разсчетъ													
1917	48	Въ разсчетъ													
1917	49	Въ разсчетъ													
1917	50	Въ разсчетъ													
1917	51	Въ разсчетъ													
1917	52	Въ разсчетъ													
1917	53	Въ разсчетъ													
1917	54	Въ разсчетъ													
1917	55	Въ разсчетъ													
1917	56	Въ разсчетъ													
1917	57	Въ разсчетъ													
1917	58	Въ разсчетъ													
1917	59	Въ разсчетъ													
1917	60	Въ разсчетъ													
1917	61	Въ разсчетъ													
1917	62	Въ разсчетъ													
1917	63	Въ разсчетъ													
1917	64	Въ разсчетъ													
1917	65	Въ разсчетъ													
1917	66	Въ разсчетъ													
1917	67	Въ разсчетъ													
1917	68	Въ разсчетъ													
1917	69	Въ разсчетъ													
1917	70	Въ разсчетъ													
1917	71	Въ разсчетъ													
1917	72	Въ разсчетъ													
1917	73	Въ разсчетъ													
1917	74	Въ разсчетъ													
1917	75	Въ разсчетъ													
1917	76	Въ разсчетъ													
1917	77	Въ разсчетъ													
1917	78	Въ разсчетъ													
1917	79	Въ разсчетъ													
1917	80	Въ разсчетъ													
1917	81	Въ разсчетъ													
1917	82	Въ разсчетъ													
1917	83	Въ разсчетъ													
1917	84	Въ разсчетъ													
1917	85	Въ разсчетъ													
1917	86	Въ разсчетъ													
1917	87	Въ разсчетъ													
1917	88	Въ разсчетъ													
1917	89	Въ разсчетъ													
1917	90	Въ разсчетъ													
1917	91	Въ разсчетъ													
1917	92	Въ разсчетъ													
1917	93	Въ разсчетъ													
1917	94	Въ разсчетъ													
1917	95	Въ разсчетъ													
1917	96	Въ разсчетъ													
1917	97	Въ разсчетъ													
1917	98	Въ разсчетъ													
1917	99	Въ разсчетъ													
1917	100	Въ разсчетъ													

ТОВАРИЩЪ №

Получено Товариществомъ для покупки.									
Годъ, мѣсяцъ и число.	№ ст. при- хода кассы	Названіе и описаніе предметовъ покупки.	На какой срокъ.	Колѣ- ство.	Цѣна, назначенная заказчикомъ		Внесенная на покупку сумма.		
					Руб.	К.	Руб.	К.	
1911	1	Всего							
1911	2	Всего							
1911	3	Всего							
1911	4	Всего							
1911	5	Всего							
1911	6	Всего							
1911	7	Всего							
1911	8	Всего							
1911	9	Всего							
1911	10	Всего							
1911	11	Всего							
1911	12	Всего							
1911	13	Всего							
1911	14	Всего							
1911	15	Всего							
1911	16	Всего							
1911	17	Всего							
1911	18	Всего							
1911	19	Всего							
1911	20	Всего							
1911	21	Всего							
1911	22	Всего							
1911	23	Всего							
1911	24	Всего							
1911	25	Всего							
1911	26	Всего							
1911	27	Всего							
1911	28	Всего							
1911	29	Всего							
1911	30	Всего							
1911	31	Всего							
1911	32	Всего							
1911	33	Всего							
1911	34	Всего							
1911	35	Всего							
1911	36	Всего							
1911	37	Всего							
1911	38	Всего							
1911	39	Всего							
1911	40	Всего							
1911	41	Всего							
1911	42	Всего							
1911	43	Всего							
1911	44	Всего							
1911	45	Всего							
1911	46	Всего							
1911	47	Всего							
1911	48	Всего							
1911	49	Всего							
1911	50	Всего							
1911	51	Всего							
1911	52	Всего							
1911	53	Всего							
1911	54	Всего							
1911	55	Всего							
1911	56	Всего							
1911	57	Всего							
1911	58	Всего							
1911	59	Всего							
1911	60	Всего							
1911	61	Всего							
1911	62	Всего							
1911	63	Всего							
1911	64	Всего							
1911	65	Всего							
1911	66	Всего							
1911	67	Всего							
1911	68	Всего							
1911	69	Всего							
1911	70	Всего							
1911	71	Всего							
1911	72	Всего							
1911	73	Всего							
1911	74	Всего							
1911	75	Всего							
1911	76	Всего							
1911	77	Всего							
1911	78	Всего							
1911	79	Всего							
1911	80	Всего							
1911	81	Всего							
1911	82	Всего							
1911	83	Всего							
1911	84	Всего							
1911	85	Всего							
1911	86	Всего							
1911	87	Всего							
1911	88	Всего							
1911	89	Всего							
1911	90	Всего							
1911	91	Всего							
1911	92	Всего							
1911	93	Всего							
1911	94	Всего							
1911	95	Всего							
1911	96	Всего							
1911	97	Всего							
1911	98	Всего							
1911	99	Всего							
1911	100	Всего							

[illegible]

ТОВАРИЩЪ №

Получено Товариществомъ для покупки.									
Годъ, мѣсяцъ и число.	№ ст. при- хода кассы	Названіе и описаніе предметовъ покупки.	На какой срокъ.	Колѣч- ство.	Цена, позначенная заказчикомъ		Внесенная на покупку сумма.		
					Руб.	К.	Руб.	К.	
1911	1	Внесено							
1911	2	Внесено							
1911	3	Внесено							
1911	4	Внесено							
1911	5	Внесено							
1911	6	Внесено							
1911	7	Внесено							
1911	8	Внесено							
1911	9	Внесено							
1911	10	Внесено							
1911	11	Внесено							
1911	12	Внесено							
1911	13	Внесено							
1911	14	Внесено							
1911	15	Внесено							
1911	16	Внесено							
1911	17	Внесено							
1911	18	Внесено							
1911	19	Внесено							
1911	20	Внесено							
1911	21	Внесено							
1911	22	Внесено							
1911	23	Внесено							
1911	24	Внесено							
1911	25	Внесено							
1911	26	Внесено							
1911	27	Внесено							
1911	28	Внесено							
1911	29	Внесено							
1911	30	Внесено							
1911	31	Внесено							
1911	32	Внесено							
1911	33	Внесено							
1911	34	Внесено							
1911	35	Внесено							
1911	36	Внесено							
1911	37	Внесено							
1911	38	Внесено							
1911	39	Внесено							
1911	40	Внесено							
1911	41	Внесено							
1911	42	Внесено							
1911	43	Внесено							
1911	44	Внесено							
1911	45	Внесено							
1911	46	Внесено							
1911	47	Внесено							
1911	48	Внесено							
1911	49	Внесено							
1911	50	Внесено							
1911	51	Внесено							
1911	52	Внесено							
1911	53	Внесено							
1911	54	Внесено							
1911	55	Внесено							
1911	56	Внесено							
1911	57	Внесено							
1911	58	Внесено							
1911	59	Внесено							
1911	60	Внесено							
1911	61	Внесено							
1911	62	Внесено							
1911	63	Внесено							
1911	64	Внесено							
1911	65	Внесено							
1911	66	Внесено							
1911	67	Внесено							
1911	68	Внесено							
1911	69	Внесено							
1911	70	Внесено							
1911	71	Внесено							
1911	72	Внесено							
1911	73	Внесено							
1911	74	Внесено							
1911	75	Внесено							
1911	76	Внесено							
1911	77	Внесено							
1911	78	Внесено							
1911	79	Внесено							
1911	80	Внесено							
1911	81	Внесено							
1911	82	Внесено							
1911	83	Внесено							
1911	84	Внесено							
1911	85	Внесено							
1911	86	Внесено							
1911	87	Внесено							
1911	88	Внесено							
1911	89	Внесено							
1911	90	Внесено							
1911	91	Внесено							
1911	92	Внесено							
1911	93	Внесено							
1911	94	Внесено							
1911	95	Внесено							
1911	96	Внесено							
1911	97	Внесено							
1911	98	Внесено							
1911	99	Внесено							
1911	100	Внесено							

9	10	11	12	13	14	15	
Списано со счета за выданный Т-вомъ товаръ.						Удержанный коммиссион- ный процентъ.	Возвращен- ный остатокъ.
Годъ, мѣсяцъ и число.	№ ст. рас- хода въ книжкѣ.	Хазбаніе и описаніе выданнаго.	Колпч- ство.	По цѣнѣ.			
				Руб.	К.	Руб.	К.
1900		и прочее					
1901		и прочее					
1902		и прочее					
1903		и прочее					
1904		и прочее					
1905		и прочее					
1906		и прочее					
1907		и прочее					
1908		и прочее					
1909		и прочее					
1910		и прочее					
1911		и прочее					
1912		и прочее					
1913		и прочее					
1914		и прочее					
1915		и прочее					
1916		и прочее					
1917		и прочее					
1918		и прочее					
1919		и прочее					
1920		и прочее					
1921		и прочее					
1922		и прочее					
1923		и прочее					
1924		и прочее					
1925		и прочее					
1926		и прочее					
1927		и прочее					
1928		и прочее					
1929		и прочее					
1930		и прочее					
1931		и прочее					
1932		и прочее					
1933		и прочее					
1934		и прочее					
1935		и прочее					
1936		и прочее					
1937		и прочее					
1938		и прочее					
1939		и прочее					
1940		и прочее					
1941		и прочее					
1942		и прочее					
1943		и прочее					
1944		и прочее					
1945		и прочее					
1946		и прочее					
1947		и прочее					
1948		и прочее					
1949		и прочее					
1950		и прочее					
1951		и прочее					
1952		и прочее					
1953		и прочее					
1954		и прочее					
1955		и прочее					
1956		и прочее					
1957		и прочее					
1958		и прочее					
1959		и прочее					
1960		и прочее					
1961		и прочее					
1962		и прочее					
1963		и прочее					
1964		и прочее					
1965		и прочее					
1966		и прочее					
1967		и прочее					
1968		и прочее					
1969		и прочее					
1970		и прочее					
1971		и прочее					
1972		и прочее					
1973		и прочее					
1974		и прочее					
1975		и прочее					
1976		и прочее					
1977		и прочее					
1978		и прочее					
1979		и прочее					
1980		и прочее					
1981		и прочее					
1982		и прочее					
1983		и прочее					
1984		и прочее					
1985		и прочее					
1986		и прочее					
1987		и прочее					
1988		и прочее					
1989		и прочее					
1990		и прочее					
1991		и прочее					
1992		и прочее					
1993		и прочее					
1994		и прочее					
1995		и прочее					
1996		и прочее					
1997		и прочее					
1998		и прочее					
1999		и прочее					
2000		и прочее					

Получено Товариществомъ для покупки.								
Годъ, мѣсяцъ и число.	№ ст. при- хода кассы.	Названіе и описаніе предметовъ покупки.	На какой срокъ.	Колѣ- ство.	Цѣна, назначенная заказчикомъ		Внесенная на покупку сумма.	
					Руб.	К.	Руб.	К.
1911	1	Денежные средства						
1911	2	Денежные средства						
1911	3	Денежные средства						
1911	4	Денежные средства						
1911	5	Денежные средства						
1911	6	Денежные средства						
1911	7	Денежные средства						
1911	8	Денежные средства						
1911	9	Денежные средства						
1911	10	Денежные средства						
1911	11	Денежные средства						
1911	12	Денежные средства						
1911	13	Денежные средства						
1911	14	Денежные средства						
1911	15	Денежные средства						
1911	16	Денежные средства						
1911	17	Денежные средства						
1911	18	Денежные средства						
1911	19	Денежные средства						
1911	20	Денежные средства						
1911	21	Денежные средства						
1911	22	Денежные средства						
1911	23	Денежные средства						
1911	24	Денежные средства						
1911	25	Денежные средства						
1911	26	Денежные средства						
1911	27	Денежные средства						
1911	28	Денежные средства						
1911	29	Денежные средства						
1911	30	Денежные средства						
1911	31	Денежные средства						
1911	32	Денежные средства						
1911	33	Денежные средства						
1911	34	Денежные средства						
1911	35	Денежные средства						
1911	36	Денежные средства						
1911	37	Денежные средства						
1911	38	Денежные средства						
1911	39	Денежные средства						
1911	40	Денежные средства						
1911	41	Денежные средства						
1911	42	Денежные средства						
1911	43	Денежные средства						
1911	44	Денежные средства						
1911	45	Денежные средства						
1911	46	Денежные средства						
1911	47	Денежные средства						
1911	48	Денежные средства						
1911	49	Денежные средства						
1911	50	Денежные средства						
1911	51	Денежные средства						
1911	52	Денежные средства						
1911	53	Денежные средства						
1911	54	Денежные средства						
1911	55	Денежные средства						
1911	56	Денежные средства						
1911	57	Денежные средства						
1911	58	Денежные средства						
1911	59	Денежные средства						
1911	60	Денежные средства						
1911	61	Денежные средства						
1911	62	Денежные средства						
1911	63	Денежные средства						
1911	64	Денежные средства						
1911	65	Денежные средства						
1911	66	Денежные средства						
1911	67	Денежные средства						
1911	68	Денежные средства						
1911	69	Денежные средства						
1911	70	Денежные средства						
1911	71	Денежные средства						
1911	72	Денежные средства						
1911	73	Денежные средства						
1911	74	Денежные средства						
1911	75	Денежные средства						
1911	76	Денежные средства						
1911	77	Денежные средства						
1911	78	Денежные средства						
1911	79	Денежные средства						
1911	80	Денежные средства						
1911	81	Денежные средства						
1911	82	Денежные средства						
1911	83	Денежные средства						
1911	84	Денежные средства						
1911	85	Денежные средства						
1911	86	Денежные средства						
1911	87	Денежные средства						
1911	88	Денежные средства						
1911	89	Денежные средства						
1911	90	Денежные средства						
1911	91	Денежные средства						
1911	92	Денежные средства						
1911	93	Денежные средства						
1911	94	Денежные средства						
1911	95	Денежные средства						
1911	96	Денежные средства						
1911	97	Денежные средства						
1911	98	Денежные средства						
1911	99	Денежные средства						
1911	100	Денежные средства						

[illegible]

ТОВАРИЩЪ №

Получено Товариществомъ для покупки.									
Годъ, мѣсяцъ и число.	№ ст. при- хода кассы	Названіе и описаніе предметовъ покупки.	На какой срокъ.	Колѣче- ство.	Цѣна, назначенная заказчикомъ		Внесенная на покупку сумма.		
					Руб.,	К.	Руб.,	К.	
		وقوعا							
1		مراة کلثوم	نجف	1					
2		مشاق عذرة	الندوة	1					
3		عند	عیات	1					
4			محمد	1					
5			احمد	1					
6			جوان	1					
7		مذکور قریب بذات ارشد القدوس	فشار	1					
8		قوتیہ قریب مال ارشد							
9		بجود							
10		اشعار لری از نزد قدوس							
11		عبد	فشار	1					
12		عبد	فشار	1					
13		اشاق مجتهد ارشد قدوس	عبد	1					
14		مذکور قریب بذات ارشد القدوس	عبد	1					
15		قوتیہ قریب مال ارشد							
16		بجود							
17		اشاق مجتهد ارشد قدوس	عبد	1					
18			عبد	1					
19			عبد	1					
20			عبد	1					
21			عبد	1					
22			عبد	1					
23			عبد	1					
24			عبد	1					
25			عبد	1					
26			عبد	1					
27			عبد	1					
28			عبد	1					
29			عبد	1					
30			عبد	1					

11

ТОВАРИЩЪ №

1	2	3	4	5	6	7
Получено Товариществомъ для покупки.						
Годъ, мѣсяцъ и число.	№ ст. при- хода казны.	Названіе и описаніе предметовъ покупки.	На какой срокъ.	Колѣч- ство.	Цѣна, назначенная показникомъ	Внесенная на покупку сумма.
					Руб. К.	Руб. К.
1900	1	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	2	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	3	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	4	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	5	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	6	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	7	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	8	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	9	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	10	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	11	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	12	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	13	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	14	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	15	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	16	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	17	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	18	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	19	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	20	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	21	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	22	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	23	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	24	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	25	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	26	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	27	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	28	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	29	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	30	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	31	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	32	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	33	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	34	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	35	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	36	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	37	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	38	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	39	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	40	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	41	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	42	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	43	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	44	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	45	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	46	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	47	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	48	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	49	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	50	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	51	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	52	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	53	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	54	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	55	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	56	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	57	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	58	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	59	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	60	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	61	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	62	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	63	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	64	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	65	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	66	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	67	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	68	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	69	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	70	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	71	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	72	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	73	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	74	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	75	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	76	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	77	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	78	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	79	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	80	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	81	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	82	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	83	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	84	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	85	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	86	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	87	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	88	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	89	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	90	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	91	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	92	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	93	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	94	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	95	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	96	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	97	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	98	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	99	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				
1900	100	Въсѣмъ 1000 руб. 00 коп.				

[illegible]

ТОВАРИЩЪ №

Получено Товариществомъ для покупки.									
Годъ, мѣсяцъ и число.	№ ст. прѣ- хода вѣсн.	Названіе и описаніе предметовъ покупки.	На какой срокъ.	Колѣче- ство.	Цена, назначенная заказчикомъ		Внесенная на покупку сумма.		
					Руб.	К.	Руб.	К.	
1900	1	Върученъ							Върученъ
1900	2	Върученъ							Върученъ
1900	3	Върученъ							Върученъ
1900	4	Върученъ							Върученъ
1900	5	Върученъ							Върученъ
1900	6	Върученъ							Върученъ
1900	7	Върученъ							Върученъ
1900	8	Върученъ							Върученъ
1900	9	Върученъ							Върученъ
1900	10	Върученъ							Върученъ
1900	11	Върученъ							Върученъ
1900	12	Върученъ							Върученъ
1900	13	Върученъ							Върученъ
1900	14	Върученъ							Върученъ
1900	15	Върученъ							Върученъ
1900	16	Върученъ							Върученъ
1900	17	Върученъ							Върученъ
1900	18	Върученъ							Върученъ
1900	19	Върученъ							Върученъ
1900	20	Върученъ							Върученъ
1900	21	Върученъ							Върученъ
1900	22	Върученъ							Върученъ
1900	23	Върученъ							Върученъ
1900	24	Върученъ							Върученъ
1900	25	Върученъ							Върученъ
1900	26	Върученъ							Върученъ
1900	27	Върученъ							Върученъ
1900	28	Върученъ							Върученъ
1900	29	Върученъ							Върученъ
1900	30	Върученъ							Върученъ
1900	31	Върученъ							Върученъ
1900	32	Върученъ							Върученъ
1900	33	Върученъ							Върученъ
1900	34	Върученъ							Върученъ
1900	35	Върученъ							Върученъ
1900	36	Върученъ							Върученъ
1900	37	Върученъ							Върученъ
1900	38	Върученъ							Върученъ
1900	39	Върученъ							Върученъ
1900	40	Върученъ							Върученъ
1900	41	Върученъ							Върученъ
1900	42	Върученъ							Върученъ
1900	43	Върученъ							Върученъ
1900	44	Върученъ							Върученъ
1900	45	Върученъ							Върученъ
1900	46	Върученъ							Върученъ
1900	47	Върученъ							Върученъ
1900	48	Върученъ							Върученъ
1900	49	Върученъ							Върученъ
1900	50	Върученъ							Върученъ
1900	51	Върученъ							Върученъ
1900	52	Върученъ							Върученъ
1900	53	Върученъ							Върученъ
1900	54	Върученъ							Върученъ
1900	55	Върученъ							Върученъ
1900	56	Върученъ							Върученъ
1900	57	Върученъ							Върученъ
1900	58	Върученъ							Върученъ
1900	59	Върученъ							Върученъ
1900	60	Върученъ							Върученъ
1900	61	Върученъ							Върученъ
1900	62	Върученъ							Върученъ
1900	63	Върученъ							Върученъ
1900	64	Върученъ							Върученъ
1900	65	Върученъ							Върученъ
1900	66	Върученъ							Върученъ
1900	67	Върученъ							Върученъ
1900	68	Върученъ							Върученъ
1900	69	Върученъ							Върученъ
1900	70	Върученъ							Върученъ
1900	71	Върученъ							Върученъ
1900	72	Върученъ							Върученъ
1900	73	Върученъ							Върученъ
1900	74	Върученъ							Върученъ
1900	75	Върученъ							Върученъ
1900	76	Върученъ							Върученъ
1900	77	Върученъ							Върученъ
1900	78	Върученъ							Върученъ
1900	79	Върученъ							Върученъ
1900	80	Върученъ							Върученъ
1900	81	Върученъ							Върученъ
1900	82	Върученъ							Върученъ
1900	83	Върученъ							Върученъ
1900	84	Върученъ							Върученъ
1900	85	Върученъ							Върученъ
1900	86	Върученъ							Върученъ
1900	87	Върученъ							Върученъ
1900	88	Върученъ							Върученъ
1900	89	Върученъ							Върученъ
1900	90	Върученъ							Върученъ
1900	91	Върученъ							Върученъ
1900	92	Върученъ							Върученъ
1900	93	Върученъ							Върученъ
1900	94	Върученъ							Върученъ
1900	95	Върученъ							Върученъ
1900	96	Върученъ							Върученъ
1900	97	Върученъ							Върученъ
1900	98	Върученъ							Върученъ
1900	99	Върученъ							Върученъ
1900	100	Върученъ							Върученъ

[illegible]

[illegible]

ПОЯСНЕНИЕ ТОВАРИЩЕСТВОМ АЗОВСКОМУ										СЧЕТЫ СО СЧЕТА ЗА ВВЕДЕНИЕ ТОВАРОВ									
Порт, марка и номер	№ ст. опр. тов. вв.	Характеристика и описание			Итого	Курс	Итого	Курс	Итого	Порт, марка и номер	№ ст. опр. тов. вв.	Характеристика и описание			Итого	Курс	Итого	Курс	Итого
		наименование	количество	единицы								наименование	количество	единицы					
		Соль	100	кг	100	1.00	100	1.00	100	Соль	100	кг	100	кг	100	1.00	100	1.00	100
		Сахар	50	кг	50	1.00	50	1.00	50	Сахар	50	кг	50	кг	50	1.00	50	1.00	50
		Чай	20	кг	20	1.00	20	1.00	20	Чай	20	кг	20	кг	20	1.00	20	1.00	20
		Кофе	10	кг	10	1.00	10	1.00	10	Кофе	10	кг	10	кг	10	1.00	10	1.00	10
		Молоко	100	л	100	1.00	100	1.00	100	Молоко	100	л	100	л	100	1.00	100	1.00	100
		Масло	50	кг	50	1.00	50	1.00	50	Масло	50	кг	50	кг	50	1.00	50	1.00	50
		Хлеб	100	кг	100	1.00	100	1.00	100	Хлеб	100	кг	100	кг	100	1.00	100	1.00	100
		Мясо	50	кг	50	1.00	50	1.00	50	Мясо	50	кг	50	кг	50	1.00	50	1.00	50
		Рыба	20	кг	20	1.00	20	1.00	20	Рыба	20	кг	20	кг	20	1.00	20	1.00	20
		Овощи	100	кг	100	1.00	100	1.00	100	Овощи	100	кг	100	кг	100	1.00	100	1.00	100
		Фрукты	50	кг	50	1.00	50	1.00	50	Фрукты	50	кг	50	кг	50	1.00	50	1.00	50
		Ягоды	20	кг	20	1.00	20	1.00	20	Ягоды	20	кг	20	кг	20	1.00	20	1.00	20
		Орехи	10	кг	10	1.00	10	1.00	10	Орехи	10	кг	10	кг	10	1.00	10	1.00	10
		Семена	50	кг	50	1.00	50	1.00	50	Семена	50	кг	50	кг	50	1.00	50	1.00	50
		Зерно	100	кг	100	1.00	100	1.00	100	Зерно	100	кг	100	кг	100	1.00	100	1.00	100
		Сумма	1000	кг	1000	1.00	1000	1.00	1000	Сумма	1000	кг	1000	кг	1000	1.00	1000	1.00	1000

Получено Товариществом для покупки.										Списано со счета за выданный Товар товари.									
Год.	Зачисл.	Год.	Зачисл.	Год.	Зачисл.	Год.	Зачисл.	Год.	Зачисл.	Год.	Зачисл.	Год.	Зачисл.	Год.	Зачисл.				
в руб.	в коп.	в руб.	в коп.	в руб.	в коп.	в руб.	в коп.	в руб.	в коп.	в руб.	в коп.	в руб.	в коп.	в руб.	в коп.				
Жанане и описание предметовъ		Жанане и описание предметовъ		Жанане и описание предметовъ		Жанане и описание предметовъ		Жанане и описание предметовъ		Жанане и описание предметовъ		Жанане и описание предметовъ		Жанане и описание предметовъ					
покупки.		покупки.		покупки.		покупки.		покупки.		покупки.		покупки.		покупки.					
Колич.	Итого	Колич.	Итого	Колич.	Итого	Колич.	Итого	Колич.	Итого	Колич.	Итого	Колич.	Итого	Колич.	Итого				
в руб.	в коп.	в руб.	в коп.	в руб.	в коп.	в руб.	в коп.	в руб.	в коп.	в руб.	в коп.	в руб.	в коп.	в руб.	в коп.				
1910	100	00	1910	100	00	1910	100	00	1910	100	00	1910	100	00	1910	100			
1911	200	00	1911	200	00	1911	200	00	1911	200	00	1911	200	00	1911	200			
1912	300	00	1912	300	00	1912	300	00	1912	300	00	1912	300	00	1912	300			
1913	400	00	1913	400	00	1913	400	00	1913	400	00	1913	400	00	1913	400			
1914	500	00	1914	500	00	1914	500	00	1914	500	00	1914	500	00	1914	500			
1915	600	00	1915	600	00	1915	600	00	1915	600	00	1915	600	00	1915	600			
1916	700	00	1916	700	00	1916	700	00	1916	700	00	1916	700	00	1916	700			
1917	800	00	1917	800	00	1917	800	00	1917	800	00	1917	800	00	1917	800			
1918	900	00	1918	900	00	1918	900	00	1918	900	00	1918	900	00	1918	900			
1919	1000	00	1919	1000	00	1919	1000	00	1919	1000	00	1919	1000	00	1919	1000			
1920	1100	00	1920	1100	00	1920	1100	00	1920	1100	00	1920	1100	00	1920	1100			
1921	1200	00	1921	1200	00	1921	1200	00	1921	1200	00	1921	1200	00	1921	1200			
1922	1300	00	1922	1300	00	1922	1300	00	1922	1300	00	1922	1300	00	1922	1300			
1923	1400	00	1923	1400	00	1923	1400	00	1923	1400	00	1923	1400	00	1923	1400			
1924	1500	00	1924	1500	00	1924	1500	00	1924	1500	00	1924	1500	00	1924	1500			
1925	1600	00	1925	1600	00	1925	1600	00	1925	1600	00	1925	1600	00	1925	1600			
1926	1700	00	1926	1700	00	1926	1700	00	1926	1700	00	1926	1700	00	1926	1700			
1927	1800	00	1927	1800	00	1927	1800	00	1927	1800	00	1927	1800	00	1927	1800			
1928	1900	00	1928	1900	00	1928	1900	00	1928	1900	00	1928	1900	00	1928	1900			
1929	2000	00	1929	2000	00	1929	2000	00	1929	2000	00	1929	2000	00	1929	2000			
1930	2100	00	1930	2100	00	1930	2100	00	1930	2100	00	1930	2100	00	1930	2100			
1931	2200	00	1931	2200	00	1931	2200	00	1931	2200	00	1931	2200	00	1931	2200			
1932	2300	00	1932	2300	00	1932	2300	00	1932	2300	00	1932	2300	00	1932	2300			
1933	2400	00	1933	2400	00	1933	2400	00	1933	2400	00	1933	2400	00	1933	2400			
1934	2500	00	1934	2500	00	1934	2500	00	1934	2500	00	1934	2500	00	1934	2500			
1935	2600	00	1935	2600	00	1935	2600	00	1935	2600	00	1935	2600	00	1935	2600			
1936	2700	00	1936	2700	00	1936	2700	00	1936	2700	00	1936	2700	00	1936	2700			
1937	2800	00	1937	2800	00	1937	2800	00	1937	2800	00	1937	2800	00	1937	2800			
1938	2900	00	1938	2900	00	1938	2900	00	1938	2900	00	1938	2900	00	1938	2900			
1939	3000	00	1939	3000	00	1939	3000	00	1939	3000	00	1939	3000	00	1939	3000			
1940	3100	00	1940	3100	00	1940	3100	00	1940	3100	00	1940	3100	00	1940	3100			
1941	3200	00	1941	3200	00	1941	3200	00	1941	3200	00	1941	3200	00	1941	3200			
1942	3300	00	1942	3300	00	1942	3300	00	1942	3300	00	1942	3300	00	1942	3300			
1943	3400	00	1943	3400	00	1943	3400	00	1943	3400	00	1943	3400	00	1943	3400			
1944	3500	00	1944	3500	00	1944	3500	00	1944	3500	00	1944	3500	00	1944	3500			
1945	3600	00	1945	3600	00	1945	3600	00	1945	3600	00	1945	3600	00	1945	3600			
1946	3700	00	1946	3700	00	1946	3700	00	1946	3700	00	1946	3700	00	1946	3700			
1947	3800	00	1947	3800	00	1947	3800	00	1947	3800	00	1947	3800	00	1947	3800			
1948	3900	00	1948	3900	00	1948	3900	00	1948	3900	00	1948	3900	00	1948	3900			
1949	4000	00	1949	4000	00	1949	4000	00	1949	4000	00	1949	4000	00	1949	4000			
1950	4100	00	1950	4100	00	1950	4100	00	1950	4100	00	1950	4100	00	1950	4100			
1951	4200	00	1951	4200	00	1951	4200	00	1951	4200	00	1951	4200	00	1951	4200			
1952	4300	00	1952	4300	00	1952	4300	00	1952	4300	00	1952	4300	00	1952	4300			
1953	4400	00	1953	4400	00	1953	4400	00	1953	4400	00	1953	4400	00	1953	4400			
1954	4500	00	1954	4500	00	1954	4500	00	1954	4500	00	1954	4500	00	1954	4500			
1955	4600	00	1955	4600	00	1955	4600	00	1955	4600	00	1955	4600	00	1955	4600			
1956	4700	00	1956	4700	00	1956	4700	00	1956	4700	00	1956	4700	00	1956	4700			
1957	4800	00	1957	4800	00	1957	4800	00	1957	4800	00	1957	4800	00	1957	4800			
1958	4900	00	1958	4900	00	1958	4900	00	1958	4900	00	1958	4900	00	1958	4900			
1959	5000	00	1959	5000	00	1959	5000	00	1959	5000	00	1959	5000	00	1959	5000			
1960	5100	00	1960	5100	00	1960	5100	00	1960	5100	00	1960	5100	00	1960	5100			
1961	5200	00	1961	5200	00	1961	5200	00	1961	5200	00	1961	5200	00	1961	5200			
1962	5300	00	1962	5300	00	1962	5300	00	1962	5300	00	1962	5300	00	1962	5300			
1963	5400	00	1963	5400	00	1963	5400	00	1963	5400	00	1963	5400	00	1963	5400			
1964	5500	00	1964	5500	00	1964	5500	00	1964	5500	00	1964	5500	00	1964	5500			
1965	5600	00	1965	5600	00	1965	5600	00	1965	5600	00	1965	5600	00	1965	5600			
1966	5700	00	1966	5700	00	1966	5700	00	1966	5700	00	1966	5700	00	1966	5700			
1967	5800	00	1967	5800	00	1967	5800	00	1967	5800	00	1967	5800	00	1967	5800			
1968	5900	00	1968	5900	00	1968	5900	00	1968	5900	00	1968	5900	00	1968	5900			
1969	6000	00	1969	6000	00	1969	6000	00	1969	6000	00	1969	6000	00	1969	6000			
1970	6100	00	1970	6100	00	1970	6100	00	1970	6100	00	1970	6100	00	1970	6100			
1971	6200	00	1971	6200	00	1971	6200	00	1971	6200	00	1971	6200	00	1971	6200			
1972	6300	00	1972	6300	00	1972	6300	00	1972	6300	00	1972	6300	00	1972	6300			
1973	6400	00	1973	6400	00	1973	6400	00	1973	6400	00	1973	6400	00	1973	6400			
1974	6500	00	1974	6500	00	1974	6500	00	1974	6500	00	1974	6500	00	1974	6500			
1975	6600	00	1975	6600	00	1975	6600	00	1975	6600	00	1975	6600	00	1975	6600			
1976	6700	00	1976	6700	00	1976	6700	00	1976	6700	00	1976	6700	00	1976	6700			
1977	6800	00	1977	6800	00	1977	6800	00	1977	6800	00	1977	6800	00	1977	6800			
1978	6900	00	1978	6900	00	1978	6900	00	1978	6900	00	1978	6900	00	1978	6900			
1979	7000	00	1979	7000	00	1979	7000	00	1979	7000	00	1979	7000	00	1979	7000			
1980	7100	00	1980	7100	00	1980	7100	00	1980	7100	00	1980	7100	00	1980	7100			
1981	7200	00	1981	7200	00	1981	7200	00	1981	7200	00	1981	7200	00	1981	7200			
1982	7300	00	1982	7300	00	1982	7300	00	1982	7300	00	1982	7300	00	1982	7300			
1983	7400	00	1983	7400	00	1983	7400	00	1983	7400	00	1983	7400	00	1983	7400			
1984	7500	00	1984	7500	00	1984	7500	00	1984	7500	00	1984	7500	00	1984	7500			
1985	7600	00	1985	7600	00	1985	7600	00	1985	7600	00	1985	7600	00	1985	7600			
1986	7700	00	1986	7700	00	1986	7700	00	1986	7700	00	1986	7700	00	1986	7700			
1987	7800	00	1987	7800	00	1987	7800	00	1987	7800	00	1987	7800	00	1987	7800			
1988	7900	00	1988	7900	00	1988	7900	00	1988	7900	00	1988	7900	00	1988	7900			
1989	8000	00	1989	8000	00	1989	8000	00</											

[illegible]

ZARUŞAD VE CİVARINDAKİ ELLİ BEŞ KÖYDE ERMENİLER
TARAFINDAN YAPILAN YAĞMA VE KATLIÂM

158

بشرفه جبهه بی قوتانده

۱۹۵
ف. ص. م. ق. ق.
ف. ر. ا. ق. ق.
ع. م. و.
نوروز
۱۸
س.

در این نامه اصحابه با بیرونه مقولم مقده قضا و زکوره فاضلینده گویند و بدو
تبریه باقی تا بحال و ۱۹۵۰ نوروز و اول لغا تقدیم قضا بی مقروضه .

مصدق

۵۷ / ۸ / ۷

نسخه

اشرفه جبهه کی اورانده

۶۴

۱۱۸

ایستادگاری و امارت									
ردیف	شرح	مبلغ	مبلغ	مبلغ	مبلغ	مبلغ	مبلغ	مبلغ	مبلغ
۱	مبلغی بابت...	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰
۲	...	۴۹	۱۰۰۰	۴۱۵۰	۱۱۵۰	۴۰۰	۴۸	۱۵	...
۳	...	۴۸	۵۰۰۰۰	۴۰۰۰	۹۰۰	۴۰۰	۱۵۰	۴۹	...
۴	...	۱۵	۱۰۰۰	۱۴۰۰	۴۹	۱۲۰	۱۴۰	۴۹	...
۵	...	۴۰	۹۵۰	۸۰۰۰	۲۵۰	۵۸	۸۰	۴۸	...
۶	...	۴۶	۷۵۰	۴۸۰۰	۴۸۰	۱۸	۹۰	۲۰	...
۷	...	۱۴	۴۱۵۰	۱۷۰	۴۸۰	۱۴۰	۲۰	۱۷	...
۸	...	۱۷	۱۸۰۰	۴۴۰۰	۴۶۷	۸۴	۲۸	۱۴	...
۹	...	۴۸	۱۴۷۰۰	۲۴۰۰	۲۷۰۰	۷۰	۴۰	۴۹	...
۱۰	...	۴۹	۴۲۰۰	۴۲۰۰	۱۸۵	۱۸۰	۱۸۰	۱۰	...
۱۱	...	۴۹	۹۲۰۰	۴۴۰۰	۹۸۰۰	۱۱۵	۱۹	۴۹	...
۱۲	...	۲	۴۰۱۵	۱۲۰۰	۷۴	۴۲	۴۹	۴	...
۱۳	...	۴۱	۴۱۶۰	۴۷۱	۴۷۱	۹۸	۷۵	۴۷	...
۱۴	...	۱۷	۴۸۵۰	۴۱۴۰	۷۹۰	۹۵	۷۴	۴۷	...
۱۵	...	۱۴	۲۰۲۷	۱۱۶۰	۴۸۰	۲۸	۴۷	۸	...
۱۶	...	۱۶	۴۱۵۰	۷۵۰	۴۱۰	۸۴	۴۸	۱۹	...
۱۷	...	۷	۷۱۶	۱۵۰	۱۸۷	۴۸	۴۷	۱۷	...
۱۸	...	۷	۱۸۱۵	۱۸۰	۴۱۵	۸۵	۴۷	۱۱	...
۱۹	...	۱۹	۱۸۵۰	۲۵۷	۴۸۰	۸۵	۵۸	۱۹	...
۲۰	...	۴۴	۴۷۴۱	۴۲۱	۲۸۴	۸۴	۲۷	۴۹	...
۲۱	...	۴۱	۴۹۰۰	۲۷۴	۵۱۶	۱۸۵	۹۸	۴۴	...
۲۲	...	۱۷	۲۸۰۰	۴۷۰۰	۸۷۰	۴۰	۸۷	۴۴	...
۲۳	...	۴۸	۲۴۰۰	۱۶۰۰	۱۵۹	۴۶	۱۱۰	۴۷	...
۲۴	...	۴	۴۹۰۰	۴۵۰	۷۰	۵۹	۴۰	۴	...
۲۵	...	۴۹	۱۴۰۰۰	۸۰۰۰	۹۰۰	۴۹۰	۷۰	۴۹	...
۲۶	...	۴۱	۸۰۰۰۰	۴۵۰۰	۴۰۰	۴۰۰	۱۰۰	۱۵	...
۲۷	...	۴۹	۸۰۰۰۰	۴۰۰۰	۴۰۰	۴۰۰	۸۰	۱۴	...
۲۸	...	۵۴	۱۰۰۰۰۰	۴۲۰۰	۵۰۰	۴۰۰	۸۰	۱۱	...
۲۹	...	۴۰	۴۰۰۰۰۰	۱۵۰۰۰	۴۰۰	۴۰	۲۰	۴۴	...
۳۰	...	۴۴	۴۰۰۰۰۰	۹۴۰۰	۲۰۰	۴۰۰	۲۰	۱۴	...
۳۱	...	۸۵	۴۸۰۰۰۰	۴۰۰۰۰	۹۰۰	۴۰۰	۱۴۰	۴۹	...
جمع		۷۵۸	۲۴۹۹۷۰۴	۱۱۹۹۱۱	۴۱۵۹۷	۴۵۴۸	۴۴۷	۷۰۰	...

ERMENİLERİN ERİVAN MINTIKASINDA YENİDEN
MEZÂLİM BAŞLATTIKLARI

حکم - ۱

شرق جبهه سی قوماندانی ارمن حربه ۸ شعبه مخصوص سوده ورقه سید			
اوراق قلمک و مرسوس	۱۱۶	خلاصه مرسوس و اسناد و کتب امضای	۵۸۶
شعبه مرسوس	۱	ارمنیه منطقه سی / سی	۵۸۶
دوسیه و مرسوس		تاریخ تبیضی	
تاریخ تسودی	۲۶ / ۱ / ۲۶	تاریخ ارسالی د سا	

حکمیه حکامه

فایده درم مقام قلمه

ارمنیه ارمنیه منطقه سیده ایصال اسدیتیم آخر

یکدیگر به چیده تیمار آید بدویندر و مقام ایصال اسدیتیم

برسنه دینر ایوانده تیمار آید اشتغال آید دست

اسلامدن ادوی قتل و برسی آخر صورتی جمع ایلمد

شکایه منطقه سیده کی شادی دیرجه قریه سیده

۲۶ / ۱ / ۲۶

تیمار سیده کریمه قلمه سی

برسنه دینر ایوانده تیمار آید

کریمه قلمه سی و کلمه سی

صدمه بدویندر تیمار سی طالعده انجمن

۱۸۰۰

تیمار سیده کریمه قلمه سی

صهه - 4

شماره دهنه سی او فامیل از فی ایزدین حریبه		شعبه سده مخصوص و سوده ورقه سید	
اوراق ذامات و غیره	خلایه	سودك اعضاء	
شعبه نومره سی		بیضك اعضاء	
دوبه سر سی		تاریخ بیضی	
تاریخ تسوادی		تاریخ ارضالی د سا	

مهر ایام ارضالی در ده ...

و تامل اشیا در عجب اولاد

خجسته با نده بی طرمونیم کدینده ده ...

خزیه اولاد و شاید بهار اولاد

شعبه ایام ...

ایام بهار ده مقام نهیده ...

...

...

...

...

...

ایکدیہ قومیاندا نطقی حضرت لونه !

زنکی بار اھالیسی طرفندہ عرضہ

بیز زنکی بار اھالیسی د اشناہ اشقیاد سہ لرونک ظلمندہ قویلا رفد سیر لرونک
قادنیلوز جو جھلوز آراسی چانیدا وچولورد . پستی سو یوقدہ آج یالاداج محروا لرونک
صوگرہ نورک آرقاد اشکر مرک کله سنی اشکر دین و طہر دیوب کلار یک فقط
نیزیم بد بختانہ لکزدہ طرلابی آراسی بوی حدود اولدی . شمدی حمادہ د اشناہ لرونک
ینہ ایسہ با شندا اولد و تلی سببہ بیز محروا لرونک ورنہ نچہ کہ سار بانلا رگویندہ
۱۸ کلندہ ثانی دے بشندہ اوج نفر اگر کر دای ابراجم ادنی د علی ہزار اولد
وحسبہ محمد ادعلی فی شورا اولدہ ارمنی لرونک کنارہ آبارہ ب قور قوشورہ
یا قمشلر ایکی اولوشی حسبہ محمد ادنی یارالامسہ والدہ قاجمبہ کلانہ ثانی د
۱۹ سندہ شوی ہماندا رگویندہ مخرم محمد باقرا غلی اوج نفر برلدا شیلہ بش مال اولد
کینورکہ دو قوشلر . اولار دون شمدیہ کی بر حشرہ یوقدہ یقینہ کہ اہ لرونک
۲۰ کلانہ ثانی دے ۱۷ سندہ . رحیم آباد رگویندہ گیمہ شہر عا ابر حاجی عبدل ادعلی کلانہ
ابرنہ گیدوب قالاہ ایشلر ایشلر نی واد چدانہ دہ انکی فی آبار شلر
۲۱ کلانہ ثانی دے ۲۰ سندہ شولودیرچی کوندرہ رحیم شہر کریم اوج شلر
ایویسی قالاہ ایشلر ۲۰ بیلر سات نعالان ہر لونی ۳۰ بیلر سات نعالان ہر لونی

*UĞRUCA VE PERCİNİS NAHİYELERİNE BAĞLI ALTMİŞ İKİ KÖYDE
ERMENİLERCE GERÇEKLEŞTİRİLEN KATLİÂM*

Условный текущий счет № _____

1.

[illegible]

r.

0.25

Условный текущий счет №

1.

[illegible]

BOA. HR. SYS. 2878/78

NAHCIVAN VE İĞDIR HAVALİSİNDE MÜSLÜMAN
HALKIN ERMENİ SOYKIRIMINA UĞRADIĞI

فروری ۱۹۶۷

۴

اؤن بۆلجی
ققاق فرقه سی قوماندانی
ارکان جریه سی

شعب

۱۹۶۷

شعبه
شعبه

ملفولی

مقام محترم، ایغدر و نواحیه ارمناک ایدال اومیا به رول قو قوری مطلق چا قورت
تخریباتک وسعت و رجه سی ققیدر و قونیه سی نامه ایچوید ایدال ایدیه قیقاقده ایدال اوله
بیله معلولان لقا عرصه و لغیرم ققیدی

ققاق

فروری ۱۹۶۷

ققاق

۴

فروری ۱۹۶۷

۴

۱۹۶۷

هوردوم
۲۷/۶/۱۰

نبرد
۱۵۶

ادونزد درخی آلائی قوتانلند

۲۷/۶/۱۰ تاریخ و ۱۶۶۶ خورشیدی زینامه ایلم بلوغ ۱۵۶ خورشیدی فرقه

در وجه قوتانلند در ازانامه ایلم توفیقاً جی کوی اهلیسی حق ارفید
طرفه یا یلده مفهم و تقیات ایلم قتلدی حاوی آلاسه و لاله و بطاً

طایفه
حکومت

در بعد اودام

۵۴۱
۱۹۱

قوتانلند

۲۷/۶/۱۰

ادونزد درخی آلائی قوتانلند

مقتل قتل

ادونزد درخی
سوی فرقه ای

شا عفا

حکومت

۱
۱۱

302

نور صبیح
 رسول محیی بن ارفعی
 ارکوز صفی ۴
 انیس ۸
 دانا ۵
 شاد ۱۰
 شکر ۲
 فریاد ۱
 باغ لیل ۱
 خود ۱۰
 نور خود ۱

باطا اشیاء فریاد اهل مسجد
 اربو فریاد صفی ساکر
 عیسی فریاد ارفعی
 ارکوز صفی ۱
 انیس ۴
 دانا ۲
 شکر ۲
 فریاد ۱
 باغ لیل ۱
 خود ۱۰
 نور خود ۱

فریاد اهل مسجد اول
 فریاد صفی ساکر
 نور صبیح ارفعی
 ارکوز صفی ۴
 انیس ۸
 دانا ۵
 شاد ۱۰
 شکر ۲
 فریاد ۱
 باغ لیل ۱
 خود ۱۰
 نور خود ۱
 فریاد ارفعی
 باغ لیل ۱
 خود ۱۰
 نور خود ۱
 فریاد ارفعی
 باغ لیل ۱
 خود ۱۰
 نور خود ۱

دانا صفی ارفعی
 نور صبیح ارفعی
 ارکوز صفی ۵
 انیس ۸
 دانا ۵
 شاد ۱۰
 شکر ۲
 فریاد ۱
 باغ لیل ۱
 خود ۱۰
 نور خود ۱
 فریاد ارفعی
 باغ لیل ۱
 خود ۱۰
 نور خود ۱

مصدر ضامن شد
ای تاریخ ۱۳۵۵ قمری و شماره فرقه ای در نامه جبرئیل در دیفتر معلوم است بر وجه الح عرضه اوله و فی

بر نکل برابر او که کفار الهاء عالمیز جاندیز ملایک اولو هفت - بر آن اولی که کفر بود ازین بر قوه
سنة القلب جانشوده عالمیزه مجله دولته عثمانیه فدار بدخده آش بده گیتن بوانه فده که
که که به خاموش اولهست بدینده بدینده که که به سلامیته غیبه اولو به بینده اولی انشا و لایحه
کودنه کوز احقر د عالمیز لهندنه بخا و ز ایمله باشلامه و بوشا به بیکلام اهالی قیورده
قاله دار لرین داغنه محمد اوز لریده دار ایله اداره انکده آلمه فقیر رحاله گرفتار اولسته

[illegible]

بجای نامه خبری که با تو کپی از من فرستاده ام که شنیده باشی که بهر چه که از این
استفاده کنی از این سواد الله الطاف باشد و بهر چه که از من سواد اولی که
فرستاده ام بخوانی و بهر چه که از من سواد اولی که

۱۵۴۲
نور محمد بن ابی کوسیه

د. محمد صالح

14 119 2

شرق چها سي نوماند آني اردن حريه سكرال شعبه مسند مخصوص مسوده ورقه سيندز			
اوراق قلمك نومرو سي	۱۷۶	مسودك امضاسي	ميهضات امضاسي
شعبه نومرو سي	۲۲	تاريخ تيبض	۲۷/۲/۹
دوسيه نومرو سي	۲۷/۳/۸	تاريخ ارسال	۲۷/۲/۹

۱۵۲

تعلیمی دہ قرل اردو قہارہ فی کہ لکھ - د

برجالی مصطفیٰ سندہ کس صاودہ بدلاہ جرم کند

کے نامی پرغا نجما قرہ صای ارفانی صامی کوپزیدہ

مکروہ مسماہ اہالی یہ دیوانہ لیلی واحد رکھ

نامہ کوکامینون تحت قہارہ لندہ برلہ افی جنہ لی

تجاورہ قہرہ نمبر - . ہوا رمی جنہ لی قرل اردو

افرادہ دہ اخلاہ و برتہ ویک ماسکہ اللہ

مذکرہ کدیر دہ کس ہا لریہ ارطراہ صاما

اہالی صطیم سندہ رھو غی قتل ایتر د -

برتہ ویک ماسکہ سنی اظا قسہ ایفیرہ عباد

ارلنامہ داسلا برہ قایں باسلہ مظالم

سینک شہر خجہ سہ جاہہ

~~تأیید اقدام ایتر~~

بازید قہرہ ایتر صطیم

۲۷/۲/۹

۲۷/۳/۸

۱۷۶

۲۲

ERİVAN VE KARS'A BAĞLI İSLAM KÖYLERİNDE ERMENİLERCE
YAPILAN SOYKIRIM

۱۶۳
 +
 فرکاه
 ۱۱ / مارش / ۴۷

شوه جیه سی قویانه لقمه

اوان آلمی فرقه قویانه لقمه
 ارکانه جیه ییغما
 ۱۴۲
 ۶۶

اوان آلمی فرقه قویانه لقمه سیرالای قیانه نوری ده طوفان

ارشیرک مظالمه مروضه قیانه قرا اهاکی اسلامه سینه آلمانه و تانقه اولیایه ملک
 ابرسانیلری مویشی لقا عیسه و تقیم قلندی .

اوان آلمی فرقه قویانه لقمه
 سیرالای

۴۷ ۶۶

شوه جیه لقمه لقمه لقمه
 ۴۷
 ۹۴۱

۱۶۳
 ۴۷
 ۹۴۱

« رشتہ ناز »، ماریچہ اور پانکے قریبی ضلع۔ قریب آریندہ طرقتہ۔ امام شافعی۔ روکو بیگم علیا

مذکورہ ذیل اور عبارتوں کے درمیان میں فرق و امتیاز کے ساتھ یہ لکھا گیا ہے کہ جو شخص اس کتاب کو پڑھے وہ اس کے لئے بہت فائدہ مند ہوگا۔

قصہ فی قولہ ربہ نہ فیہ
ما لہو اچھی مانو اچھا

۱۰. قرینه شامی (۱۰)، نایب ایوانی، حاجی قریب ایفانده باید نظام

[illegible]

ن. مؤرخانی

~ 24

۱۰. ترتیب شد ۱۲، تا قبل از این که در خور قیام از بند طافه بیاورد شکلم

[illegible]

وہ خوراک و پیرائے

جہانگیر

۴۱

۱۵. قریشی، ۱۱، تاریخ ایران، ۱۳۰۲، ۱۳۰۳، ۱۳۰۴، ۱۳۰۵، ۱۳۰۶، ۱۳۰۷، ۱۳۰۸، ۱۳۰۹، ۱۳۱۰، ۱۳۱۱، ۱۳۱۲، ۱۳۱۳، ۱۳۱۴، ۱۳۱۵، ۱۳۱۶، ۱۳۱۷، ۱۳۱۸، ۱۳۱۹، ۱۳۲۰، ۱۳۲۱، ۱۳۲۲، ۱۳۲۳، ۱۳۲۴، ۱۳۲۵، ۱۳۲۶، ۱۳۲۷، ۱۳۲۸، ۱۳۲۹، ۱۳۳۰، ۱۳۳۱، ۱۳۳۲، ۱۳۳۳، ۱۳۳۴، ۱۳۳۵، ۱۳۳۶، ۱۳۳۷، ۱۳۳۸، ۱۳۳۹، ۱۳۴۰، ۱۳۴۱، ۱۳۴۲، ۱۳۴۳، ۱۳۴۴، ۱۳۴۵، ۱۳۴۶، ۱۳۴۷، ۱۳۴۸، ۱۳۴۹، ۱۳۵۰، ۱۳۵۱، ۱۳۵۲، ۱۳۵۳، ۱۳۵۴، ۱۳۵۵، ۱۳۵۶، ۱۳۵۷، ۱۳۵۸، ۱۳۵۹، ۱۳۶۰، ۱۳۶۱، ۱۳۶۲، ۱۳۶۳، ۱۳۶۴، ۱۳۶۵، ۱۳۶۶، ۱۳۶۷، ۱۳۶۸، ۱۳۶۹، ۱۳۷۰، ۱۳۷۱، ۱۳۷۲، ۱۳۷۳، ۱۳۷۴، ۱۳۷۵، ۱۳۷۶، ۱۳۷۷، ۱۳۷۸، ۱۳۷۹، ۱۳۸۰، ۱۳۸۱، ۱۳۸۲، ۱۳۸۳، ۱۳۸۴، ۱۳۸۵، ۱۳۸۶، ۱۳۸۷، ۱۳۸۸، ۱۳۸۹، ۱۳۹۰، ۱۳۹۱، ۱۳۹۲، ۱۳۹۳، ۱۳۹۴، ۱۳۹۵، ۱۳۹۶، ۱۳۹۷، ۱۳۹۸، ۱۴۰۰، ۱۴۰۱، ۱۴۰۲، ۱۴۰۳، ۱۴۰۴، ۱۴۰۵، ۱۴۰۶، ۱۴۰۷، ۱۴۰۸، ۱۴۰۹، ۱۴۱۰، ۱۴۱۱، ۱۴۱۲، ۱۴۱۳، ۱۴۱۴، ۱۴۱۵، ۱۴۱۶، ۱۴۱۷، ۱۴۱۸، ۱۴۱۹، ۱۴۲۰، ۱۴۲۱، ۱۴۲۲، ۱۴۲۳، ۱۴۲۴، ۱۴۲۵، ۱۴۲۶، ۱۴۲۷، ۱۴۲۸، ۱۴۲۹، ۱۴۳۰، ۱۴۳۱، ۱۴۳۲، ۱۴۳۳، ۱۴۳۴، ۱۴۳۵، ۱۴۳۶، ۱۴۳۷، ۱۴۳۸، ۱۴۳۹، ۱۴۴۰، ۱۴۴۱، ۱۴۴۲، ۱۴۴۳، ۱۴۴۴، ۱۴۴۵، ۱۴۴۶، ۱۴۴۷، ۱۴۴۸، ۱۴۴۹، ۱۴۵۰، ۱۴۵۱، ۱۴۵۲، ۱۴۵۳، ۱۴۵۴، ۱۴۵۵، ۱۴۵۶، ۱۴۵۷، ۱۴۵۸، ۱۴۵۹، ۱۴۶۰، ۱۴۶۱، ۱۴۶۲، ۱۴۶۳، ۱۴۶۴، ۱۴۶۵، ۱۴۶۶، ۱۴۶۷، ۱۴۶۸، ۱۴۶۹، ۱۴۷۰، ۱۴۷۱، ۱۴۷۲، ۱۴۷۳، ۱۴۷۴، ۱۴۷۵، ۱۴۷۶، ۱۴۷۷، ۱۴۷۸، ۱۴۷۹، ۱۴۸۰، ۱۴۸۱، ۱۴۸۲، ۱۴۸۳، ۱۴۸۴، ۱۴۸۵، ۱۴۸۶، ۱۴۸۷، ۱۴۸۸، ۱۴۸۹، ۱۴۹۰، ۱۴۹۱، ۱۴۹۲، ۱۴۹۳، ۱۴۹۴، ۱۴۹۵، ۱۴۹۶، ۱۴۹۷، ۱۴۹۸، ۱۴۹۹، ۱۵۰۰، ۱۵۰۱، ۱۵۰۲، ۱۵۰۳، ۱۵۰۴، ۱۵۰۵، ۱۵۰۶، ۱۵۰۷، ۱۵۰۸، ۱۵۰۹، ۱۵۱۰، ۱۵۱۱، ۱۵۱۲، ۱۵۱۳، ۱۵۱۴، ۱۵۱۵، ۱۵۱۶، ۱۵۱۷، ۱۵۱۸، ۱۵۱۹، ۱۵۲۰، ۱۵۲۱، ۱۵۲۲، ۱۵۲۳، ۱۵۲۴، ۱۵۲۵، ۱۵۲۶، ۱۵۲۷، ۱۵۲۸، ۱۵۲۹، ۱۵۳۰، ۱۵۳۱، ۱۵۳۲، ۱۵۳۳، ۱۵۳۴، ۱۵۳۵، ۱۵۳۶، ۱۵۳۷، ۱۵۳۸، ۱۵۳۹، ۱۵۴۰، ۱۵۴۱، ۱۵۴۲، ۱۵۴۳، ۱۵۴۴، ۱۵۴۵، ۱۵۴۶، ۱۵۴۷، ۱۵۴۸، ۱۵۴۹، ۱۵۵۰، ۱۵۵۱، ۱۵۵۲، ۱۵۵۳، ۱۵۵۴، ۱۵۵۵، ۱۵۵۶، ۱۵۵۷، ۱۵۵۸، ۱۵۵۹، ۱۵۶۰، ۱۵۶۱، ۱۵۶۲، ۱۵۶۳، ۱۵۶۴، ۱۵۶۵، ۱۵۶۶، ۱۵۶۷، ۱۵۶۸، ۱۵۶۹، ۱۵۷۰، ۱۵۷۱، ۱۵۷۲، ۱۵۷۳، ۱۵۷۴، ۱۵۷۵، ۱۵۷۶، ۱۵۷۷، ۱۵۷۸، ۱۵۷۹، ۱۵۸۰، ۱۵۸۱، ۱۵۸۲، ۱۵۸۳، ۱۵۸۴، ۱۵۸۵، ۱۵۸۶، ۱۵۸۷، ۱۵۸۸، ۱۵۸۹، ۱۵۹۰، ۱۵۹۱، ۱۵۹۲، ۱۵۹۳، ۱۵۹۴، ۱۵۹۵، ۱۵۹۶، ۱۵۹۷، ۱۵۹۸، ۱۵۹۹، ۱۶۰۰، ۱۶۰۱، ۱۶۰۲، ۱۶۰۳، ۱۶۰۴، ۱۶۰۵، ۱۶۰۶، ۱۶۰۷، ۱۶۰۸، ۱۶۰۹، ۱۶۱۰، ۱۶۱۱، ۱۶۱۲، ۱۶۱۳، ۱۶۱۴، ۱۶۱۵، ۱۶۱۶، ۱۶۱۷، ۱۶۱۸، ۱۶۱۹، ۱۶۲۰، ۱۶۲۱، ۱۶۲۲، ۱۶۲۳، ۱۶۲۴، ۱۶۲۵، ۱۶۲۶، ۱۶۲۷، ۱۶۲۸، ۱۶۲۹، ۱۶۳۰، ۱۶۳۱، ۱۶۳۲، ۱۶۳۳، ۱۶۳۴، ۱۶۳۵، ۱۶۳۶، ۱۶۳۷، ۱۶۳۸، ۱۶۳۹، ۱۶۴۰، ۱۶۴۱، ۱۶۴۲، ۱۶۴۳، ۱۶۴۴، ۱۶۴۵، ۱۶۴۶، ۱۶۴۷، ۱۶۴۸، ۱۶۴۹، ۱۶۵۰، ۱۶۵۱، ۱۶۵۲، ۱۶۵۳، ۱۶۵۴، ۱۶۵۵، ۱۶۵۶، ۱۶۵۷، ۱۶۵۸، ۱۶۵۹، ۱۶۶۰، ۱۶۶۱، ۱۶۶۲، ۱۶۶۳، ۱۶۶۴، ۱۶۶۵، ۱۶۶۶، ۱۶۶۷، ۱۶۶۸، ۱۶۶۹، ۱۶۷۰، ۱۶۷۱، ۱۶۷۲، ۱۶۷۳، ۱۶۷۴، ۱۶۷۵، ۱۶۷۶، ۱۶۷۷، ۱۶۷۸، ۱۶۷۹، ۱۶۸۰، ۱۶۸۱، ۱۶۸۲، ۱۶۸۳، ۱۶۸۴، ۱۶۸۵، ۱۶۸۶، ۱۶۸۷، ۱۶۸۸، ۱۶۸۹، ۱۶۹۰، ۱۶۹۱، ۱۶۹۲، ۱۶۹۳، ۱۶۹۴، ۱۶۹۵، ۱۶۹۶، ۱۶۹۷، ۱۶۹۸، ۱۶۹۹، ۱۷۰۰، ۱۷۰۱، ۱۷۰۲، ۱۷۰۳، ۱۷۰۴، ۱۷۰۵، ۱۷۰۶، ۱۷۰۷، ۱۷۰۸، ۱۷۰۹، ۱۷

۱۵. سرسبزیه در سرزمین ایران
 مذکور در این باب: خانگی اولیاد و ۵ نفری مریدان و ۵۰ ساله ۸۰۰ خزینه آن ایام دار و اندر قاعه اُمید و طوفانیه نهادند
 و در خانه و در خانه فرزند و در دیوار کاشی و در صورت و در غیر طافه اینند ایستادند.

بریک و پڑتے

حسنہ اعلیٰ

مزمع

یونہی برقرار رہے
ہو، ان کے

حاشیہ: یہ سرفراز
محمد حسرت احمدی
مدظلہ

عبدالله
رحمہ اللہ

فرقیان . دانیال اهل بی خانه اند . مالدی . از اقدس . انباری . کامرانیا ایالت . کزالدی آبی قریه . اهل بیستکده
قسم اخضر و شرف . دیبای جزایر قوسی قرارید و بخند . امداد وانیای کامرانیا تالارید ایالت . آبی قریه که با خنده اولاد
اسلام اسکندی بیله جود .
آبی قریه —————
بر کماره افیم
خانه در
دانیال قریه —————
محمد و بنو آغا

KARAKİLİS VE CELALOĞLU MINTIKALARINDAKİ İSLAM
KÖYLERİNİN KİTLİK TEHLİKESİNE MARUZ KALDIKLARI

شماره صحیفه شماره ۱۴

قره‌چیس: ۲۷/۶/۲۰
۲/۲۰ ده قاصده نوله

نور
۱۷۶

المنهج

۱- شایطان تا بجز ایزد یزدان تو فیقا قره‌چیس حوران به اسلام کویری الهی است ای باب
ایده تبلیغات و تبلیغات صوتی و بصری را اجرا می‌کنند. لکن قره‌چیس و انتخاب اینجی رقوم عظام
العالیه می‌نظر حقون اسلام سده‌ی دومین جاسوسی و سرورده بود. کوکیرک راجعاً لعل
اولاً قره‌چیس رفوی یلچر شکاری رکنی بود و کوکیرک حقون آبانده آفنده قلمور.

۲- کوکیرک الهی اوج نه‌ده‌ده آکیمه اگر سرگردانده الیم اوده برده به یی حله اوده بود و
موجود اوده و مویشی ده قلمور حورک آری طرفه قزلباش و توتور رکنده حاله یک پاشا ده...
شری بر عیان زبان اولدنیده بر آکیمه آری عیان عین شجرک اولدنیده اولدنی کورک اوده
توخم الکه کیده چتری عجمه و بوسه ده طرفه رعایت یایزر و محدودیت اوده لعل اوده و
آری کورک اوده بایر صاوت کی ییچ برنده زده قدر یارم کوره بکوره چون بر خط و عود...
مردم قزلباشی و اول آفر کندی کویری ترک ایدر قاصی اوده لعل لعل کورک اولدنی حورک
بر آیه اول کورک اسباب استقامت یاز ایده در...

۳- قاصی - قاصمانه منطقه قره‌چیس و جویان تقابلی و حواشی
لعل آکیمه اولدنی به ده کلمه و بایرک و شجره و بایرک کورک کورک اوده و
شری بر قدر اوده بایرک لعل حورک اوده و اوده لعل لعل اوده بایرک
آکیمه کیده در...

۴- بایرک تحقیقات تجزیه قره‌چیس و جدول اول منطقه لعل موجود اوده و
اسلام قره‌چیس مربوط اوده کورک حورک اوده اوده اوده سلوت حورک و
تحقیق اوده و الهیه راجعاً لعل لعل اوده لعل قاصی اوده...

جدولده متباین ییچ حورک اوده اوده کورک اوده اوده اوده اوده اوده
فصل نفوس موجود آکیمه الیم اوده اوده اوده اوده اوده اوده اوده
فصل راجعاً لعل لعل اوده اوده اوده اوده اوده اوده اوده اوده
جدول اول منطقه حورک اوده اوده اوده اوده اوده اوده اوده اوده
اسلام قاصی اوده اوده اوده اوده اوده اوده اوده اوده

شماره صحیفه شماره ۱۴

۱۴ - ۱۴

مستقر فلفل
مستقر فلفل
مستقر فلفل

۱۴ - ۱۴

مستقر فلفل
مستقر فلفل
مستقر فلفل

تولید اکملر	خارجی عددی	نوع	سود
صیاراں [قره میهنه]	۱۷۰	۹۵۰	
آر جوت	۱۶۰	۷۵۰	
قورسلی	۱۶۵	۹۰۰	
عبداللہ	۲۰۰	۱۶۰۰	
صوفی	۲۰	۲۰۰	
فنا کھوار	۱۴۰	۷۵۰	
وارطی	۱۹۰		فنا کھوار و صیاراں و قورسلی
تیزیل و رے	۵۰		
جوت	۱۰۷۵	۵۴۵۰	قره میهنه
قره صیب [عبداللہ و قورسلی]	۱۲۰	۸۵۰	
ایمانی	۱۷۰	۱۰۰۰	
ایمانی	۱۵۰	۹۰۰	
صفورہ زلانی	۱۶۰	۸۵۰	
کلی	۵۰	۲۰۰	
بوجہ	۱۴۰	۸۵۰	
تیزیل صیب	۱۶۰	۸۵۰	
قاسم	۹۵	۶۰۰	
قره قلم	۱۴۰	۷۵۰	
زہ کھ	۲۰۰	۱۵۰۰	
کلی	۱۶۰	۹۰۰	
عبداللہ	۲۰۰	۱۷۰۰	
جہا رجبی	۱۰۰	۷۵۰	
سدا یوب	۷۰	۶۵۰	
عمر	۵۰	۴۰۰	
سودا	۸۰	۵۰۰	
جوت	۱۹۲۵	۱۲۰۰۰	عبداللہ و قورسلی

KARAKİLİS CİVARINDAKİ KÖYLERDE ERMENİLERİN
UYGULADIKLARI BASKI VE YAĞMANIN DURDURULMASI

167 X

شرق چیه سی قوماندانی لاریک حریه		اوراق قلمک نومروسی	
موردک امضاسی		شعبه نومروسی	
بیضاک امضاسی		دوسیه نومروسی	
تاریخ تیضی		تاریخ تسودی	
تاریخ ارسالی د سا		۱۶/۶/۱۰	

ادیرنجی خیزل اردو قوماندای یولراسه که گله ده
 قهره کلبه جوارنده کی اسطلم کوپلری ارمی
 اهانبک اختراع انیدیکی دیمه و دیمه لاله
 بکده نفیوه دقتار مورو خالقه ده ده -
 از جمله خاللودا - قریه سنده اسطلمی مورو
 دمنقیدار لاله کوپلک امامی اله بار طوق کلبه
 قهره کلبه مجوسنی نه سنده موقوف بودی قد ده ده -
 قریه مذکوره ده ده ادله کلبه ده بکده ده ده ابریه
 اوزر ده جلبت ایدیه ده -
 خاللودا - دمنقیدار لاله کوپلک خرمونیت
 ماسکده سی طاقچه ده ادر لاله ارمیند طاقچه تمام
 به ری دمنقیدار لاله ایدلر که ده ده ده ده ده
 جبراً ازین نخوانه قهره ده ده

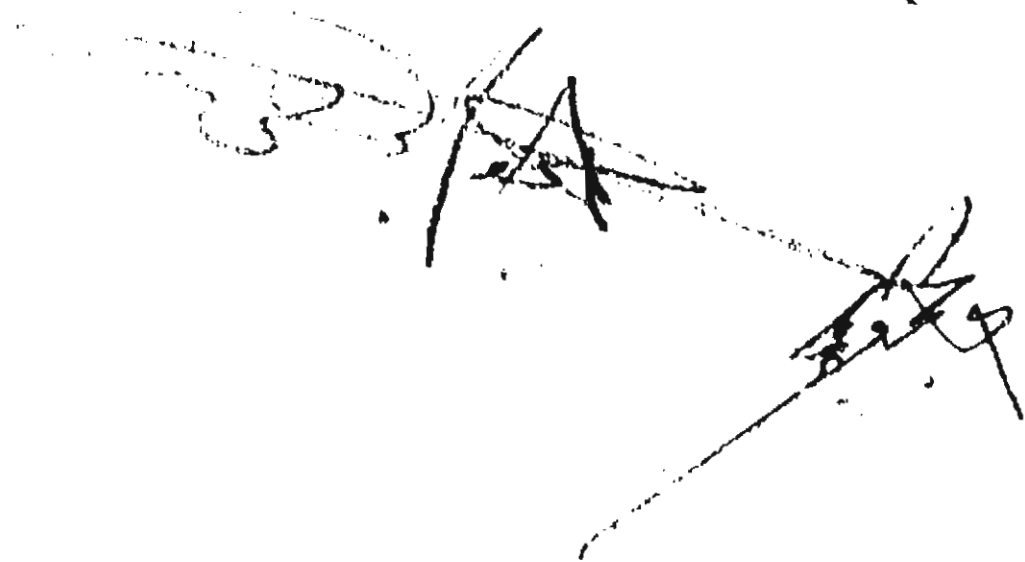
مهری

شعبه سوله مخصوص مسود داور قاسم داور		شرق جبهه سنی قوماندانانی ارکان حریه	
مسودك امضاسی	خلارده	اوراق قلمك و مرسى	
ميصاك امضاسی		شعبه نومرسى	۸
تاریخ تیضی		دوبینه و مرسى	
تاریخ ارسالى و سا		تاریخ تسویدی	۲۷/۶/۱۴

براتیباکامه شرقی به تبونه خیره د جبهه لرینه
 آله ربه مدار اعماسه اولارده شیخ براتیباکامه دینی
 چا ایشیدرمه ایچونه کنوریلارده دیوانه آیه
 و آیه جیدرله هنوز عورت ایدوبانی آیه
 آیه جیدرکده دینانیمانک غیرمدار اولدین
 قلمها ثابت ادکست - ایما (خاست و حسن
 ایدیلارده استیفایله تالانه ادغی انا نه کوردرک
 خیر و زیاده مقدار بده نجه و مفید -
 برهوه و قابله ره آملایلدین و جلاله
 بولتوبله برده کی آرق سفده کما شانه امالده
 طوغری بور دیانه ساخته و بالایی ارمی خوچونیندره
 اسلام اهالی به قارشی باید یغدی نظام
 نهابت و بربره باکشی - جا اید ویک صاعیلام

شعبه ششم مخصوص - و دودورقه - سید		شرق جبهه سی قوماندانی ارکان حربیه	
مصدق امضای	خلاصه	اوراق قلمک تومروسی	
میهنک امضای		شعبه نومروسی	
تاریخ بیضی		دوسیه نومروسی	
تاریخ ارسالی د سا		تاریخ تسویدی	

محترم اسامه ادرار در بند قوربالا به اتفاق
 قاریش خیانت ایدیه اریندارک بخانه سی
 و بوی حکایت و همیشه نه ملک نگارینک
 هفت تن ادرار

ترجمه ایستاد / ۶/۱۱/۸۷
 صبر و ایستاد
 عیند کونترافا نه به رگوندیشد

ERZURUM KÖYLERİNDE ERMENİLERCE KATLEDİLEN İSLÂM
NÜFUSU İLE YAKILAN KÖY VE HÂNELERİ GÖSTERİR CETVEL

خلاصه

۵۰
شهر محرقی قوما کشته

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

محرر قلمی
عقلا

موسى ۶۷۶

خجوى

ایضاح ایندهى سلطان وزیرى
ویدیه ده اورانیا-ورلنده
اورانیه روضه عوره ونفس قلمنه
باینه مرقم ده

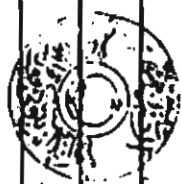
ارسله قضا-احقره بونا نه لعل اسلر
تینه ده اورانیه طویر هجره اسلر
معه ده اورانیه طویر هجره اسلر
بیکه اسلر ده بیکه اسلر
دیجه عورده- اسلر
۱۱۱ اسلر ده

رک

۱۱۱
۱۱۱
۱۱۱

محرر قلمی
۵۰

	<p>مجلس</p>	<p>مجلس</p>	<p>مجلس</p>	<p>مجلس</p>	<p>مجلس</p>

مجلس

ردیف		موضوع		مقدار		واحد		مجموع		توضیحات	
۱	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۲	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۳	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۴	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۵	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۶	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۷	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۸	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۹	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۱۰	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۱۱	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۱۲	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۱۳	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۱۴	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۱۵	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۱۶	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۱۷	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۱۸	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۱۹	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۲۰	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۲۱	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۲۲	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۲۳	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۲۴	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۲۵	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۲۶	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۲۷	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۲۸	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۲۹	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۳۰	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۳۱	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۳۲	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۳۳	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۳۴	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۳۵	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۳۶	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۳۷	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۳۸	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۳۹	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۴۰	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۴۱	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۴۲	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۴۳	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۴۴	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۴۵	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۴۶	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۴۷	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۴۸	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۴۹	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۵۰	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۵۱	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۵۲	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۵۳	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۵۴	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۵۵	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۵۶	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۵۷	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۵۸	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۵۹	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۶۰	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۶۱	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۶۲	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۶۳	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۶۴	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۶۵	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۶۶	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۶۷	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۶۸	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۶۹	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۷۰	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۷۱	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۷۲	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۷۳	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۷۴	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۷۵	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۷۶	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۷۷	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۷۸	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۷۹	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۸۰	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۸۱	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۸۲	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۸۳	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۸۴	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۸۵	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۸۶	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۸۷	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۸۸	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۸۹	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۹۰	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۹۱	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۹۲	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۹۳	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۹۴	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۹۵	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۹۶	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۹۷	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۹۸	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۹۹	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر
۱۰۰	پنبه	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر	۱۰	متر

ترجمہ کے قریب

۵۱۴۵
۷۷۷

۷۷۷

ولایت جليلة نك اوليا بده لم انعم الله علينا بخلقنا قضا وقلندہ اولیاء طوقہ احاط
الاسیہ بی اجار وایقاع اییلاہ نظام قصده اللہ اییلاہ لہ سلواتی
ماوی ایو۔ رفا تقیم مود۔ لایلی قاضی اولیاء عودہ۔
قضا وقلندہ

لے لے لے لے

لے لے

بجود و قریب
۷۷۷

۱۴۹۹ هـ. و سرك قبه نطقه اشغال ايدرك كرك و سرك تحت اشغالانده وركه داخل اخطالاری طولایید
برخطه هغه قاری مدت ایدرك یداداره خده اولدین زمانه ایدرك هیقابیه و دافله قالا
احاطی اسلامیه یا ید قاری هقات و نظام بروی آتی عرصه اولنو .
سویل

۱ - اداره حکومت و سرك الاسلامیه هیقابیه و ایدرك یداداره سیکدیکای زمانه باتقوی و طایفه
قلعه هیله و حیریه و سیدیه و سیدیه و قزاقی و کوسه و کوزله و دها بر قاج قوی قضا و قضا
افقیه برلین اید قضا مرکزین جلب اید کارنده مرکز اجماع اید قزاقیه و قضا افقیه
سکله نك مرلک بر وضعیت اولدین هی ایدرك عمومی مرکز و قزاق قزاقیه قزاقیه قزاقیه
بون الله آتای این سوا لیس شوت و ده که انبار و باقیه لیس سید بالاده کوپاره هجوم انجند
ایده ده بولوی اهلای عمومی سلامه صایده و محایه و صادره و مدافعه اید کارنده
کوپارینه کیرمه موق اولر موق فرصت انتظامنده بولن قاری بر صده ده دیار طوق مرکز قزاق
آشمنیه با صد قلنده یند کون کوپار و وركه الحافه معذانه و قوجولاه مقاومت اولدینه
اولده برش یا به یوب عی کونده قوه طاسه قریش با صد و بولیده اولن و وركه انا
بولور موصو اولور اولدینه قوه و عی کونده تانانک و عی قریش هجوم بولیده و قوه
الله و صوره قزاقنده اولن کولای قزاقنده قوه هج عر و قریش موطه اولانارک عمومی و کونری
قریش موطه حیوانداریه برابر آخوره طولیدرب آتیه و برده صوتیه الحای ایدلکای هانیک

[illegible]

۷- کون رسولك بولندى دۆلگى - رسولك قىلمىغانىدى، سىزگە ارسىلىك افرودىم اداغاندىن كېيىنكى نام
 قىرىدە آتتىمىز. ارحىل قورطونىك اويوقى قىرىندە تېخىدا اوتوز اسلامىيەتلىك بىلەن قىل ايدىلىدىكى
 وزاندا افرودىدە قىل ايدىلىدىمىز. دىنى خاىرلارنى قوللىدىمىز. يا قىيلا، اسلام دىنى قىرىدىمىز.
 عىرىدە ناموسلىرىنى تىزگەن ايدىلىدىمىز. نىظاملىق قىلدىمىز. يا قىيلا، قىزىك بىلەن قىل دىنى قىلدىمىز.
 كى يا قىيلا، نىظاملىق تىزگەن قىلدىمىز. يا قىيلا، قىزىك بىلەن قىل دىنى قىلدىمىز.
 مەلۇماتىدە بولدىمىز !

۴- خسته اوده به دقیقه مافوره مائه قلب دره سنده دلخنی اوغچ آطو نام کفص طایو مافوره
شجیه مافوره و مفلول اکلنده اولاه کوی اها لیلرندنه اللی لطفوز زکوری نصاف ایتدیک

مilde قتل بر هو قله به هوانا تاري بر آفوره طولديروب يافنده صده نقي قالدرب
 دواره آفوره : سه آفوه و طيفه كي ايضا ايندك : ريدك به فعه له جلال بلك اخفه
 ايندك معلوات موقوفه ده احلا شديني !

۴ - اين قوزي قريه سده سال ، خطوه ، بادو قره هويابه قريه سيموه نام كفه له رفاقنده تخي
 ايلوز الله كيشه ايله رويك نك قضاي تخليه سده صده اهاكي اسلايه ايقاخ نظامه
 باسلايه ره ان اول كوزوي قريه باصده اولده اولتوز ادرج كيشه ي معتمد قوشونده
 قتل واپك قادي ده قصاب هوانا اوز ره جسته هنادربه مكرري صويه ره كوزلري اويجه
 دسار مفعلاي بر بونده قطع ايتك صورتيه خيمانه قتل ايندقاري سويلر مكرري
 بوقاري داتاغ سويلر لر لر لغت كوي ، ميفلغاه ، كولا ، هوير ، زرخه قره طاسه
 كرميك كويلنده ايكه به بشيوزه قريه نغسه اسلايه ي بلد تفرقه قتل عام صورتيه
 دهر خجاي و نظامك نلره اولد ره طويلا دقاري انسانلري اودوه ياقاكي برطام
 طولديربه داتشه ديره كن با قسه اولدقاري دبو سيانده هيرت انليزه ما جادها
 دالده لم قسه ايندنه انتخاب دالاسي كسري اولاه معشاي آرد نك موافقت اوزيه
 سويلر ده انسه كيشه ي نجاوزه ارقله قادي و صيلري طويلا يوب بر خانه طوليده ره برارله
 بوغا هادكي غاي يا غله باغلا يوب قيو ايجردن آتسه ليدن او طولديله اولاه نغسه برافعه
 دهيوانك ريمه واقلاي اوز ربه موهود نغسه كا ماز بويده تلف ايندك به كاليه
 شاهه ايله سويلر نام سله كوزوي قريه سده جمدانجي هيرت اخاره دافعه سده

احلا شديني موقوفه - له ، سه آفوه - قتل قاضي
 سكه

ERMENİLERİN TERCAN KAZASI HAVALİSİNDE YAPTIKLARI
MEZALİM

ترجان قضاسی قائم مقامی
۱۹۱۱ تحریرات قلمی
عدد
سرحد صریحی قومانده انقیضی حاجی علی بیگ ۲۹ لا ۲۷

عمومی ۵۷۵

خصوصی

لقی

۱۹۱۸ و دهها مقدم کسی سفلی نه کردند و رنبارک زهبا به قضای میفرست
ایقاع و اجرائیه قری قضایه عائد سینه مذکور و دو سه لریج بر دنانیه
موجود در حاله ده نواحی مدیرای و راندارم قومانده ای و سابقه فراسد
سند و استحصالی و بنا به معلومات قطعا ۱۰ رنبارک یا دی یا چند نیمه قریج
ایوز خانه لکدم و تخریب و هرقه آنکه انسانی بوللرده چایبیدریم
اداره کویرنده کویر و بوللرده فیجانه سرید و مانی یا چیش
قریه قریم ایوز خانه بی هرقه آنکه انسانی قتل و قتل و قتل و قتل
ادنوز قریه ده یوز بکری خانه بی با قریه قریه انسانی اندوف و مرگه
آنکه قریم بی خانه بی موجود نابود یوز بکری سلای قویونم و بزه
سرید اندیکاری و بوند و ماعد سما خانه و قریه قریه سلطان مراد ایوز قریه
اننا کرده ای و لایه چایبید و قریه و قریه و قریه و قریه و قریه
عائد اداره سیه بکری جسم خانه لری هرقه و ... و ... و ... و ...
دولت برده و اتلاف ایوز قریه و بوللرده و بوللرده و بوللرده
دوبه نه لکجه و ایوز و لایه چایبید و بوللرده و بوللرده و بوللرده
نورری سفده ۱۰ تنه قالی و عرصه و نور و نور و نور و نور و نور
در کد کرد

محرور
۲۷

تأیید
[Signature]

ERMENİLERİN NAHCİVAN VE CİVARINDAKİ TÜRK
KÖYLERİNDE KATLIÂM YAPTIKLARI

۲۰۵

(۱۶۶)

نخجوان خدایند و قوچ برون
اگر منی مطاطه دار

نخجوانده « ای اوجاغی » اسخنده کا مسلمان قوچیه رحمت انانه ۹۰ هزاره
تا پنج کشته ۱۰۰ نفر کشته ۱۰۰ نفر کشته ۱۰۰ نفر کشته ۱۰۰ نفر کشته
سلاج جمع و سید سید قتل عام اجاسه با سید رحمت نجله معاونت اینست ۱۰۰ نفر کشته
اوردو قوچیه ۱۰۰ نفر / از نخجوان سراسر قوچیه این امر قیای ضابطه ای افروده انگیز

مکان قاتل قاتل « ای اوجاغی »

نخجوان طایب رسی و کید صاری بک نقی زاده طرفه نه با نیریدین و برید

۱۰۰ نفر ۱۰۰ نفر ۱۰۰ نفر ۱۰۰ نفر ۱۰۰ نفر ۱۰۰ نفر ۱۰۰ نفر ۱۰۰ نفر ۱۰۰ نفر ۱۰۰ نفر

اسلام کونیک مرکز اودون « بولوک ویری » قوچیه سکر طویل مجوز دست بک
کشتیک بر آیین قوچیه اودون ۱۰۰ نفر کشته ۱۰۰ نفر کشته ۱۰۰ نفر کشته ۱۰۰ نفر کشته
زیکلی و اعدا برون ۱۰۰ نفر کشته ۱۰۰ نفر کشته ۱۰۰ نفر کشته ۱۰۰ نفر کشته
اتلاف ایدر ۱۰۰ نفر کشته ۱۰۰ نفر کشته ۱۰۰ نفر کشته ۱۰۰ نفر کشته ۱۰۰ نفر کشته
بر کشتی قاتل برون ۱۰۰ نفر کشته ۱۰۰ نفر کشته ۱۰۰ نفر کشته ۱۰۰ نفر کشته ۱۰۰ نفر کشته

اولیٰ بیلدیریلدے . بایزید مصلحتاً کلمہ ۷ نمونہ ۷۷۵ تا پنج نذر خاندان ارمین
تقریر و ظاہری تائید ایدے .

اگر منبرک احمادی سلام ایچین یاسید قدری بوقسمت و حوتہ طالعہ زریہ قاری

برک اھالی اسلام محافظہ نفس ایچیدہ صولک بہ کجھ و غیرت ابرازید ۱۹ نمونہ ۷۷۵

نخچوانہ سند مصلحت بابت مقرر . ۱۸ نمونہ ۷۷۵ رہ شاہ تختہ صولک

د ۷۷۹ نمونہ ۷۷۹ رہ رخ یکجہ اسلام نوآیینی کوکری جوارنہ بولونان اسلام

اگر منی قطعی اوزرین تقریر ائمہ . وقوع بولون بلک سید و طووزیانہ ~~پاکستان~~

مصارفہ اور روبر ، صولف و سہرور اھالیہ رخ اشتاک اید مقرر . اگر منی

دست بوز قہ تلفات و سبہ صراط اید اکی بوزادہ اویج نفا سید واقع اولہ .

عالم اسلام ارمین اسبیر حقتہ حسن عامہ کوستہ مقرر . اسلامدن رہ بلک صولہ

تلفات و جینی مجروحہ اولہ . بوقانی مصارمہ دی در زنجیمہ سندہ نخچوان و طووزیانہ

مقرر اسلام محافظہ جان و مال ایچیدہ ~~نخچوان~~ و صولسک اذ بیایان جمہوریتہ

التی فی اعلان ایدہ و مذکور جمہوریتہ بایراغنی حکم .

اگر منی بوقہ لہ رہ قاعلا مقرر . ۱۹ - ۷۷۶ تا ۷۷۶ تا پنج نذر عباد

تکلیف موقوف و مختلف موقوفه صفه درون مرکب قوترایم فخران موالسینه لور و باد
 اخوانیجا و بوبوک ویدی موقوفه کرده اسلام اهل ادب و ندمه و ندمه
 بابت مقرر . و مکتبک بر این موقوفه عذیر قانع مانده خوب عریضه و آس
 ندیدک شالنده کانه سویو ویرنه کلمه ، کونه و زری آس کیمه ندمه
 و کیمه مسلمان بوجیدی با قالدیرمه کلمه انیمه و کوریه مختلف بودا و زنده
 بوضوح قور و بجا و زنده بودا و ندمه . ~~بوجیدی و ندمه~~ ره دان
 از بایجان سفیدک و ندمه شالنده از بایجان و سار مملده کیمه و زنده
 ره دان جوارندن مکتب و ندمه و ندمه . . . ندمه اسلام کور و جوارنده
 و اخوندون ایندی بیک کامنه قتل ایلمه .
 کیمه ۶ شباط ۱۲۷۷ تاریخیه ۵ ریس - ارمی بوشه و یکدی کور
 اید جلال اوغلی مکتبه حرم طومارده ، شباط ۱۲۷۷ ره و اید و ندمه ای شال
 و قاس اسلامیه ندمه انیمه . ۸ شباط ۱۲۷۷ ره جوقه و ندمه و ندمه
 قریب مکتب سبانه و ندمه مکتبک از نامه و صوبان صفا ،

۱۷۵۸

- ۶ -

۱۶ شباط ۴۵۵ ده قریب کلبا قریب سنندج عجم اوغلو قربان ، عدا اوغلو مصطفی ،
 ابراهیم اوغلو عیسی در بند عدا اوغلو مصطفی نام کا صحت آت ، البسه و سلاطین
 آمدن بانه کنه برین قلیچ اید صورت خجیده قتل و عیبه تاجیده ایلمز لو قریب سنندج
 ابراهیم اوغلو محمد اید خلی اوغلو محمود اید ایدین صادره انجدر . سلفاندر
 روس . ایدین بوشه و بکدر ۴۶ شباط ۴۵۷ ده عیله قریب سنندج کوچه جیرا
 قاونغ اینه طرس انصاره قریب بوردن مصطفی اوغلو محمود ، محمود اوغلو ابراهیم
 خلی ، محمود اوغلو عیسی ، خلی اوغلو ولی نام یکس در اوله برشکر و بوند و اید
 قتی و اید کلینی قالدیرد کوچه در اید دکلر زان قیزر و باره بکدر
 بوند عیله و نو بیدر کجدر و صکره ده بوند قتل انجدر . نایخ مذکور
 عیله قریب سنندج مصطفی اوغلو اسماعیل و اید اوغلو بابا کشیک خان رنده کی اشیار
 اید بکدر کله به معمول بکله در قیته اشیای و بوند در فصد قوی بوندین در کوچه بکدر
 ۱۷ شباط ۴۵۷ ده بورد حاجی به کله کدر آرخن و سزان کوچه بیدر باره
 قویون ، صیفی ، اوکوز ، اید بکله

شرق جبهه می تو مانند افق
 استیلا آت فکری

اسکای پتیکب هرنه وایس لکین آسیرده ماعه بدیهوه قیزلک ، کلندرده
 ونامولده صوته وحنانه نسل ونبازانمدرده . ۱۹ سباط ۱۳۷۷
 دغا کیشک ادبی کلندرده جید اوعلندن کریم ارغم علیا بایرام اوقلایم باب
 طنائام علیا بایرام دقوغنی کسندر وکیرم بیلیوه مناکن ، ۵۰۰ قوبون
 دبرچوره ده وده سالی ارزامه واولسایانی کاشد المندرده . وبع بابا واولمدرده
 حنف کورکی طریقه ایچی طرده کونویستدرده . ایسه یانک بوقدره قایمدرده
 کیشک قورینه ده ده ، اوکوز آتایر ، قوبون کیشک اموک کاشددرده
 آسیرمدرده . بوک ویدو آسیرمدرده دیک قیزره دغا صالیدیه بابیه
 کونیه سلطانه زاره صوته ایقاندک ۴۰۰ یاس قوبون ، سبده ده وده
 اوکوز دلم باب اکبار ابرسن ، ۱۰۰ یوط بوغدین ، اسکای پتیکب وقر
 مذکورده ده قوبونه و صغیه منطاه برخوفه مویشی کونور دکاریکی
 ۱۰ سباط ۱۳۷۷ نایق دغا کونور قورینه صغیه دغا
 جیدر

خوښه غښت ۷۰۰ لکېه صيفيې و اوچ ايارېن اوکوزېم برابر آله قديمې کي استخاص
 سارکه دوه رضه ان ايسات اخښه و برهيوه اوکوزېم غاښه ؟ قايایزي
 قريبنده پانښه دوه برهيوه اوکوزېم غاښه ۷۰۰ صيفيې و درسته اتني ، اوکوزېم
 برلکه اېکيا ايارېن و ۱۵۰ لوي غاښه و استخاص سارکه پانښه برهيوه
 صوانات و دواړه ؟ آخې نه د قريبنده غاښه غاښه ۱۰۰ صيفيې ،
 ۲۵۰ قوبون ، اېکيات و اېکيا اوکوزېم ايارېن و اړيخان اوکوزېم غاښه
 ۸۵۰ قوبون ، ۲۰۰ اېکيا ، پي اښه اېکيا ميلون مناظي و اوکوزېم برابر
 اوچ ايارېن و تات اوکوزېم غاښه ۲۰۰ قوبون ، ۴۰۰ اېکيا ، اوچ ات اوکوزېم
 برابر اېکيا ايارېن و برهيوه کي لک دوه برهيوه صوانات و اښه غاښه تالان اېکيا
 ۴۰۰ شاپده نه کوبه قريبنده دوه برهيوه غاښه ۱۰۰ قوبون ، ۲۰۰ قوبون ،
 ۷۰۰ صيفيې و اوکوزېم برابر دپته ايارېن ، سزا اتني و آتون وکوسه اوکوزېم
 ۵۰۰۰۰۰ مناظي ، ۵۰۰۰۰۰ قوبون ، ۲۰۰۰۰۰ اېکيا ،

دستگاه و برابرش آلودگی کوکوسه اوله قدر با شقه هفتاد و غلو عد ، امیر خان
 او غلو باریک و در یک بر قایق کشتی قند ایتند در ،

۱۶ سبک نا یخنده ۶۰۰ نفر از من سوار یی شولا ویرد ،
 صیغایه ، سراجو ویر ساجو ویر یی و در کله ساجو ، اهالی خوف و کله
 ای آویر یی بیافاده او ساجو ای ای ساجو ، آویر یی مذکور کوی

تالان و بر صوفه قند و قارندیک ساجو و نا ساجو مسلط او قدر کس بودان
 زلف ایچ قریب کیک بوقری کاخ غازی ایتند و کله قریب او غلو
 ستره کله ۷۰۰ سبک نقاش و ۷۰۰ اینک و او کویر یی ساجو

ایک ایچ و ایچ قریب ساجو قریب ان قویین صاهونان
 قند ایچ قریب کله غازی او غلو محک ۷۰ قویین ، بابایم او غلو بو نیک
 قویین و غلو قریب ۹۵ قویین ساجو و کله یی کوکوسه ساجو

شرق جیبی قویین ساجو

استخبارات قوی

مهر و کله

۱۷ سباده قوشه طیب قرینه ارمیزه صدقانه حیوانات، ذخائر
 و اموال و سایر موصودیه اختتام میگردند. ارمیزه که یکی قرینه دهنه هو قوشه
 اینه مشربیه کوپور ارمیزه قبول اینجاست. بونیز او نیزه جالبه
 صوابه بولونان خاچیندر قرینه کیده رف که یکی کوشیدن ۱۰۰ بوط اوایه
 ادره ایجا اس صیفیه جیلا یه میگردند. ارمیزه کوشه قرینه استی قوشه
 ۱۸۰۰ قوشون ۱۸۰ صیفیه ۱۵۰ ات ۱۰۰ سباده استی قوشه
 صا و و به بر لایه برین اوغلو و نه مانده و رت ده ده نه بولکوار از افکار برادر برین
 سباده استی اس ۱۵۰ قوشون، قوشه طیب قرینه که عدا و غلو مناد
 اسباده بر آتی ای ۱۵۰ قوشون و نه ده ده قرینه سباده عدا و غلو
 محمدی بر آتی ای ۱۵۰ قوشون و استی خاص سباده برین دهنه دهنه
 بویه قوشه قوشون آلمتدند.
 ارمیزه سباده ۱۸۰ دن ۱۸۰ نایجه رف باغلی

قیسلاخندە بوغازلاپ بېرىلگەن دۆلەت كۆپلەپ مائارىپنىڭ مەنپەئەتى
 ھەم ھەمكارلىق ۋە شەرتلەر بىلەن بولغان ئۆزئارا تەرتىپلىق
 ھەمكارلىق ھەمكارلىق نامىنىڭ كۆپلەپ مائارىپنىڭ مەنپەئەتى
 بىلەن بولغان ھەمكارلىق.

تۆرى ، بىر تەرەپتىن دۆلەت بىلەن بولغان ئۆزئارا تەرتىپلىق
 بولۇپ تۇرىدۇ ، ۱۵۰ ھەمكارلىق ۋە ۵۰۰ كۆپلەپ مائارىپنىڭ مەنپەئەتى
 ھەمكارلىق نامىنىڭ كۆپلەپ مائارىپنىڭ مەنپەئەتى بىلەن بولغان
 قىلغان ھەمكارلىق.

بۇ ھەمكارلىق مەنپەئەتى بىلەن بولغان ئۆزئارا تەرتىپلىق
 مائارىپنىڭ مەنپەئەتى بىلەن بولغان ئۆزئارا تەرتىپلىق
 ھەمكارلىق ، كۆپلەپ مائارىپنىڭ مەنپەئەتى ، ھەمكارلىق ، مائارىپنىڭ مەنپەئەتى
 كۆپلەپ مائارىپنىڭ مەنپەئەتى بىلەن بولغان ئۆزئارا تەرتىپلىق
 مائارىپنىڭ مەنپەئەتى بىلەن بولغان ئۆزئارا تەرتىپلىق

*BAYBURD'TA RUS İŞGALİ SIRASINDA ERMENİ VE RUM
ÇETELERİ TARAFINDAN YAPILAN KATLİAM VE YAĞMALAMA*

تور کیا

یو پبلک سروس کمیشن حکومتی
پروسیجر کے تحت اس کی تشکیل دی جائے گی۔
اس کے ساتھ ہی ایک اور کمیٹی

100

۱۰۰

1. A

57

سرور محمدی خرمی

از سیدان باور و صفات اصلاح الهی و مهدی نظام و فرزندان حق سبحانه
 عباد اولیای از عظم و ولایت که در عهد مهدی فاضل حضرت مهدی علیه
 السلام و نیا نفعی است. این امر از نظام است که بسیار است و بعضی
 از آن در نظام است که از سیدان در وضع اول و در نظام است که در
 اول و در نظام است که از سیدان در وضع اول و در نظام است که در
 نظام است که از سیدان در وضع اول و در نظام است که در
 اینک هر یک از اینها است که در نظام است که در
 اول و در نظام است که از سیدان در وضع اول و در نظام است که در

5. *Aliza*

2/11/11

31/12/2023

ربه تعالى يا بخیر ای استقامت بخشنده استخود خدایا از مندر طرفین اسدیم عید
 با بیدار مظلوم و ایضاً ای بیدار خدایا بر وجه زیر عید و نور شوی که
 روی دولتت بوندین مدتی از مندر طرفین عیال مخصوص و از زهان ارشاد
 طایفه، کسانیکو بسط وسیع بساده بنوا همی بیدار افغان فرده کیه
 ، هفتاد نور همی بوسه کشی از اندک، بار در نور غنی، فوژ با کس و هفت
 بخت، از درخشا سعاد، روم آبی قرین و صوب، مددنا بوعوض،
 جصاصی ز کوس، خالطی طایفه می افغان به روحی و فوژ با همی روم
 هیکه سینه محدث غیبی استیان و سائر بر جوده خطه علیان رها و آید
 بوندان مندر کرد و وجه بندی درین و در فوژون از مندر مخصوص
 و صفاتی ایها آید روم متفخ میانه می باخو، فوژ و ره می فوژ
 بر آری نور البوار و در می فوژ و محمدی و یا نفا از اندک بطمانند
 باخو، کد فوژ با افغان یا نه، در بیدار باخو، یا و نفا از اندک باخو و
 ما طایفه و زدها بر جوده روم و از مندر طرفین رستاده همی بر مندر فوژ
 اثر می مضول و فحاشی ده اکتفا به استبداد غانه و سوفا خدرو فادیه
 اکتفا و صومعه و ایجه قدر فنی آید و در بیدار از ره لوبای غیر موز
 اوله از ره با بیدار قدری داشته فاماسه و در مندر بیدار مقدار
 الوانی حیانت اسلام علیه ایضاً استخاری و بوندک بار فوژ جصاصه
 اسلام طایفه از ره لوبان کس شقیه و تقیه فنی می در مندر و از در
 و کادری عید قادر بیدار فوژ بیدار به استخاطیغه بجه صورت فوژ
 بوندی و ایها به زمان طوبیسمه مندر بوندان بیدار کان

اسعد منته رقیه و عجز اکت یاره وید حکیم یازده عواغا زاره محمدی
 افندی مفا زاره جی اولدی ریه ره احاد و تینه صورتیه فوق علم اشد
 فک فساتنه پنا تر یا کز قبه را خند الیه یوز سفان نقوس تفانیه فک
 هجو مفذره فی و ساره ده رخی وقوع بولا قتال هم ایله حیدر لورک
 بیوزی بی و ز طیده حکم حقیقه . . . پنا عید روم وار عید طریقه
 اسعد حقیقه روالو طایفه لک بر خلیج خالی دینی کی خا زاره جی اسعد
 مال و اسفا و سازه به عصب و عینا اید و حیوانه بار باره آید
 واهان اسعد نه اوز راز بولان ساعت و کبیر نه بولان بار بولان
 ریه جی ~~اسعد~~ و فضل اسعد صی زاهد ، و سنی ، و شیطان ، و فیه حقیقه
 طوز جی زاره و شکاه و قرحا و قه زاره ، اوز و غازی ، حقیقه
 و سار حیدر مهور بولان در عید طاکر جامع بیدر کیم اوج نکه
 الیه مدبر سید محمد مکتبی بر ریافتنه مع شکر نه الیه بیله خانه مینه و محسن
 فوقان الیه اول و یوزا و توره و توره خانه و بیدر می بکز قرون الیه
 حیوانه اوج بوز مفا زاره پید بوز دکان الیه هم بر فیه فیه ریه
 دره در کس سکر حکم دواز سید در بیدر می بوزی سکن بیدر داز و
 حکومت قوتی مصلحت نامیده بیدر می قریه یوز تا بیدر می فیه حیدر
 نامیده ارن بیدر و کز تا بیدر می اوز و فیه نه جوامع و ساجد طری
 مکاشفه و خانه ریه طایفه اعلیه و کز بیدر می طری توارا مینت و کز
 مصلحتی بولندین و ایریم یا بیدر می عطفانه نوید رسته ارن بیدر می
 سیدر . . .

یوز رقیه
 بیدر می
 اسعد مصلحت
 کز

ŞÜREGEL VE ARZUTİ KÖYÜNDE MÜSLÜMAN AHÂLİNİN
ERMENİLERCE KATLEDİLDİĞİ

۱۷۱۲
۲-
۱۶۵
۱۶۶

۱- تو- اکل اهل اسلام آزاد بمانند مسلکند به عورت ائمه
بولان ۲۸ نفوس قایم کا اکل و عورت اکل بوز بوقوسه ایم
دور خراب آلا نعمه ایضاً طرفند غدا ای بیر کامل
بهره ای طقت.

۲- دافه و کاتر ای کام و ای موی توت بیر مظنه.

ن. ۲۷/۵/۱۸

۱- بهره

۲- بهره

۳- بهره

۴- بهره

۵- بهره

۶- بهره

۷- بهره

۸- بهره

۹- بهره

۱۰- بهره

۱۱- بهره

۱۲- بهره

۱۳- بهره

۱۴- بهره

۱۵- بهره

۱۶- بهره

۱۷- بهره

۱۸- بهره

۱۹- بهره

۲۰- بهره

۲۱- بهره

۲۲- بهره

۲۳- بهره

۲۴- بهره

۲۵- بهره

۲۶- بهره

۲۷- بهره

۲۸- بهره

۲۹- بهره

۳۰- بهره

۳۱- بهره

۳۲- بهره

۳۳- بهره

۳۴- بهره

۳۵- بهره

۳۶- بهره

۳۷- بهره

۳۸- بهره

۳۹- بهره

۴۰- بهره

۴۱- بهره

۴۲- بهره

۴۳- بهره

۴۴- بهره

۴۵- بهره

۴۶- بهره

۴۷- بهره

۴۸- بهره

۴۹- بهره

۵۰- بهره

۵۱- بهره

۵۲- بهره

۵۳- بهره

۵۴- بهره

۵۵- بهره

۵۶- بهره

۵۷- بهره

۵۸- بهره

۵۹- بهره

۶۰- بهره

۶۱- بهره

۶۲- بهره

۶۳- بهره

۶۴- بهره

۶۵- بهره

۶۶- بهره

۶۷- بهره

۶۸- بهره

۶۹- بهره

۷۰- بهره

۷۱- بهره

۷۲- بهره

۷۳- بهره

۷۴- بهره

۷۵- بهره

۷۶- بهره

۷۷- بهره

۷۸- بهره

۷۹- بهره

۸۰- بهره

۸۱- بهره

۸۲- بهره

۸۳- بهره

۸۴- بهره

۸۵- بهره

۸۶- بهره

۸۷- بهره

۸۸- بهره

۸۹- بهره

۹۰- بهره

۹۱- بهره

۹۲- بهره

۹۳- بهره

۹۴- بهره

۹۵- بهره

۹۶- بهره

۹۷- بهره

۹۸- بهره

۹۹- بهره

۱۰۰- بهره

شرق جبهه سر قیامداغلی ارکان (استادار) شعبه می		۱۶۵
فقدان مرسوم	حالا	تاریخ تسویدی
سم نومرو می	ارمن نظامی	تاریخ تیدی
دوبه نومرو می		تاریخ ارسال
		۳۳۸ - ۷ - ۶

۱۶۵ - ۷ - ۶
 ۱۶۵ - ۷ - ۶
 ۱۶۵ - ۷ - ۶

۱۶۵ - ۷ - ۶
 ۱۶۵ - ۷ - ۶
 ۱۶۵ - ۷ - ۶

- ۱۶۵ - ۷ - ۶
 ۱۶۵ - ۷ - ۶
 ۱۶۵ - ۷ - ۶

شرق جيمه - قه ماخذ المني ار كين - تاريخ (شعبه)			
قيد مرسوم	تاريخ	تاريخ تسويدي	٢٣٨
سم مرسوم		تاريخ تبليغي	٢٣٨
دوسيه مرسوم		تاريخ ارجاء الى	٢٣٨
محمد ادغي سها	٣٥		
محمد	٤٥	حب	
حب	٦٠	مطفر	
حب	٤٥	مردود	
مطفر	٤٠	يوسف	
مطفر	٦٥	سلود	
مطفر	٥٥	تغير	
مطفر	٤٤	كريف	
مطفر	٤٠	عارف	
مطفر	١٧	حلم	
مطفر	١٨	سوقي	
تغير	١٨	جهاك	
مطفر	٧٠٥	علي	
علي	٥٠	ليمان	
ليمان	١٦	مينا	
عبدلقدار	٦٥	محمد	
ارهم	٤٥	محمد	
ارهم	٦٠	كالف	
كالف	١٨	حاله	
آدم دغليست	٧٠	ادند عبد الرحمن	
محمد	٥٥	حب	
مصدر	١٨	اربعي	

T.C.
BAŞBAKANLIK
DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
YAYINLARI

- Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı personeli hizmetiçi eğitimi ders notları, İstanbul, 5 Ekim - 3 Aralık 1992.- İstanbul: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1993. - XXXII, 409 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü; yayın nu. 1)
- Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü (Rehber). - Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1993. - X, 91 s.: rnk. res. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü; yayın nu. 2)
Eser, Türkçe, İngilizce, Fransızca ve Arapça olmak üzere dört dilde hazırlanmıştır.
- Fiyatı: 100.000.-TL.*
- Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü III. Kurumlararası Arşiv Hizmetleri Semineri ders notları, Ankara, 13 - 24 Aralık 1993. - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1993. - XVII, 345 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü; yayın nu. 3)
- Binark, İsmet. Türk arşivlerinin kısa tarihçesi ve Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü'nün faaliyetleri. - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1994. - IX, 126 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü; yayın nu. 4)
- Binark, İsmet. A Short history of the Turkish archives and the activities of the General Directorate of the State Archives. - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1994. - IX, 133 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü; yayın no. 4)
- Başbakanlık Merkez Teşkilâtı (Tarihçe ve Mevzuat). - Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1995. - 2 c. (XXXII, 430; IX, 536 s.: 6 rnk. res.). - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü; yayın nu. 5)

Fiyatı: 1.000.000.-TL.

Satış fiyatı belirtilmemiş olan yayınlar, Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü ile kamu kurum ve kuruluşlarının arşiv personelinin eğitimi, araştırma merkezleri ve üniversiteler için kaynak eser olarak hazırlanmış ve mahdut sayıda basılmıştır.

- Binark, İsmet. Balkan ülkelerinin tarihî kaynakları bakımından Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nin önemi. - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1996. - 20 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü; yayın nu. 6)
10-12 Haziran 1996 tarihleri arasında Makedonya Cumhuriyeti'nin Ohrid şehrinde düzenlenen "Balkan Ülkeleri Devlet Arşivleri Genel Müdürleri Yuvarlak Masa Toplantısı"na sunulan tebliğdir.
- Binark, İsmet. Importance of the Prime Ministry Ottoman Archives for historical sources of the Balkan countries. - Ankara: Prime Ministry General Directorate of the State Archives, 1996. - 22 s. - (Republic of Turkey Prime Ministry General Directorate of the State Archives; publication nu. 6)
Paper presented in the "Round Table Meeting of the General Directors of State Archives of the Balkan Countries" held in Ohrid, Republic of Macedonia between 10-12 June 1996.
- Binark, İsmet. Yemen tarihinin kaynakları bakımından Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nin önemi = Importance of the Prime Ministry Ottoman Archives for historical sources of Yemen. - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1996. - 24 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü; yayın nu. 7)
10 Temmuz 1996 tarihinde Yemen'in başkenti San'a'da, San'a Üniversitesi'nde verilen konferansın metnidir.
- Binark, İsmet. Mısır tarihinin kaynakları bakımından Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nin önemi. - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1997. - 25 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü; yayın nu. 8)
28 Aralık 1996 tarihinde Mısır Millî Arşivi'nde verilen konferansın metnidir.
- Binark, İsmet. Hırvatistan'ın tarihî kaynakları bakımından Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nin önemi. - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1997. - 15 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü; yayın nu. 9)
20 Mart 1997 tarihinde Zagreb'de Hırvatistan Devlet Arşivleri'nde verilen konferansın metnidir.
- Binark, İsmet. Tunus'un tarihî kaynakları bakımından Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nin önemi. - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1997. - 23 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü; yayın nu. 10)
23 Mayıs 1997 tarihinde Tunus Üniversitesi Sosyal ve İnsani İlimler Fakültesi'nde verilen konferans metnidir.

OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI YAYINLARI

- Atatürk ile ilgili arşiv belgeleri (1911-1921 tarihleri arasına ait 106 belge). - Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1982. - XII, 206 s. - (T.C. Başbakanlık Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı; yayın no.1. Gn. no. 060)
- Osmanlı fermanları = Ottoman fermans. - İstanbul: Seçil Ofset, 1992. - 208 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 2)
- Osmanlı Devleti ile Kafkasya, Türkistan ve Kırım Hanlıkları arasındaki münâsebetlere dâir arşiv belgeleri (1687-1908 yılları arası). - Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1992. - XLVII, 240, 197 s.- (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 3)
Mevcudu kalmamıştır. *Fiyatı: 32.000.-TL.*
- Osmanlı Devleti ile Azerbaycan Türk Hanlıkları arasındaki münâsebetlere dâir arşiv belgeleri: Karabağ - Şuşa, Nahçıvan, Bakü, Gence, Şirvan, Şeki, Revan, Kuba, Hoy, I (1578-1914). - Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1992. - XXVIII, 427 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 4)
Mevcudu kalmamıştır. *Fiyatı: 30.000.-TL.*
- Başbakanlık Osmanlı Arşivi rehberi. - Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1992. - XXVI, 634 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 5)
Mevcudu kalmamıştır. *Fiyatı: 40.000.-TL.*
- Başbakanlık Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı çalışmalarında uyulacak imlâ usûl ve esasları. - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1992. - VI, 153 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 6)
- Bosna - Hersek ile ilgili arşiv belgeleri (1516 - 1919). - Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1992. - XXVIII, 685 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 7)
Mevcudu kalmamıştır. *Fiyatı: 68.000.-TL.*
- Başbakanlık Osmanlı Arşivi tasnif talimatnamesi. - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1992. - XIII, 169 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 8)
- Osmanlı Devleti ile Azerbaycan Türk Hanlıkları arasındaki münâsebetlere dâir arşiv belgeleri: Karabağ - Şuşa, Nahçıvan, Bakü, Gence, Şirvan, Şeki, Revan, Kuba, Hoy, II (1575-1918). - Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1993. - XX, 483 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 9)
Mevcudu kalmamıştır. *Fiyatı: 65.000.-TL.*

– Reyçman, Jan - Ananiasz Zajaczkowski. Osmanlı - Türk diplomatikası el kitabı = Handbook of Ottoman - Turkish diplomatics / gnlş. İng. çev. Andrew S. Ehrenkreutz, çev. Mehmet Fethi Atay. - İstanbul: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1993. - XXIV, 257 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 10)

– Musul - Kerkük ile ilgili arşiv belgeleri (1525-1919). - Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1993. - XXXVI, 734 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 11)

Fiyatı: 1.000.000.-TL.

– 3 numaralı mühimme defteri (966-968/1558-1560): Tıpkıbasım. - Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1993. - 570 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 12. Dîvân-ı Hümâyûn Sicilleri dizisi; 1)

Fiyatı: 280.000.-TL.

– 3 numaralı mühimme defteri (966-968/1558-1560): Özet ve transkripsiyon. - Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1993. - LIX, 816 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 12. Dîvân-ı Hümâyûn Sicilleri dizisi; 1)

Fiyatı: 280.000.-TL.

– 438 numaralı muhâsebe-i vilâyet-i Anadolu defteri (937/1530) I.: Kütahya, Karahisâr-i Sâhip, Sultanönü, Hamîd ve Ankara Livâları: Dizin ve tıpkıbasım. - Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1993. - XXII, 108, 209 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 13. Defter-i Hâkânî dizisi; 1)

Fiyatı: 160.000.-TL.

– Osmanlı belgelerinde Ermeniler (1915-1920). - Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1994. - XXXIX, 627 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 14)

Fiyatı: 1.000.000.-TL.

– Osmanlı belgelerinde Ermeniler (1915-1920). - 2. bsk. - Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1995. - LXXXIV, 627 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 14)

Fiyatı: 900.000.-TL.

– Hüseyin Nâzım Paşa. Ermeni olayları tarihi. - Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1994. - 2 c. (LXIV, 463, 543 s.). - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 15)

Fiyatı: 850.000.-TL.

– Tanzimat öncesi merkez evrakının tasnif kılavuzu ve belge örnekleri. - İstanbul: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1994. - XIV, 632 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 16)

- Bulgaristan'daki Osmanlı evrakı. - İstanbul: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1994. - XXIII, 230 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 17)
Fiyatı: 30.000.-TL.
- Osmanlı belgelerinde siyakat yazısı. - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1994. - IX, 285 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 18)
- Osmanlı fermanları = Ottoman fermans.- 2. bs. Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1994.- XXX, 177 s.- (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 19)
Fiyatı: 900.000.-TL.
- 438 numaralı muhâsebe-i vilâyet-i Anadolu defteri (937/1530) II.: Bolu, Kastamonu, Kengiri ve Koca-ili livâları: Dizin ve tıpkıbasım. - Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1994. - XIII, 171, 200 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 20. Defter-i Hâkânî dizisi; I)
Fiyatı: 350.000.-TL.
- 5 numaralı mühimme defteri (973/1565-1566): Tıpkıbasım. - Ankara: Başbakanlık Basımevi 1994. - 704 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 21. Dîvân-ı Hümâyûn Sicilleri dizisi; II)
Fiyatı: 450.000.-TL.
- 5 numaralı mühimme defteri (973/1565-1566): Özet ve indeks. - Ankara: Başbakanlık Basımevi 1994. - XLIX, 449 s. - (Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 21. Dîvân-ı Hümâyûn Sicilleri dizisi; II)
Fiyatı: 400.000.-TL.
- Arşiv belgelerine göre Balkanlar'da ve Anadolu'da Yunan mezâlimi I: Balkanlar'da Yunan mezâlimi. - Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1995. - LIII, 685 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 22)
Fiyatı: 900.000.-TL.
- Arşiv belgelerine göre Kafkaslar'da ve Anadolu'da Ermeni mezâlimi I: 1906-1918 = Armenian violence and massacre in the Caucasus and Anatolia based on archives. - Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1995. - LXIII, 642 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 23)
Fiyatı: 900.000.-TL.
- Arşiv belgelerine göre Kafkaslar'da ve Anadolu'da Ermeni mezâlimi II: 1919 = Armenian violence and massacre in the Caucasus and Anatolia based on archives. - Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1995. - XI, 452 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 24)
Fiyatı: 750.000.-TL.

- Armenians in Ottoman Documents (1915-1920). - Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1995. - XLIV, 641 s. - (The Turkish Republic Prime Ministry General Directorate of the State Archives; publication no. 25)

Fiyatı: 900.000.-TL.

- Başbakanlık Osmanlı Arşivi katalogları rehberi. - Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1995. - XXVII, 320 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 26)

Fiyatı: 500.000.-TL.

- 166 numaralı muhâsebe-i vilâyet-i Anadolu defteri (937/1530) Hüdâvendigâr, Biga, Karesi, Saruhân, Aydın, Menteşe, Teke, Alâiye livâları: Dizin ve tıpkıbasım. - Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1995. - XVI, 208, 314 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 27. Defter-i Hâkânî dizisi; II)

Fiyatı: 750.000.-TL.

- 6 numaralı mühimme defteri (972/1564-1565): Tıpkıbasım. - Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1995. - 673 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 28. Divân-ı Hümâyûn Sicilleri dizisi; III)

Fiyatı: 850.000.-TL.

- 6 numaralı mühimme defteri (972/1564-1565): Özet-transkripsiyon ve indeks. - Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1995. - 2 c. (XXI, 449; V, 490 s.). - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 28. Divân-ı Hümâyûn Sicilleri dizisi; III)

Fiyatı: 1.300.000.-TL.

- Makedonya'daki Osmanlı evrakı. - Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1996. - XVI, 229 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 29)

Fiyatı: 450.000.-TL.

- Arşiv belgelerine göre Balkanlar'da ve Anadolu'da Yunan mezâlimi II: Anadolu'da Yunan mezâlimi. - Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1996. - XIII, 674 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 30)

Fiyatı: 900.000 -TL.

- Arşiv belgelerine göre Balkanlar'da ve Anadolu'da Yunan mezâlimi III: Gayr-i Müslimlere yapılan Yunan mezâlimi. - Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1996. - XXXVIII, 630 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 31)

Fiyatı: 850.000 -TL.

- 387 numaralı muhâsebe-i vilâyet-i Karaman ve Rûm defteri (937/1530) I: Konya, Bey-şehri, Ak-şehir, Larende, Ak-saray, Niğde, Kayseriye ve İç-il livâları: Dizin ve tıpkıbasım.- Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1996. - XVIII, 152, 169 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 32. Defter-i Hâkânî dizisi; III)

Fiyatı: 850.000 -TL.

- 12 numaralı mühimme defteri (978-979/1570-1572): Tıpkıbasım. - Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1996. - 646 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 33. Divân-ı Hümâyûn Sicilleri dizisi; IV)
Fiyatı: 1.250.000 -TL.
- 12 numaralı mühimme defteri (978-979/1570-1572): Özet-transkripsiyon ve indeks. - Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1996. - 2 c. (XXIX, 434; V, 433 s.). - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 33. Divân-ı Hümâyûn Sicilleri dizisi; IV)
Fiyatı: 1.700.000 -TL.
- Başbakanlık Osmanlı Arşivi'ndeki belge türleri, padişah el yazıları ve belge restorasyonu. - İstanbul: Seçil Ofset, 1997. - 224 s.; rnk. res.; 35 cm. (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı yayını)
Fiyatı: 4.000.000.-TL.
- Arşiv belgelerine göre Kafkaslar'da ve Anadolu'da Ermeni mezâlimi III: 1919=1920 Armenian violence and massacre in the Caucasus and Anatolia based on archives. - Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1997. - XXXI, 475 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 34)
Fiyatı: 1.000.000 .- TL.
- Arşiv belgelerine göre Kafkaslar'da ve Anadolu'da Ermeni mezâlimi IV: 1920=1922 Armenian violence and massacre in the Caucasus and Anatolia based on archives. - Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1998. - X, 349 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 35)
Fiyatı: 900.000.- TL

CUMHURİYET ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI YAYINLARI

- Devlet Arşiv Sitesi. - Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1977. - 11 s.: 19 plânş.
- Arşiv ve arşivcilik bibliyografyası (Türkçe ve yabancı dillerde yayınlanmış kaynaklar) / haz. İsmet Binark. - Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1979. - LXXIX, 285 s. - (T.C. Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi Dairesi Başkanlığı; yayın no. 2. Gn. no. 042)
- Binark, İsmet. Arşiv ve arşivcilik bilgileri. - Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1980. - XXIV, 245 s. - (T.C. Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi Dairesi Başkanlığı; yayın no. 3. Gn. no. 049)
- Başbakanlık Devlet Arşiv Sitesi "Cumhuriyet Arşivi"nin açılışı, 29 Ekim 1988. - Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1989. - 16 s.: 24 plânş. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Cumhuriyet Arşivi Dairesi Başkanlığı; yayın no. 4)

- Kurumlararası Arşivcilik ve Dokümantasyon Semineri (2 - 27 Ekim 1989: Ankara).-Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1989. - 2 c. (190; 50 s.). - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü; yayın no. 5) c. 1.: Arşiv tebliğleri, c. 2.: Dokümantasyon tebliğleri.
 - Kathpalia, Yash Pal. Arşiv malzemesinin korunması ve restorasyonu / çev. Nihal Somer. - Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1990. - XLVII, 219 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Cumhuriyet Arşivi Dairesi Başkanlığı; yayın no. 6)
 - Benoit, Gérard - Danièle Neirinck. Endüstriyel ve tropikal ülkelerin arşiv binalarında en ekonomik korunma metod ve vasıtaları / çev. Nihal Somer. - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1990. - IX, 59 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Cumhuriyet Arşivi Dairesi Başkanlığı; yayın no. 8)
 - Roper, Michael. Arşiv ve belge yönetimi ile ilgili millî standartlar rehberi - RAMP çalışması / çev. Neclâ İlemin. - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1991. - XIV, 87 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Cumhuriyet Arşivi Dairesi Başkanlığı; yayın no. 9)
 - Cook, Michael. Arşiv otomasyonuna giriş - bir RAMP çalışması / çev. Neclâ İlemin. - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1991. - XVI, 81 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Cumhuriyet Arşivi Dairesi Başkanlığı; yayın no. 10)
 - Binark, İsmet. Cumhuriyet döneminde arşiv hizmetlerinin geliştirilmesi konusunda yapılmış çalışmalar ve Cumhuriyet Arşivi. - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1991. - 46 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Cumhuriyet Arşivi Dairesi Başkanlığı; yayın no. 11)
 - Delmas, B. Arşivler / çev. Nihal Somer. - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1991. - XIV, 136 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Cumhuriyet Arşivi Dairesi Başkanlığı; yayın no. 12)
 - Rhoads, B. James. Millî enformasyon sistemlerinde arşiv ve belge yönetiminin rolü - bir RAMP çalışması / çev. Gül Atay. - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1991. - IX, 81 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Cumhuriyet Arşivi Dairesi Başkanlığı; yayın no. 13)
 - Binark, İsmet. Türk arşivlerinin kısa tarihçesi, önem ve değeri, arşiv hizmetlerinin geliştirilmesi konusunda yapılmış çalışmalar. - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1991. - 17 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Cumhuriyet Arşivi Dairesi Başkanlığı; yayın no. 14)
- 25-26 Eylül 1991 tarihlerinde Belgrad'da toplanan "Balkan Ülkeleri Millî Arşiv Direktörleri Toplantısı"na sunulan tebliğdir. Türkçe ve İngilizce olarak yayınlanmıştır.

- Milletlerarası Arşiv Kongresi (12.: 6-11 Eylül 1992: Montreal). XII. Milletlerarası Arşiv Kongresi, 6-11 Eylül 1992, Montreal: Sunulan tebliğler - I.- Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1992. - VII, 45 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Cumhuriyet Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 15)
- Milletlerarası Arşiv Kongresi (12.: 6-11 Eylül 1992: Montreal). XII. Milletlerarası Arşiv Kongresi, 6-11 Eylül 1992, Montreal: Sunulan tebliğler - II. - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1992. - 63 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Cumhuriyet Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 16)
- Schellenberg, T. R. Arşiv idaresi / çev. Neclâ İlemin. - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1993. - VII, 286 s.; 9 şekil. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Cumhuriyet Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 17)
- Clements, D. W. G. - D. L. Thomas. Arşiv belgelerinin korunması konusunda temel bilgiler - bir RAMP çalışması / çev. Neclâ Olsa.- Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1993. -XIV, 29 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Cumhuriyet Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 18)
- Bulgaristan'a satılan evrak ve Cumhuriyet dönemi arşiv çalışmaları. - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1993. - XXXV, 604 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Cumhuriyet Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 19)
- Macar asıllı Türk tarihçisi ve arşivist Lajos Fekete'nin arşivciliğimizdeki yeri. - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1994. - XV, 221 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Cumhuriyet Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 20)
- Roper, Michael. Koruma ve konservasyon servisinin plânlanması, teçhizatlandırılması ve personel istihdamı - bir RAMP çalışması / çev. Neclâ İlemin, Neclâ Büyükkırcalı. - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1994.- XVI, 89 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Cumhuriyet Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 21)
- Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Cumhuriyet Arşivi Daire Başkanlığı rehberi. - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1994. - VIII, 13, 7 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Cumhuriyet Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 22)
- İstiklâl Harbi ile ilgili telgraflar. - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1994. - V, 652 s.- (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Cumhuriyet Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 23)

Fiyatı: 50.000.-TL.

- Lynn, M. Stuart. Muhafaza ve erişim teknolojisi: Bilgi ortamının değiştirilmesinde dijital ve dijital olmayan işlemler arasındaki münasebetler konusunda açıklamalı teknik terimler sözlüğü / çev. Neclâ İlemin, Neclâ Büyükkırcalı. - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1994. - XX, 95 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Cumhuriyet Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 24)
- Arşivcilikle ilgili makaleler / çev. Neclâ Büyükkırcalı, Neclâ İlemin. - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1995. - XI, 49 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Cumhuriyet Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 25)
- 3473 sayılı "Muhafazasına Lüzum Kalmayan Evrak ve Malzemenin Yok Edilmesi Hakkında Kanun" kapsamında ayıklama ve imha komisyonlarına ait çalışma rehberi ve Devlet Arşivi'ne arşiv malzemesinin devir işlemleri. - Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1996. - XIX, 291 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Cumhuriyet Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 26)
- Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Cumhuriyet Arşivi Daire Başkanlığı rehberi. - gnşlm. 2. bsk. - Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1996. - XVIII, 451 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Cumhuriyet Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 27)

DOKÜMANTASYON DAİRE BAŞKANLIĞI YAYINLARI

- Enformasyon Bülteni (iki aylık). - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, Mayıs 1989-...
İlk dört sayı "Duyuru Bülteni" adı ile yayınlanmıştır.
- Basında Körfez Savaşı sonrası gelişmeler - bibliyografik tarama - (makale, yorum ve haberler). - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1990-1991. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Dokümantasyon Dairesi Başkanlığı; yayın no. 1/1-16)
1-10. sayılar "Basında Körfez Bunalımı" adı ile yayınlanmıştır.
- Türkiye - Avrupa Topluluğu bibliyografyası (1957-1990) = Turkey - European Community bibliography (1957-1990). - Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1990.- XLVII, 837 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Dokümantasyon Dairesi Başkanlığı; yayın no. 2)
- Basında dış Türkler - bibliyografya - (makale, yorum ve haberler): 1 Ocak - 31 Aralık 1990. - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1991. - XVIII, 222 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Dokümantasyon Dairesi Başkanlığı; yayın no. 3)

- Basında dış Türkler - bibliyografya - II (makale, yorum ve haberler): 1 Ocak - 31 Aralık 1991. - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1992. - XVIII, 229 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Dokümantasyon Dairesi Başkanlığı; yayın no. 4)
- Türkiye dışındaki Türkler bibliyografyası = A Bibliography of Turks out of Turkey. - Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1992. - 2 c. (LXV, 1379 s.). - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Dokümantasyon Dairesi Başkanlığı ; yayın no. 5)
c. 1.: Genel / Altay - Sibirya Türkleri / Batı Türkleri,
c. 2.: Doğu Avrupa Türkleri / Türkistan Türkleri.
- İç ve dış basında Karabağ olayları I - bibliyografya - (makale, yorum ve haberler): 1 Ocak - 30 Nisan 1992. - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1992. - VI, 88 s.- (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Dokümantasyon Daire Başkanlığı; yayın no. 6/1)
- İç ve dış basında Karabağ olayları II - bibliyografya - (makale, yorum ve haberler): 1 Mayıs - 30 Haziran 1992. - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1992. - VII, 75 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Dokümantasyon Daire Başkanlığı; yayın no. 6/2)
- Türkiye - Avrupa Topluluğu bibliyografyası II (1990-1992) = Turkey - European Community bibliography II (1990 - 1992). - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1992. - XXXIII, 150 s.- (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Dokümantasyon Daire Başkanlığı; yayın nu. 7)
- Bosna - Hersek bibliyografyası = Bosnia - Herzegovina bibliography. - Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1993. - XLVI, 410 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Dokümantasyon Daire Başkanlığı; yayın nu. 8)
- Basında dış Türkler - bibliyografya - III (makale, yorum ve haberler): 1 Ocak - 31 Aralık 1992. - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1993. - XII, 506 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Dokümantasyon Daire Başkanlığı; yayın nu. 9)
- Türkiye dışındaki Türk vatandaşları bibliyografyası = A Bibliography of Turkish citizens out of Turkey. - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1993. - XXXIX, 187 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Dokümantasyon Daire Başkanlığı; yayın nu. 10)
- Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Dokümantasyon Daire Başkanlığı rehberi. - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1994. - III, 6, 7 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Dokümantasyon Daire Başkanlığı; yayın nu. 11)

– Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Dokümantasyon Daire Başkanlığı rehberi. - gnşlm. 2. bsk. - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1996. - VII, 23, 10 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Dokümantasyon Daire Başkanlığı; yayın nu. 11)

– Irak Türkleri bibliyografyası = A Bibliography of Iraqi Turks. - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1994. - LXVII, 426 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Dokümantasyon Daire Başkanlığı; yayın nu. 12)

Fiyatı: 40.000.-TL.

– Basında dış Türkler - bibliyografya - IV (makale, yorum ve haberler): 1 Ocak - 31 Aralık 1993. - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1994. - XX, 482 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Dokümantasyon Daire Başkanlığı; yayın nu. 13)

– Arşivcilik bibliyografyası (Türkçe ve yabancı dillerde yayınlanmış kaynaklar) 1979-1994 = A Bibliography on archival studies (Includes Turkish and foreign sources) 1979-1994. - Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1995. - 3 c. (CCVII, 1529 s.). - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Dokümantasyon Daire Başkanlığı; yayın nu. 14)

Fiyatı: 2.100.000.-TL.

– Çevre bibliyografyası. - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1995. - LIX, 258 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Dokümantasyon Daire Başkanlığı; yayın nu. 15)

– Bosna-Hersek bibliyografyası = A Bibliography of Bosnia-Herzegovina. - Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1995. - 2 c. (LII, 1299 s.). - (T. C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Dokümantasyon Daire Başkanlığı; yayın nu. 16)

Fiyatı: 1.600.000.-TL.

– Batı Trakya Türkleri bibliyografyası = A Bibliography of Western Thrace Turks. - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1996. - LXX, 329 s. - (T. C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Dokümantasyon Daire Başkanlığı; yayın nu. 17)

– Aşçı, Arif. T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Dokümantasyon Merkezi'nin bilgi merkezleri sistemi içindeki yeri ve önemi. - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1996. - 15 s. - (T. C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Dokümantasyon Daire Başkanlığı; yayın nu. 18)

– Basında dış Türkler - bibliyografya - V (makale, yorum ve haberler): 1 Ocak 1994 - 31 Aralık 1995. - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1996. - XXIII, 612 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Dokümantasyon Daire Başkanlığı; yayın nu. 19)

- Ege sorunu bibliyografyası = A Bibliography of the Aegean question. - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1997. - L, 190 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Dokümantasyon Daire Başkanlığı; yayın nu. 20)